

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**HAKKARİ MERKEZİNDEKİ YEREL EVLERİN
MİMARİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN: Kader MÜHÜR DAROĞLU
DANIŞMAN: Dr. Öğr. Ü. Yaşar SUBAŞI DİREK

VAN-2019

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**HAKKARİ MERKEZİNDEKİ YEREL EVLERİN
MİMARİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN: Kader MÜHÜRDAROĞLU

VAN-2019

KABUL VE ONAY SAYFASI

İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Dr. Öğr. Üyesi Yaşar SUBAŞI DİREK danışmanlığında, Kader MÜHÜR DAROĞLU tarafından sunulan "Hakkari Evleri Üzerine Bir Araştırma" isimli bu çalışma Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri gereğince 24 / 06 / 2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/ oy çokluğu ile başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans/ Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Yaşar SUBAŞI DİREK
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Şahabettin ÖZTÜRK
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Muhammet KURUCU

İmza: .....

İmza: .....

İmza: .....

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 12/07/2019 tarih ve 2019/38-I sayılı kararı ile onaylanmıştır.

24/06/2019
Doc. Dr. Serhat KARACA
Enstitü Müdür Yrd.
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

(İmza)

Kader MÜHÜR DAROĞLU

ÖZET

HAKKÂRİ MERKEZİNDEKİ YEREL EVLERİN MİMARİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

MÜHÜR DAROĞLU, Kader
Yüksek Lisans Tezi, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı Dr. Öğr. Ü. Yaşar SUBAŞI DİREK
Temmuz 2019, 222 sayfa

Her kentin, çevrenin kendine özgü bir yapı anlayışı, yapım tekniği ve yapı malzemesi bulunmaktadır. Yerel evler inşa edilirken genellikle bulunduğu yörenin yapı malzemesi ve yapım tekniği kullanılmaktadır. Yapılar özellikle konut yapıları bulunduğu yöre kültürünü yansıtan en önemli elemanlardan olup onun kimliğini oluşturmaktadır. Günümüze kadar hemen her ilin yerel/geleneksel evleri birer araştırma konusu olmuştur. Yalnız Hakkâri’de bulunan evlerle ilgili neredeyse hiç çalışma bulunmamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın ana amacı, yerel Hakkâri evlerini mimari bakış açısı ile incelemek, belgelemek ve mimari açıdan değerlendirerek geleceğe aktarmaktır.

Hakkâri kent merkezinde yer alan yerel evler yapım tekniği, yapı malzemesi, kullanıcı gereksinimleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Çalışma alanı Hakkâri kent ölçeğinde ön araştırma yapılarak çalışma alanı belirlenmiştir. Çalışma alanı olarak Hakkâri şehir merkezinin beş mahallesinde yer alan 3 tanesi yapışık nizam olmak üzere 30 adet örnek ev belirlenmiştir. Belirlenen evler yerinde görülerek rölöveleri alınıp projelendirilmiştir. Evler, detaylı olarak plan özellikleri, plan tipleri, cephe özellikleri, yapım tekniği ve malzeme kullanımı açısından değerlendirilmiştir.

Elde edilen yerel evlerin analiziyle oluşturulan envanterlerin sonraki çalışmalar için bir temel kaynak oluşturması ve Hakkâri yerel evlerinin mimari değerlerinin kayıt altına alınarak geleceğe ışık tutması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hakkâri evi, Hakkâri yerel ev mimarisi, plan ve cephe tipolojisi, yerel kimlik.

ABSTRACT

THE RESEARCH OVER ARCHITECTURE OF LOCAL HOUSES IN THE CENTER OF HAKKARI

MÜHÜRDAROĞLU, Kader
M. Sc. Thesis, Department Civil Engineering
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Yaşar SUBAŞI DİREK
July 2019, 222 page

Each city, the environment has a unique understanding of construction, construction techniques and building materials. When building local dwellings, building materials and construction techniques of the region are generally used. The buildings, especially residential buildings, are among the most important elements reflecting the local culture and constitute its identity. Until today, local / traditional houses of almost every province have been the subjects of research. However, there are hardly any studies on housing in Hakkâri. From this point of view, the main purpose of this study is to examine the local Hakkâri houses from an architectural point of view, to document them and to evaluate them from the architectural point of view and transfer them to the future.

Local residences in Hakkâri; Assessed construction technique, building material, in line with user requirements. Study area was determined by conducting preliminary research on the Hakkâri city center scale. Scope of work located in 5 neighborhoods of the city center; 30 sample houses were determined, 3 of which were conjoined. The identified houses were examined on site and the survey projects were drawn. The houses were evaluated in detail in terms of plan characteristics, plan types, facade features, construction techniques and material usage.

The data obtained and the inventories created by the analysis of local houses; provide a basis for further studies and By recording the architectural values of the local residences in Hakkâri is intended to shed light on the future.

Keywords: Hakkâri house, Hakkâri local house architecture, local identity, plan ve facade typology.

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasında, her türlü ilgi ve yardımlarını esirgemeyen, eğitim süresince fikirlerinden yararlandığım değerli danışman hocam Dr. Öğr. Ü. Yaşar SUBAŞI DİREK başta olmak üzere, Dr. Öğr. Ü. Şahabettin ÖZTÜRK'e ve Dr. Öğr. Ü. Güler ÖZYILDIRAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmada yararlanmam için fotoğraf arşivini açan sayın Enver ÖZKAHRAMAN'a, Hakkâri Belediyesi İmar Bölümü çalışanlarına, Hakkâri Tapu ve Kadastro müdürü sayın Arafat ERTUNÇ'a yardımlarından dolayı çok teşekkür ederim. Ayrıca evlerinde çalışma yaptığımız ev sahiplerine ve yöre halkına, verdikleri bilgilerden ve gösterdikleri anlayıştan dolayı teşekkür borçluyum.

Son olarak da hayatım boyunca desteğini esirgemeyen aileme ve çalışmanın tüm aşamalarında yardımcı olan inşaat mühendisi Arafat MÜHÜRDAROĞLU'na, fotoğraf-lama, rölöve çalışmalarında yardımcı olan değerli arkadaşım Nazlı ECER'e çok teşekkür ederim.

2019

Kader MÜHÜRDAROĞLU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xxi
EKLER DİZİNİ.....	xxiii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAYNAK BİLDİRİŞLERİ.....	5
2.1.Yerel Mimari Kavramı Ve Anadolu'daki Uygulamaları.....	6
2.2. Anadolu Yerel Mimarisi.....	9
2.3. Yerel Anadolu Konutunun Plan Özellikleri.....	9
2.4. Doğu Anadolu'daki Ev Örnekler.....	11
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	21
3.1. Materyal	21
3.2. Yöntem.....	21
4. BULGULAR	25
4.1. Hakkari İl'inin Fiziksel ve Tarihsel Özellikleri.....	25
4.1.1. Hakkari İl'inin fiziksel özellikleri.....	25
4.1.2. Hakkari İl'inin tarihsel özellikleri.....	28
4.2. Hakkari Yerel Ev Örnekleri.....	41
4.2.1. Biçer mahallesinde incelenen evler	44
4.2.2. Dağgöl mahallesinde incelenen evler	65
4.2.3. Karşıyaka mahallesinde incelenen evler	90

	Sayfa
4.2.4. Pehlivan mahallesinde incelenen evler	107
4.2.5. Gazi mahallesinde incelenen evler.....	125
5. TARTIŞMA.....	132
5.1. Hakkari'deki Sokak ve Ev Özellikleri	132
5.2. Yerel Hakkâri Evlerinin Plan Örgütlenmesi ve Özellikleri.....	136
5.3. Plan Elemanları.....	138
5.4. Yapı Malzemeleri ve Teknikleri.....	142
5.5. Yapı Elemanları	143
5.6.Cephe Oluşumunu Etkileyen Elemanlar.....	146
5.7. Cepheler.....	148
6. SONUÇ	153
KAYNAKLAR.....	157
EKLER	161
ÖZ_GEÇMİŞ.....	221

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Doğu Anadolu ev örneklerinin kıyaslanması	20
Çizelge 4.1. 1876'da Hakkâri'nin nüfusu	27
Çizelge 4.2. Hakkâri'nin ve ilçelerinin taşınmaz kültür varlıkları tablosu 1998-2007 (Top,2007)	33
Çizelge 5.1. Yerel Hakkâri evlerinin tarihsel gelişimi	152

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. S. Hakkı Eldem'in Türkiye konutu plan tipolojisi (Işık, 2017)	10
Şekil 2.2. Eski Van şehri konutları (C.F. Lehmann Haupt,1926; Uşma ve Urfalıoğlu, 2018)	12
Şekil 2.3. 1907 yılında Elâzığ (Harput) evleri (Anonim, 2019a)	13
Şekil 2.4. Erzurum evleri (Anonim, 2019b)	15
Şekil 2.5. Bitlis evleri (Sayan ve Öztürk, 2001)	16
Şekil 2.6. Muş Evleri (Işık, 2017)	17
Şekil 2.7. Hakkâri evleri (Anonim, 2018b)	18
Şekil 3.1. Çalışmada izlenen yöntem.....	23
Şekil 4.1. Hakkâri İl haritası (Anonim, 2017a)	25
Şekil 4.2. Hakkâri nüfusu yıllara göre grafiği (Anonim, 2018c)	28
Şekil 4.3. Gevaruk Vadisi ve Trişin Yaylasında bulunan kaya resimleri (Anonim, 2019d)	29
Şekil 4.4. Hakkâri stelleri/ anıt taşları (Anonim, 2019e)	29
Şekil 4.5. Hakkari İl'inin tarihsel gelişimi	31
Şekil 4.6. Hakkâri Mir Kalesi gravürü (Parker, 1842)	34
Şekil 4.7. 1852 Tarihine ait Hakkâri Mir Kalesi gravürü (Anonim, 2018d)	34
Şekil 4.8. Kale eteklerinde konumlanmış tek katlı taş evler (Top, 2010)	35
Şekil 4.9. Mir Kalesi eteklerindeki yerleşim (Anonim, 2018b)	35
Şekil 4.10. Hakkâri Mir Kalesi etrafında inşa edilmiş yerel konutlar (Anonim, 2018e)	36
Şekil 4.11. Hakkâri Bay Kalesi (Anonim,2017d)	36
Şekil 4.12. Hakkâri şehir merkezinde yer alan istiklal caddesinden görünüm (Anonim 2018).....	37
Şekil 4.13.1960'lı yıllarda Hakkâri yerel evleri (Anonim, 2019h)	37

Şekil	Sayfa
Şekil 4.14. 1960-70'li yıllarda Hakkâri şehir merkezi (Anonim, 2018e)	38
Şekil 4.15. 1960-70'li yıllarda şehir merkezinden bir görünüm (Anonim,2018e)	38
Şekil 4.16.1960-70'li yıllarda Hakkâri şehrinin genel görünümü (Anonim, 2018e).	38
Şekil 4.17. 1960-70'li Yıllarda Hakkâri şehir merkezinde yer alan İstiklal Caddesi (Anonim, 2017e)	39
Şekil 4.18. Hakkâri şehir merkezinde yer alan iki katlı evler (Özkahraman,1976)	39
Şekil 4.19. 1980'li yıllarda şehir merkezinde yer alan tek katlı taş evler ve yüksek yapılar (Özkahraman, 1980)	40
Şekil 4.20. 1980'li yıllarda Hakkâri şehir merkezi (Özkahraman,1976)	40
Şekil 4.21. 2017 Yılında Hakkâri şehir merkezinden görünüm	40
Şekil 4.22. Çalışma alanı (2011 Hakkâri İli hali hazır haritası üzerinde yazar tarafından işaretleme yapılmıştır)	42
Şekil 4.23. Örnek konutların yer aldığı mahallelerin haritadaki gösterimi (2011 Hakkâri İli hali hazır haritası üzerinde yazar tarafından işaretleme yapılmıştır)	43
Şekil 4.24. Biçer mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi...44	
Şekil 4.25. Envanter 01 numaralı evin vaziyet planı.....45	
Şekil 4.26. Envanter 01 numaralı evin kat planları	47
Şekil 4.27. Envanter 01 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	47
Şekil 4.28. Envanter 01 numaralı eve ait fotoğraflar.....48	
Şekil 4.29. Envanter 01 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	48
Şekil 4.30. Envanter 02 numaralı evin vaziyet planı.....49	
Şekil 4.31. Envanter 02 numaralı evin kat planı ve kesitleri	50
Şekil 4.32. Envanter 02 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.....50	
Şekil 4.33. Pencerelerin içten görünümü ve sofada yer alan niş	50
Şekil 4.34. Envanter 03 numaralı evin vaziyet planı.....51	

Şekil	Sayfa
Şekil 4.35. Envanter 03 numaralı evin kat planı	52
Şekil 4.36. Envanter 03 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	52
Şekil 4.37. Envanter 03 numaralı eve ait fotoğraflar.....	52
Şekil 4.38. Envanter 04 numaralı evin vaziyet planı.....	53
Şekil 4.39. Envanter 04 numaralı evin kat planları	55
Şekil 4.40. Envanter 04 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	56
Şekil 4.41. Envanter 04 numaralı eve ait fotoğraflar.....	56
Şekil 4.42. Envanter 04 numaralı eve ait fotoğrafları.....	56
Şekil 4.43. Envanter 05 numaralı evin vaziyet planı.....	57
Şekil 4.44. Envanter 05 numaralı evin kat planları	59
Şekil 4.45. Envanter 05 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	59
Şekil 4.46. Envanter 05 numaralı eve ait fotoğrafları.....	60
Şekil 4.47. Envanter 05 numaralı eve ait fotoğrafları.....	60
Şekil 4.48. Envanter 05 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	60
Şekil 4.49. Envanter 06 numaralı evin vaziyet planı.....	61
Şekil 4.50. Envanter 06 numaralı evin kat planı	62
Şekil 4.51. Envanter 06 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	63
Şekil 4.52. Envanter 06 numaralı eve ait fotoğraflar.....	63
Şekil 4.53. Envanter 06 numaralı eve ait fotoğraflar.....	63
Şekil 4.54. Dağgöl mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi	65
Şekil 4.55. Envanter 07 numaralı evin vaziyet planı.....	66
Şekil 4.56. Envanter 07 numaralı evin kat planı	67

Şekil	Sayfa
Şekil 4.57. Envanter 07 numaralı evin kesit, cephe ve fotoğrafları.	67
Şekil 4.58. Envanter 07 numaralı eve ait fotoğraflar.....	68
Şekil 4.59. Envanter 08 numaralı evin vaziyet planı.....	68
Şekil 4.60. Envanter 08 numaralı eve ait kat planları.....	70
Şekil 4.61. Envanter 08 numaralı evin kesit, cephe ve fotoğrafları	70
Şekil 4.62. Envanter 08 numaralı eve ait fotoğraflar.....	70
Şekil 4.63. Envanter 08 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	71
Şekil 4.64. Envanter 09 numaralı evin vaziyet planı.....	71
Şekil 4.65. Envanter 09 numaralı evin kat planları	73
Şekil 4.66. Envanter 09 numaralı evin kesit ve cephesi	73
Şekil 4.67. Envanter 09 numaralı eve ait fotoğrafları.....	73
Şekil 4.68. Envanter 09 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	74
Şekil 4.69. Envanter 10 numaralı evin vaziyet planı.....	74
Şekil 4.70. Envanter 10 numaralı evin planı	75
Şekil 4.71. Envanter 10 numaralı evin kesit ve cephesi.	75
Şekil 4.72. Envanter 10 numaralı eve ait fotoğraflar.....	76
Şekil 4.73. Envanter 11 numaralı evin vaziyet planı.....	76
Şekil 4.74. Envanter 11 numaralı evin kat planları	78
Şekil 4.75. Envanter 11 numaralı evin kesitleri ve cepheler	78
Şekil 4.76. Envanter 11 numaralı eve ait fotoğraflar.....	79
Şekil 4.77. Envanter 11 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	79
Şekil 4.78. Envanter 11 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	79
Şekil 4.79. Envanter 12 numaralı evin vaziyet planı.....	80

Şekil	Sayfa
Şekil 4.80. Envanter 12 numaralı evin kat planları	81
Şekil 4.81. Envanter 12 numaralı evin kesiti, cephesi ve fotoğrafları.....	82
Şekil 4.82. Envanter 12 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	82
Şekil 4.83. Envanter 13 numaralı evin vaziyet planı.....	83
Şekil 4.84. Envanter 13 numaralı evin kat planları	84
Şekil 4.85. Envanter 13 Numaralı evin kesiti, cephesi ve fotoğrafları	84
Şekil 4.86. Envanter 13 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	84
Şekil 4.87. Envanter 14 numaralı evin vaziyet planı.....	85
Şekil 4.88. Envanter 14 numaralı evin kat planı, kesiti ve cephesi	86
Şekil 4. 89. Envanter 14 numaralı eve ait fotoğraflar.....	86
Şekil 4.90. Envanter 15 numaralı evin vaziyet planı.....	87
Şekil 4.91. Envanter 15 numaralı evin kat planı, kesiti ve cephesi	88
Şekil 4.92. Envanter 15 numaralı eve ait fotoğraflar.....	88
Şekil 4.93. Karşıyaka mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi	90
Şekil 4.94. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin vaziyet planı	91
Şekil 4.95. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin kat planları	92
Şekil 4.96. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin kesitleri ve cepheleri	92
Şekil 4.97. Envanter 16 numaralı eve ait fotoğraflar.....	93
Şekil 4.98. Envanter 16 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	93
Şekil 4.99. Envanter 17 numaralı eve ait fotoğraflar.....	94
Şekil 4.100. Envanter 18 numaralı evin vaziyet planı.....	95
Şekil 4.101. Envanter 18 numaralı evin kat planları	96
Şekil 4.102. Envanter 18 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	96

Şekil	Sayfa
Şekil 4.103. Envanter 18 numaralı eve ait fotoğraflar.....	97
Şekil 4.104. Envanter 19 numaralı evin vaziyet planı.....	97
Şekil 4.105. Envanter 19 numaralı evin kat planları	99
Şekil 4.106. Envanter 19 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	99
Şekil 4.107. Envanter 19 numaralı evin güneybatı cephesinden görünümü	99
Şekil 4.108. Envanter 19 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	100
Şekil 4.109. Envanter 20 numaralı evin vaziyet planı.....	100
Şekil 4.110. Envanter 20 numaralı evin kat planları	102
Şekil 4.111. Envanter 20 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	102
Şekil 4.112. Envanter 20 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.....	103
Şekil 4.113. Envanter 20 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	103
Şekil 4.114. Envanter 21 numaralı evin vaziyet planı.....	104
Şekil 4.115. Envanter 21 numaralı evin kat planları	105
Şekil 4.116. Envanter 21 numaralı evin kesit, cephe ve fotoğraflar.....	106
Şekil 4.117. Pehlivan mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi	108
Şekil 4.118. Envanter 22 numaralı evin vaziyet planı.....	109
Şekil 4.119. Envanter 14 numaralı evin kat planı	110
Şekil 4.120. Envanter 14 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	110
Şekil 4.121. Envanter 22 numaralı eve ait fotoğraflar.....	111
Şekil 4.122. Envanter 22 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	111
Şekil 4.123. Envanter 23 numaralı evin vaziyet planı.....	112
Şekil 4.124. Envanter 23 numaralı evin kat planı	113
Şekil 4.125. Envanter 23 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.	114

Şekil	Sayfa
Şekil 4.126. Envanter 23 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	114
Şekil 4.127. Envanter 23 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	114
Şekil 4.128. Envanter 24 numaralı evin vaziyet planı	115
Şekil 4.129. Envanter 24 numaralı evin kat planı ve kesitleri	116
Şekil 4.130. Envanter 24 numaralı evin cepheleri	116
Şekil 4.131. Envanter 24 numaralı eve ait fotoğraflar	116
Şekil 4.132. Envanter 24 numaralı eve ait iç mekân fotoğraflar	117
Şekil 4.133. Envanter 25 numaralı evin vaziyet planı	117
Şekil 4.134. Envanter 25 numaralı evin kat planları	119
Şekil 4.135. Envanter 25 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	119
Şekil 4.136. Envanter 25 numaralı eve ait fotoğraflar	119
Şekil 4.137. Envanter 25 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	120
Şekil 4.138. Envanter 26 numaralı evin vaziyet planı	120
Şekil 4.139. Envanter 26 numaralı evin kat planları	122
Şekil 4.140. Envanter 26 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	122
Şekil 4.141. Envanter 26 numaralı eve ait fotoğrafları	123
Şekil 4.142. Envanter 26 numaralı evin güney cephesinden görünümü	123
Şekil 4.143. Envanter 26 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları	123
Şekil 4.144. Gazi mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi	125
Şekil 4.145. Envanter 27 numaralı evin vaziyet planı	126
Şekil 4.146. Envanter 27 numaralı evin kat planı ve kesitleri	127
Şekil 4.147. Envanter 27 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları	127
Şekil 4.148. Envanter 27 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları	128

Şekil	Sayfa
Şekil 4.149. Envanter 28 numaralı evin vaziyet planı.....	128
Şekil 4.150. Envanter 28 numaralı evin kat planları	130
Şekil 4.151. Envanter 28 numaralı evin kesitleri ve cepheleri	130
Şekil 4.152. Envanter 28 numaralı eve ait fotoğrafları.....	131
Şekil 4.153. Envanter 28 numaralı odalarda bulunan gömme dolaplar.	131
Şekil 5.1. Bahçe ve konumlanmasına göre evlerin oranı	134
Şekil 5.2. Cadde yönlerine göre konumlanmalarının oranı	135
Şekil 5.3. Evlerin ana ve ara yönlere göre konumlanmalarının oranı	135
Şekil 5.4. Plan örgütlenmesi	136
Şekil 5.5. Plan tipine göre oranlama.....	137
Şekil 5.6. Hakkâri yerel evlerinin sofa plan tipine göre analizi	138
Şekil 5.7. Evlerde sofa kullanımı.....	139
Şekil 5.8. İç mekân görünümü.....	140
Şekil 5.9. Mutfak elemanı ocakların görünümü	124
Şekil 5.10. Kat arası döşemelerinin ve üst örtü geçiş sistemleri	144
Şekil 5.11. Alt kat sofasının üst kat sofasına bağlayan yapı elemanı merdivenler.....	145
Şekil 5.12. Evlerde yer alan gömme dolap ve nişlerin görünümü.....	145
Şekil 5.13. Evlerin kat sayılarına göre oranlanması	147
Şekil 5.14. Evlerin dış kapılarının görünümü.....	147
Şekil 5.15. Tek katlı evlerin cephe düzeni.....	149
Şekil 5.16. İki katlı evlerin cephe düzeni	150
Şekil 5.16. İki katlı evlerin cephe düzeni (devamı)	151

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklama

ICOMOS

Uluslararası Anıtlar ve Sitler Başkanlığı

MÖ

Milattan Önce

YY.

Yüzyıl

EKLER DİZİNİ

	Sayfa
Ek 1. Hakkâri İl'inin 2011 yılına ait hali hazır haritası.....	162
Ek 2. Hakkâri İl'inin 1992 yılına ait hazırlanmış olan tapu ve kadaströ haritası.....	163
Ek 3. Yapı tanıtım kataloğu.....	164
Ek 4. Yerel terimler sözlüğü.....	221

1. GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca barınma ve korunma ihtiyacından dolayı kendisi için korunaklı bir alan oluşturma çabasında olmuştur. Bunun için de ilk çağlarda, doğada bulunan mağaralara yerleşmişlerdir. Neolitik dönemde değişen doğa koşulları ile birlikte, barınaklar oluşturmuşlardır. Zamanla insanoğlu, yaşadığı coğrafyanın iklim özelliklerine uygun olarak ve en yakınında bulunan doğal yapı malzemelerini de kullanarak yapılar inşa etmişlerdir. Böylelikle farklı farklı toplumlara ait kendine özgü yapılar ortaya çıkmıştır.

Birçok kültürle etkileşim içinde olan ve pek çok medeniyete ev sahipliği yapan ülkemizde, birbirinden farklı coğrafi bölgeler olması nedeniyle çok sayıda yerel yapı ortaya çıkmıştır. Genel özellikleri fazla değişmemekle birlikte farklı iklim ve yöreye ait yapı malzemesi kullanılan değişik yerel evler ülkemizde mevcuttur. Bu evler ülkenin birçok yerinde olduğu gibi Hakkâri’de de insanoğlunun içinde bulunduğu ortama, ekonomik koşullarına ve ihtiyaçlarına yönelik olarak planlamıştır.

Hakkâri sarp ve engebeli bir arazi yapısına sahip olmasından dolayı kendine has bir sivil mimari oluşturmuştur. Hakkâri sivil mimarisi genellikle halka ait evlerden oluşmuş olup han, saray, konak gibi yapılara pek rastlanmamaktadır. Günümüzde sadece sivil mimari örneklerinden ayakta kalan: Şemdinli ilçesinde bulunan Kayme ve Kelat Saray’larıdır (Anonim, 2018a).

Hakkâri Yerel Evleri halkın ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmış, yöresel malzeme olan taş, kerpiç ve ahşaptan geleneksel teknikler kullanılarak inşa edilmiş yapılarıdır. Evler genellikle çok büyük boyutlarda değildir, zamanla yapılan eklemelerle büyütülmüştür.

20.yy. ortalarına kadar ülkemizin hemen her bölgesinde, yöresel yapı malzemeleri ile inşa edilen yapıların yerini sanayi ürünü yapı malzemeleri ve teknolojik yapım teknikleri kullanılarak inşa edilen yapılar almaya başlanmıştır. Böylelikle yöresel malzeme ve teknikleri ile inşa edilen yapıların yerini betonarme yapım tekniği kullanılarak yapılan yapılar almıştır. Son yıllarda bundan dolayı yapıların özgün kimliklerinden uzaklaştığı, birbirinin kopyası durumuna geldiği ve giderek tek tip yapıların oluştuğu hakkında görüşler ortaya çıkmıştır.

Tüm ülkede olduğu gibi Hakkâri’de de yeni betonarme yapılar yapılmaya başlanmıştır. Bu yapılar ya yerel yapıların yanına ya da yerine inşa edilmektedir. Dolayısıyla günümüze çok az yerel yapı ulaşabilmiştir. Ulaşan yapıların çoğunluğu özgünlüğünü koruyamamış vaziyette olup farklı eklemelerle tadilatlarla uğramış durumdadır. Hakkâri yerel konut dokusunun yavaş yavaş yok olmasının nedenleri; bazılarının terk edilmiş olması, çoğunun kullanıcısının kiracı olması, bakımlarının yapılamaması ya da yapılan onarımların özgün karakteri bozmasından kaynaklanmaktadır. Son yıllarda yaygınlaşan Türk konut mimarisine yönelik araştırmalar ülkemizin birçok bölgesindeki yerel konut mimarisi örneklerinin farklı açılardan ele alındığını göstermektedir. Buna rağmen yapılan çalışmalarda Hakkâri yerel evleri ile ilgili herhangi bir kayda rastlanmamaktadır. Sadece Hakkâri Çukurca ilçesi evleri hakkında birtakım çalışmalar yapıldığı görülmektedir.¹ Bu sebeple yapılan çalışmanın özgün nitelikte olacağı düşünülerek, bu kapsamda Hakkâri yerel evleri yapısal strüktür, plan ve malzeme özellikleri açısından ele alınmıştır. Bahsedilen nitelikteki evleri kapsayan Hakkâri İli Merkez İlçesine bağlı beş mahalle ile çalışma sınırlandırılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Yerel malzeme ve teknikle inşa edilen evler bir toplumun özelliklerini en iyi yansıtan değerlerdendir. Bu yapılar şehirlerin mimari kimliğini oluştururlar ve zaman içinde yapısal ve kültürel dönüşümler geçirmektedirler. Hakkâri kentinde yer alan yerel evlerin yukarıda bahsedilen bazı nedenlerden dolayı giderek yıkıma terk edilmesi sonucunda, yakın zaman içinde bu yapıların tamamen yok olabileceği tehlikesini göstermektedir. Bu çalışma ile Hakkâri yerel evlerinin mimari özellikleri analiz edilerek sivil mimari içerisindeki önemi vurgulanmak istenmiştir. Bu amaçla kalan az sayıdaki yerel evin mevcut hali belgelenerek; incelenen örnekler üzerinden, evlerin mekânsal kurgusu, tarihi süreçteki gelişimi, iklim topografya ilişkileriyle birlikte değişimi, sosyokültürel değerlerin etkisi yapısal malzeme-konstrüksiyon ilişkisinin saptanması amaçlanmıştır.

¹ Çukurca ilçesi Hakkâri ilinin dört ilçesinden biridir. Irak-Türkiye sınırının bir kısmını oluşturmaktadır. Çukurca'nın Kale mahallesinde, kalenin eteklerinin güney yamacında sıralanan kale evleri mevcuttur. Bu evlerden 4 tanesi belgelenerek kayıt altına alınmıştır. Çukurca üzerine bazı yayınlar mevcuttur. Bunlar sırasıyla: 1. (Sayan, 2000), 2. (Top,2001), 3. (Top, 2006), 4. (Top, 2007), 5. (Top, 2010).

Hakkâri yerel evlerini mimari açıdan belgelemek, yapı malzemesini, konstrüksiyonunu incelemek ve evlerin yok olmadan kayıt altına alınması ile geleceğe bu konuyla ilgili bir kaynak oluşturulması hedeflenmiştir.

2. KAYNAK BİLDİRİŞLERİ

Hazırlanan bu tez çalışmasında Hakkâri kenti ve yerel mimari, yerel evler konularında bilimsel yayın, gazete haberleri, dergiler, makaleler, internet sayfaları, kitaplar vb. materyallerden yararlanılmıştır. Çalışmanın konusu olan Hakkâri kenti hakkında;

Mehmet Top'un (2010), editörlüğünü üstlendiği "Hakkâri" adlı kitap; Hakkâri kentinin coğrafi özellikleri, tarihi, nüfusu, ekonomisi, kültür ve turizmi, mimarisi, şehrin yetişen önemli insanları hakkında bilgi vermektedir.

Yaşar Kaplan (2015), tarafından hazırlanan "Hakkâri İl Yıllığı'nda; Hakkâri kentinin milattan öncesinden 1926 yılında İngiltere ile Türkiye arasında imzalanan Ankara antlaşmasına kadar geçen süredeki tarihi gelişimi ele alınmıştır.

Editörlüğünü Oktay Belli'nin (2006), üstlendiği "I. Uluslararası Van Gölü Sempozyumu" adlı kitapta; Hakkâri'de yer alan cami, medrese, gözetleme kulesi, türbe, kilise ve manastır, su yapıları, sivil mimari yapıları, mezarlıklar gibi taşınmaz kültür varlıkları hakkında bilgi verilmektedir.

Ayrıca konu ve yöntem belirlenirken yerel evler hakkındaki birtakım çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalardan bazıları;

Sümerkan (1990), " Biçimlendiren Etkenler Açısından Doğu Karadeniz Kırsal Kesiminde Geleneksel Evlerin Yapı Özellikleri" adlı doktora tezinde örnekleme tekniği kullanılarak saptanan köylerden en yaygın korunmuş birer örneği geniş açıdan ele alıp incelemiştir.

Gündoğdu (1996), "Geleneksel Özellikleri ile Erzurum Evleri" adlı makalesinde, dokuz tane Erzurum evinin plan özellikleri, tipleri, cephe özellikleri, yapım tekniği ve malzeme kullanımının incelendiği görülmektedir.

İlgün (2007), " Geleneksel Yozgat Evleri" adlı yüksek lisans tezinde Yozgat ilinde yer alan altı adet konak yapısını detaylı olarak incelemiştir.

Savaşçioğlu (2008), "Tarihi Kilis Evleri" adlı yüksek lisans tezinde, Kilis'e ait beş adet evin detaylı olarak incelendiği görülmüştür.

Şahin (2010), "Ordu Geleneksel Evleri Üzerine Bir Araştırma" adlı yüksek lisans tezinde, Ordu iline ait 32 adet evin yerleşim, plan özellikleri, tipleri ve elemanları, cephe oluşumunu etkileyen elemanlar, yapım tekniği ve kullanım özellikleri ile ilgili tipolojik veriler elde edildiği görülmüştür.

Hakkâri'de, dağlarla çevrili bir coğrafya olmasından dolayı kentte kırsal yapılaşmanın daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bundan dolayı kırsal konutların ele alındığı çalışmalar da incelenmiştir.

Osman Kunduracı (2005), tarafından kaleme alınan ve Sanat Tarihi adlı dergide yayımlanan "Konya-Karapınar Evlerinden Örnekler" adlı makalede Geleneksel Konya-Karapınar evlerine örnek sekiz evin avlu içindeki konumları, yapı malzemesi ve tekniği, kat durumu, planlama ve süsleme açısından ele alınmıştır.

Şenol ve ark. (2011), "Kırsal Yaşam / Kırsal Konut: Bir Yaşam Biçimi Olarak Geleneksel Kırsal Konut Üretiminde Kızılıçık Köyü Örneği" adlı makalede, Isparta ilinin Gönen ilçesine bağlı Kızılıçık Köyü'nde bulunan dört tane kırsal evi incelemiştir.

Yazar ve ark. (2011), "Dörtdivan Geleneksel Konut Mimarlığı Üzerine Bazı Gözlemler" adlı bildirisinde Bolu ilinin Dörtdivan ilçesine ait 8 mahallesi ve 23 köyünde, 19. yüzyılın sonlarından 1940'lı yıllara kadar inşa edilen örnek konutlar incelenmiştir.

Önal (2015), "Erzurum/İspir İlçesinde Geleneksel Ev Mimarisi" adlı makalede, Önal'a ait Erzurum ili İspir ilçesinde geleneksel konut yapısı kapsamında evlerin plan, mimari ve süsleme özellikleri ele alınmıştır.

Köşklü ve ark. (2017), "Erzurum/İspir Yedigöl Köyünde Bulunan Geleneksel Evler" adlı makalede, Kuşdili mevkiinde yer alan evler plan, mimari ve süsleme özellikleri açısından ele alınmıştır.

Aytaç ve ark. (2018), tarafından hazırlanan "Geleneksel Balaban Evlerinin Mimari ve Yapısal Özellikleri" adlı makalede, dört adet geleneksel Balaban evinin yerleşim, plan özellikleri, tipleri, elemanları, cephe oluşumunu etkileyen elemanlar, yapı tekniği ve malzeme kullanımı incelenmiştir.

2.1. Yerel Mimari ve Anadolu'daki Uygulamaları

Barınma, geçmişten günümüze kadar insanoğlunun en önemli ihtiyaçlarından biri olmuştur. İlk zamanlar bu ihtiyaca, doğada hazır bulunan olanaklar ile çözüm aranmıştır. Mağaralar, ağaçların kovukları ve geniş dalları toplulukların ilk barınma yerleri olmuştur. İnsanoğlu tarımsal çağa geçince kendisi için, sürekli yaşayabileceği bir konuta ihtiyaç duymuştur. İşte bu tarih öncesi zamandan günümüze kadar her çağın kendi malzemesi, teknolojisi ve strüktürü ile gereksinimlere cevap veren yapılar yapılmaya başlanmıştır. Bu süreç içerisinde, büyük zaman bölümlerini kaplayan mimari stillerin yanı sıra, bunlara

bağlı olmadan, toplumların üstün özellik taşımayan bireyleri tarafından gerçekleştirilen ve yine yapı sanatı ürünleri olan yapıtlar süre gelmiştir. Bu tür yapıtların büyük bir kısmı, çok yakın geçmişi olan deyimle " Yerel Mimari " adı ile tanımlanmaktadır (Sezgin, 1984).

Günümüzde Türkçe tanımı "Yöresel/Yerel Mimari" olan kavram uluslararası korruma ve değerlendirme literatürüne, yaklaşık olarak yarım yüzyıl önce katılmıştır. 1975 yılında Bulgaristan'da düzenlenen Avrupa Mimari Miras Yılı etkinlikleri çerçevesi içinde yapılan ICOMOS Genel Kurul Toplantısının konusu yerel mimari olmuştur. Fakat, Genel Kurul ile birlikte gerçekleştirilen sempozyumun adı, Fransızca olarak "L'architecture Vernaculaire " olarak belirlenmiştir. Bu vernaküler mimari tanımı daha önceleri, halk mimarisi, mimarsız mimari adı ile zaman zaman literatüre geçmiş olsa da Türkçede kelime olarak karşılığı "Yerel Mimari" olarak belirtilmektedir (Sezgin, 2006).

Yerel Mimarinin Kapsamı

Bugün bütün uluslarca değeri anlaşılmış olan yerel mimari, Fransızca ve İngilizce tanımı ile "Vernaculaire-Vernacular Mimari", toplumun sahibi olduğu kültürün, doğrudan doğruya ve belirli gereksinimler çerçevesinde maddeye dönüşmesidir. Bu dönüşüm sürecinde ortaya çıkan yapılar genellikle birbirlerine benzediklerinden ölçü yakınlığı ve binalar arasındaki bütünlüğü ve uyumu oluşturmuştur. Günümüzde, mimarlık alanında, birçok sözcük " Yerel Mimari" ile aynı değeri taşımaktadır. Örneğin: Kırsal Mimari, İndigenous veya İndigene Mimari, Spontane Mimari, Halk Mimarisi, İlkel Mimari, Mimarsız Mimari gibi... Bütün bu terimler, tek başlarına ve beraberce, bir mimari imajı verebilirler. Ancak aralarındaki küçük ayrılıklar ve değer farkları "Yerel Mimari" kavramının kesin olarak belirlenmesine engeldirler. Sonuç olarak bütün bu terimlerin " Yerel Mimari'yi" belirgin bir şekilde açıklayamadıkları ve çoğu zaman yanlış anlamalara neden oldukları ortaya çıkmaktadır. Bu durumda tanımlamanın en uygun şekilde yapılabilmesi için yerel diyebileceğimiz bir binanın hangi süreç ile tasarlanıp inşa edildiğini ve hangi sosyal kategoriye ait insanların yapıma katıldıklarının bilinmesinde yarar vardır. Endüstri çağı öncesinden günümüze kadar, yapılar, genellikle üç şekilde gerçekleştirilmektedirler (Sezgin 1984).

1. İlkel toplumlarda henüz herhangi bir uzmanlaşma görülmez. Kişi tek başına veya ailesi ile birlikte bildiği birkaç basit teknik ile bir bina yapabilir. Bu bina genelde bir barınaktır ve her türlü organizasyondan yoksundur. Bu süreçle meydana gelen binalar

aynı tipte olup, genelde doğada bulunan malzemenin olduğu gibi kullanılması ile yapılar ve sonuç olarak " yerel- vernaculaire" mimari kapsamına girmezler. Örnek olarak Orta Afrika'nın kamy ve çamurdan yapılmış yerli kulübeleri gösterilebilir.

2. Bir başka toplumda insanlar bina yapımına doğrudan katılmamaktadır. İnşaatı, konusunda bir uzman veya uzmanları yapmaktadır. Bu durumda ortaya çıkan sonuç, "indigenious", "vernaculaire" veya şu anda Türkçede kullanılan "yerel mimari" alanında kabul edilebilir.

3. Nihayet, yeni binyıla girildiğinde mimar kimliği taşıyan bir insan ve emrinde her türlü malzeme ve teknik olanak bulunmaktadır. Bu çağda tasarım, artık, geleneğin önüne geçmiştir. Gerçek mimar daha önceki süreçleri bilir ve onlardan yararlanılacak yönlerini bulur.

Yukarıdaki üç kısa açıklama ile yapı sanatından günümüzün mimarisine geçişin farklı bir yönü basitçe belirtilmeye çalışılmıştır. Bundan amaç yerel mimarinin yerinin nerede olduğunun belirlemektir (Sezgin 2006).

Sezgin (2006) tarafından; yerel mimarinin oluşumundaki özellikler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

"1) Yerel mimaride kendine özgü bir tasarım (design) yöntemi yoktur; kullanım şekli, strüktür, yapı malzemesi ve yöre özellikleri bina formunu belirlerler. Estetik ve teorik düşüncelerden söz edilmez.

2) Strüktür ve teknik değişebilir, ancak yapı malzemesi doğal ve doğaldan üretilmedir (tuğla ve kiremit gibi).

3) Mutlaka bir teknik sözlük bulunur.

4) İçinde bulunulan site ve iklime uyum sağlanır.

5) Geleneklerin gereği komşulara ve ağaç, akarsu ve benzeri doğa unsurlarının varlığına saygı gösterilir.

6) Yapı sistemi basit ve kolayca anlaşılır niteliktedir.

7) Her bina için bir estetik kalite belirlenmez; estetik kalite nesilden nesile aktarılan Gelenek sayesinde zamanla ve kendi kendine oluşmaktadır "(Sezgin, 2006).

Sezgin'e (1984) göre; Bugün, yerel mimari yapıtları çağın, teknolojik yaşamın tehdidi altında kalmıştır. Sezgin yerel mimari eserlerin kaybı için üç neden göstermektedir:

"1- Günümüzde bina tiplerinin sayısının çoğalması, bunların çoğunluğunun yerel süreç içinde inşa edilmelerine olanaklarının bulunamaması.

2- Birtakım değer yargılarının ve ortak amaçları olan dünya görüşünün günümüzde artık yitirilmiş olması. Bunun sonucu olarak iş birliği ve başkalarının haklarına saygı kavramının ortadan kalkması.

3- *Çağımızda, uygarlığın gelişmesi nedeni ile yeniliklere ve değişikliklere prim verilmesi ve bunun sonucu olarak geleneksel davranışların itici gücünün ortadan kalkması (Sezgin, 1984)."*

2.2. Anadolu Yerel Mimarisi

Anadolu'da yerel mimari denince daha çok kırsal alanda inşa edilmiş birçok bina bu kapsamda yer almaktadır. Konut yapılarının yanı sıra kırsal yaşamın gerekleri olan ve yerel malzeme ve yöntem ile oluşturulmuş diğer yapılarda da aynı sınıfa dahil edilmektedir. Türkiye'de kültür ve coğrafya bağlı olarak farklı mimari örnekler ve yapı malzemeleri görülmektedir. Bu yapı malzemeleri yerine göre değişkenlik gösterse de genellikle ahşap, taş ve kerpiçten ibarettir.

Bölgeden bölgeye değişmekle birlikte genel olarak ahşap, Karadeniz kıyısı, Marmara, Trakya, Ege ve Akdeniz'de görülür. Taş ve kagir inşaat ise Kıyı Ege, Kapadokya ve Güneydoğu Anadolu'nun büyük bir bölümüne hakimdir. Kurutulmuş tuğla olarak kerpiç Orta ve Doğu Anadolu'nun en eski yapı malzemesi olarak hala kullanılmaktadır (Sezgin, 2006).

2.3. Yerel Anadolu Konutunun Plan Özellikleri

Birçok yazar geleneksel konutu tanımlamak amacıyla çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarda dikkate alınan hususlar kat mekânlarının gereksinmelere göre paylaşımı ve sofaya göre oluşan plan şeklidir. Bu iki husus hakkında ilk defa Prof. Dr. Sedad H. ELD-DEM genel tanım ve tespitleri yapmıştır, daha sonra Türk ve yabancı araştırmacılar onun tanımlarını geliştirmiş ve katkılarda bulunmuşlardır.

Yerel Türkiye konutu ilk olarak Anadolu'da kendine has karakterini bulmuş ve buradan zamanla yayılarak ve çeşitli dış tesirleri benimseyerek Osmanlı fetihlerini takiben Avrupa'nın çeşitli yerlerinde kökleşmiştir. Türkiye konutu, 15. ve 16. yüzyıldan itibaren buralardaki mevcut diğer konut tiplerinin yerini almıştır. Bu konut tiplerinin yer aldığı bölgeler kesin bir sınır ile belirlenememiştir. Bunun nedeni de toplu yayılmalar ve bunların bölgesel tesirlerinin yansımasıdır. Bölgesel tesirler, Kırım'a kadar uzanmış ve tamimiyle Türk tarzında inşa edilen saraylarda en önemli eserlerini vermiştir. Doğu ve güneyde ise Türk evi Anadolu'dan daha öteye yayılmamıştır. Bir taraftan Kafkasya, Irak

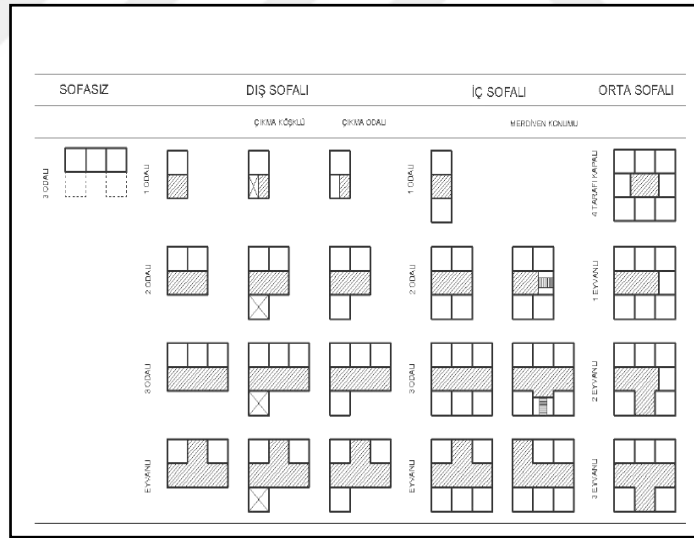
ve Arabistan'a kadar uzanan İran tesiri Suriye'yi içine alan Arap Evi, Türk Evi'nin hâkim olduğu bölgeye doğal bir sınır getirmiştir (Atacan1996).

Türkiye konutu 17. ve 18. Yy.da büyük bir yayılma eğilimi göstermiştir. Bu devirlerde İstanbul ve Edirne Evleri Yakındoğu ve Doğu Avrupa için her zaman taklit edilen tip haline gelmiştir (Sözen 1992).

Türkiye yerel konutu plan tipleri hakkında bazı çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan en bilineni Prof. Dr. Sedat Hakkı Eldem'in Türkiye geleneksel konut planının sofasının ev içindeki yerine göre yaptığı dört plan tipi şeklindeki sınıflandırmadır (Şekil 3.1). Bunlar:

- a) Sofasız plan tipi
- b) Dış sofalı plan tipi
- c) İç sofalı plan tipi
- d) Orta sofalı plan tipi

Bu tiplere planlar dışında tipe uymayan plan tiplerine de rastlanmıştır. Fakat bunlar genellikle uygun olmayan koşullardan doğmuş ve tekil örnekler olduklarından bir plan tipi olarak kabul edilmemişlerdir (Şekil 2.1).

Şekil 2.1. S. Hakkı Eldem'in Türkiye Konutu Plan Tipolojisi (Işık, 2017).

2.4. Doğu Anadolu'daki Ev Örnekleri

Ülkemizin hemen her bölgesinde farklı dönemlerde ve yöredeki yapı ustaları tarafında inşa edilen birçok yerel ev örneğine rastlanılmaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki evler, iklim ve malzeme bakımından, Anadolu'nun diğer bölgelerindeki ev plan tiplerinden farklılık göstermektedir.

Ülkemizde özellikle 1940 yılından günümüze kadar geleneksel evlerin hızla yok olması karşısında, birçok araştırmacı ve bilim adamı Anadolu'nun her köşesindeki geleneksel/yerel evleri inceleyerek belgelemiştir. İncelenen yerel mimari örnekleri çeşitli ti-polojilerde gruplandırılmıştır. Doğu Anadolu yerel evlerinde olan ortak özellikler; yığma yapım tekniği, taş ve kerpiç malzeme ve düz damdır (Sezgin, 2006).

Doğu Anadolu'daki evlerin oluşmasında; inanç, gelenekler, kültür, tarih, ekonomi, topografya ve coğrafi şartlar etkili olmuştur ve diğer bölgelerdeki evlerden farklılık göstermiştir. Bu nedenle bu bölgede yer alan kentlerin mimarisinin incelenmesi Hakkâri evleri ile benzerlikleri ve farklılıkları ele alınmıştır. Bu kapsamda da Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Van, Elâzığ, Erzurum, Bitlis ve Muş evleri incelenmiştir.

Van Evleri

Van evlerinin ilk örnekleri Van Kalesi'nin dibine konumlanmış eski Van şehrinde oluşmuştur. 19. yüzyılın ortalarına kadar gelişimini sürdürürken 1915 isyanıyla birlikte konutlar zarar görmüştür. Eski Van şehrinde geriye kalan fotoğraflar ve gravürler ışığında, kentteki evlerin çoğunlukla tek katlı veya iki katlı ve düz damlı olarak inşa edildiği anlaşılmaktadır (Şekil 2.2). Evler, kentin küçük bir alanında konumlanmış olması nedeniyle bitişik nizamda yapılmışlardır. 20. yüzyıldan sonra kent, daha önce bağ, bahçe olarak kullanılan şehrin etrafındaki arazilere doğru büyümeye başlamış ve Van'ın bugünkü mahallelerinde konutlar yapılmıştır. Bu evler, sokağa tamamiyle açık bir konumda, arazinin geniş olması sayesinde Eski Van Şehrindeki evlerin aksine her ev ayrı nizamda ve bahçeli olarak inşa edilmiştir (Öztürk, 2006).

Van evlerinin en önemli unsuru olan tandır evi, bazen eve bitişik bazen de ayrı yapılmış, ahır ise evlerden ayrı ve bahçe içinde yer almıştır. Ev, bahçe, hayat ve sokak ilişkisi içinde, sokağa açık evlerin alt kat sofasına çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmiştir.

Sofanın yanlarında oturma odaları, baş tarafında bulunan bir kapı ile servis birimleri yer almıştır. Servis bölümünde bulunan bir kapı ile bahçe ve avluya geçilmiştir. Genelde tek katlı olan servis üniteleri kiler, hela, mutfak, ocak, tandır evleri ve duş alma yerleri olan “çal” dan oluşmuştur. Üst kata, alt kattaki sofanın sağında bulunan, tek kollu ahşap bir merdivenle çıkılmıştır. Üst katın ortasında sokak yönünde ahşap konsollu, yörede “köşk” adı verilen çıkmalı sofa bulunmaktaydı. Evlerde bölgenin iklim özelliğinden dolayı tamamen mazgal pencere kullanılırken döşemelerde; sal taşı, sıkışmış toprak ve ahşap kullanılmıştır. Isınma odalarda soba, servis birimlerinde tandır ve ocakla sağlanmıştır. Evlerde haremlik-selamlık anlayışı; mekânsal olarak değil, kurumsal olarak yer almıştır (Direk ve Kurucu, 2009).

Evlerde ana yapı malzemesi olarak kerpiç, tamamlayıcı malzeme olarak da taş, ahşap, tuğla ve metal kullanılmıştır. Evler ahşap hatıllı düz damlı olarak inşa edilmiştir. Ahşap ayrıca döşemelerde, cumbalarda, balkonlarda, doğramalarda ve iç merdivenlerde kullanılmıştır (Uşma ve Urfalıoğlu, 2018).

Şekil 2.2. Eski Van şehri konutları (C.F. Lehmann Haupt,1926; Uşma ve Urfalıoğlu, 2018).

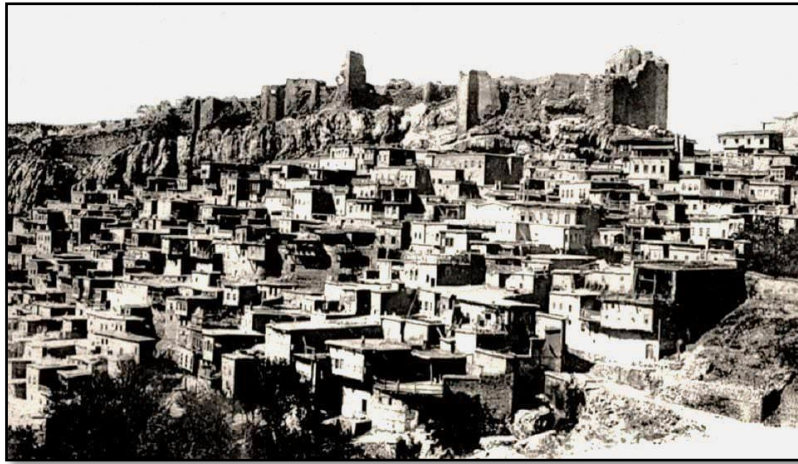
Elâziğ (Harput) Evleri

Elâziğ evlerinin oluşumunda belirleyici olan etkenler ailelerin sosyal ve ekonomik seviyeleri olmuştur. Elâziğ evleri minimum boyutlarda küçük, basit ve sade bir biçimde

yapılmış olan evler ve büyük konaklar olarak iki kategori halinde inşa edilmişlerdir. Konakların plan şemalarını, haremlik-selamlık şeklinde bölümler ve daha büyük alanlar oluşturulmuştur (Karakaş, 2008).

Genellikle iki katlı olan Elâzığ evlerini bir dış avlu çevrelemiştir. Evin dış duvarı genellikle sokağın doğal çizgisini izlemiştir. Dış avlu, evin kapalı bölümü ile sokak arasında kalan hayat kısmını oluşturmuştur. Taş kemerli, demir tokmaklı ve saçla kaplı iki kanatlı “*dervaze*” denilen büyük bir cümle kapısı ile avluya girilmiştir. Ortada bir geçiş mekânı yer alırken bunun etrafında da ahır, samanlık gibi servis mekanları konumlanmıştır. Evlerin birinci katında genellikle servis mekanları, ikinci katlarda ise günlük yaşamın geçtiği bütün mekanlar mevcuttur (Şekil 2.3). Bir sofanın etrafına dizilen odalar; mutfak, oturma odası, misafir odası şeklinde belirlenmiştir. Alt katta ahşap bir merdivenle üst katin sofasına çıkılır. Sofanın dış cepheye doğru tarafında genellikle şahnişin bulunmaktadır. Şahnişinin üç tarafı pencerele olup önünde bir seki yer alır. Mutfakta ve bazen de bir oda içinde ocak bulunur. Ocak hem yemek yapma hem de ısınma amaçlı kullanılmıştır (Karakaş, 2008).

Evlerdeki iç süslemesinde ahşap malzeme kullanılmıştır. Elâzığ evlerinde yapı malzemesi olarak taş, kerpiç ve ahşap kullanılmıştır. Evlerin alt kat duvarları taş temel üzerine taştan, üst kat dış duvarları kerpiçten yapılmıştır. Evlerin ara duvarları ve şahnişinin duvarları hımış örgü ile yapılmıştır (Karakaş, 2008).

Şekil 2.3. 1907 yılında Elâzığ (Harput) evleri (Anonim, 2019a).

Erzurum Evleri

Erzurum evlerinin oluşumunda en önemli etkenler; kentin sert karasal iklimi ve yapı malzemesidir. Erzurum ev mimarisini yönlendirmekte dikkat çeken iki temel özellik, iklime ve dışa kapalıdır. Evlerde iklimin etkisi öncelikle malzeme seçiminde etkili olmuştur. Kentin soğuk iklimine karşı taş ve molozlardan oluşan kalın duvarlı evler yapılmıştır. Taşlar genellikle yapının köşelerinde düzgün kesme, aralarda da düzensiz moloz örgü şeklinde kullanılmıştır. Duvar örgülerinde taşların arasında da çoğunlukla çamur ya da kireç harcı kullanılmıştır (Gündoğdu, 1996).

Şehir merkezinde tek ve sıralı bir biçimde cadde ve sokak yapısına uyum sağlayacak bir şekilde sıralanan Erzurum evleri bitişik ve ayrık nizamda yapılmışlardır. Tek ve çoğunlukla iki katlı olarak taş beden duvarlar üzerinde inşa edilmişlerdir (Şekil 2.4). Evlerin örtü sistemi ahşap kirişler üzeri düz toprak damdır. Dış beden duvarları bazı örneklerde sıralı moloz taş bazı örneklerde ise sıvalıdır. Cephelerdeki doluluk boşluk oranı, ahşap hatıllar, dışa taşkın cumbası ve metal korkuluklar, kapı ve pencereler cepheye hareketlilik sağlamıştır. Evlere doğrudan sokak, avlu veya bir bahçeden giriş sağlanmaktadır. Erzurum evleri iç avlulu plan tipine sahiptir. Erzurum evlerine iki yandan merdivenle çıkılan bir kapı eşliğinden girilmektedir. Dış kapıdan sofaya geçilmekte ve sofa mekanlara dağılımı sağlamıştır. Sofanın etrafında odalar ve üst kata geçişi sağlayan merdiven bulunmaktadır. Merdivenin altında bulunan kapıdan tuvalet, banyo ve tandır evine ulaşılır. Merdivenle ulaşılan üst kat sofasında ortada ön cepheye konsollar üzerine bir çıkma yapılarak üç yanı pencerelessahnişin yer alır. Üst katta yaşama birimi olan odalar yer almaktadır. Evlerin plan düzeninde haremlik-selamlık anlayışı hakimdir (Gündoğdu, 1996).

İklim özelliklerinin ortaya koyduğu farklı uygulamalardan biri olan tandır evi; Erzurum evlerinin biçimlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Oturma mekânından ayrı ve toprakla bağlantılı olan tandır evleri alt katta ve ayrı bir ünite olarak inşa edilmiştir. Tandır evinin örtü biçimi, yine yöreye özgü "kırlangıç kubbe" denilen ahşaptan bindirmeli bir kubbe tekniğine dayanır (Gündoğdu, 1996).

Erzurum evlerinin yapı malzemeleri çoğunda moloz örgü sistemi olan taş, ahşap ve toprak, yapım tekniği ise yöresel inşa tekniğidir. Duvarlarda deprem esnasında esneklik sağlaması için ahşap hatıllar kullanılmıştır. Duvarların köşelerinde düzgün kesme taşlar kullanılırken orta kısımlarında moloz taş kullanılmıştır. Bazılarının dış duvarları sıvalı iken bazıları sıvasız bir biçimdedir (Gündoğdu, 1996).

Şekil 2.4. Erzurum Evleri (Anonim, 2019b).

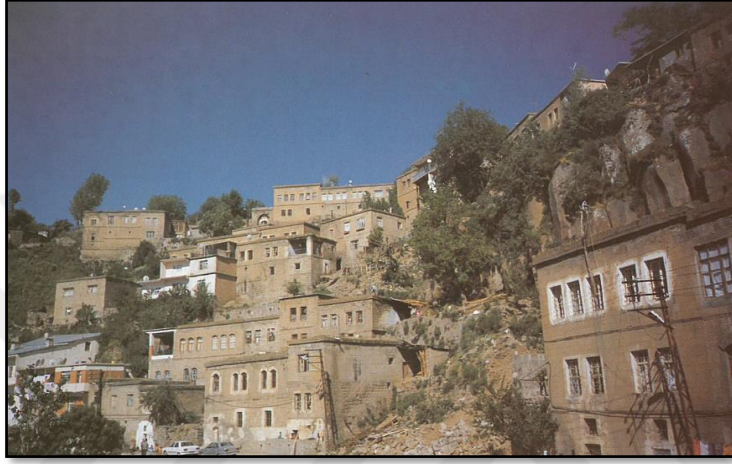
Bitlis Evleri

Konutların inşasında arsanın konumu ve bundan en iyi şekilde yararlanabilmek düşüncesinden dolayı evlerin belli plan biçimlerinden bahsetmeyi ve bunları plan gruplarına ayırmayı güçleşmiştir. Bitlis evleri, Doğu Anadolu Bölgesi evlerinin genelindeki gibi (Van, Malatya, Kars) dışa açık olarak tasarlanmışlardır (Şekil 2.5). Evlerin plan elemanları; oda, sofa, tuvalet, banyo/hamam/çol, bazı evlerde rastlanan avlu, odunluk ve ahır gibi birimlerden oluşmaktadır. Evlerde tuvalet, banyo ve mutfak/yemek pişirme bölümü yapı içinde tasarlanmıştır. Avlu ise sık rastlanan bir yapı elemanı değildir. Bazı evlerin bir kenarında parselin imkân verdiği büyüklükte ve yüksek duvarlı olan avlular, kendi bünyesinde bazı eylemlerin uygulandığı ocak, niş gibi parçalara sahiptirler (Oğuz ve Aksulu, 2016).

Bitlis evleri genellikle iki veya üç katlı halde yapılmıştır. Tek katlı örnekler de sık rastlanmaktadır. İki ve üç katlı bazı konutlarda haremlik ve selamlık bölümleri bulunmaktadır. Evlerin planını dışta hayat ve bahçeler oluşturur. Doğu Anadolu'nun Erzurum ve Van gibi iklimi soğuk yerleşim merkezlerinde mevcut olan balkona rastlanmamıştır. Burada Doğu Anadolu'daki diğer evlerde bulunan cumbanın yerini pencere önlerinde yer alan gömme taş sedirler almıştır (Sayan ve Öztürk, 2001).

Sert geçen ve uzun süren kış mevsimi nedeniyle boyut olarak mekânların fazla büyük tasarlanmadığı Bitlis evlerinde yığma taş yapım tekniği kullanılmıştır. Evlerin üzeri dıştan daima düz toprak damla örtülmüştür. Ancak içte hamamlar başta olmak

üzere, bazı mekanların tavanları kubbeli veya tonozlu yapılmıştır (Öztürk, 2001). Üst örtü ise düz toprak damdır. Ana yapım malzemesi yöreye özgü olan küfeki taşı olarak adlandırılan “tüf” taştır. Dış taraftan ince yonu kesme taş ve içerisinde moloz taş doldurularak örülen duvarların kalınlıkları dış duvar ve taşıyıcı iç duvarlarda 80-100 cm arasında, iç bölme duvarların kalınlığı 15-30 cm arasında değişmektedir. Kat döşemesinde sıkıştırılmış toprak ve sal taşı kullanılmaktadır (Oğuz ve Aksulu, 2016).

Şekil 2.5. Bitlis Evleri (Sayan ve Öztürk, 2001).

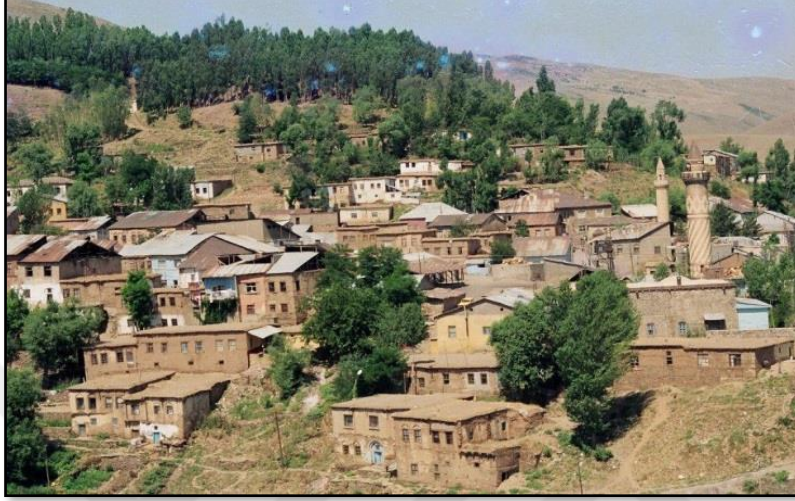
Muş Evleri

Muş evleri Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan evlerin karakteristik özelliklerini barındırmaktadır. Genellikle “havuş” yani avlu gerisinde yükselen iki katlı yapılardan oluşmakla birlikte tek katlı olanları da mevcuttur. Evlerin genel plan şemaları itibarı ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu evleri ile paralellikler gösterebilir de mekân isimlendirmelerinde yer yer farklılıklar bulunmaktadır (Özdeniz ve diğ., 1998).

Muş evleri avlulu (havuş) ya da bitişik nizamda yol boyunca topoğrafya ile uyumlu bir biçimde birbirinin manzarasını kapatmayacak şekilde konumlandırılmıştır (Işık, 2017). Alt kat genellikle servis mekanları olarak kullanılmaktadır. İki katlı konutlarda girişte seki ve alt katta sofa, mutfak, banyo, tuvalet ve zahire odası gibi servis birimleri yer almaktadır (Şekil 2.6). İkinci katta yer alan sofanın etrafında odalar bulunmaktadır. Tuvalet ve eyvan ise yapıdan ayrı olarak tasarlanmıştır (Işık, 2017).

Evlerde, doğal malzemeler olan; kerpiç, taş ve ahşap malzemeler kullanılmıştır. Yığma yapı tekniği ile inşa edilen bu evlerde genellikle üst örtü eğimsiz toprak damdır.

Duvar kalınlıkları değişkenlik gösterse de dış duvarlar 60-100 cm ile i duvarlar 15-60 cm aralığındaki genişliktedir. Cephelerdeki kemerli girişler ve sivri (kaş) kemerli pencere alınlıkları ile dikkat çekici, bۆlgeye ۆzgü karakteristik bir ۆzellik sergilemektedir (Işık, 2017).

şekil 2.6. Muş Evleri (Işık, 2017).

Hakkâri Evleri

Yapılan bu tez çalışması sonucunda Hakkâri yerel evleri hakkında genel bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler ışığında Hakkâri evlerinin oluşumunda; yapılaşma dۆzeni, yapım şekli ve biçiminin ortaya çıkmasında; ihtiyaçların getirdiği zorunluluk, halkın kazandığı deneyim ve ortak yaşamın ۆr¼nleri etkili olmuştur. Evler, genellikle dışa dۆn¼k ve dış mekanla i içe bir yapıda olacak bir şekilde oluşturulmuşlardır. Birbirine yakın bahçe içinde veya sokak ¼zerinde konumlanmışlardır. Yapılar genellikle ayrık nizam şeklinde olup bitişik nizam şeklinde inşa edilmiş olanları da mevcuttur (şekil 2.7).

Yerinde yapılan incelemeler ışığında, aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Hakkâri evlerinin, dıştan içe doğru bahçe, sofa, oda sıralamasına gۆre planlandıkları gۆr¼lmektedir. Evler genellikle iç sofalı ve dış sofalı plan tipinde, tek veya iki katlı olacak şekilde yapılmışlardır. Tek katlı evlere genellikle ortada yer alan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Sofaya açılan kapının sağında ve solunda; tandır evi, mutfak ve oda birimleri yer almaktadır. İki katlı evlerde alt katta sofa, oda, mutfak, tandır evi, banyo birimleri yer alır. Alt kat sofasının sol tarafında yer alan merdivenle ¼st kat bağlantısı

sağlanmaktadır. Genellikle alt kat plan şeması üst katta da devam etmektedir. Üst kat sofasının etrafında yaşama birimi olan odalar yer almaktadır.

Hakkâri evlerinin, yörede kolay bulunan taş ve ahşap malzemeye bağlı olarak kagir sistemde ve yığma taş tekniğinde moloz taş ve kerpiç kullanılarak taş temeller üzerine inşa edildiği gözlemlenmiştir. Taşın evlerin temel ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlendiği ve duvar içerisinde kapı ve pencere boşlukları ve kat bitimlerinde ahşap hatıllar yerleştirilerek duvarın daha sağlam olması sağlandığı görülmektedir. Evlerin tüm duvarlarının genellikle taştan yapıldığı ayrıca bazı evlerin ise alt kat iç ve dış duvarları ile üst kat dış duvarları taştan, üst kat iç duvarlarının ise kerpiçten yapıldığı gözlemlenmiştir. Duvarlarda bağlayıcı malzeme olarak çamur kullanılmıştır. Evlerin iç ve dış duvarlarında da saman katkılı çamur sıva olarak kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri kireçle sıvanmıştır. Taştan sonra en çok kullanılan malzeme ise ahşaptır. Ahşap taşıyıcı amaçlı olarak duvar, döşeme ve damda kullanılırken süsleme elemanı olarak kapı, pencere, dolap, tavan ve merdiven yapımında kullanıldığı görülmektedir. Döşemeler genellikle sıkıştırılmış topraktan olup daha sonraları toprağın üstüne şap kaplanmıştır. Evlerin üst örtü sistemi düz toprak damdır.

Şekil 2.7. Hakkâri Evleri (Anonim, 2018b).

Doğu Anadolu Ev Örneklerinin Kıyaslanması

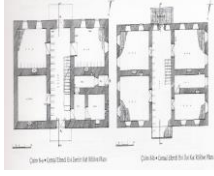
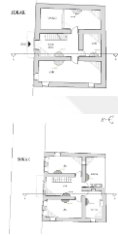
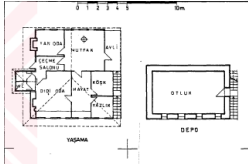
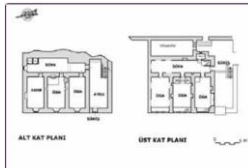
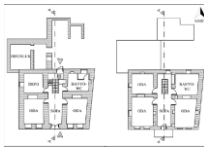

Yapılan incelemeler sonucunda Hakkâri evlerinin Doğu Anadolu bölgesinde yer alan Van, Elâziğ (Harput), Erzurum, Bitlis, Muş evleri ile benzer mimari özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Bu evlerin genel özellikleri olarak yerel malzeme ve yerel inşa

tekniki ile inŖa edilmiŖ oldukları gözlemlenmiŖtir. Evlerin hepsi kagir sistemde taŖ, ahŖap, kerpiç malzemeden inŖa edilmiŖ olup üst örtü sistemleri düz toprak damdır. Kat sayıları tek veya iki katlı halde Ŗekilde sadece Bitlis evlerinde üç katlı olarak yapılmıŖ olan evlerde görölmektedir. Hepsinde sofa mevcut olup ve alt katlarda servis birimleri yer alırken üst katlarda yaŖama birimlerinin yer aldığı gözlemlenmiŖtir. Tüm evlerin kıyaslanması Çizelge 2.1. de görölmektedir.

Çizelge 2.1. Doğu Anadolu ev örneklerinin kıyaslanması

	Plan özellikleri	Yapı Malzemesi ve Yapım Tekniği	Cephe özellikleri ve süsleme
Van Evleri 	İç sofalı plan tipinde tek veya iki katlı olarak inşa edilmişlerdir.	Ana malzeme kerpiç, tamamlayıcı malzemeler taş, ahşap ve tuğla Yapım sistemi: kâgir sistemi Üst Örtü Sistemi: Düz toprak dam.	Bitkisel metal süslemeler, pencere üstlerinde tuğla süslemeler ve köşk dikkat çekici cephe unsurlarındandır.
Elâzığ (Harput) Evleri 	Avlulu bir sistemde iç sofalı plan tipine sahip ve tek veya iki katlı olarak inşa edilmişlerdir.	Yapı malzemeleri: Taş, kerpiç, ahşap ve metal Yapım sistemi: kâgir sistemi Üst Örtü Sistemi: Düz toprak dam.	Cephede beyaz kesme taş üzerine işlenmiş motifler, kitabeler, şahnişinler dikkat çekmektedir.
Erzurum Evleri 	Tek ve çoğunlukla iki katlı olarak inşa edilmişlerdir.	Yapı malzemeleri: Taş, kerpiç, ahşap ve metal Yapım sistemi: kâgir sistemi Üst Örtü Sistemi: Düz toprak dam.	Cephede yer alan şahnişimler, dış kapı tokmakları ve dışarıya taşkın yapan çörtener önemli süsleme elemanlarıdır.
Bitlis Evleri 	Tek, iki ve üç katlı olarak iç sofalı plan tipinde inşa edilmişlerdir.	Yapı malzemeleri: Tuf taşı, kerpiç, ahşap ve metal Kâgir sistemi ve Düz toprak dam.	Cephede dikkat çeken unsurlar saçaklar, kitabeler, silmeler, yuvarlak kemerli veya dikdörtgen formlu pencere açıklıklarıdır.
Muş Evleri 	Avlulu bir yapıda çoğunlukla iki katlı halde yapılmış evlerdir.	Yapı malzemeleri: Kerpiç, ahşap, taş ve metal Kâgir sistemi ve Düz toprak dam.	Cephede dikkat çeken unsurlar kemerli girişler ve kaş kemerli pencere alınlıklarıdır.
Hakkâri Evleri 	Tek veya iki katlı halde iç ve dış sofalı plan tipinde inşa edilmişlerdir.	Yapı malzemeleri: Taş, kerpiç ahşap ve metal Kâgir sistemi ve Düz toprak dam.	Cephede dikkat çeken unsurlar pencere ve kapıların doluluk boşluk oranları ve saçaklardır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Hakkâri 500 yıllık bir kent olmasına karşın yerel evleri hakkında kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Genellikle kentin tarihi değerleri ve Çukurca İlçesinin Evleri hakkında birtakım çalışmalar yapılmıştır. Bu tez çalışması, Hakkari'deki yerel konut mimarisinin tüm yönlerini kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Çalışmada Hakkâri ilinin merkez ilçesinde yer alan 30 tane yığma taş ev tespit edilmiş ve incelenmiştir. Tespit edilen bu evlerin ölçümleri yapılmış ve bu ölçümler sonrasında çizimleri yapılmıştır. Bu işlemler yapılırken; ölçüm işleminde lazer metre ve metre aletleri kullanılmıştır. Evlerin yerinde ölçümleri yapılırken öncelikle ölçümlerden elde edilen veriler milimetrik defterlere aktarılmış ve daha sonra bilgisayar ortamında autocad programında çizimleri yapılarak dijital ortama aktarılmıştır. Yapılardaki değişimler, kullanılan yapı malzeme ve tekniği gibi verileri kayıt altına almak için, Kodak pixpro F243 digital fotoğraf makinası ile evlere ait fotoğraflar çekilmiştir.

3.1. Yöntem

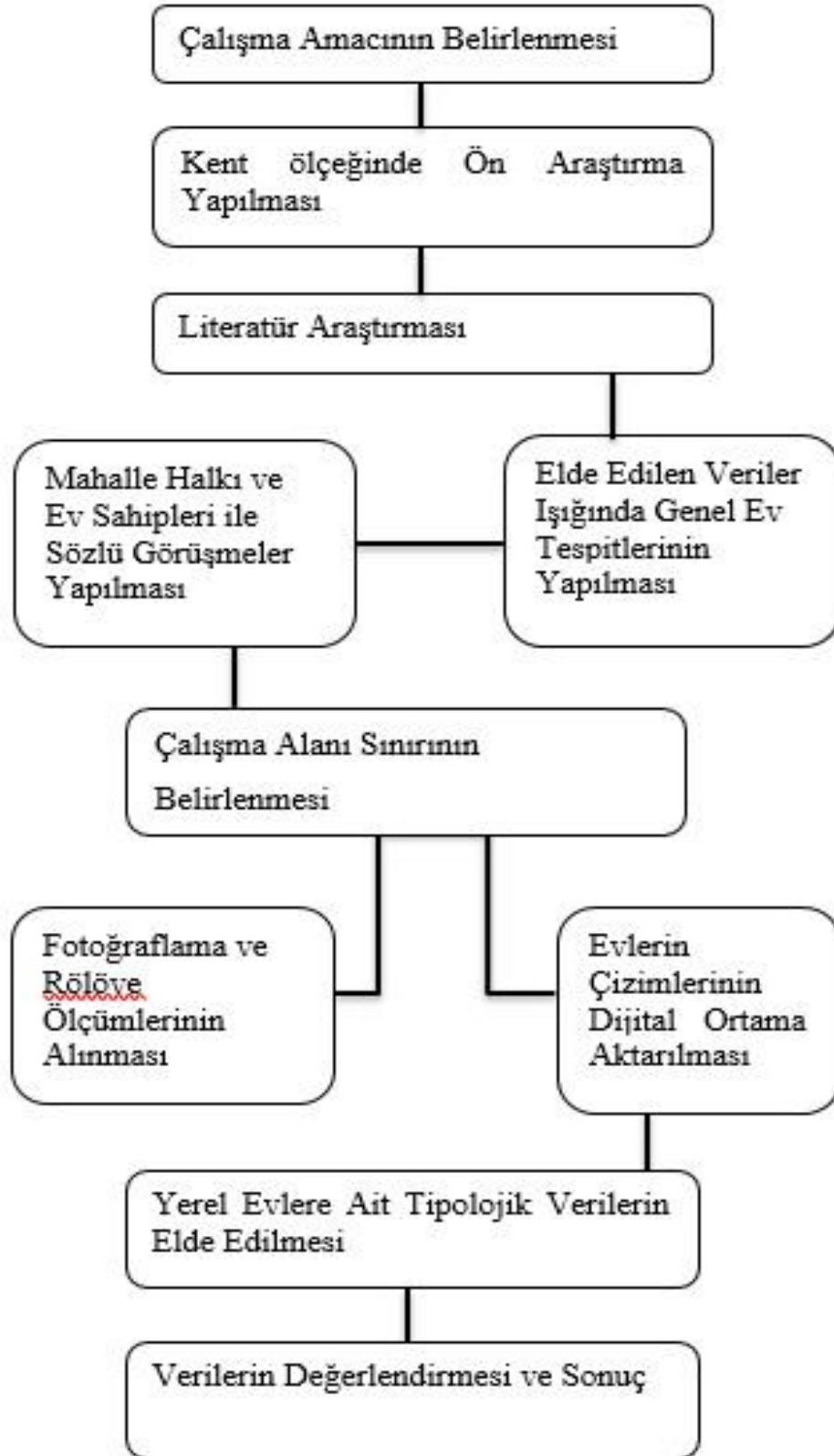
Bu çalışmada izlenen yöntemde; ilk olarak araştırmanın amacı belirlenmiştir. Sonraki aşamada çalışmanın yapılacağı alan ve bulunduğu kent ölçeğinde ön incelemeler yapılmıştır. Bu incelemeler ile birlikte literatür araştırmasına geçilmiştir. Bu aşamada, alana ait yazılı kitap, broşür, halihazır haritalar, internet bilgileri ve orada yaşayan halktan alınan bilgiler gibi veriler elde edilmiştir. Bir sonraki aşamada ise, literatür araştırması sonucu elde edilen; Hakkâri İli imar planları, hali hazır ve tapu kadastro haritaları kullanılarak, halktan alınan bilgiler ışığında şehrin en eski on mahallesi tespit edilmiştir. Tespit edilen bu mahallelerde yer alan yaklaşık 80 yapıya girilmiş; bunlardan özgün nitelikleri olanlar, 30 tanesi Hakkâri yerel ev mimarisini temsilen seçilmiştir. Bu genel tespitler yapılırken mahalle halkı ve ev sahipleri ile sözlü görüşmeler yapılmış, evlerin yapım tarihleri, kullanılan yapı malzeme ve teknikleri, kullanım amaçları, evlerin zamanla geçirdikleri onarımlar, bakımlar ve değişimler hakkında sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen

cevaplardan ve evlerin dış duvarlarında yer alan taşların yıpranma izlerine de dikkat edilerek yapım tarihleri hakkında belli tarih aralıkları elde edilmiştir. Evlerin hiçbirisi tescilli olmayışı belirlenen tarih aralıklarının çoğunluğu tahmini değerlerdir. Daha sonraki aşamada bu elde edilen veriler ışığında çalışma alanının sınırları belirlenmiştir. Çalışma alanı Hakkâri merkeze bağlı 5 mahallesinde (Biçer, Dağgöl, Karşiyaka, Pehlivan ve Gazi mahallesi) gerçekleştirilmiştir. Belirlenen bu beş mahallede yer alan tespit edilen bu evlerin fotoğrafları çekilmiş ve rölöve ölçümleri alınmıştır. Ölçüm işlemi yapılırken ilk önce dış cephe ölçüleri sonra iç hacim ölçüleri alınmıştır. Alınan çizimler dijital ortama aktarılmıştır. Evlere ait yerleşim özellikleri, plan tipleri ve elemanları, cephe oluşumunu etkileyen etmenler, yapım tekniği ve malzeme kullanım özelliklerine ait tipolojik veriler elde edilmiştir (Şekil 3.1.). Ayrıca benzer özelliklere sahip olan Doğu Anadolu evleri (Van, Elâzığ, Erzurum, Bitlis, Muş) incelenerek bu çalışma desteklenmiştir.

Çalışmanın son aşamasında; evlerde uygulanan tüm müdahaleler, eklemeler, tasfiyeler ve değişiklikler plan ve cephe ölçeğinde belirlenmiştir. Sonuçta Hakkâri yerel evleri ile ilgili özellikler, değerlendirilmiş ve belgelenerek kayıt altına alınmıştır (Şekil 3.1).

Çalışmanın Kapsamı

Çalışmanın yapılacağı alan belirlenirken şehirdeki özgün, orijinalliğini korumuş ve en eski evlere ulaşılmak hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda şehrin en eski yerleşim yerleri olan mahaller incelenmiş ve sonuçta Biçer, Pehlivan, Gazi, Medrese, Dağgöl ve Pagan Mahalleri belirlenmiştir. Bu kapsamda tespit edilen 80 yerel ev değerlendirmeye alınmış ve 30 tanesi niteliksel açıdan çalışmaya değer bulunmuştur. Tespit edilen ve teknik resim kuralları çerçevesinde ölçekli olarak vaziyet planı, kat planları, kesit ve görünüşleri çizilen bu evler fotoğraflarla da belgelenmiştir. Elde edilen verilerden yapılara ait analiz tabloları oluşturulmuştur. Evlere ait yerleşim özellikleri, plan tipleri ve elemanları, cephe özellikleri, yapım tekniği ve malzemelerine ait tipolojik veriler de ayrıca elde edilmiştir.

Şekil 3.1. Çalışmada izlenen yöntem.

4. BULGULAR

4.1. Hakkâri İl'inin Fiziksel ve Tarihi Özellikleri

Hakkâri, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde; Anadolu, Mezopotamya ve İran üçgeninde yer almaktadır. Bu çalışmada konumu neticesinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Hakkâri ilini fiziksel ve tarihsel özellikleri olmak üzere 2 alt başlık altında toplanmıştır.

4.1.1. Hakkâri İlinin Fiziksel Özellikleri

Hakkâri İl'inin fiziksel özellikleri ilin coğrafi yapısı ve nüfusu başlıkları adı altında incelenmiştir.

Kentin Coğrafi Yapısı

Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Hakkâri, doğuda İran, güneyde Irak ülkesi ile sınır oluşturmaktadır. Kuzeyinde Van İlinin Gürpınar ve Başkale ilçeleri ve batısında da Şırnak İlinin Beytüşşebap ve Uludere ilçeleri ile komşudur. Hakkâri ili merkez ve beş ilçe, 4 belde, 136 köy ve 377 mezradan oluşmaktadır (Şekil 2.1), (Hakkâri Kültür Turizm Müdürlüğü, 2019).

Şekil 4.1. Hakkâri İl haritası (Anonim, 2017a).

Haritadaki konumu; 42°,10've 44°,50' doğu boylamları ile 36°,57' ve 37°,48' kuzey enlemleri arasındadır. Türkiye topraklarının %0,92'sini oluşturmakta olup 7228 km² yüzölçümüne sahiptir. Dağların egemen olduğu kentin denizden yüksekliği ortalama 1720 metredir. İl alanının %87,6'sını kaplayan dağ yapısının en yüksek zirvesi 4168 metre yükseklikle Cilo Dağı'dır. Dağlardan sonra yer kaplayan yeryüzü şekilleri sırasıyla; platolar ve ovalardır. Karasal iklime sahip olan ilin yıllık ortalama sıcaklığı 10 C°-4,9 C° olup ile en soğuk ay ocak ayı ve 24,8 C° ile en sıcak ay temmuz ayıdır. Karasal iklim ve yeryüzü yapısından dolayı Zap Suyu hariç, akarsularının boyları kısa ve az su taşımaktadırlar. Kentte doğudan batıya ve kuzeyden güneye doğru antopojen bozkır bitki örtüsü hâkim iken güney kesimleri ve vadi dağlarının kuzey yamaçlarında da ormanlar yayılış göstermektedir. Meşe, ardıç, titrek, kavak, huş ve menengiç doğal olarak yetişen ağaç türleridir (Anonim, 2019c).

Kentin Nüfus Yapısı

Arkeolojik araştırmalara göre Hakkâri kentinin tarihi MÖ. 7000 yıllarına kadar dayanmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında Hakkâri hakkında bilgi veren Cuinet'e göre; Çölemerik merkez kazasının 3 nahiyesi ve 120 köyü² bulunmaktaydı (Cuinet, 1892). 1891'de ise Hakkâri Sancağı'nın toplam nüfusu 300.000 idi. Nüfusun 180.000'ni Müslümanlar ve 120.000'ni de Gayrimüslimlerden oluşturmaktaydı. Aynı tarihte Çölemerik kazası, 15.000'ni Nesturiler ve 16.900'ni ise Müslümanlardan oluşan 33.0000 kişilik nüfusa sahipti. Çal ise 43.890 nüfusu ile en büyük kazaydı. Çal'ı Çölemerik, Gevar (26.200) ve Uramar (25.910) izlemekteydi (Cuinet, 1897). Top (2010), tarafından bildirildiğine göre, 1897 Van Vilâyet Sâlnâmesinde (Çizelge 4.1); Çölemerik Kazasının nüfusu toplam 26.660 olmak üzere Müslüman ve Hıristiyanlardan oluşmaktaydı. Çölemerik kazasında 15.902' si Müslüman olan nüfusun 8.902'si erkek ve 7.000'i kadından; 10.758'i Hıristiyan olan nüfusun ise 6.402'si erkek, 4.338'i kadından oluşmaktaydı.

---

2 Hakkâri Sancağının kazaları: Çölemerik, Albak, Gevar, Mahmudi, Nordiz, şemdinan, Çal, Mamuretül-Hamit, Beytüşşebap, Uramar ve İmadiye.

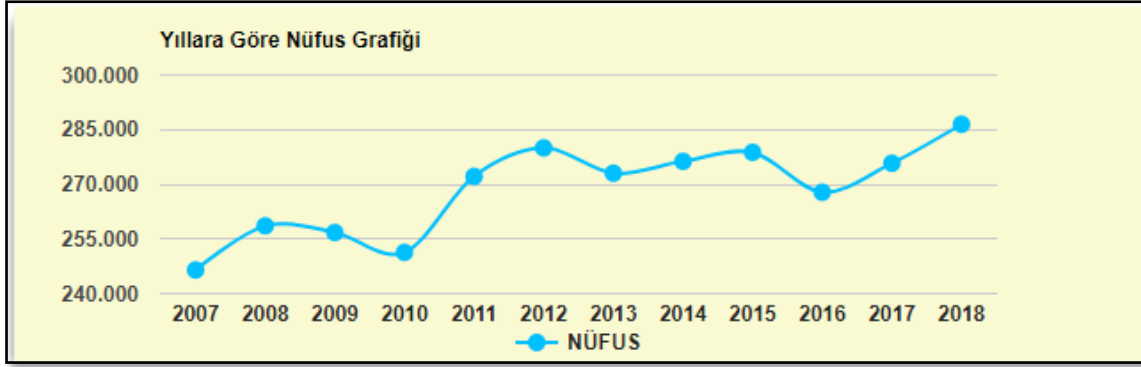
Aynı salnamede, Hakkâri Sancağı'nın toplam nüfusu 103.773 olarak verilmiştir. 19. yy. sonunda, Çölemerik-Merkez Kaza'nın toplam nüfusu 33.900 idi. 1914'te ise, nüfusun 36.145'e çıktığı görülmüştür (Cuinet, 1897).

Bölgede yaşanan dünyadaki ve ülkedeki bazı olumsuzluklardan (savaş, göç, coğrafi koşullar) dolayı yaklaşık 20 yılda nüfusta büyük kayıp olduğu görülmektedir. 4 Ocak 1936 tarih ve 2885 sayılı kanunla yeniden kurulan Hakkâri ilinin merkezi olan şehrin nüfusu 1945 sayımına kadar 2000'i aşamamıştır. 1975 sayımında nüfus 11.735'e ulaşmıştır. Şehirde nüfus bu tarihten sonra hızlı nüfus artışı yaşanmış ve 1985'te 20.754, 1990'da da (30.407) kişi nüfusuna ulaşmıştır (Top, 2010).

Çizelge 4.1. 1876'da Hakkâri'nin Nüfusu (Top, 2010, tarafından bildirilen 1876 Tarihli Erzurum Vilayet Salnamesinde yer alan veriler yazar tarafından tablolaya çevrilmiştir).

Kaza-Nahiye Adı	Köy Sa-	Hane Sayısı	Hristiyan Sayısı	Müslüman Sayısı
	yısı			
Gevar Kazası	250	3.360	3.472	5.790
Çölemerik Kazası	350	20.000	35.000	5.000
Albak Kazası	260	7.800	7.500	15.900
Mahmudi Kazası	240	7.200	3.000	18.600
Şemdinan Nahiyesi	53	7.927	7.107	14.260
Uramar Nahiyesi	30	1.800	2.850	2.360
Beytüşşebap Nahiyesi	40	1.200	1.200	2.400
Çal Nahiyesi	70	1.400	2.400	3.300
Hoşap Nahiyesi	80	2.200	1.700	3.600
Norduz Nahiyesi	59	1.100	50	2.600
Toplam 4 Kaza 6 Na-	1.432	53.987	64.729	76.410
hiye				
TOPLAM NÜFUS				141.139

5 ilçe, 53 mahalle ve 124 köyü kapsayan Hakkâri İlinin 2017 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 275.761'dir (Şekil 4.2). Toplam nüfusun %46,2 oranı ile 127.271'ini kadın, %53,8 oranı ile 148.490'ı erkek nüfustan oluşmaktadır (Anonim, 2017b).

Şekil 4.2. Hakkâri nüfusu yıllara göre grafiği (Anonim, 2018c).

4.1.2. Hakkâri İl'inin Tarihi Özellikleri

Bu bölüm; ilin tarihsel gelişimi, adı, tarihsel yapıları ve eski kent dokusu alt başlıklarına ayrılarak incelenmiştir.

Hakkâri İl'inin Tarihsel Gelişimi

Hakkâri sarp ve çetin koşulları olan bir coğrafyaya sahip olması nedeniyle, tarih boyunca çeşitli imparatorluk ve devletler tarafından yönetim altına alınmasını zorlaştırmıştır. Böylelikle daha bağımsız bir yerleşim olmuştur. Hakkâri yöresi hakkındaki tarihi veriler MÖ. 10. Yy.a kadar sınırlıdır. Bu durumun sebebi olarak bölgede çok az arkeolojik çalışma yapılması, coğrafya koşullarından dolayı tarihçi, gezgin ve coğrafyacıların çok az uğradığı bir yerleşim olması söylenebilir (Kaplan, 2015).

Şehrin tarihi geçmişi, tarih öncesi devirlere kadar inmektedir. Bunu ilin Sat Dağları'ndaki Gevaruk Vadisi ve Trişin Yaylası'nda bulunan, 1956-58 yılları arasında Freh ve Uyanık tarafından bilim dünyasına duyurulan kaya resimleri (Şekil 4.4) belgelemektedir (Ceylan, 2008). Daha sonra Erken Demir Çağından itibaren yerleşimin olduğunu, il merkezinde yapılan arkeolojik kazı ve araştırmalarda elde edilen veriler göstermiştir (Top, 2010).

Şekil 4.3. Gevaruk Vadisi ve Trişin Yaylasında bulunan kaya resimleri (Anonim, 2019d).

Mir Kalesinin kuzey eteklerinde 1998 yılı temmuz ayında rastlantısal sonucu bulunan 13 adet stel/anıt taş (Şekil 4.6), Hakkâri yöresinin demir çağına ilişkin bulguları olarak dikkat çekmiştir. Steller/anıt taşlar hakkındaki ilk etütler Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi tarafından yapılmıştır (Sevin, 2001). Bölge Demir Çağında Asur ve Urartu devletleri arasında sık sık el değiştirmiştir. MÖ 1000'lerde Urartuların hakimiyetine geçmiştir. Yüksek bir uygarlığa sahip olan Urartulara ait günümüzde bile kullanılan yollar, bu yolların kenarlarındaki konaklama yerleri, çivi yazılı anıtlar, mağara resimleri ile koruma kuleleri bu uygarlığın en göze çarpan kalıntılarıdır (Top, 2010).

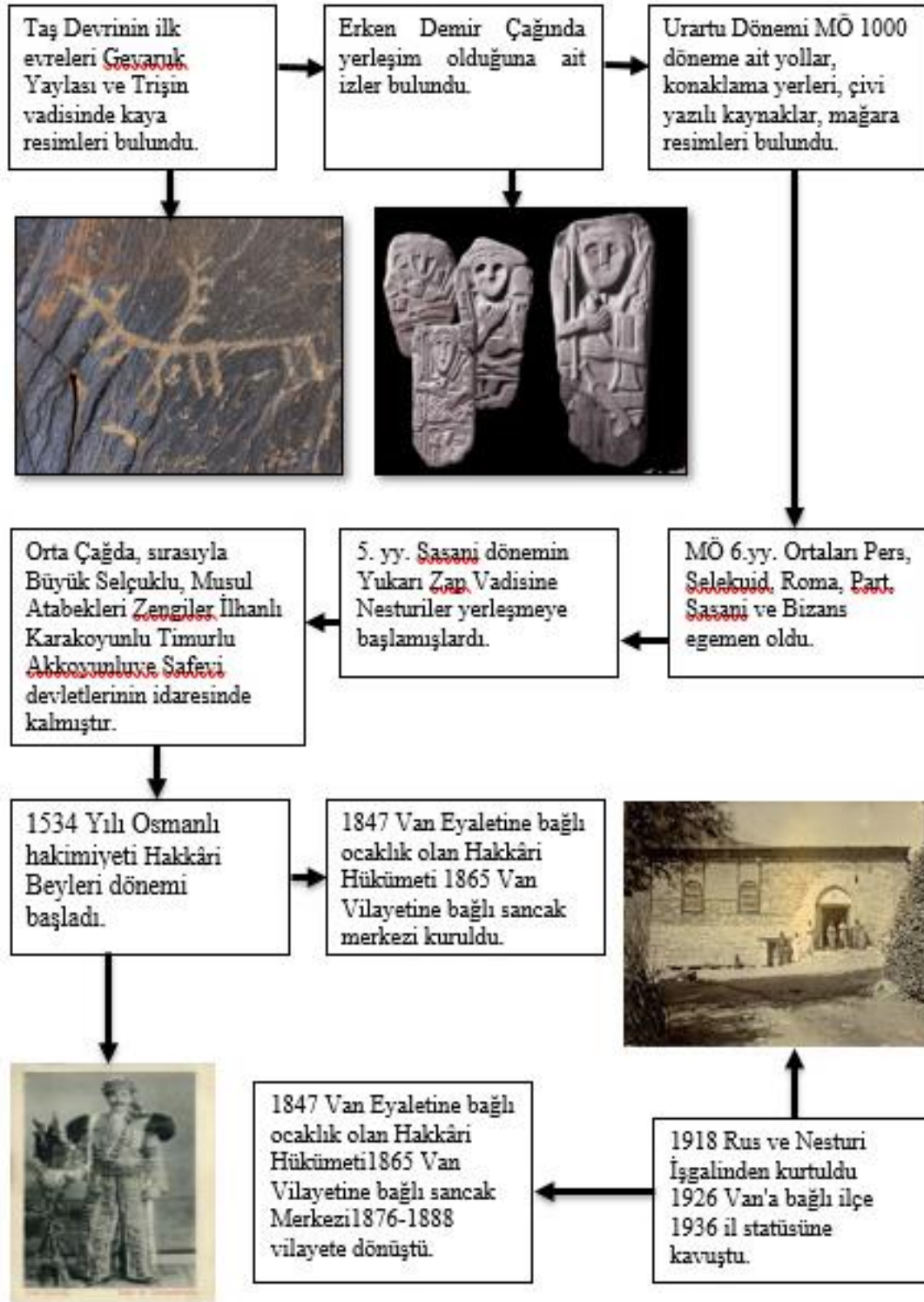

Şekil 4.4. Hakkâri stelleri/ anıt taşları (Anonim, 2019e).

Urartu Devleti'nin M.Ö. 6. yüzyıl ortalarında yıkılmasından sonra bölgeye Pers, Selekuid, Roma, Part, Sasani ve Bizans hâkim olmuştur. Sasani Döneminde V. yüzyıldan itibaren Yukarı Zap Vadisine Nesturiler yerleşmeye başlamıştır. Orta Çağda yöreye sırasıyla Büyük Selçuklu (1054), Musul Atabekleri (1127), Zengiler (1142-43), İlhanlılar (1259), Karakoyunlu (1349-1405), Timurlular (1387), Akkoyunlu (1468) ve Safeviler

(1504) devletlerinin idaresine girmiştir. Bölgede özellikle Selçuklu ve İlhanlı döneminde Yezidi Kürtleri yaşamıştır. Bölgeye sırasıyla Sümerler, Asurlular, Babiller, Medler hâkim olmuştur. Persler ve Romalılardan sonra Sasaniler, onlardan sonra Araplar ve Türklerin egemenliğine girmiştir (Cuinet, 1897; Top, 2010).

1534 yılından sonra Osmanlı Devleti hakimiyeti altına girmiştir. Osmanlı devleti yönetimi zamanında yönetim hükümet statüsü altında Hakkâri beylerinin idaresine verilmiştir. Van eyaletine bağlı "Hakkâri Hükümeti", 1847 yılına kadar ocaklık şeklinde bu beylerin idaresinde kalmış; Tanzimat'tan sonra Osmanlı'daki yeni idari yapılanma sonucunda Erzurum Vilayeti 'ne bağlı sancak durumuna getirilmiştir. 1865'te tekrar Van Vilayeti 'ne bağlanan Hakkâri, 1876-1888 yılları arasında vilayete dönüştürülmüştür. 1888 tarihinde tekrar Van vilayetine bağlı sancak merkezi olmuştur. Bu durum 1915 Rus işgaline kadar devam etmiştir. 1918 yılında Rus ve Nesturi işgalinden kurtarılarak, Osmanlı topraklarına vilayet olarak tekrar katılmıştır. Cumhuriyet Türkiye'si kurulduktan sonra, önce vilayet olan Hakkâri, 1926'da Van'a bağlı ilçe durumuna gelmiştir (Çizelge 2.2). 1936 yılında yeniden il statüsüne kavuşmuş ve günümüzde bu durumu devam ettirmektedir (Top, 2006).

Şekil 4.5. Hakkari'nin tarihsel gelişimi.

Hakkâri İlinin Adı

"Günümüzde Hakkâri adı ile bilinen şehrin eski adı Çölemerik'tir. MÖ 7000'li yıllardan beri sürekli yerleşim bölgesi olan Hakkâri yöresinin adına ilişkin ilk bilgilere 10. yy. Arap tarih ve coğrafya kaynaklarında rastlanmaktadır. Ünlü Arap tarihçisi İbni Havsâl; "Yöredeki Herkariyan güçlü savaşçı anlamına gelen ve o coğrafyada yaşayan boyların adıdır" diye yazmaktadır. Bir başka ifade de: "Hakkâri adı, eski çağlarda burada hüküm süren Hakar adlı bir Sümer boyundan geldiği ve Araplar bunu Hakkariye, Türkler ise Hakkâri şeklinde söylemiştir." şeklinde bir kayıt vardır (Alikılıç, 2010).

Eski coğrafya kitaplarındaki ifade ise "Hekkâri" şeklindedir. Bir bölge adı olarak Hakkâri, Van Gölü'nün güney kıyıları yakınından başlayarak günümüzde Türkiye sınırları dışında kalan dağlık kesimleri de içine alan engebeli bir bölgeyi, Çölemerik ise buranın merkezi olan kasabayı nitelemektedir. Cumhuriyet'in başlarında alanı eskisine göre daralmış ve bir kısmı ülkemizin sınırları dışında kalmış olan vilâyet için Hakkâri, bu vilâyetin merkezi için Çölemerik adı kullanılmış, fakat zamanla Çölemerik adı unutulmuş kent için Hakkâri denmiştir. Çölemerik ismi, Süryani kaynaklarında Gûlâmark (Gulmar) şeklinde geçmekte olup batı kaynaklı eser ve haritalarda ise Culamerg veya Julamerg şeklinde kaydedilmiştir. Çölemerk ya da Çölemerik çölün ortasında vaha, yeşillik veya yerleşim yeri manasını taşımaktadır (Alikılıç, 2010).

Tarihsel Yapılar

Hakkâri çeşitli dönemlerden kalan birçok tarihi esere sahip bir kenttir. Bu tarihi eserlerden 68 tanesinin tespiti yapılmıştır (Çizelge 4.3). Tespiti yapılan bu 68 tane eserden 22 adedi tescilli, 2 adedi restore edilmiş, 2 adedi onarılmış ve birinin kazısı yapılmıştır (Top, 2007).

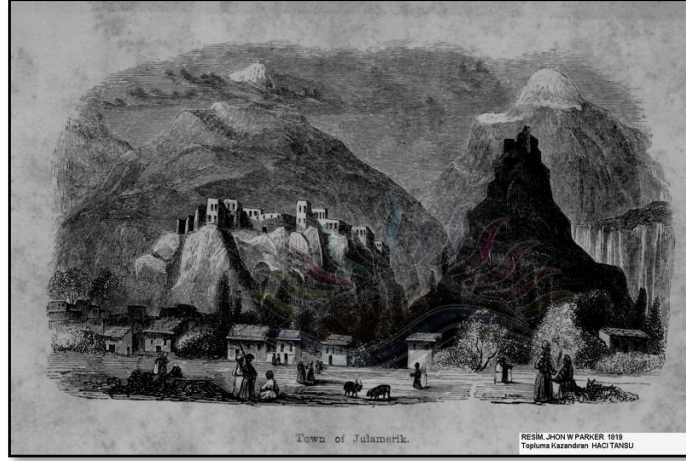
Hakkâri Valiliği ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) finansmanı ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğretim üyesi Dr. Şahabettin Öztürk başkanlığında, Şemdinli İlçesinin Nehri Köyünde bulunan Kayme Sarayı'nın restorasyonu 2018 yılında tamamlanmıştır. (Anonim, 2019f). Ayrıca Hakkâri Valiliği tarafından ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamında Çukurca İlçesinde bulunan tarihi 21 evden 7 tanesinin restorasyon çalışmalarına başlanmıştır (Anonim, 2019g).

Çizelge 4.2. Hakkâri'nin ve ilçelerinin taşınmaz kültür varlıkları tablosu 1998-2007 (Top, 2007)

	Merkez	Çukurca	Şemdinli	Yüksekova	Toplam
Cami	1	4	-	-	5
Medrese	2	-	-	-	2
Kale	2	-	-	-	2
Gözetleme	3	1	-	-	4
Yapısı					
Türbe	-	1	-	-	1
Kilise ve	19	11	1	6	37
Manastır					
Su Yapısı	-	1	1	-	2
Sivil Mi-	-	5	2	-	7
mari					
Tarihi Me-	3	1	1	3	8
zarlık					
Toplam	30	24	5	9	68

Eski Kent Dokusu

Hakkâri ilindeki kentleşme hareketleri oldukça eskilere dayanmakta olup şehir ilk zamanlarda tepelere kurulmuş kalelerin eteklerinde konumlanmıştır. Şehir coğrafik yapı ve yeryüzü şeklinden dolayı dağınık bir görüntü sergilemektedir. 1800'lü yıllarda beylik döneminde kent merkezi Mir (Hakkâri, Çölemerik) Kalesi eteklerinde (Şekil 4.5) konumlandığı John W. Parker'ın yazarı olduğu kitapta yer alan gravürden anlaşılmaktadır (Parker, 1842).

Şekil 4.6. Hakkâri Mir Kalesi gravürü (Parker, 1842).

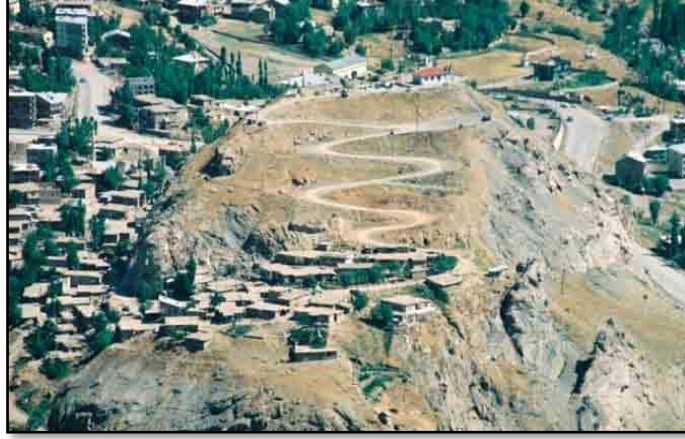
Mir Kalesi şimdiki kent merkezinde bulunan ve kenti tümüyle gören bir konuma sahiptir. Yaklaşık 150-200 m yükseltiyeye sahip bir tepe üzerine kurulmuştur (Şekil 2.6).

Şekil 4.7. 1852 tarihine ait Hakkâri Mir Kalesi gravürü (Anonim, 2018d).

Hakkâri için tarihi bir öneme sahip olan kale birçok tahribata uğramış olduğundan, bugün için mimari dokuya ilişkin fazlaca bir bilgi yoktur. Kalenin eteklerinde kurulu olan eski kentteki yapıların yığma taş, kerpiç ve düz toprak damlı evlerden oluştuğu şehre ait eski resimlerde görülmektedir (Şekil 4.7,8,10).

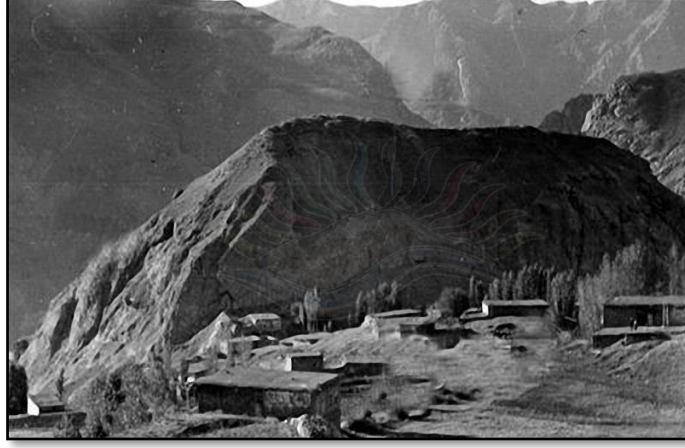

Şekil 4.8. Kale eteklerinde konumlanmış tek katlı taş evler (Top, 2010).

Şekil 4.9. Mir Kalesi eteklerindeki yerleşim (Anonim, 2018b).

Şehrin güney tarafında 2-3 km uzaklıkta bulunan ve 2025 m yüksekliğe sahip bir diğer kale (Şekil 4.10) ise Bay Kalesi'dir (Top, 2010). Kalede mimari doku büyük ölçüde tahrip olmuş vaziyettedir. En üst kesiminde moloz taşlar ve horasan harcının kullanıldığına rastlanmıştır. Ayrıca etrafa dağılmış seramik parçaları Demir Çağından Orta Çağın sonlarına kadar burada yerleşimin olduğuna dair kanıt olarak gösterilmektedir. Dolayısıyla bu bilgiye göre Hakkâri şehir merkezine 8 km uzaklıkta olan Bay Kalesi'nin eteklerinde de yerleşim olduğu anlaşılmaktadır (Anonim, 2017c).

Şekil 4.10. Hakkâri Mir Kalesi etrafında inşa edilmiş yerel konutlar (Anonim, 2018e).

Şekil 4.11. Hakkâri Bay Kalesi (Anonim,2017d).

Hakkâri 1936 yılında il statüsü alınca şehir merkezi kalenin eteklerinden kuzeye taşınmıştır. Yeni şehir merkezi Zap suyu Vadisinin sağ tarafındaki Katramas Çayı kuzeyinde 21 mahalle, yönetim binaları ve iş merkezleri ile kurulmuştur (Şekil 4.11). Bu mahallelerden olan Dağgöl Mahallesi Cumhuriyet döneminin başlarında idare merkezinin bulunduğu bölge iken günümüzde bu fonksiyon Bulak Mahallesi geçmiştir. Bulak mahallesinde İstiklal, Cumhuriyet ve Kayacan Caddeleri üzerinde kamu, ticaret ve eğitim yapıları yer almaktadır (Şekil 4.12).

Şekil 4.12. Hakkâri Şehri (04.09.2016 tarihli Google Earth hava fotoğrafı üzerinde yazar tarafından işaretleme yapılmıştır).

Şehir merkezinin taşınmasından sonra kale civarı önemini çok fazla kaybetmemiştir. Şehir merkezine yakın olması insanlar tarafından kullanılmaya devam edilmesini sağlamıştır. Kalenin bulunduğu tepelik alan 1980 yılına kadar bir rekreasyon alanı olarak kullanılırken 1980 yılından itibaren askeri bölgeye devredildi. (Top, 2010).

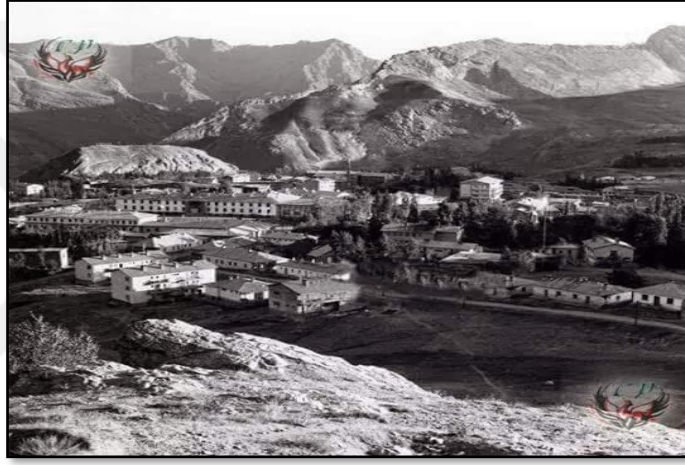

Şekil 4.13. Hakkâri Şehir merkezinde yer alan İstiklal Caddesi'nden görünüm (Anonim, 2019h).

1960'lı yıllarda çekilen resimlerden anlaşıldığı üzere, o dönemde iki ya da üç katlı evler yapılırken, bu tarihten sonra kentleşme süreci etkisiyle çok katlı betonarme binalar yapılmaya başlanmıştır. Bu yapılar genellikle kamu yapılarından oluşmakta olup halka ait konutlar halen geleneksel yöntemlerle yapılan taş evler olduğu görülmektedir (Şekil 4.14 -19).

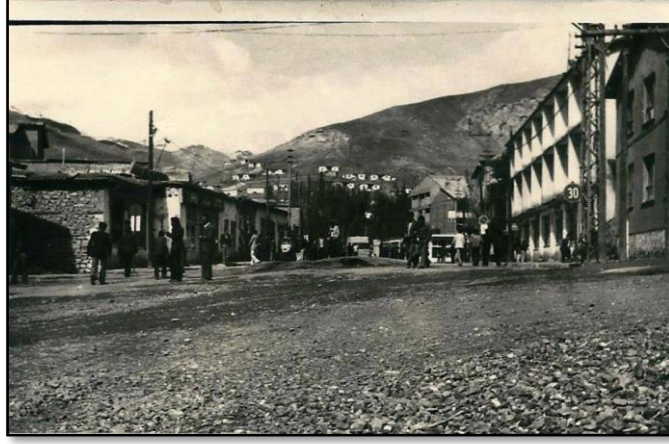
Şekil 4.14.1960'lı yıllarda Hakkâri yerel evleri (Anonim, 2018e).

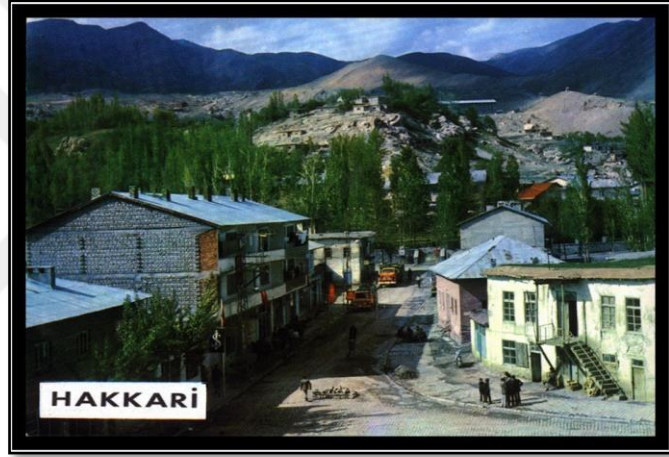
Şekil 4.15. 1960-70'li yıllarda şehir merkezinden bir görünüm (Anonim,2018e).

Şekil 4.16.1960-70'li yıllarda Hakkâri Şehri'nin genel görünümü (Anonim, 2018e).

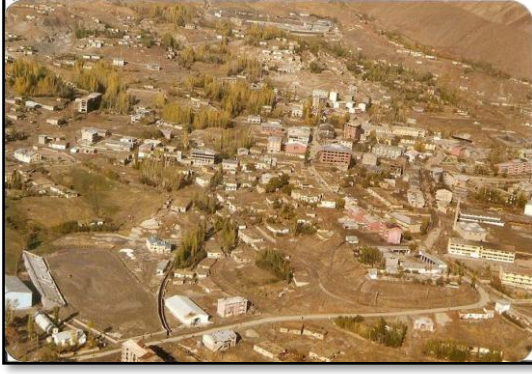

Şekil 4.17. 1960-70'li yıllarda Hakkâri şehir merkezinde yer alan İstiklal Caddesi (Anonim,2017e).

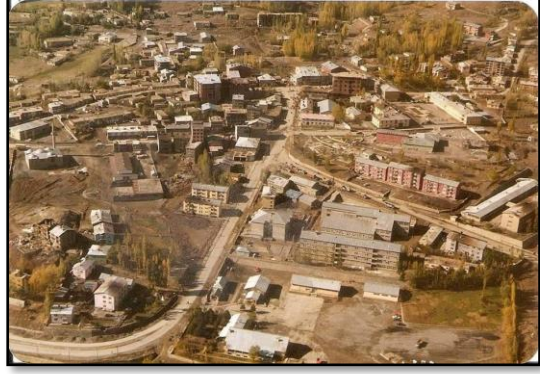

Şekil 4.18. Hakkâri şehir merkezinde yer alan iki katlı evler (Özkahraman,1976).

Kentte 1980-90'lı yıllardan itibaren çok katlı betonarme konutlar inşa edilmeye başlanmıştır (Şekil 4.19). 1990 sonrasında köyden kente olan zorunlu göçlerle yaşanan nüfus artışları ile kentin her tarafında plansız bir yapılaşma sürecine girilmiştir. Böylelikle şehirdeki yerleşimler toplu bir yerleşim yapısı göstermeye başlamıştır. Dolayısıyla betonarme yapılar hızlı bir şekilde yerel evlerin yerini almaya başlamıştır (Şekil 4.20 ve 21). Bundan dolayı yerel evler terk edilmeye başlanmış ve günümüzde şehrin bazı mahallelerinde çok az sayıda kalmıştır. Mevcut kalanlar da kentleşme sürecinin etkisi ile şehir içindeki önemini kaybetmiş, atıl vaziyete gelmiştir.

a) Taş evler

b) Yüksek yapılar

Şekil 4.19. 1980'li yıllarda şehir merkezinde yer alan tek katlı taş evler ve yüksek yapılar (Özkahraman, 1980).

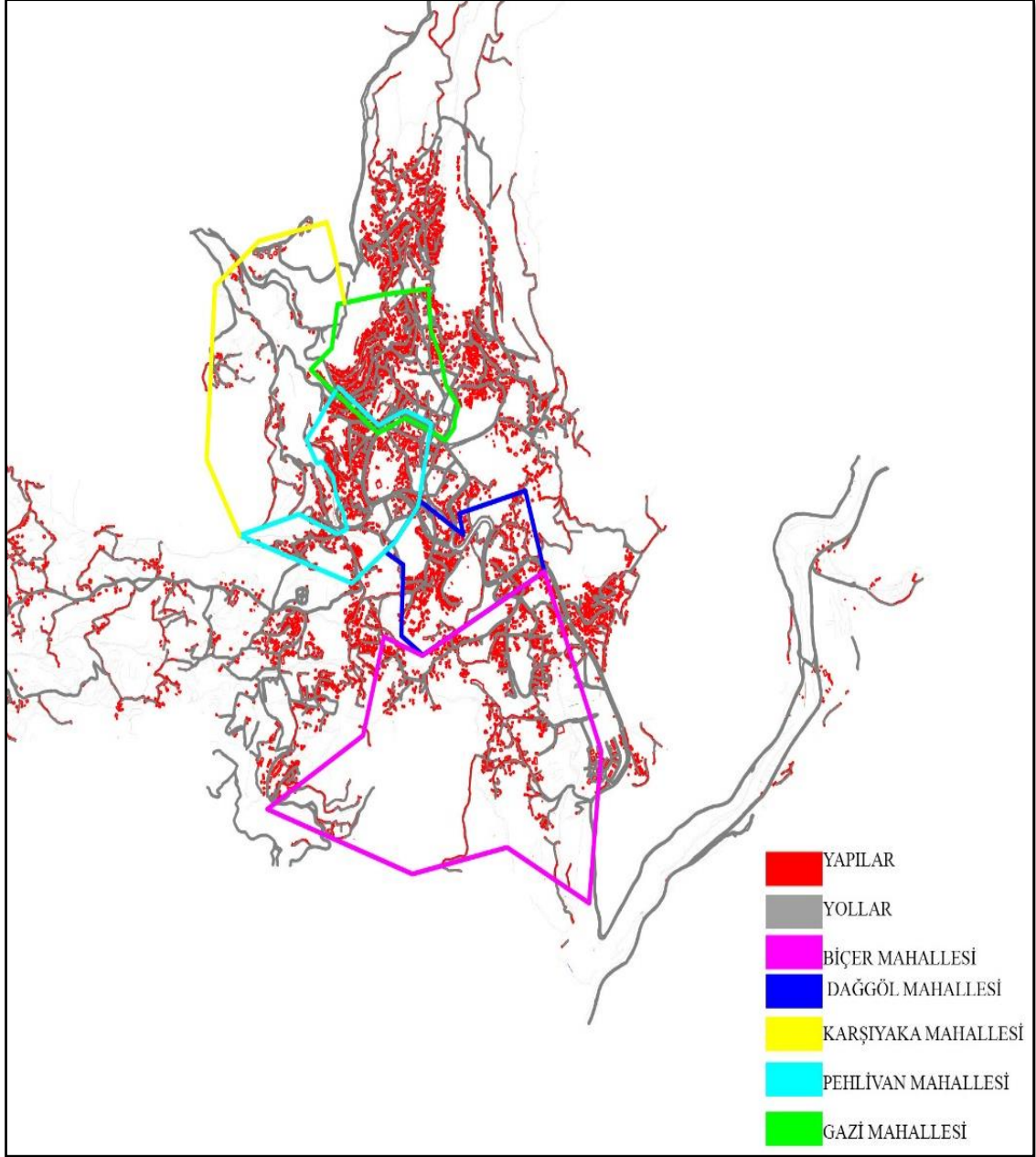
Şekil 4.20. 1980'li yıllarda Hakkâri şehir merkezi (Özkahraman, 1976).

Şekil 4.21. 2017 yılında Hakkâri şehir merkezinden görünüm.

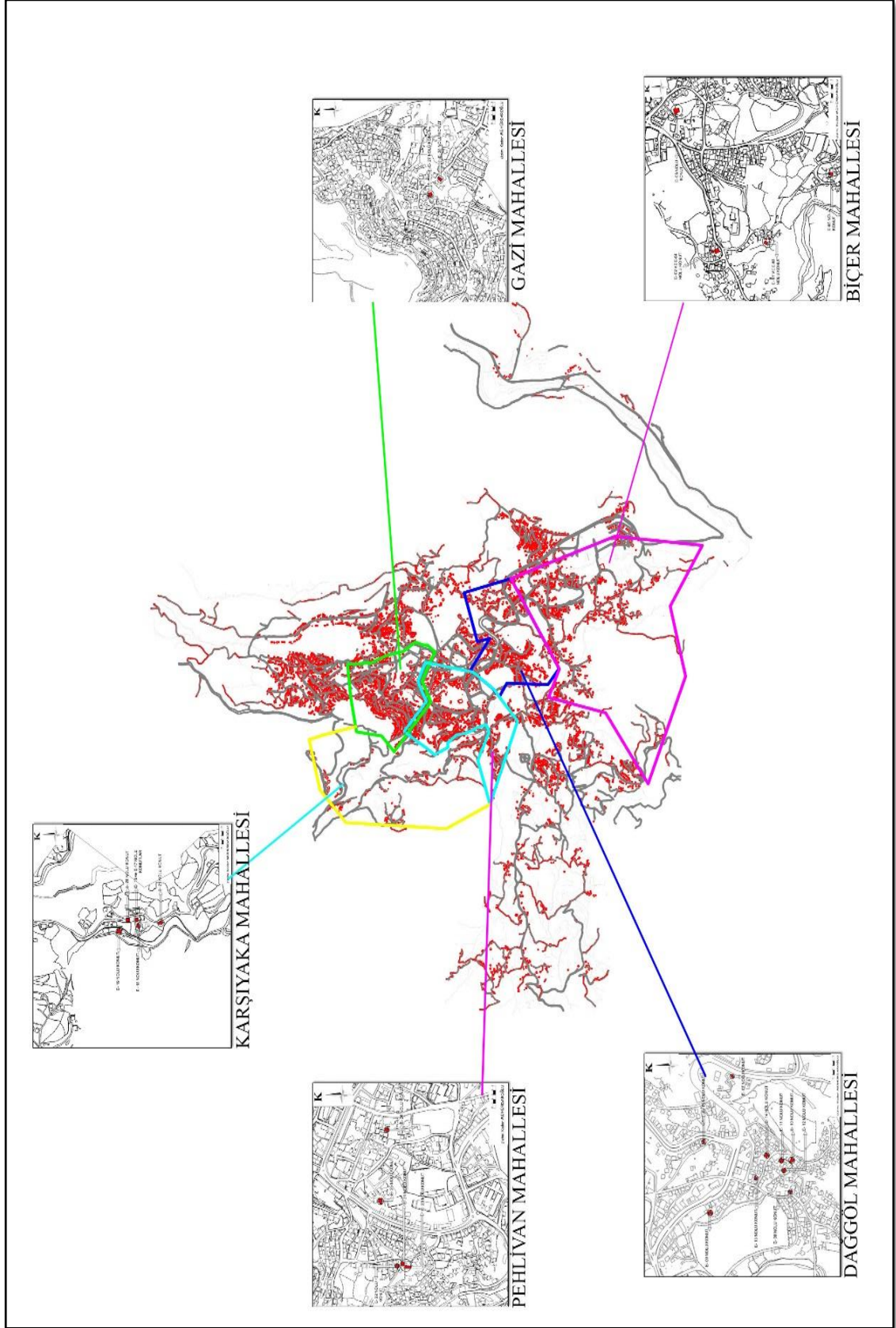
4.2. Hakkâri Yerel Ev Örnekleri

Bu çalışmada Hakkâri İli Merkez İlçesi'nde bulunan özgün, orijinalliğini korumuş ve en eski evlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda tespit edilen 80 yerel ev değerlendirmeye alınmış ve 3 tanesi bitişik nizam şeklinde olmak üzere 30 tanesi çalışmanın ana konusunu oluşturmuştur. Şehrin beş ayrı mahallesinde tespit edilen bu evlerin 6 tanesi Biçer Mahallesinde, 9 tanesi Dağgöl Mahallesinde, 6 tanesi Karşıyaka Mahallesinde, 7 tanesi Pehlivan Mahallesinde ve 2 tanesi de Gazi Mahallesinde bulunmaktadır (Şekil 4.22). Mahalleler ölçüt alınarak evlere envanter numaraları verilmiştir. Numaralandırma yapılırken her mahallede yer alan en eski yapıdan en yeni yapıya doğru bir sıralama izlenmiş olup çalışma konusu olan evler mahalle bazında bu bölümde incelenecektir (Şekil 4.23).

Şekil 4.22. Çalışma alanı (2011 Hakkâri İli hali hazır haritası üzerinde yazar tarafından işaretleme yapılmıştır).

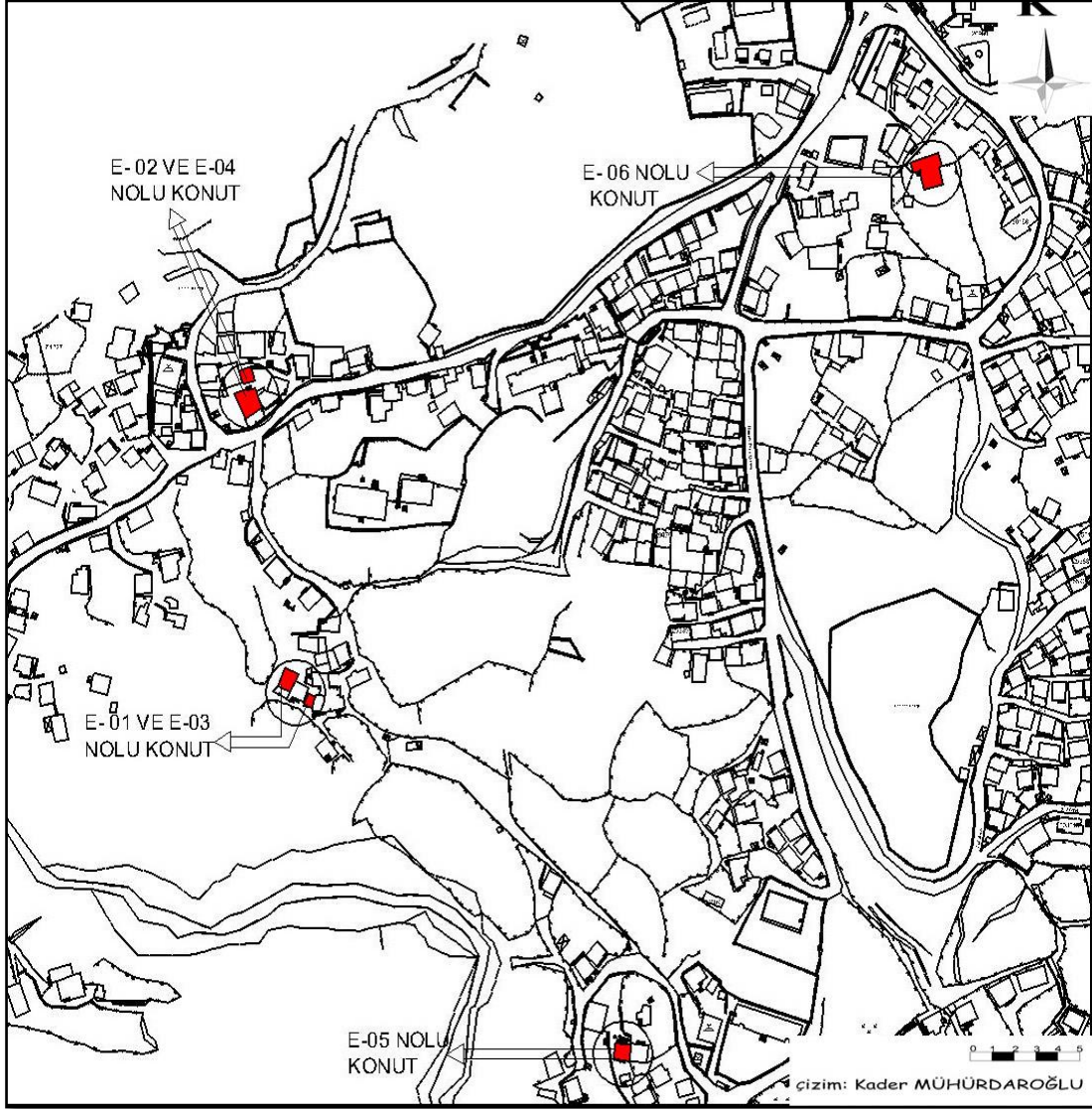

Şekil 4.23. Örnek konutların yer aldığı mahallelerin haritadaki gösterimi (2011 Hakkâri İli hali hazır haritası üzerinde yazar tarafından işaretleme yapılmıştır).

4.2.1. Biçer Mahallesiinde İncelenen Evler

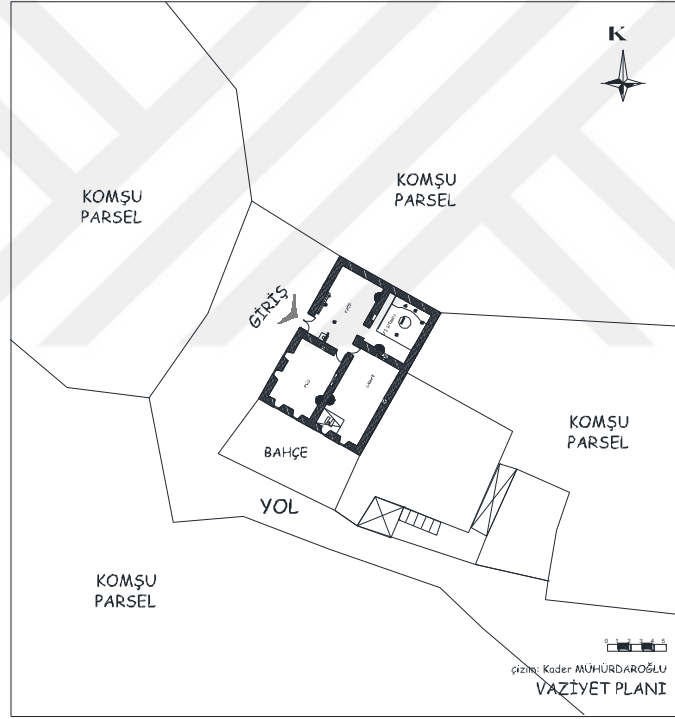
Biçer mahallesinde biri bitişik nizam olmak üzere altı ev incelenmiştir. Bunlardan biri mahallenin kuzeyinde, dördü batıda ve diğeri de güneyinde konumlanmıştır. Bu evlere envanter 01, 02, 03, 04, 05 ve 06 numaraları verilmiştir. Evlerin hepsi Cumhuriyet döneminde inşa edilmiş olup; sadece envanter 01 numaralı evin Birinci Dünya Savaşından önce inşa edildiği ev sahibinden öğrenilmiştir. Evlerin hiçbirinde ikamet eden bulunmamaktadır. Yalnızca envanter 04 numaralı evin üst katı geçici bir süreliğine cami olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.24).

Şekil 4.24. Biçer mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi.

Envanter 01 Numaralı Ev

Envanter 01 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Biçer Mahallesi, Nebi Çelik adlı kullanıcıya ait olup 273 Ada, 120 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte ilk sahipleri tarafından, 1800'lü yılların ortalarında yapılmış olduğu belirtilmektedir. Evin Rus işgali sırasında yangına maruz kaldığı ve daha sonra tamir edildiği evin ilk sahibinden aktarılan bir diğer bilgidir (H. Güldal, 2018, sözlü görüşme). Yapı bahçe içinde iki katlı, iki cepheli, kuzeydoğu duvarı 2/3 oranında toprağa gömülü bir şekilde konumlanmıştır. Evde ikamet eden bulunmamaktadır (Şekil 4.25).

Şekil 4.25. Envanter 01 numaralı evin vaziyet planı.

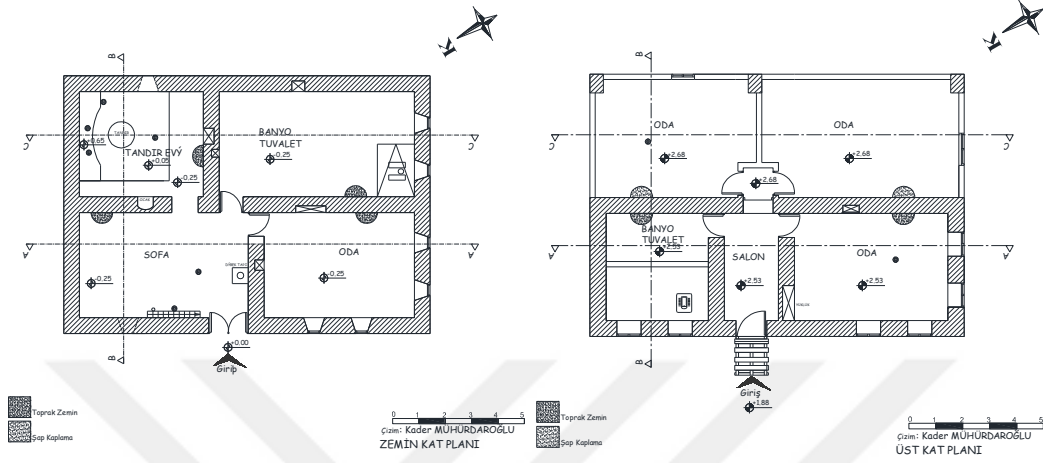
Plan özellikleri: Envanter 01 numaralı ev incelendiğinde planlama aşamasında 3 dönem planlama gerçekleştiği görülmektedir. Bunlar; birinci dönemde 1800'lü yılların sonlarında alt kat, ikinci dönemde 1950-60'lı yıllarda üst katın kuzeybatı kısmı, üçüncü dönemde ise 2000'li yılların başında güneydoğu kısmı inşa edilmiştir.

Zemin Kat (Birinci Dönem): Zemin kat kotu bahçe kotundan 0,25 m alçaktadır. Evin alt katına kuzeybatı cephesinde yer alan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Zemin

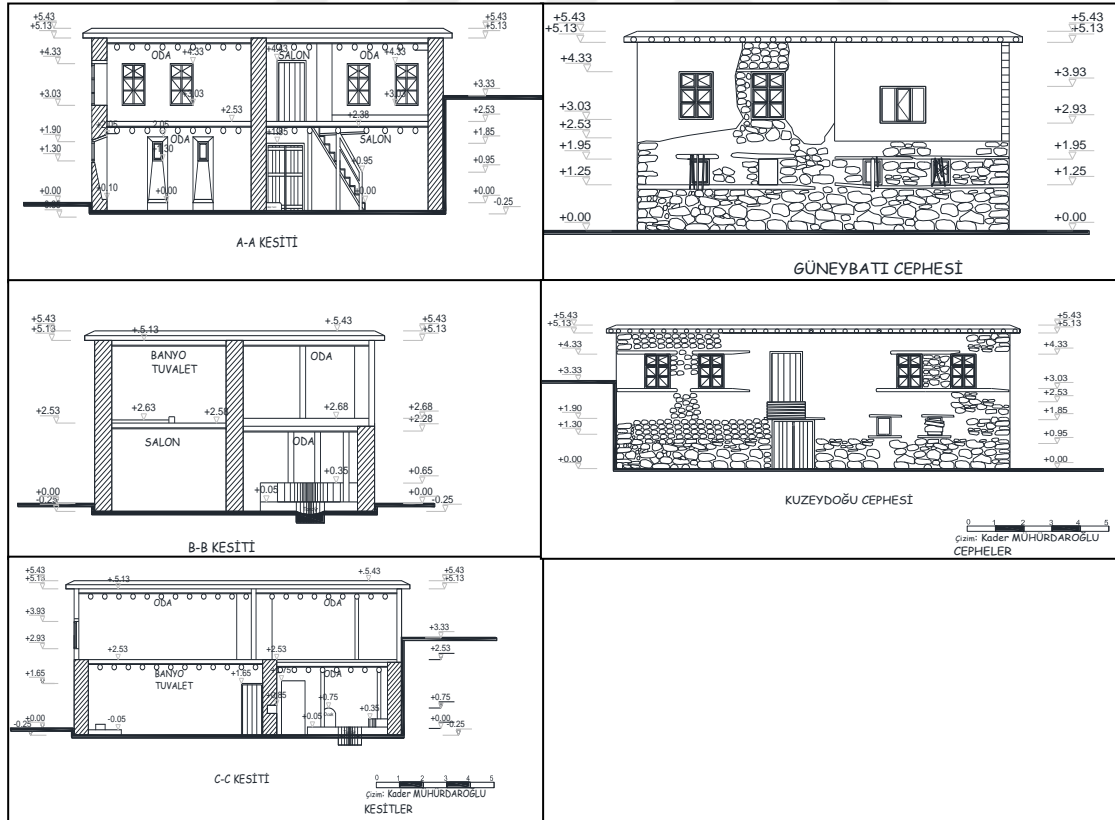
kat; sofa, oturma odası, banyo ve tandır evinden oluşmaktadır. Sofanın kuzeybatı duvarına bitişik tek kollu ahşap bir merdiven yer almakta olup merdivenin üst katla bağlantısı kapatılmıştır (Şekil 4.29). 640*400 cm (en*boy) boyutlarında olan sofanın kuzeybatı duvarında taşla kapatılmış bir pencere boşluğu yer almaktadır. Sofadan 470*400 cm boyutlarında olan tandır evine direk geçiş sağlanmaktadır. Tandır odanın kotundan 0,30 m yüksekte bir sekinin ortasına konumlandırılmıştır. Tandır evinin kuzeybatı duvarında 60*50*75 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir ocak (Şekil 4.28), güneybatı duvarında bir 60*40*30 cm boyutlarında bir niş ve kuzeydoğu duvarında taşla kapatılmış bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Kuzeydoğu duvarında tandırın yer aldığı seki boyutunda 0,60 m yükseklikte, 0,80 m genişlikte bir seki daha bulunmaktadır. Ayrıca odada dört adet ahşap direk yer almaktadır. Oturma odasına sofadan ahşap bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır. 570*400 cm boyutlarında olan odanın kuzeybatı ve güneybatı duvarlarında 50*70 cm (en*boy) boyutlarında ikişer adet mazgal pencere yer alır. Pencerelerin alt kotu oda kotundan 0.20 cm'den başlamaktadır. Kuzeydoğu duvarında 115*20*25 cm boyutlarında bir adet ve güneydoğu duvarında 40*60*35 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Önceleri ahır olarak kullanılan 740*400 cm boyutlarında ve günümüzde banyo ve tuvalete dönüştürülen oda sofanın bitişiğinde bulunmaktadır. Kuzey ve batı duvarında iki adet niş ve doğu duvarında oturma odasında bulunan pencerelerle eş boyutlarda olan iki adet mazgal pencere yer almaktadır (Şekil 4.26).

Üst Kat (İkinci ve Üçüncü Dönem): Üst kata geçiş kuzeybatı cephesinde yer alan tek kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Kapı 200*400 cm (en*boy) boyutlarına sahip olan bir hole açılmaktadır. İki farklı dönemde inşa edilen üst kat hol, üç oda, banyo ve tuvaletten oluşmaktadır. Hol ve holün sağ ve sol tarafında yer alan odalar ikinci dönem yapısıdır. Holün sol tarafında daha önceleri yaşama odası olarak kullanılan, günümüzde banyo ve tuvalete dönüştürülen oda 380*400 cm boyutlarındadır. Odanın kuzeybatı duvarında 90*130 cm boyutlarında iki adet ahşap pencere bulunmaktadır. Holün sağ tarafında yer alan 570*400 cm ölçülerine sahip olan odanın kuzeybatı ve güneybatı duvarlarında 90*130 cm boyutlarında ikişer adet ahşap pencere yer almaktadır. Kuzeybatı duvarında 130*150*45 cm boyutlarında bir yüklük, kuzeydoğu duvarında 60*60*30 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Holün kuzeyinde holden 0,15 m yüksekte bulunan üçüncü dönemde inşa edilen odalara geçişi sağlayan bir alan yer almaktadır. Bu alanın sağ ve sol tarafında birer adet oda bulunmaktadır. Sağ tarafta 730*440 cm boyutlarında olan odanın güneydoğu duvarında 120, 100 cm boyutlarında bir adet PVC pencere ve

odada bir adet ahşap direk yer almaktadır. Sol tarafta 600*440 cm boyutlarında olan yer alan odanın güneybatı duvarında 85*110 cm boyutlarında bir adet PVC pencere yer almaktadır (Şekil 4.26).

Şekil 4.26. Envanter 01 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.27. Envanter 01 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Güneybatı Cephesinden Görünüm

b) Tandır Odasında Bulunan Ocak

Şekil 4.28. Envanter 01 numaralı eve ait fotoğraflar.

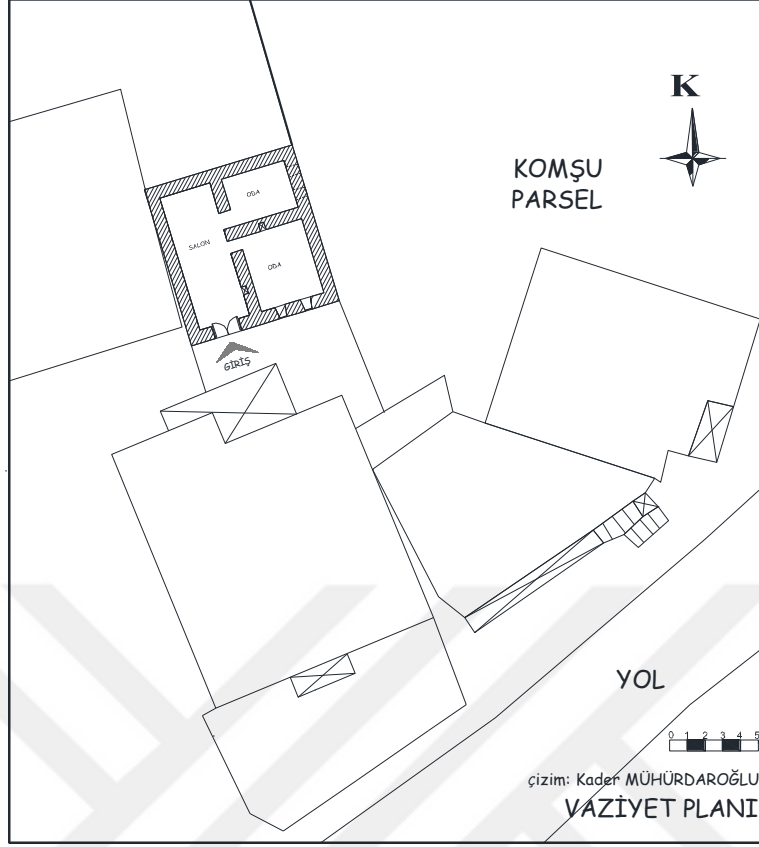
a) Sofada yer alan ahşap Merdiven

b) Tandır odasında bulunan tandır

Şekil 4.29. Envanter 01 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

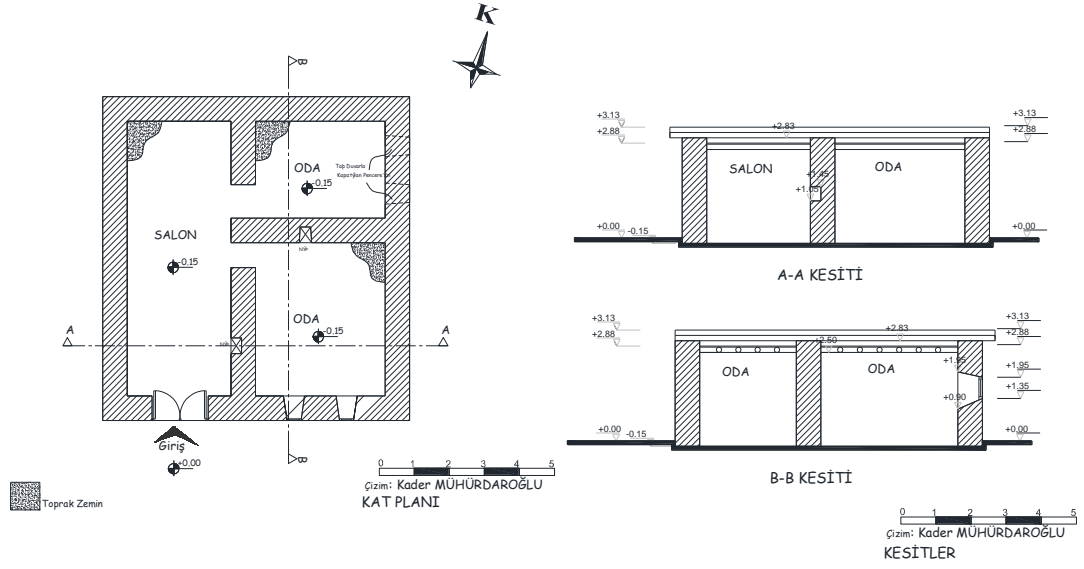
Envanter 02 Numaralı Ev

Envanter 02 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Biçer Mahallesi, Said Kahraman adlı ev sahibi tarafından yapılmış olup 269 Ada, 10 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte sahipleri tarafından, 1800'lü yılların sonlarında yapılmış olduğu belirtilmektedir (N. Kahraman, 2018, sözlü görüşme). Yapı tek katlı, iki cepheli olarak inşa edilmiştir. Yapının kuzeydoğu tarafı 2/3 oranında, güneydoğu tarafında da 1/3 oranında kayaya oturmuş bir şekilde konumlanmıştır. Evde ikamet eden bulunmamakta olup üst örtü sistemi kısmi olarak yıkılmış durumdadır (Şekil 4.30).

Şekil 4.30. Envanter 02 numaralı evin vaziyet planı.

Plan Özellikleri: Zemin kat kotu yol kotundan 0,15 m alçaktadır. Eve güney cephesinde yer alan çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Ev sofa ve iki odadan oluşmakta olup iç sofalı plan tipine sahiptir. Sofa 295*780 cm (en*boy) boyutlarındadır ve kuzey duvarında 45*40*30 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Sofanın sağ tarafında yan yana iki oda yer almaktadır. Her iki odaya da sofadan direk geçiş sağlanmaktadır. Sağ tarafta güneyde yer alan 370*435 cm boyutlarına sahip olan odanın güney duvarında iki adet 40*60 cm boyutlarında mazgal pencere ve kuzey duvarında da içe doğru daralan 35*30*45 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.33). Sağ tarafta kuzeyde yer alan odanın doğu duvarında taşla kapatılmış iki adet pencere boşluğu yer almaktadır. Bu odanın üst örtüsü olan düz toprak damın bir kısmı çökmüş vaziyettedir (Şekil 4.31).

Şekil 4.31. Envanter 02 numaralı evin kat planı ve kesitleri.

a) Cepheler

b) Batı cephesinden görünümü

Şekil 4.32. Envanter 02 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.

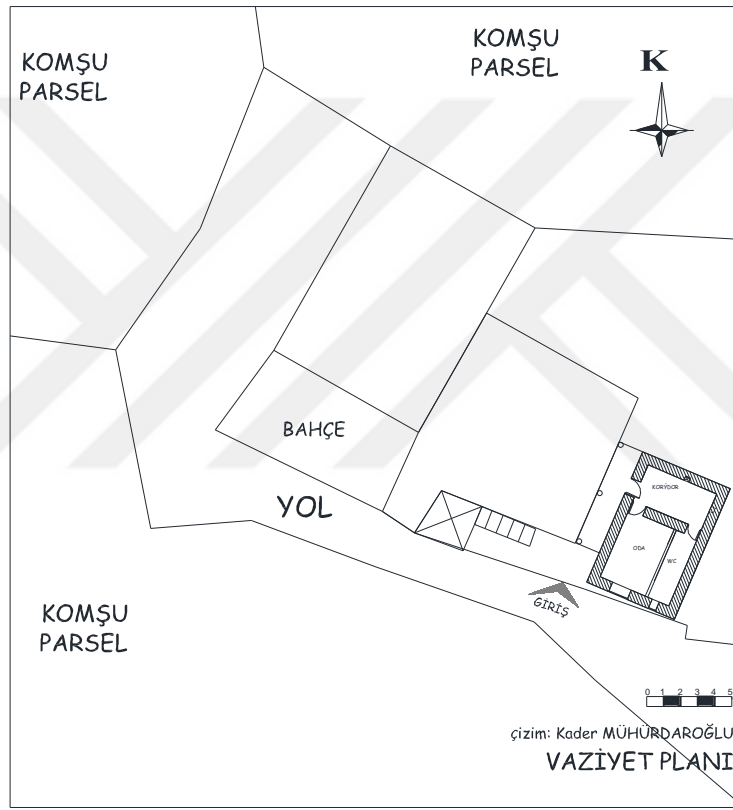

Şekil 4.33. Pencereilerin içten görünümü ve sofada yer alan niş.

Envanter 03 Numaralı Ev

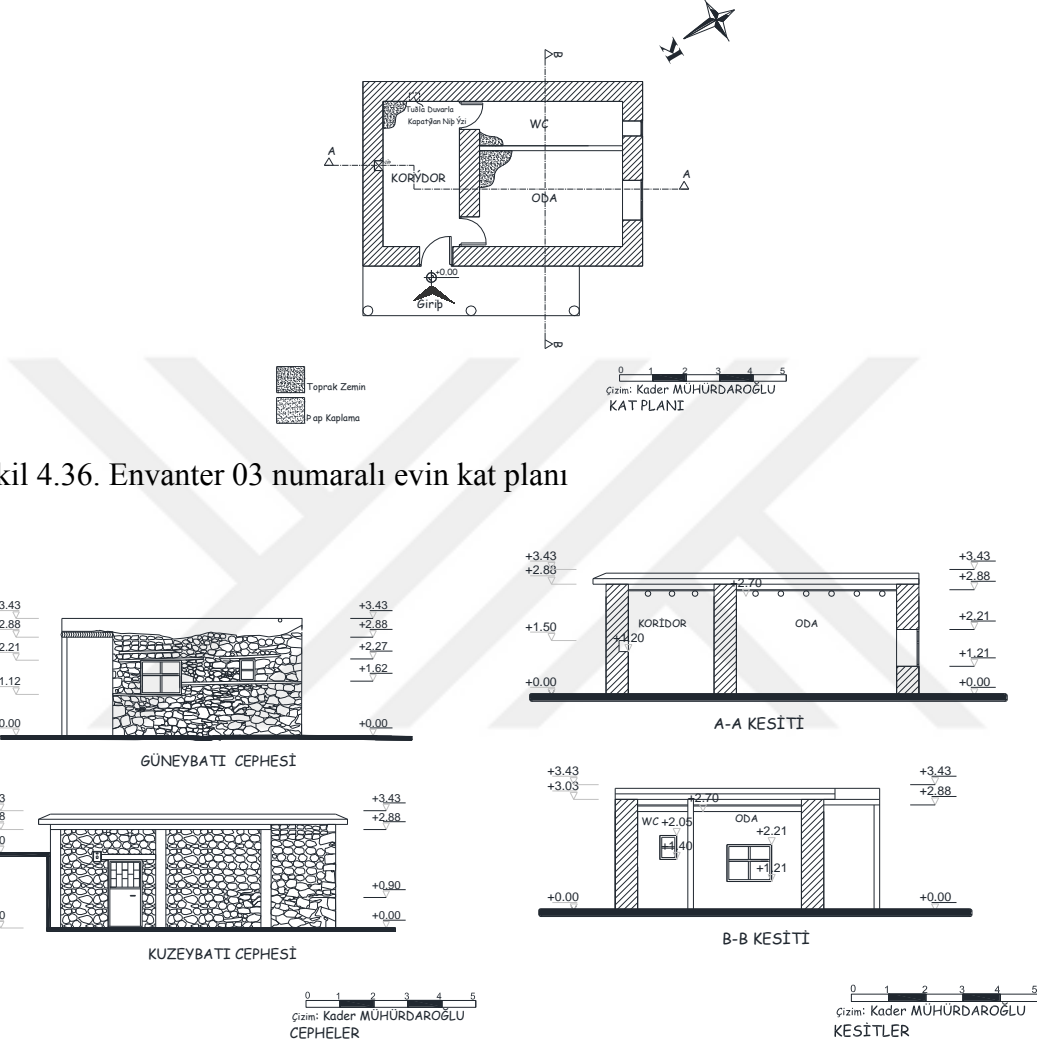
Envanter 03 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Biçer Mahallesinde, İlhan Tursun adlı kullanıcıya ait olup 243 Ada, 119 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup sahipleri 1930'lu yıllarda yapılmış olduğunu belirtmektedir (İ. Tursun, 2018, sözlü görüşme). Yapı tek katlı, iki cepheli, bitişik nizam ve kuzeydoğu duvarı toprağa gömülü bir şekilde konumlanmıştır. Evde ikamet eden bulunmamakta olup depo amaçlı olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.34).

Şekil 4.34. Envanter 03 numaralı evin vaziyet planı.

Plan Özellikleri: Eve giriş sofaya açılan, kuzeybatı cephesinde yer alan, tek kanatlı demir bir kapı ile sağlanmaktadır. Ev sofa, bir oda ve tuvaletten oluşmaktadır. Sofa 230*440 cm (en*boy) boyutlarında olup güneydoğu duvarında 30*30*25 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir niş bulunmaktadır (Şekil 4.36). Tuvalet birimi aslında evin tek odasının briket duvarla ayrılması ile oluşturulmuştur. 430*290 cm boyutlarında olan odanın gü-

neybatı duvarında 120*100 cm boyutlarında bir pencere bulunmaktadır. 430*130 cm boyutlarında olan tuvaletin de güneydoğu duvarında 60*65 cm boyutlarında bir ahşap pencere yer almaktadır (Şekil 4.36).

Şekil 4.36. Envanter 03 numaralı evin kat planı

Şekil 4.37. Envanter 03 numaralı evin cepheleri ve kesitleri.

a) Güneybatı cephesinden görünüm

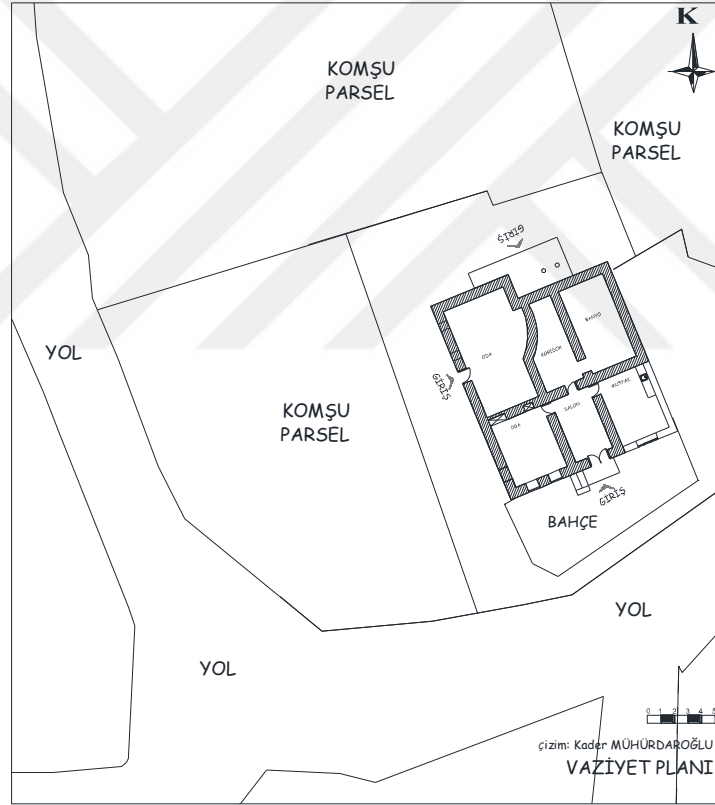

b) Giriş cephesinden görünüm

Şekil 4.37. Envanter 03 numaralı eve ait fotoğraflar.

Envanter 04 Numaralı Ev

Envanter 04 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Biçer Mahallesinde, Said Kahraman adlı ev sahibi tarafından yapılmış olup 273 Ada,10 Parselde yer almaktadır. Kesin inşa tarihi bilinmeyen yapının, yapımının aynı anda değil; yapım tarihi farklı dönemlerde gerçekleşmiştir. Yapı bahçe içinde, bitişik nizamda, iki katlı ve üç cepheli olarak konumlanmıştır. Yapıya kuzey cephesinden bakıldığında iki, güney cephesinden bakıldığında ise tek katlı olarak gözükmektedir. Evin tamamına 3 kapı ile girilmektedir. Ayrıca misafir odasına da dışarıdan ayrı giriş verilmiştir. Evde ikamet eden bulunmamakta olup üst katı geçici olarak cami amaçlı kullanılmaktadır (Şekil 4.38).

Şekil 4. 38. Envanter 04 numaralı evin vaziyet planı

Plan özellikleri: Evin yapım aşamalarının anlaşılabilmesi için kuzey ve güney kısım olarak dönemlere ayırarak tanımlayabiliriz. Ev 4 dönem halinde eklemeler yapılarak inşa edilmiştir. Yapının kuzey kısmında yer alan alt kat (birinci dönem), 1800'lü yılların sonlarında; üst kat (ikinci dönem) ise 1940'lı yıllarda inşa edilmiştir. Güney kısımda yer alan

alt katın batı tarafı (üçüncü dönem), 1950'li yıllarda; alt katın doğu tarafı ve üst kat (dördüncü dönem) da 1980-90'lı yıllarda inşa edilmiş olduğu yapı sahibi tarafından belirtilmektedir (N. Kahraman, 2018. Sözlü görüşme).

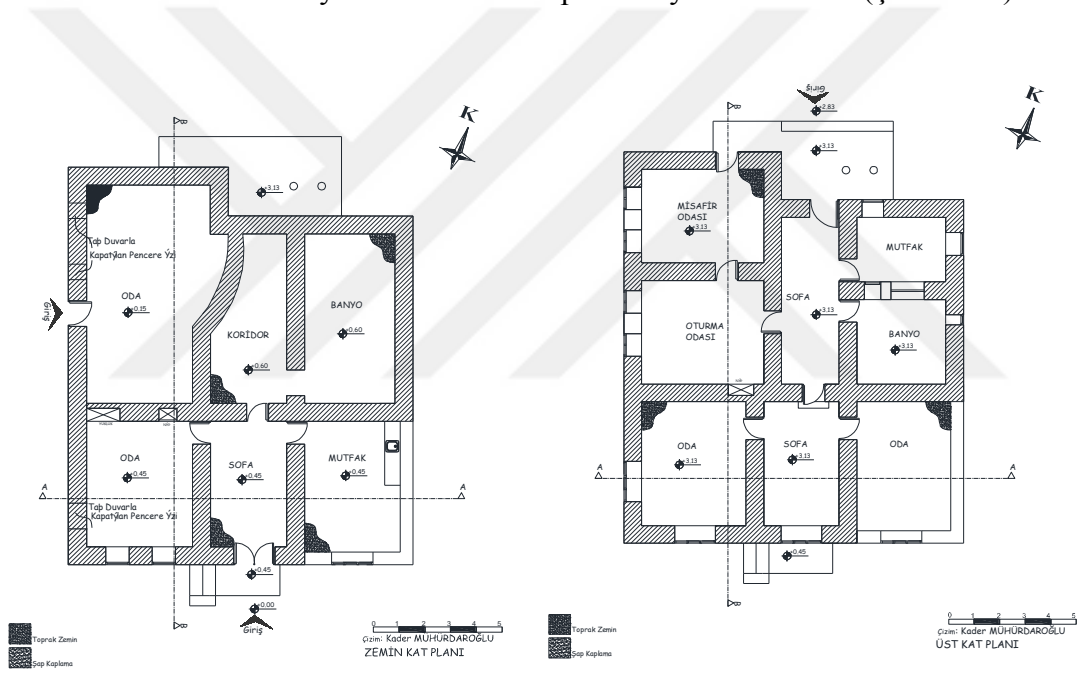
Birinci dönem (Alt Kat): Zemin kat kotu bahçe kotundan 0,15 m alçaktadır. Evin alt katına batı cephesinde yer alan bir odaya tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Ev iç sofalı plan tipinde sofa, oda ve banyodan oluşmaktadır. Oda 410*850 cm (en*boy) boyutlarına sahip olup, batı duvarında moloz taşla kapatılmış, 60*60 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere boşluğu yer almaktadır. Odanın doğu duvarında içerden içbükey bir şekilde kavis oluşturmuştur (Şekil 4.39). Odadan sofaya geçişi sağlayan 90*210 cm boyutlarında olan kapı kapatılmıştır. Sofadan banyoya direk geçiş sağlanmaktadır. Sofa ve banyonun kat yüksekliği odaya göre daha alçak olup 2,15 m'dir (Şekil 4.39).

İkinci Dönem (Üst Kat): Yapıya kuzey cephesinde +3.13 kotunda yer alan iki basamaklı bir sahanlıkla girilmektedir. Ev iç sofalı plan tipinde; oturma odası, misafir odası, mutfak ve banyodan oluşmaktadır. Tek kanatlı ahşap bir kapı ile 225*660 cm boyutlarında olan sofaya açılmaktadır. Sofanın sağ tarafında oturma odası ve misafir odası, sol tarafında mutfak ve banyo yer almaktadır. Oturma odası 480*410 cm boyutlarında olup, batı duvarında 90*100 cm (en*boy) boyutlarında iki adet pencere ve güney duvarında 100*80*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir gömme dolap bulunmaktadır. Ayrıca odanın kuzey duvarında misafir odasına geçişi sağlayan ahşap bir kapı bulunmaktadır. Kuzey cephede yer alan tek kanatlı ahşap bir kapı ile dışarıdan bağlantısı olan ve 480*410 cm boyutlarında olan misafir odasının güney duvarında yer alan ahşap kapı ile oturma odasına geçiş sağlanmaktadır. Odanın batı duvarında 90*100 cm boyutlarında iki adet pencere yer almaktadır. Pencereler dışarıdan saç yapı malzemesi ile kapatılmıştır. Mutfak 350*255 cm boyutlarındadır ve kuzey duvarında 45*85 cm boyutlarında, doğu duvarında 90*45 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Ayrıca güney duvarında 130*135*50 cm boyutlarında bir dolap bulunmaktadır. Banyonun doğu duvarında 45*50 cm boyutlarında bir pencere ve kuzey duvarında 130*135 cm boyutlarında bir dolap yer almaktadır (Şekil 4.39).

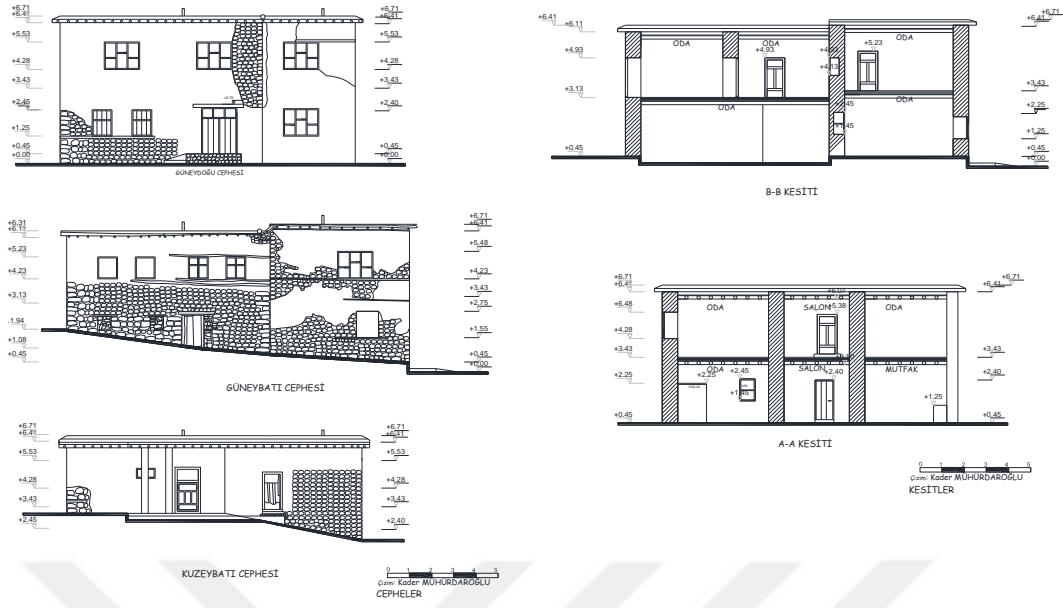
Üçüncü Dönem (Alt Kat): Eve güneydoğu tarafında yer alan 160*210 cm boyutlarına sahip olan çift kanatlı ahşap bir kapı ile geçilmektedir (Şekil 4.42). Kapı 295*490 cm boyutlarına sahip olan sofaya açılmaktadır. Yapı iç sofalı plan tipinde; sofa, oda ve mutfaktan oluşmaktadır. Sofanın sağında dördüncü dönemde inşa edilen 370*490 cm (en*boy) boyutlarında olan mutfak yer almaktadır. Mutfağın güneydoğu duvarında

160*125 cm boyutlarında bir pencere bulunmaktadır. Odaya sofadan ahşap bir kapı ile girilmektedir. Oda 410*490 cm boyutlarında olup güneydoğu duvarında iki adet pencere, kuzey duvarında ise 130*180*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir yüklük ve 70*100*60 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Odanın batı duvarında moloz taşla kapatılmış bir pencere boşluğu bulunmaktadır.

Dördüncü Dönem (Üst Kat): Yapıya ikinci dönem yapı diye adlandırdığımız yapının 295*490 cm ölçülerinde olan sofasından geçiş sağlanmaktadır. Yapı iç sofalı plan tipinde; sofa, sofanın sağında ve solunda yer alan iki odadan oluşmaktadır. Sofanın güney duvarında, odanın da batı ve güney duvarında 160*125 cm boyutlarında birer adet pencere bulunmaktadır. Sofanın sol tarafında yer alan oda en son eklenen kısımdır. Odanın güney duvarında 160*125 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır (Şekil 4.41).

Şekil 4.39. Envanter 04 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.40. Envanter 04 numaralı evin cepheleri ve kesitleri.

a) Güneybatı cephesinden görünüm b) Güneydoğu cephesinden görünüm

Şekil 4.41. Envanter 04 numaralı eve ait fotoğraflar.

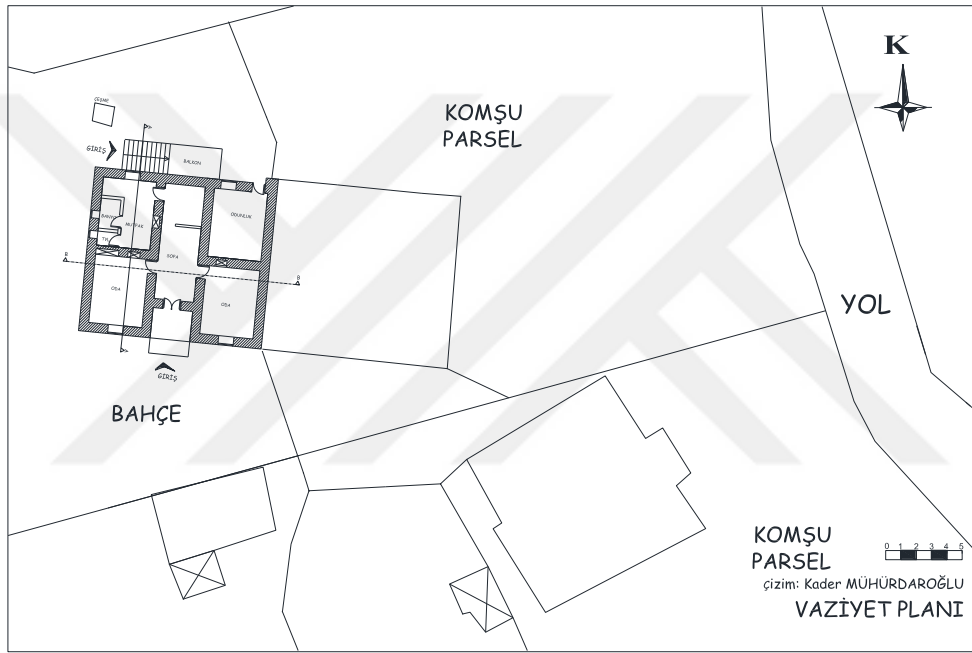

a) Kuzeydoğu cephesinden görünüm b) Giriş kapısı c) Odada yer alan niş

Şekil 4.42. Envanter 04 numaralı eve ait fotoğrafları.

Envanter 05 Numaralı Ev

Envanter 05 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Biçer Mahallesinde, Tahsin Ağacanoğlu adlı kullanıcıya ait olup 273 Ada, 142 Parselde yer almaktadır. Ev bitişik nizamda, bahçe içinde ve iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapının üst katının da 1966 yılında, alt katının daha geç bir dönemde yapıldığı sahibi tarafından belirtilmektedir (T. Ağacanoğlu, 2018 sözlü görüşme). Evin üst katında ikamet edilirken alt katı depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.43).

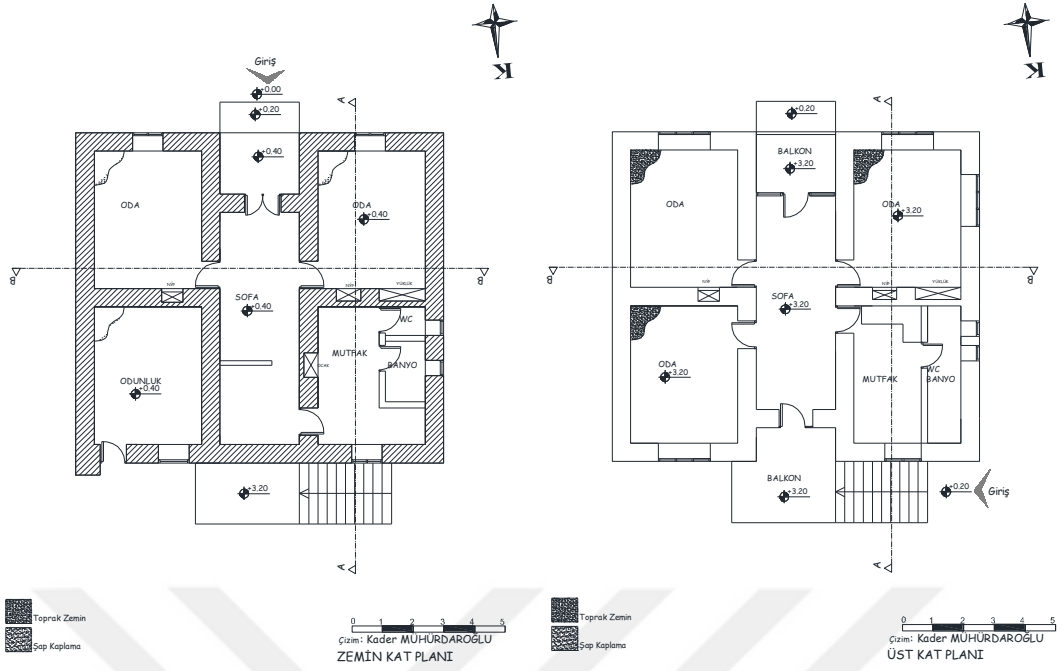
Şekil 4.43. Envanter 05 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri, Zemin Kat: Ön cephesi üç bölümden oluşan evin girişi orta kısımda sofa aksındadır (Şekil 4.47). Sofanın her iki tarafında simetrik odalar yer almaktadır. Sofa 260*760 cm (en*boy) boyutlarında ve diğer tüm birimler 350*450 cm boyutlarındadır. Sofanın sağ tarafında bir oda ve girişi dışarıdan sağlanan odunluk, sol tarafında ise bir oda ve mutfak bulunmaktadır. Mutfağın içinde sonradan yapılmış olan banyo ve tuvalet birimleri yer almaktadır. Sofa, doğu-batı doğrultusunda yerleştirilen ahşap bir bölme ile ikiye bölünmüştür. Sofanın sağ tarafında yer alan odanın kuzey duvarında 70*60*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet gömme dolap, güney duvarında 100*120 cm (en*boy) boyutlarında bir adet demir pencere bulunmaktadır. Sol tarafta yer alan odanın

kuzey duvarına 150*160*40 cm boyutlarında bir yüklük, 80*60*45 cm boyutlarında da bir adet niş ve güney duvarında 100*120 cm boyutlarında bir adet demir pencere yer almaktadır. Bu odanın yanında yer alan mutfağın içinde, sonradan eklenen banyo ve tuvalet birimleri bulunmaktadır. Banyo ve tuvaletin batı duvarında 50*50 cm boyutlarında birer ahşap pencere yer almaktadır. Mutfağın doğu duvarında zeminden 20 cm yüksekte 80*110*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında kemerli bir ocak ve kuzey duvarında 100*115 cm boyutlarında bir ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 4.44).

Üst Kat: Üst kata kuzeyde yer alan 11 basamaklı betonarme bir merdivenle çıkılan, yarı gömme balkondan ulaşılmaktadır. Üst ve yan pencereli, tek kanatlı ahşap kapı 260*700 cm boyutlarına sahip olan sofaya açılmaktadır (Şekil 4.47). Alt kat planı üst katta tekrarlanmış sofanın sağında ve solunda ikişer simetrik odadan oluşmaktadır. Odaların tümü 350*450 cm boyutlarındadır. Sofa önünde sofa genişliğinde gömme bir balkon yer almaktadır. Sofanın sağ tarafında mutfak ve oturma odası, sol tarafında iki tane yatak odası yer almaktadır. Mutfağın içinde bir basamakla geçilen sonradan eklenmiş olan banyo bulunmaktadır. Banyonun batı duvarında 50*50 cm boyutlarında iki adet ahşap pencere yer almaktadır. Mutfağın kuzey duvarında 120*130 cm boyutlarında bir ahşap pencere bulunmaktadır. Oturma odasının kuzey duvarında 150*160*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir yüklük, 80*60*45 cm boyutlarında bir adet gömme dolap, güney ve batı duvarında 170*130 cm boyutlarında zeminden 40 cm yükseklikte birer adet ahşap pencere yer almaktadır. Sofanın sol tarafında yer alan yatak odasının kuzey duvarında 170*130 cm boyutlarında bir ahşap pencere bulunmaktadır. Diğer yatak odasının güney duvarında bir adet 170*130 cm boyutlarında ahşap pencere ve kuzey duvarında 70*60*45 cm boyutlarında bir gömme dolap bulunmaktadır. Giriş balkonunun alt kısmı ise depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.45).

Şekil 4.44. Envanter 05 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.45. Envanter 05 numaralı evin cepheleri ve kesitleri.

a) Güney cephesinden görünümü

b) Kuzey cephesinden görünümü

Şekil 4.46. Envanter 05 numaralı eve ait fotoğrafları.

a) Alt Kat giriş kapısı

b) Üst kat giriş kapısı

c) Mutfakta yer alan ocak

Şekil 4.47. Envanter 05 numaralı eve ait fotoğrafları.

a) Alt Kattaki gömme dolap

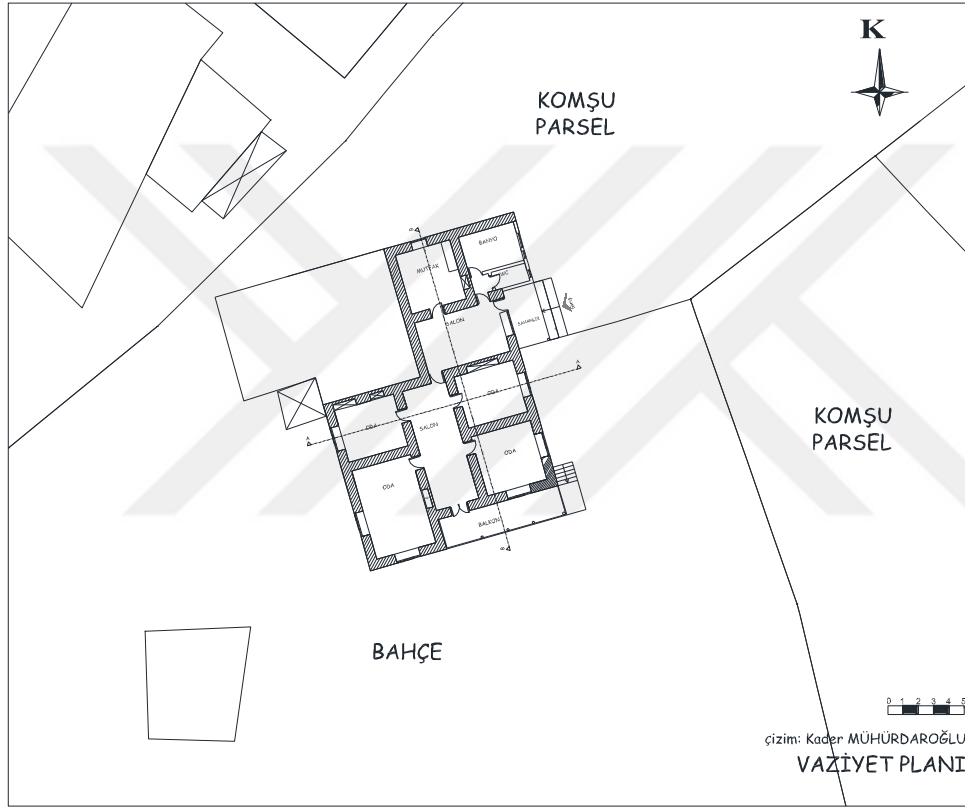
b) Üst kattaki gömme dolap

c) Yüklük

Şekil 4.48. Envanter 05 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 06 Numaralı Ev

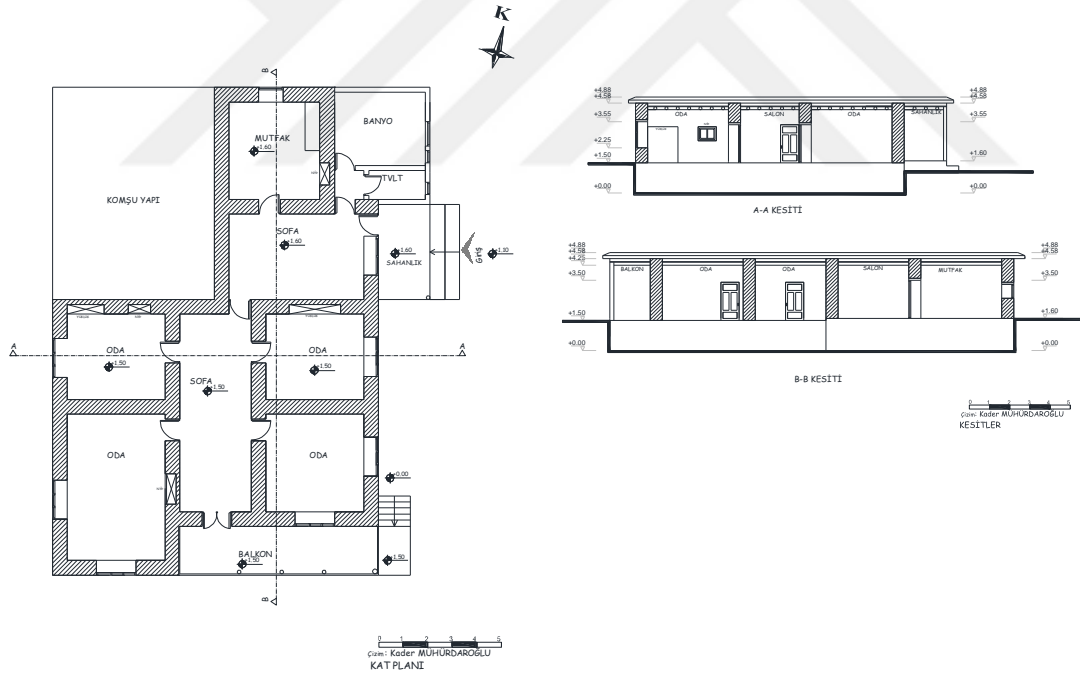
Envanter 06 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Medrese Mahallesinde, Halit Güldal adlı kullanıcıya ait olup 267 Ada,20 Parselde yer almaktadır. Ev bitişik nizamda, bahçe içinde, tek katlı olarak hafif eğimli bir arazide inşa edilmiştir. İki ayrı girişi bulunan yapının 1974'te yapıldığı ev sahibinin torunu tarafından belirtilmektedir (İ. Güldal, 2018, sözlü görüşme). Evde ikamet edilmemektedir (Şekil 4.49).

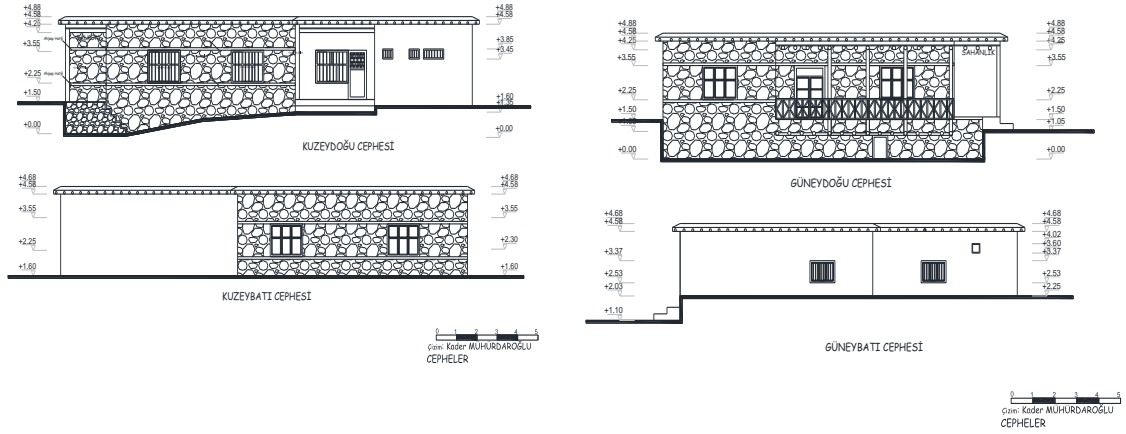
Şekil 4.49. Envanter 06 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Yapıya iki ayrı kapıdan girilebilmektedir. Her iki kapı ayrı birer sofaya açılmaktadır. Eve doğu tarafında yer alan bahçe kotundan 0,50 m yükseklikte 3 basamaklı bir sahanlıktan demir bir kapı ile girilmektedir. Kapı 550*350 cm (en*boy) boyutlarında olan ilk sofaya açılmakta ve sofanın sağında mutfak, banyo ve tuvalet birimleri yer almaktadır. Banyo ve tuvalet birimleri sonradan eklenen kısımlardır. Mutfak 370*400 cm boyutlarındadır ve kuzey duvarında 100*70 cm (en*boy) boyutlarında bir pencere bulunmaktadır. Banyonun doğu duvarında 100*40 ve 50*40 cm boyutlarında iki adet, tuvaletin doğu duvarında 50*50 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Sofanın güney

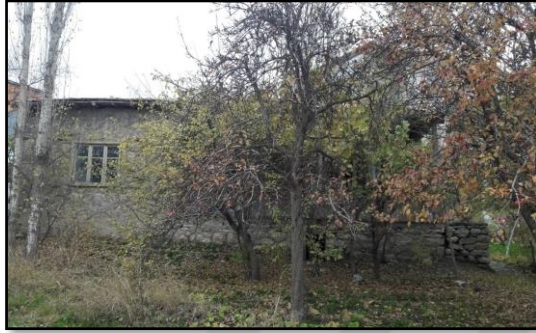
duvarında yer alan ahşap bir kapı ile 10 cm alçakta bulunan 290*810 cm boyutlarında olan diğer sofaya geçilmektedir. Sofanın sağ ve sol tarafında ikişer oda yer almaktadır. Sofanın başında 810*195 cm boyutlarında olan bir balkon bulunmaktadır. Balkondan altı basamakla bahçeye geçilmektedir. Sofanın güney duvarında balkona açılan üstü pencere, çift kanatlı bir kapı bulunmaktadır (Şekil 4. 53). Sofanın sol tarafında 400*350 cm boyutlarında olan Oda-1'in doğu duvarında 160*130 cm boyutlarında bir pencere yer almaktadır. Oda-2'nin güney ve doğu duvarında 160*130 cm boyutlarında birer adet pencere ve kuzey duvarında 210*130*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir yüklük bulunmaktadır. Sofanın sağ tarafında yer alan Oda-3'ün batı duvarında 60*130 cm boyutlarında bir adet pencere, kuzey duvarında 150*180*40 cm bir yüklük ve 90*70*40 cm boyutlarında bir gömme dolap yer almaktadır. Oda-4'ün batı ve güney duvarında 160*130 cm boyutlarında birer adet pencere ve doğu duvarında 125*80*45 cm boyutlarında bir gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 4.50).

Şekil 4.50. Envanter 06 numaralı evin kat planı ve kesitleri.

Şekil 4.51. Envanter 06 numaralı evin cepheleri.

a) Güneydoğu cephesinden görünümü

b) Güneybatı cephesinden görünümü

Şekil 4.52. Envanter 06 numaralı eve ait fotoğraflar.

a) Balkon giriş kapısı

b) Odada yer alan gömme dolap

Şekil 4.53. Envanter 06 numaralı eve ait fotoğraflar.

Biçer Mahallesinde İncelenen Konutların Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri:

Evleri oluşturan ana yapı malzemeleri; taş, toprak ve ahşaptır. Taş evlerin temelinde ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlenmektedir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve

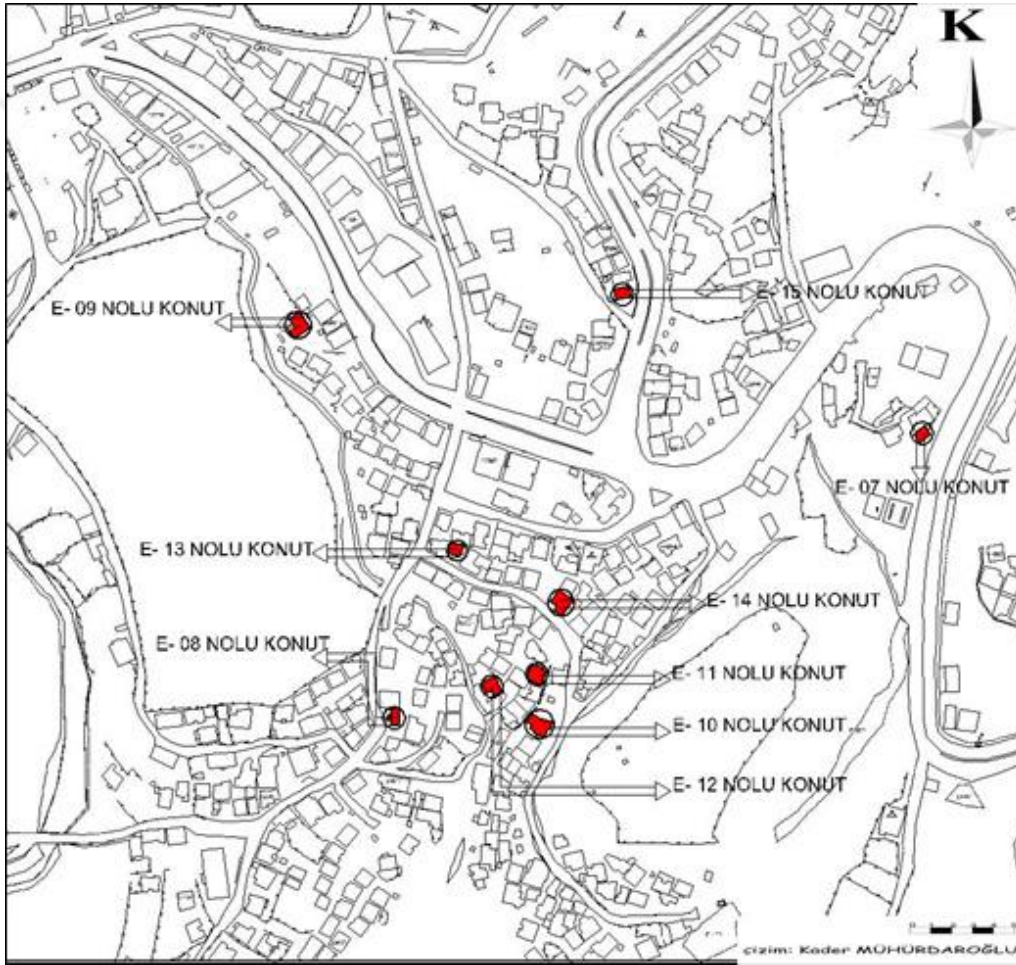
briket şeklinde inşa edilmiştir. Yapılarda yer alan ocaklar da taştan yapılmıştır. Toprak ise duvarları bağlayıcı eleman olmakla beraber duvarlarda, döşemelerde ve yapıların üst örtü sistemi olan damlarda kullanılmıştır. Ahşap taştan sonra en çok kullanılan yapı malzemesidir. Duvarları bağlayıcı hatıl ve lentolar, iç dış doğramalar, döşeme, tavan, pencere, kapı, yüklük gibi bölümler ile merdivenler ahşaptan yapılmıştır. Kapıların menteşeleri, kuşakları, çivileri dövme demirden olup, pencere parmaklıkları da demir ferforjedir. Yapıların muhdes (sonradan eklenen kısım) kısımlarında çimento ve briket kullanılmıştır.

Yapılar genellikle yığma taş tekniğinde moloz kullanılarak inşa edilmişlerdir. Envanter 04 numaralı evin dış duvarlarının bir kısmında ve envanter 05 numaralı evin üst kat iç duvarlarında yığma kerpiç tekniği kullanılmıştır. Duvarların belli mesafelerinde, kat aralarında ve pencere boşluklarının alt ve üst kısımlarında ahşap kullanılarak daha düzgün ve sağlam olması sağlanmıştır. Evlerin duvar kalınlıkları farklı genişliklerde olmak üzere; envanter 01, 03, 04 ve 05 numaralı evlerin iç ve dış duvar kalınlıkları 60 cm, envanter 02 ve 04 'ün duvar kalınlıkları ise 70 cm genişliğindedir. Alt katların ve genellikle tek katlı yapıların zemin döşemesi sıkıştırılmış toprak iken diğer katların döşemesi çimento katkılı şaptır. Duvarlarda kullanılan taşların arasına bağlayıcı malzeme olarak saman katkılı çamur harcı kullanılmıştır. Yapıların bir kısmı sıvasız iken sıvalı olanlarında ise saman katkılı çamur sıva olarak kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir. Bazılarının tavanları kumaşla veya ahşap plakalarla kapatılmıştır. Tümünün üst örtü sistemi düz toprak damdır. Envanter 01 ve 02 numaralı evlerin döşemelerinde sıkıştırılmış toprak kullanılmış iken diğer evlerin döşemelerinde ise çimento katkılı şap kullanılmıştır. Envanter 02 ve 03 numaralı evlerin dış cepheleri sıvasız iken, envanter 01 ve 04 numaralı evler saman katkılı çamur sıva ve envanter 05 ve 06 numaralı evlerde çimento katkılı sıva kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ise ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir.

Cephe Özellikleri ve Süsleme: Yapıların dış cepheleri gayet sade ve gösterişsiz bir yapıya sahiptirler. Cephelere hareketlilik veren elemanlar dış kapılar ve pencerelerdir. Bazı yapılardaki arazi eğimi, yapıların farklı kat sayılarına sahip gibi görünmesine neden olmuştur. Yapılara eklenen yapılar cephe düzenlerini etkilemiş bir vaziyettedir. Yapıların cephelerinde genel olarak pencere düzeni açısından bir bütünlük mevcuttur. Dış duvarların sıvasız olmasından kaynaklı olarak veya sıva dökülmelerinden dolayı duvarda kullanılan ahşap hatılarda görülmektedir.

4.2.2. Dağgöl Mahallesiinde İncelenen Evler

Dağgöl mahallesiinde dokuz ev incelenmiştir. Bunların üçü mahallenin kuzeyinde diğeri altısı güneyinde konumlanmıştır. Bu evlere envanter 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 numaraları verilmiştir. Evlerin dört tanesi tek katlı beş tanesi de iki katlı olarak yapılmıştır. Evlerin hepsi Cumhuriyet döneminde inşa edilmiştir. Envanter 08, 10, 11, 12,13 ve 15 numaralı evlerde ikamet edilmekte iken diğelerinde ikamet eden bulunmamaktadır (Şekil 4.54).

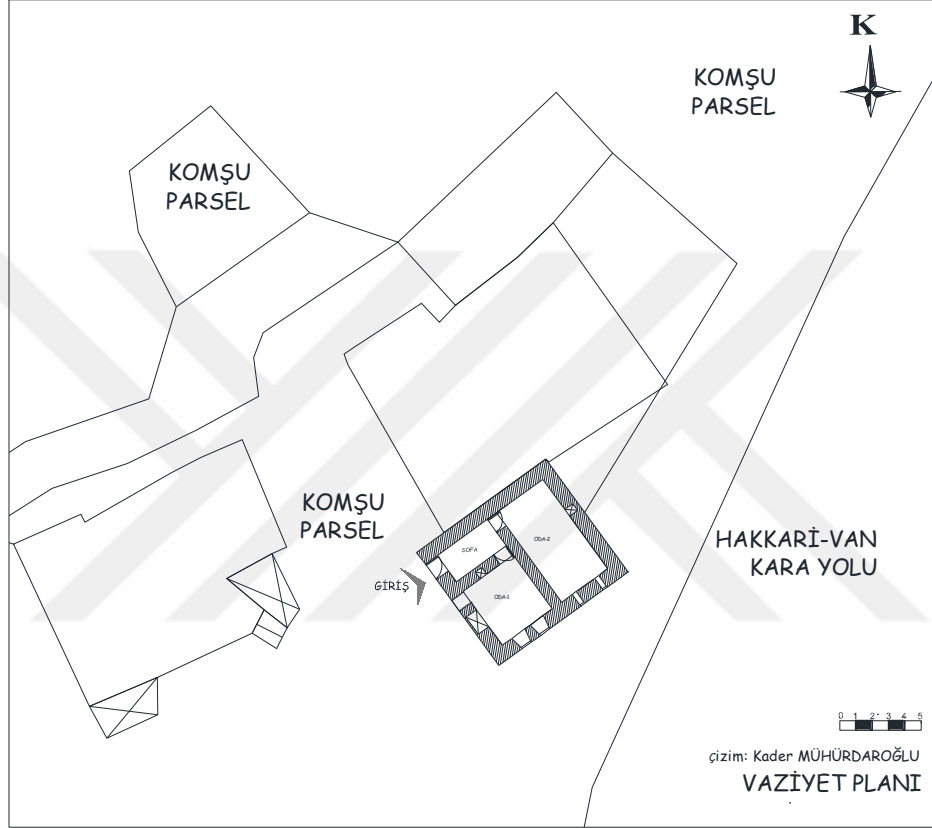

Şekil 4.54. Dağgöl mahallesiinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi.

Envanter 07 Numaralı Ev

Envanter 07 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesiinde, Salih Çallı adlı kullanıcıya ait olup 132 Ada, 11 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım

tarihi kesin olarak bilinmemekte olup yapı sahibi evin 1800'lü yılların sonlarına doğru inşa edildiğini belirtmektedir (S. Çallı, 2019, sözlü görüşme). Yapı tek katlı, iki cepheli, ayrık nizam olarak Hakkâri-Van Karayolu üzerinde bir tepenin üzerinde üçte biri toprağa gömülü şekilde konumlanmıştır. Evin altında içeriden girilen bir depo bulunmaktadır. Evde ikamet eden bulunmamakta olup depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.55).

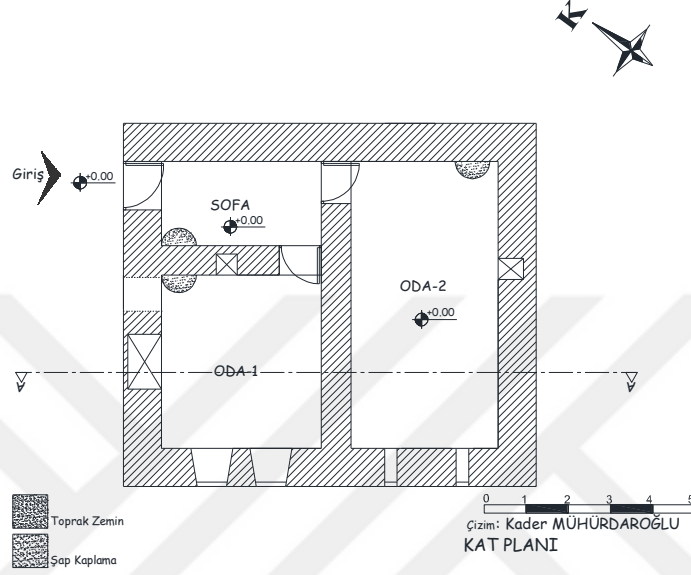

Şekil 4.55. Envanter 07 numaralı evin vaziyet planı.

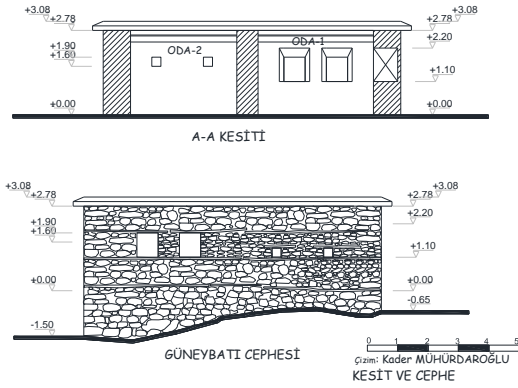
Plan Özellikleri: Eve güneybatı cephesinde yer alan 115*190 cm (en*boy) boyutlarında olan tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.58). Ev dış sofalı plan tipinde olup sofa ve iki odadan oluşmaktadır. Sofa 380*220 cm (en*boy) boyutlarındadır ve kuzeybatı duvarında yer alan 100*190 cm boyutlarında ahşap bir kapı ile Oda-1'e geçilmektedir (Şekil 4.58). Odanın içinde zemine monte edilmiş bir kapak ile altta yer alan depoya geçilmektedir. Deponun girişi kapatılmıştır. 350*410 cm boyutlarında olan odanın güneybatı duvarında 30*30 cm boyutlarında olan mazgal pencereler kapatılmıştır. Odanın güneybatı duvarında 30*30 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere, kuzeybatı duvarında 130*110*80 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet ve kuzeydoğu duvarında

50*60*50 cm boyutlarında bir adet olmak üzere iki adet niş bulunmaktadır. Odanın güneybatı duvarında yer alan mazgal pencereler kapatılmış mevcut durumdaki pencereler yapılmıştır. Sofanın başında yer alan ahşap bir kapı ile 350*680 cm boyutlarında olan Oda-2'ye geçilmektedir. Odanın güneydoğu duvarında 50*60*50 cm boyutlarında bir niş bulunmaktadır (Şekil 4.56).

Şekil 4.56. Envanter 07 numaralı evin kat planı.

a) Kat planı

b) Güneybatı cephesinden görünümü

Şekil 4.57. Envanter 07 numaralı evin kesit, cephe ve fotoğrafları.

a) Kuzeydoğu cephesinden görünümü

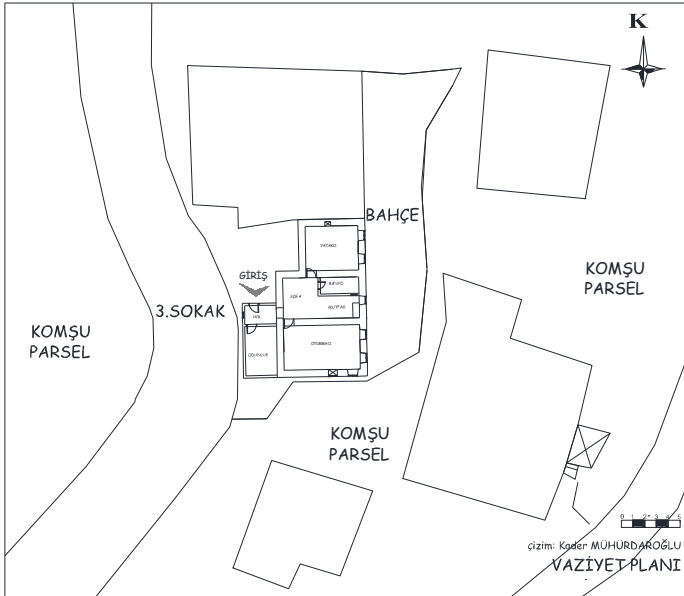
b) Giriş kapısı

c) İç mekân kapısı

Şekil 4.58. Envanter 07 numaralı eve ait fotoğraflar.

Envanter 08 Numaralı Ev

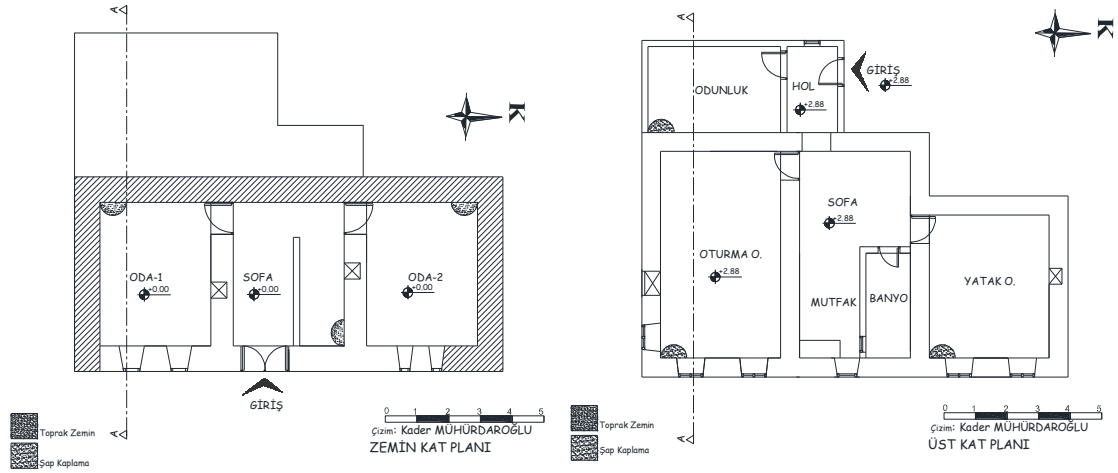
Envanter 08 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesi, Fatih Akan adlı kullanıcıya ait olup 124 Ada, 51 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup yapının kiracısı evin 1800'lü yılların sonlarına doğru inşa edildiğini belirtmektedir (F. Akan, 2019, sözlü görüşme). Yapı iki katlı, ikisi sağır olmak üzere dört cepheli, ayırık nizam olarak sokak üzerinde ve eğimli bir arazide inşa edilmiştir. Yapıya doğu cephesinden bakıldığında iki, batı cephesinden bakıldığında da tek katlı olarak gözükmemektedir. Evin altı depo olarak kullanılmakta iken üst katında Fatih Akan adlı kiracı ikamet etmektedir (Şekil 4.59).

Şekil 4.59. Envanter 08 numaralı evin vaziyet planı.

Plan Özellikleri, Zemin Kat: Ön cephesi üç bölümden oluşan evin girişi orta kısımda sofa aksındadır. Sofaya çift kanatlı 150*210 cm (en*boy) boyutlarında olan ahşap bir kapı ile geçilmektedir (Şekil 4.63). Sofanın sağ tarafında briket ile inşa edilmiş bir bölme duvar bulunmaktadır. Sofanın sağ duvarında 50*50*50 cm boyutlarında bir niş yer almaktadır. Sofa 350*450 cm boyutlarındadır ve her iki tarafında sofa ile aynı boyutlarda olan simetrik odalar yer almaktadır. Sağ tarafta yer alan Oda-1'in doğu duvarında 50*70 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve kuzey duvarında 50*50*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir niş bulunmaktadır (Şekil 4.62). Oda-2'nin doğu 30*30 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve kuzey duvarında 50*50*50 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.60).

Üst Kat: Üst kata yol kotundan batıda yer alan sonradan eklenmiş 160*270 cm (en*boy) boyutlarında olan bir holden girilmektedir. Holün güneyinde 420*270 cm boyutlarında, sonradan eklenmiş bir odunluk yer almakta ve doğusundan sofaya geçilmektedir. Alt kat planı tekrarlanmış sofanın sağında ve solunda yer alan birer oda bulunmaktadır. Sofa 350*650 cm ölçülerindedir ve doğu batı doğrultusunda bir duvarla ikiye bölünerek banyo ve mutfak birimleri oluşturulmuştur. Sofanın kuzey duvarında mutfak tezgâhı ve 60*90 cm boyutlarında mazgal bir pencere bulunmaktadır. Sofanın sağ tarafında 380*650 cm boyutlarında olan oturma odası bulunmaktadır. Odanın doğu duvarında 76*120 cm boyutlarında iki adet ve güney duvarında da eş boyutlarda bir adet mazgal pencere yer almaktadır. Ayrıca güney duvarında 76*70*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında briket malzeme ile kapatılmış ve niş olarak kullanılmakta olan bir adet pencere boşluğu bulunmaktadır. (Şekil 4.63). Pencerelerin oda zeminden yüksekliği 40 cm'dir. Sofanın solunda yer alan 380*450 cm boyutlarında olan yatak odasının doğu duvarında 76*120 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere kuzey duvarında da 50*55*40 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.60).

Şekil 4.60. Envanter 08 numaralı eve ait kat planları

a) Kesit ve cephe

b) Dış cephe fotoğrafları

Şekil 4.61. Envanter 08 Numaralı evin kesit, cephe ve fotoğrafları.

a) Batı cephesinden görünüm

b) Alt kat pencerelerinin içten görünüm

Şekil 4.62. Envanter 08 numaralı eve ait fotoğraflar.

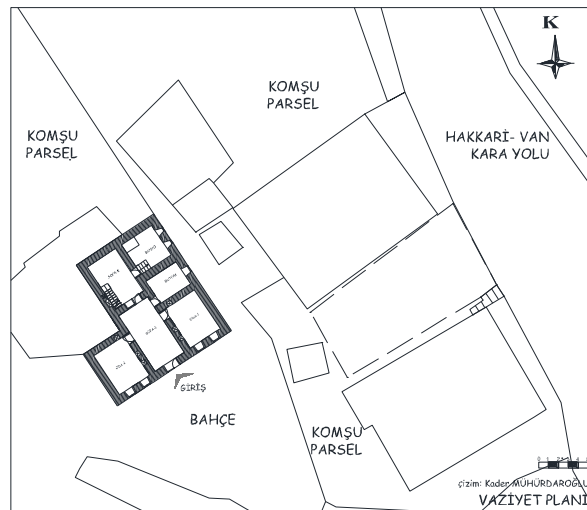

a) Alt kat pencereleri   b) Üst kat penceresi   c) Alt kat giriş kapısı

Şekil 4.63. Envanter 08 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 09 Numaralı Ev

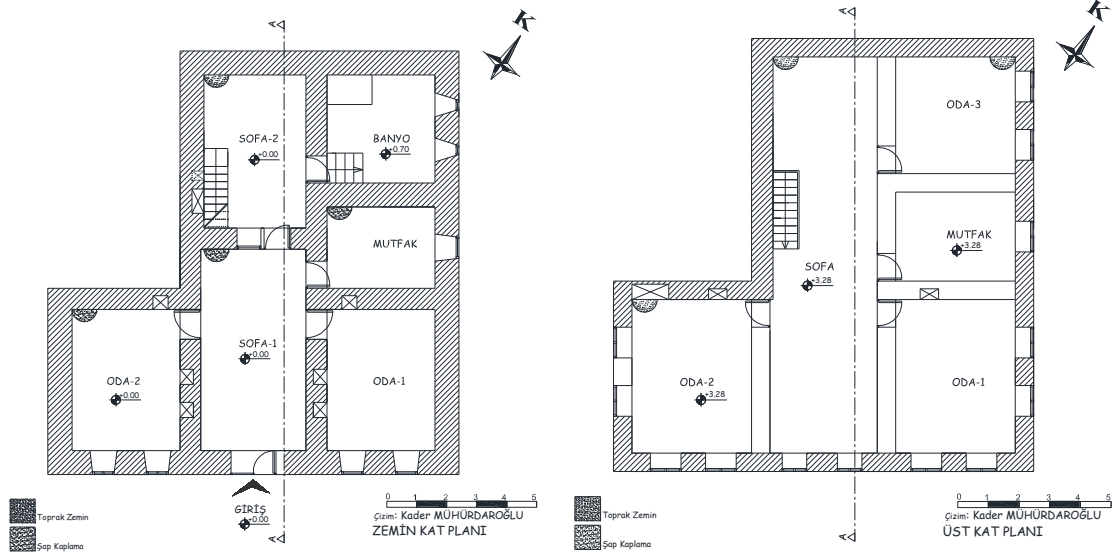
Envanter 09 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesi, Münir Aydın adlı kullanıcıya ait olup 125 Ada, 31 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte sahipleri tarafından, 1930-40'lı yıllarda inşa edilmiş olduğu belirtilmektedir (M. Aydın, 2019. Sözlü görüşme). Yapı bahçe içinde iki katlı, dört cepheli, iç sofalı plan tipine sahip, bitişik nizam olarak eğimli bir arazide konumlanmıştır. Yapının güneybatı kısmının 2/3'ü kadar kısmı güneybatı kısmına yapılan yeni yapıdan dolayı yıkılmıştır. Yapı sahibinden edinilen bilgiye göre yapının temeli Mir Kalesi'nden getirilen taşlarla inşa edilmiştir (M. Aydın, 2019. Sözlü görüşme). Evde ikamet eden bulunmamakta olup depo amaçlı kullanılmaktadır (Şekil 4.64).

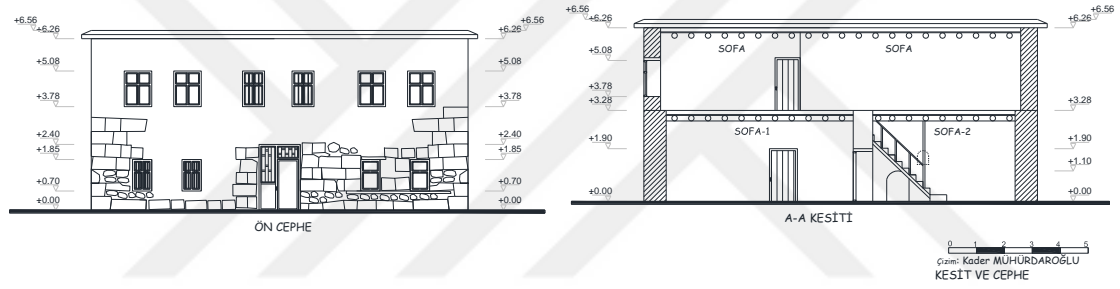
Şekil 4.64. Envanter 09 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Zemin kat kotu bahçe kotu ile aynı seviyededir. Evin her iki katına giriş güneydoğu tarafında orta aksta yer alan tek kanatlı 150*240 cm (en*boy) boyutlarında olan demir bir kapı ile sağlanmaktadır. Zemin kat iki sofa, iki oda, mutfak ve banyo-tuvaletten oluşmaktadır. Sofa doğu batı doğrultusunda yerleştirilmiş ve bir duvarla ikiye bölünmüştür. İlk sofa olan sofa-1'in boyutları 350*670 cm'dir. Sofanın sağında ve solunda Oda-1 ve Oda-2 yer almaktadır. Oda-1'in güneydoğu duvarında 70*115 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere, güneybatı duvarında 50*50*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında iki adet gömme dolap, batı duvarında da eş boyutlarda bir adet niş bulunmaktadır. Oda-1, Oda-2 ile simetrik boyutlarda olup pencerelerin ve nişlerin konumları ve boyutları da eşittir. Aralarındaki tek fark, Oda-1'in pencereleri Pvc malzeme olup Oda-2'nin pencereleri ahşap malzemedir yapılmış olmasıdır. Mutfağın kuzey duvarında 70*100 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere bulunmaktadır. Sofaları ayıran duvarda 80*100 cm boyutlarında bir adet pencere ve 90*190 cm boyutlarında bir kapı yer almaktadır. İkinci sofanın sol duvarında üst kata geçişi sağlayan tek kollu ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Merdivenin altında 80*100*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında kemerli bir ocak yer almaktadır. Ayrıca sofanın doğu duvarında da yığma taşla kapatılmış aydınlatma elemanının konulması amacıyla yapılmış bir niş boşluğu bulunmaktadır. Sofadan 0,70 m yükseklikte bulunan banyoya dört basamakla çıkılmaktadır. Banyonun kuzey duvarında 30*30 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere yer almaktadır. Ayrıca banyo olarak kullanılan alanın eskiden tandır evi olarak kullanıldığı ev sahibi tarafından belirtilmiştir (M. Aydın, 2019. Sözlü görüşme).

Üst Kat: Alt kat sofasında yer alan merdivenle üst kat sofasına geçilmektedir (Şekil 4.68). Sofa 340*1290 cm ölçülerine sahip olup, güney doğu duvarında 100*130 cm boyutlarında iki adet ahşap pencere bulunmaktadır. Sofanın sağında bir oda ve solunda ise iki oda ve mutfak yer almaktadır. Solda yer alan Oda-1'in, güneydoğu ve kuzeydoğu duvarlarında 100*130 cm boyutlarında ikişer adet ahşap pencere, kuzeybatı duvarında 120*150*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet yüklük ve 60*40*35 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır (Şekil 4.68). Sofanın sağında yer alan Oda-1 sol tarafta yer alan Oda-2'nin simetriği olup sadece odada yüklük yer almamaktadır. Oda-3'ün kuzeydoğu duvarına 100*130 cm boyutlarında iki adet ahşap pencere ve mutfağın kuzeydoğu duvarında da bir adet eş pencere bulunmaktadır (Şekil 4.65).

Şekil 4.65. Envanter 09 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.66. Envanter 09 numaralı evin kesit ve cephesi.

a) Güneydoğu cephesinden görünüm

b) Kuzeydoğu cephesinden görünüm

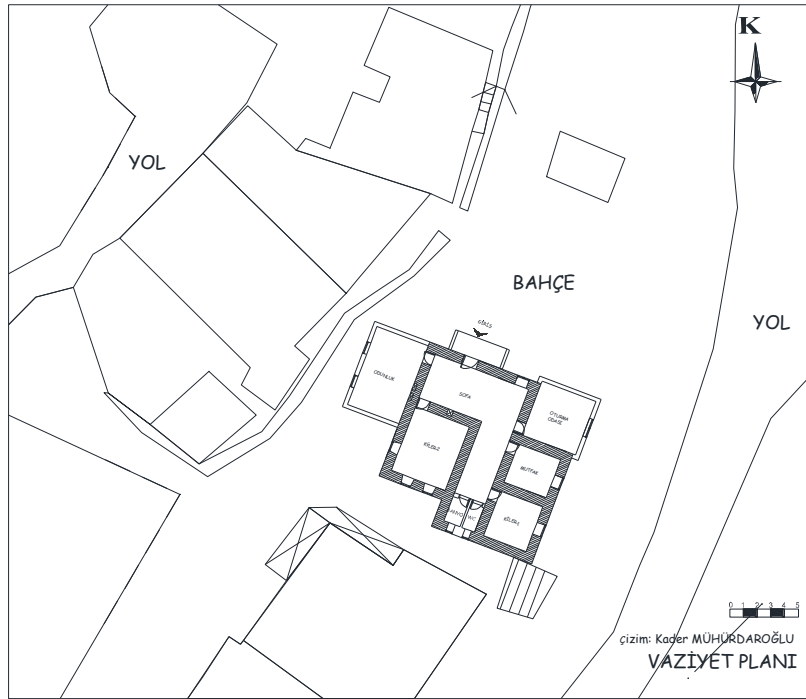
Şekil 4.67. Envanter 09 numaralı eve ait fotoğrafları.

a) Sofada yer alan ahşap merdiven b) Oda-2’de yer alan yüklük ve niş
Şekil 4.68. Envanter 09 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 10 Numaralı Ev

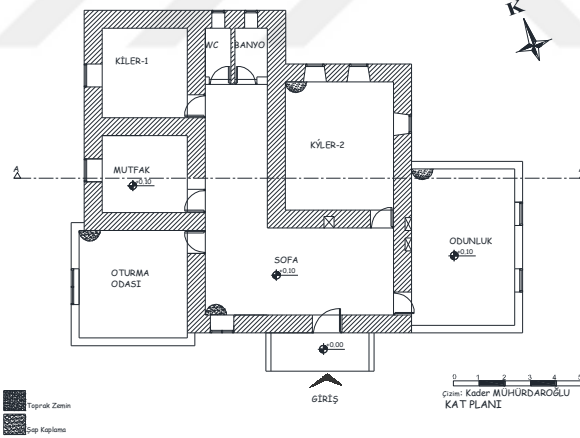
Envanter 10 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesinde, Hecer Bor adlı kullanıcıya ait olup 131 Ada, 3 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Evin mahallenin en eski yapısı olduğu ve Birinci dünya savaşından sonra yapının devlete tahsis edilmiş ve yapı sahibi bilinmediği evde ikamet edenler tarafından belirtilmiştir. (H. Bor, 2019, sözlü görüşme). Yapı bahçe içinde iki katlı, dört cepheli, dış sofalı plan tipine sahip, ayırık nizam olarak eğimli bir arazide konumlanmıştır (Şekil 4.69).

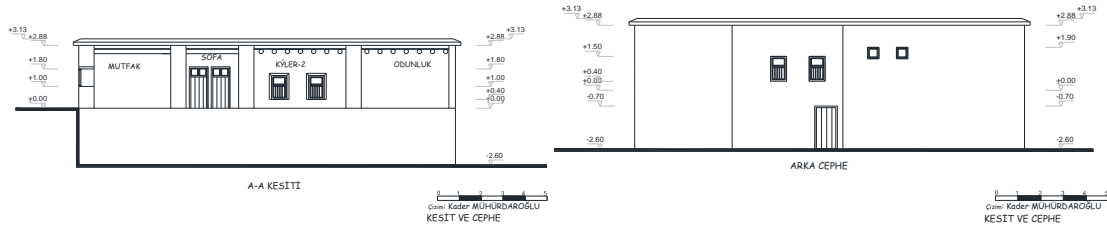
Şekil 4.69. Envanter 10 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Alt kat incelenememiştir. Üst kat giriş kotu bahçe kotundan 0,10 m yüksektedir. Eve giriş doğu tarafında orta aksta yer alan 115*210 cm (en*boy) boyutlarında olan tek kanatlı ahşap bir kapı ile sağlanmaktadır. Yapı, dış sofalı plan tipinde; sofa, oturma odası, yatak odası, odunluk, kiler, banyo ve tuvaletten oluşmaktadır. Oturma odası ve odunluk birimleri yapıya sonradan eklenmiş kısımlardır. Sofanın sağında odunluk, kuzeyinde kiler-2 ve solunda ise ; oturma odası, mutfak, kiler-1, banyo ve tuvalet birimleri yer almaktadır. Sofanın kuzey duvarında 40*45*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş ve güney duvarında bir tezgâh yer almaktadır. Odunluğun kuzey duvarında 70*100 cm boyutlarında iki adet pencere ve güney duvarında 50*40*25 cm boyutlarında iki adet niş yer almaktadır. Kilerin kuzey duvarında iki adet doğu duvarında da bir adet olmak üzere 70*100 cm boyutlarında mazgal pencereler bulunmaktadır. Oturma odasının batı duvarında 140*150 cm boyutlarında bir adet, mutfağın batı duvarında 90*100 cm boyutlarında bir adet ve kiler-1'in de batı duvarında eş boyutlarda bir ahşap pencere yer almaktadır. Sofanın başında 125*190 cm boyutlarında olan banyo ve tuvalet birimleri bulunur (Şekil 4.70).

Şekil 4.70. Envanter 10 numaralı evin kat planı.

Şekil 4.71. Envanter 10 numaralı evin kesit ve cephesi.

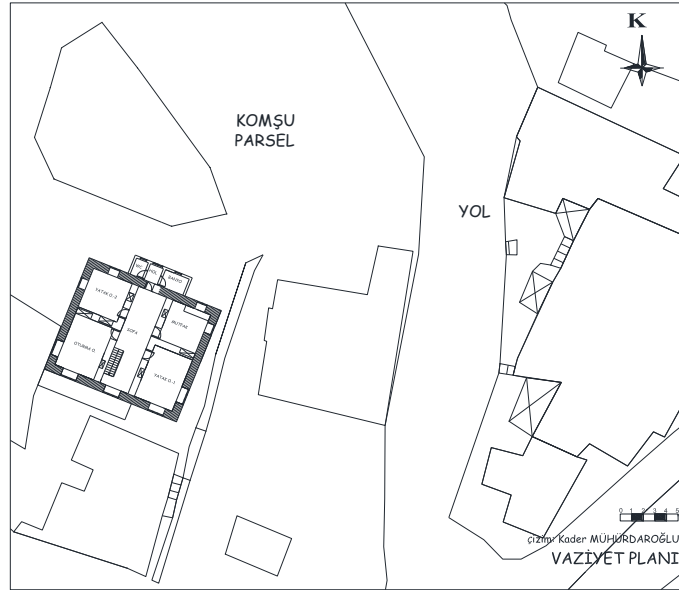
a) Güneydoğu cephesinden görünüm

b) Kuzeydoğu cephesinden görünüm

Şekil 4.72. Envanter 10 numaralı eve ait fotoğraflar.

Envanter 11 Numaralı Ev

Envanter 11 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesi, Mehmet Aslan adlı kullanıcıya ait olup 130 Ada, 23 Parselde yer almaktadır. Yapı bahçe içinde iki katlı, dört cepheli, iç sofalı plan tipine sahip, ayırık nizam olarak eğimli bir arazide konumlanmıştır. Yapının kuzey kısmının yarısı toprağa gömülü bir vaziyettedir. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte yapıda ikamet edenler tarafından, 1940-50'li yıllarda yapılmış olduğu tahmin edilmektedir (M. Aslan, 2019, sözlü görüşme). Evin alt katında ikamet edilirken üst katı örtü sistemi bozulduğundan dolayı depo amaçlı kullanılmaktadır (Şekil 4.73).

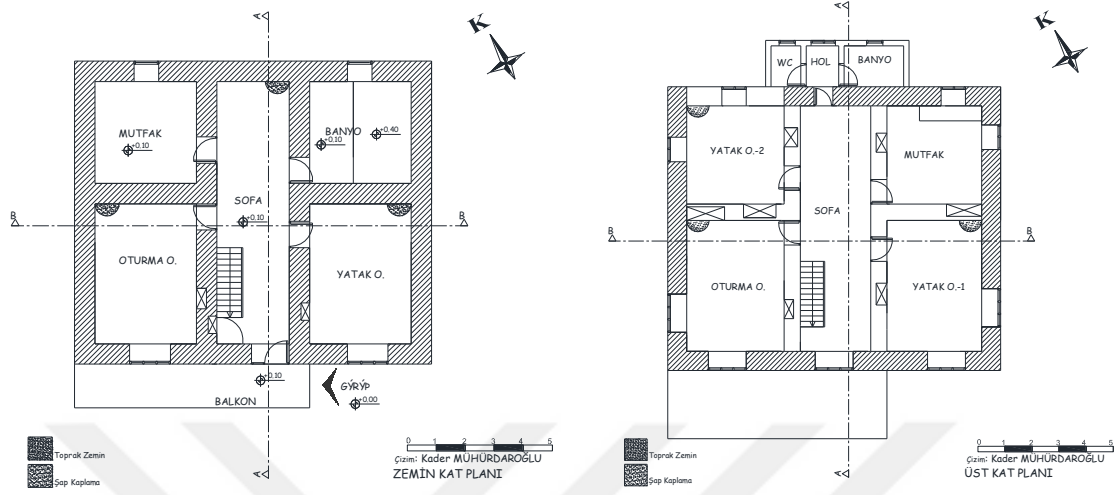

Şekil 4.73. Envanter 11 numaralı evin vaziyet planı.

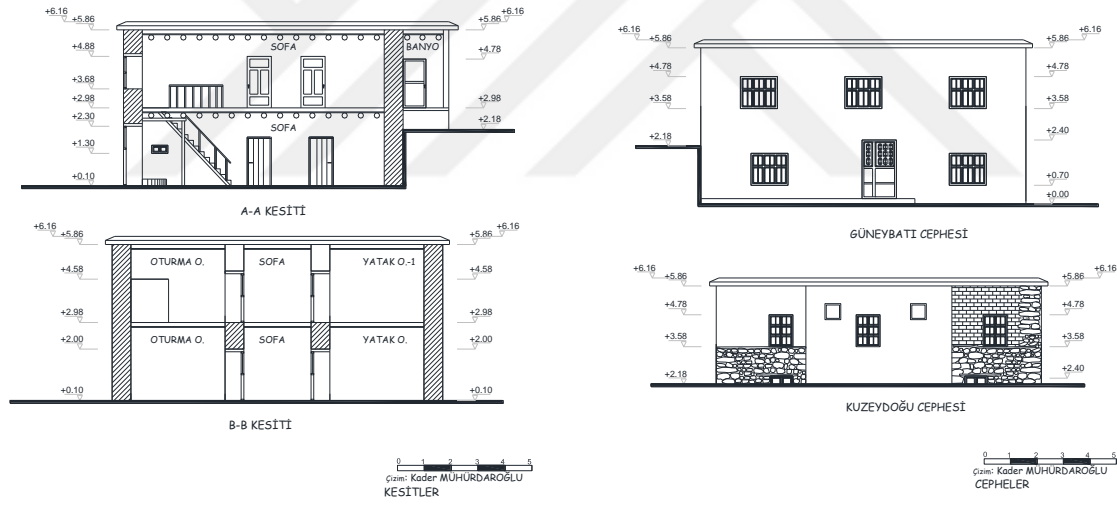
Plan özellikleri: Zemin kat kotu bahçe kotundan 2,18 m alçaktadır. Evin her iki katına da giriş güney tarafında orta aksta yer alan 130*220 cm (en*boy) boyutlarında, tek kanatlı demir bir kapı ile sağlanmaktadır. Zemin kat; sofa, oturma odası, yatak odası, mutfak ve banyo-tuvaletten oluşmaktadır. Sofa 250*900 cm boyutlarındadır. Kuzey güney doğrultusunda yerleştirilmiş ve yapı boyunca devam etmektedir. Sofada hemen giriş kapısının solunda 120*120*30 cm (en*boy*yükseklik) boyutlarında olan (serşok) yıkanma birimi bulunmaktadır (Şekil 4.77). Serşokun hemen üzerinde 60*30*30 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet gömme dolap bulunmaktadır. Sofanın kuzeybatı duvarında üst kata geçişi sağlayan ahşap bir merdiven yer almaktadır. Sofanın sağında yatak odası ve banyo, solunda ise oturma odası ve mutfak birimi yer almaktadır. Oturma odası, 350*480 cm boyutlarında olup, güneybatı duvarında 140*120 cm boyutlarında bir ahşap pencere ve güneydoğu duvarında 70*50*35 cm boyutlarında bir niş bulunmaktadır. Yatak odası da oturma odası ile aynı boyutlarda olup, güneybatı duvarında 140*120 cm boyutlarında bir pencere ve kuzeybatı duvarında 60*50*30 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Mutfağın ve banyonun kuzey duvarında 85*30 cm boyutlarında olan birer ahşap pencere yer almaktadır (Şekil 4.75).

Üst Kat: Alt kat sofasında yer alan merdivenle üst kat sofasına geçilmektedir. Alt kat plan şeması üst katta da tekrarlanmıştır. Sofa 265*900 cm (en*boy) boyutlarında olmak üzere sağında mutfak ve yatak odası, solunda oturma odası ve yatak odası ve sofanın başında sonradan eklenmiş olan banyo ve tuvalet birimleri bulunmaktadır. Sofanın güneybatı duvarında 140*120 cm boyutlarında bir ahşap pencere yer almaktadır. Oturma odasının güneybatı ve kuzeybatı duvarında 140*120 cm boyutlarında birer ahşap pencere bulunmaktadır. Oturma odasının güneydoğu duvarında 140*160*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir yüklük ve kuzeydoğu duvarında 70*50*35 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır (Şekil 4.78). Yatak odası-2'nin güney ve doğu duvarında oturma odasında bulunan pencerelerle eş boyutlarda birer adet pencere ve batı duvarında 70*50*35 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Mutfağın doğu ve kuzey duvarında 90*120 cm boyutlarında birer adet pencere, güney duvarında 130*150*45 cm boyutlarında bir yüklük ve batı duvarında 70*50*40 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Yatak odası-2'nin kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarlarında 90*120 cm boyutlarında birer adet pencere, güneybatı duvarında 120*150*50 cm boyutlarında bir adet yüklük ve güneydoğu duvarında 70*50*50 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Banyo 220*150 cm, hol 120*150 cm ve tuvalet 110*150 cm boyutlarına sahiptir. Banyo ve tuvaletin kuzeydoğu

duvarlarında 60*60cm boyutlarında birer pencere ve holün kuzeydoğu duvarında da 90*120cm boyutlarında bir ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 4.74).

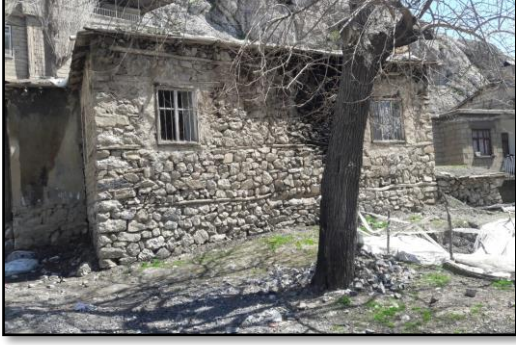
Şekil 4.74. Envanter 11 numaralı evin kat planları.

a) Kesitler

b) Cepheler

Şekil 4.75. Envanter 11 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Kuzeybatı cephesinden görünümü

b) Kuzeydoğu cephesinden Görünümü

Şekil 4.76. Envanter 11 numaralı eve ait fotoğraflar.

a) Sofada yer alan gömme dolap

b) Sofada yer alan yıkanma birimi

Şekil 4.77. Envanter 11 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

a) Odada yer alan niş

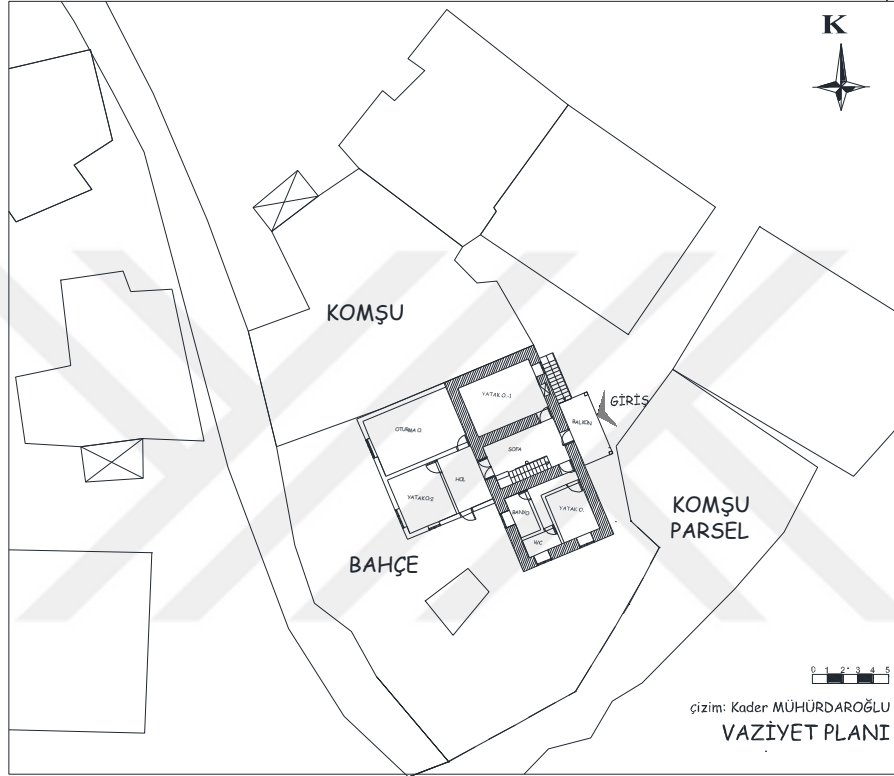
b) Odada yer alan yüklük

Şekil 4.78. Envanter 11 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 12 Numaralı Ev

Envanter 12 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesinde, Ali Ertuş adlı kullanıcıya ait olup 130 Ada, 20 Parselde yer almaktadır. Yapı bahçe içinde iki

katlı, dört cepheli, iç sofalı plan tipine sahip, ayrık nizam olarak araziye doğu-batı eksenli bir şekilde konumlanmıştır. Yapının doğu tarafına tek katlı ek bir yapı eklenmiştir. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte yapıda ikamet edenler tarafından, 1950-60'lı yıllarda yapılmış olduğu tahmin edilmektedir (A. Ertuğ, 2019, sözlü görüşme). Evin her iki katında ikamet edilmektedir (Şekil 4.79).

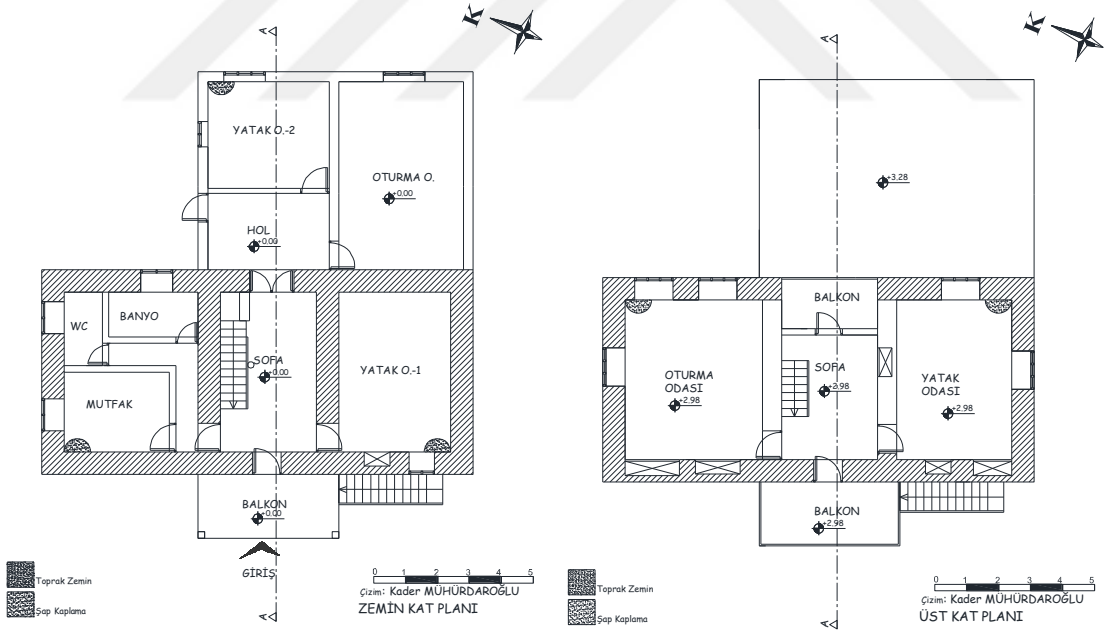

Şekil 4.79. Envanter 12 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Evin cephesi üç bölümden oluşan orta kısımdaki sofa aksındadır. Sofanın sağında ve solunda iki oda ve karşısında da iki oda ve holden oluşan ek yapı yer almaktadır. Sağda yer alan 500*350 cm (en*boy) ölçülerinde olan yatak odası-1'in güneybatı duvarında 80*50*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş ve 80*100 cm boyutlarında bir adet ahşap pencere bulunmaktadır. Sol tarafta yer alan oda 250*330 cm ölçülerinde olan mutfak, 280*140 cm boyutlarında olan banyoya ve 120*230 cm ölçülerine sahip olan tuvalete dönüştürülmüştür. Her birinde 100*100 cm boyutlarda birer eş pencere yer almaktadır. Sofadan ek yapıya 140*220 cm boyutlarında olan çift kanatlı ahşap bir kapı ile geçilmektedir. Holün karşısında 500*350 cm ölçülerinde bir yatak odası

ve sağında 390*590 cm ölçülerinde olan bir adet oturma odası bulunmaktadır. Holden bahçeye geçişi sağlayan bir kapı mevcuttur (Şekil 4.80).

Üst Kat: Sofada yer alan tek kollu ahşap bir merdivenle üst kat sofasına çıkılmaktadır (Şekil 4.82). Alt kat plan şeması üst katta da devam etmektedir. Sofanın başında 430*195 cm boyutlarında ve sonunda 300*155 cm boyutlarında birer balkon yer almaktadır. Batı tarafındaki balkon ve merdiven yapıya sonradan eklenmiş vaziyettedir. Sofanın sağında 360*500 cm boyutlarına sahip yatak odası ve solunda 430*500 cm boyutlara sahip olan oturma odası yer almaktadır. Ayrıca sofa 300*390 cm ölçülerinde olup sağ duvarında 90*70*50 cm boyutlarında bir gömme dolap mevcuttur. Yatak odasının güneybatı duvarında 80*70*45 ve 120*100*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında iki tane gömme dolap, kuzeydoğu ve güney doğu duvarlarında 120*130 cm boyutlarında birer adet pencere bulunmaktadır (Şekil 4.60). Oturma odasının güney batı duvarında 170*180*150 ve 140*130*40 cm boyutlarında 120*130 cm boyutlarında pencere yer almaktadır (Şekil 4.80).

Şekil 4.80. Envanter 12 numaralı evin kat planları.

a) Kesit ve cephe

b) Kuzeydoğu cephesinden görünüm

Şekil 4.81. Envanter 12 numaralı evin kesiti, cephesi ve fotoğrafları.

a) Sofada yer alan ahşap merdiven

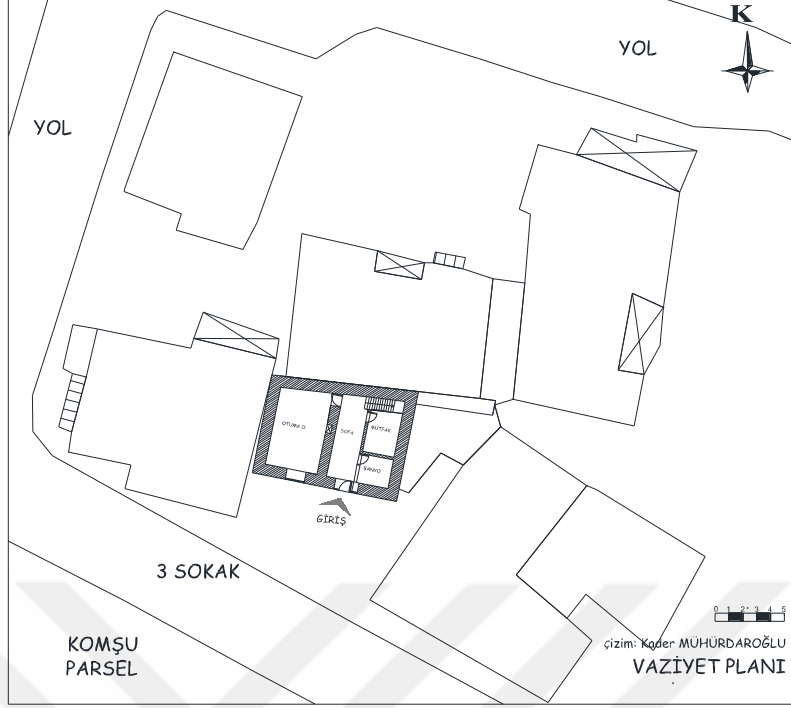
c) Gömme dolap

Şekil 4.82. Envanter 12 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 13 Numaralı Ev

Envanter 13 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesinde, Süleyman Sönmez adlı kullanıcıya ait olup 129 Ada, 3 Parselde yer almaktadır. Yapı cadde üzerinde iki katlı, tek cepheli, dış sofalı plan tipine sahip, bitişik nizam olarak araziye kuzey-güney eksenli bir şekilde konumlanmıştır. Taşınmazın alt katının yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup üst katı 1955 yapılmıştır. Yapının üst katında inşa edilirken Mir Kalesi'nin taşlarının kullanıldığı yapıyı yapan kişiler tarafından öğrenilmiştir (Ş. Mühürdaroğlu, 2019, sözlü görüşme). Evin her iki katında ikamet edilmektedir (Şekil 4.83).

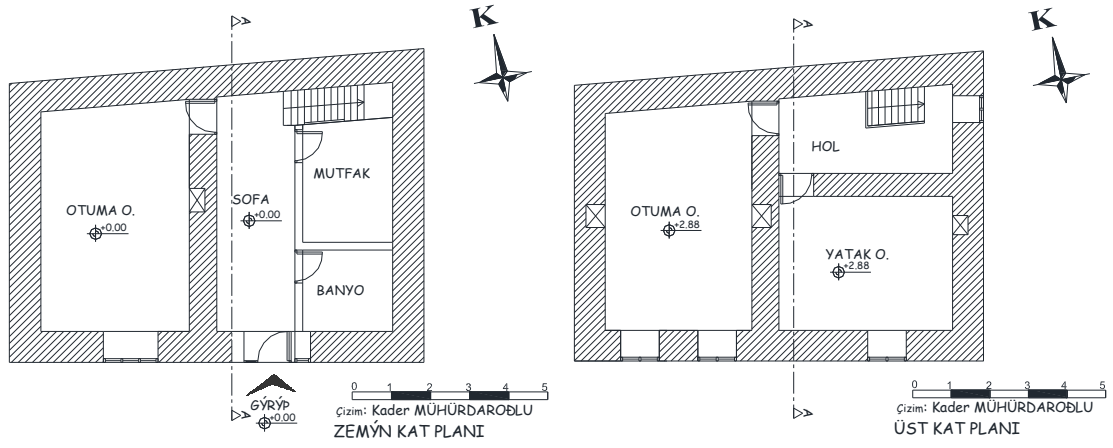

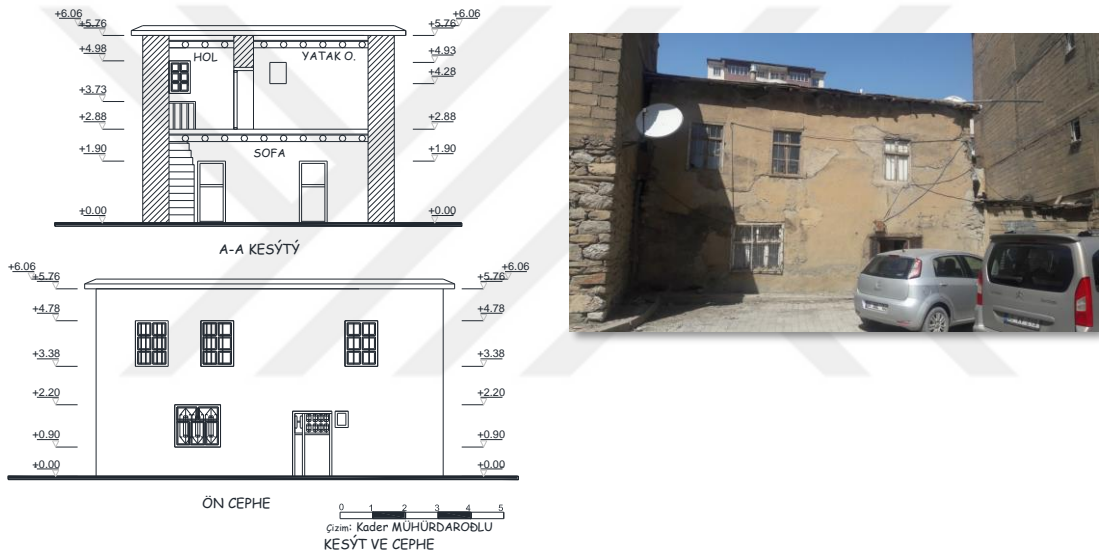
Şekil 4.83. Envanter 13 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Eve cadde üzerinde bulunan, sofaya açılan 120*210 cm boyutlarında olan demir bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır. Sofanın solunda bir oda ve sağında kuzey güney doğrultuda eklenen ayrı bir duvarla oluşturulan mutfak ve banyo yer almaktadır. Oturma odası 380*600 cm (en*boy) ölçülerinde olup, doğu duvarında 60*50*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında gömme bir dolap ve güney duvarında 140*130 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Banyonun güney duvarında 40*60 cm boyutlarında bir pencere bulunurken mutfağı aydınlatan bir pencere bulunmamaktadır (Şekil 4.84).

Üst Kat: Sofanın kuzey duvarında yer alan betonarme bir merdivenle üst katın holüne çıkılmaktadır. Hol 450*232 cm boyutlarındadır ve holün karşısında 380*600 cm boyutlarına sahip olan oturma odası ve sağında da 450*350 cm boyutlarında bir yatak odası bulunmaktadır. Holün kuzey duvarında kapatılmış bir mazgal pencere izi (Şekil 4.85) ve doğu duvarında da 100*140 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Yatak odasının doğu duvarında 60*60*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş ve güney duvarında da 100*140 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Oturma odasının doğu ve batı duvarlarında karşılıklı 60*60*50 cm boyutlarında iki tane gömme dolap ve güney duvarında da 100*140 cm boyutlarında iki adet pencere yer almaktadır (Şekil 4.84).

Şekil 4.84. Envanter 13 numaralı evin kat planları.

a) Kesit ve cephe

b) Güney cephesinden görünümü

Şekil 4.85. Envanter 13 numaralı evin kesiti, cephesi ve fotoğrafları.

a) Odada yer alan dolap

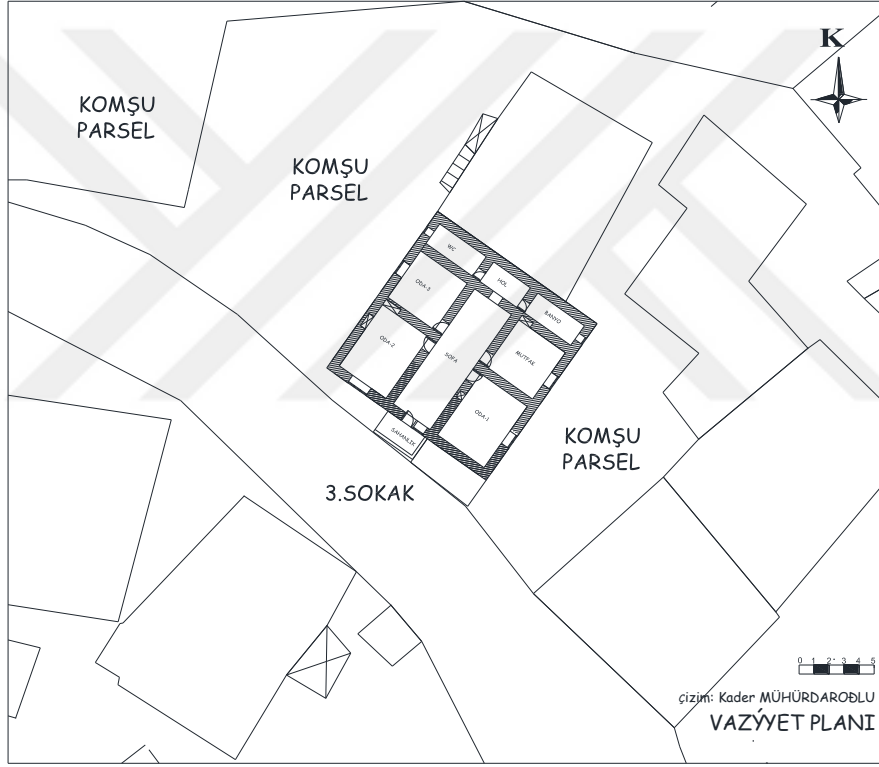

b) Sofada yer alan pencere izi

Şekil 4.86. Envanter 13 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 14 Numaralı Ev

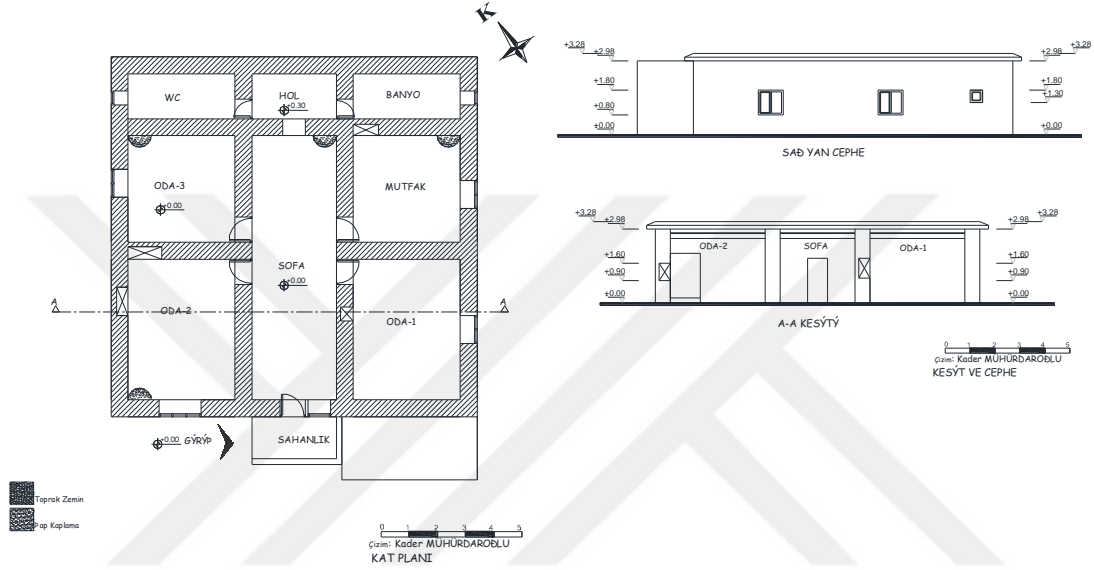
Envanter 14 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl Mahallesinde, Hacı Şen adlı kullanıcıya ait olup 129 Ada, 23 Parselde yer almaktadır. Yapı cadde üzerinde tek katlı, üç cepheli, iç sofalı plan tipine sahip, bitişik nizam olarak araziye kuzeydoğu-güneybatı eksenli bir şekilde konumlanmıştır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup mahalle halkından edinilen bilgiye göre 1950-60'lı yıllarda yapıldığı söylenmektedir (F. Şen, 2019, sözlü görüşme). Evde ikamet eden olmamakta olup terk edilmiş durumdadır. (Şekil 4.87).

Şekil 4.87. Envanter 14 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Eve cadde üzerinde bulunan sofaya açılan 90*210 cm boyutlarında olan demir bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır. Sofanın sağında ve solunda 380*500 cm ve 380*380 cm boyutlarında olan ikişer oda ve başında da 380*160 cm boyutlarında olan banyo, 300*160 cm boyutlarında hol ve 380*160 cm boyutlarında olan tuvalet birimleri yer almaktadır. Sofanın sağında yer alan Oda-1'in kuzeybatı duvarında 50*50*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş ve güneydoğu duvarında da 100*100 cm (en*boy) boyutlarında bir adet PVC pencere yer almaktadır. Sofanın sağında yer alan

mutfağın kuzeydoğu duvarında 90*110*40 cm boyutlarında bir adet yüklük ve güneydoğu duvarında 100*100 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Sofanın sonunda yer alan Oda-2'nin kuzeybatı duvarında 100*70*40 cm boyutlarında bir adet niş, kuzeydoğu duvarında 120*150*45 cm boyutlarında bir adet yüklük ve güneybatı duvarında da 150*150 bir adet pencere bulunmaktadır. Oda-3'ün kuzeybatı duvarında 100*100 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır (Şekil 4.88).

Şekil 4.88. Envanter 14 numaralı evin kat planı, kesiti ve cephesi.

a) Güneydoğu cephesinden görünümü

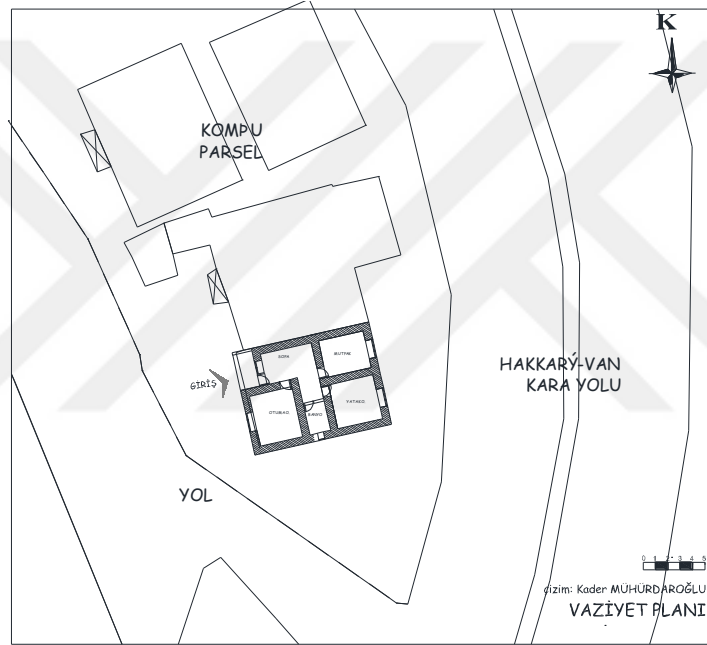

b) Kuzeybatı cephesinden görünümü

Şekil 4.89. Envanter 14 numaralı eve ait fotoğrafları.

Envanter 15 Numaralı Ev

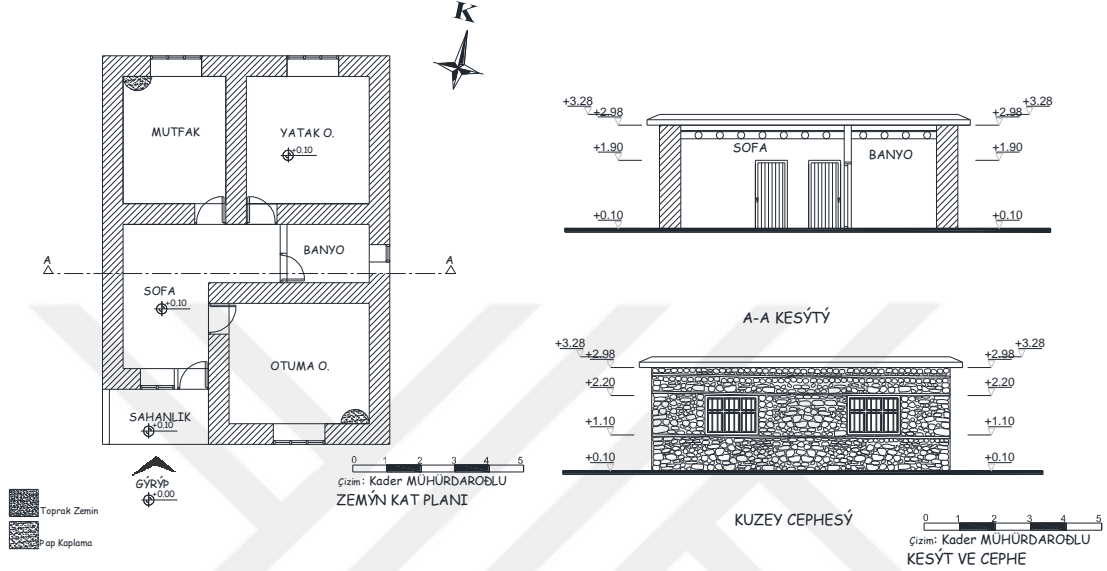
Envanter 15 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Dağgöl ve Bulak Mahallesinin kesişim noktasında, Sami Özdiñç adlı kullanıcıya ait olup 101 Ada, 1 Parselde yer almaktadır. Yapı Hakkâri-Van Karayolu ve bir ara caddenin kesişim noktasında, bahçe içinde, tek katlı, bitişik nizam ve araziye doğu-batı eksenli bir şekilde konumlanmıştır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup evde ikamet edenlerden edinilen bilgiye göre 1960-70'li yıllarda yapıldığı söylenmektedir (S. Özdiñç, 2019, sözlü görüşme). Evde ikamet edilmektedir (Şekil 4.90).

Şekil 4.90. Envanter 15 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Eve batı tarafında 90*210 cm boyutlarında olan demir bir kapı ile girilmektedir. Ev dış sofalı plan tipinde; sofa, iki oda, mutfak ve banyodan oluşmaktadır. Sofa 460*420 cm boyutlarındadır ve sağında 410*350 cm boyutlarında oturma odası ve 240*170 cm boyutlarında olan banyo, karşısında ise 300*370 cm boyutlarında olan mutfak ve 360*370 cm boyutlarında olan yatak odası yer almaktadır. Sofanın güney duvarında 100*120 cm boyutlarında bir adet ahşap pencere bulunmaktadır. Oturma odasının güney duvarında 150*110 cm (en*boy) boyutlarında bir adet PVC pencere yer almakta-

dır. Mutfak ve yatak odasının kuzey duvarında 150*110 cm boyutlarında birer ahşap pencere yer almaktadır. Banyonun doğu duvarında da 50*50 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır (Şekil 4.91).

Şekil 4.91. Envanter 15 numaralı evin kat planı, kesiti ve cephesi.

a) Güney cephesinden görünümü

b) Doğu cephesinden görünümü

Şekil 4.92. Envanter 15 numaralı eve ait fotoğraflar.

Dağgöl Mahallesinde İncelenen Konutların Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri:

Evleri oluşturan ana yapı malzemeleri; taş, toprak ve ahşaptır. Taş evlerin temeline ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlenmektedir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde inşa edilmiştir. Toprak ise duvarları bağlayıcı eleman olmakla beraber duvarlarda, döşemelerde ve yapıların üst örtü sistemi olan damlarda kullanılmıştır. Ahşap taştan sonra en çok kullanılan yapı malzemesidir. Duvarları bağlayıcı hatıl ve lentolar, iç

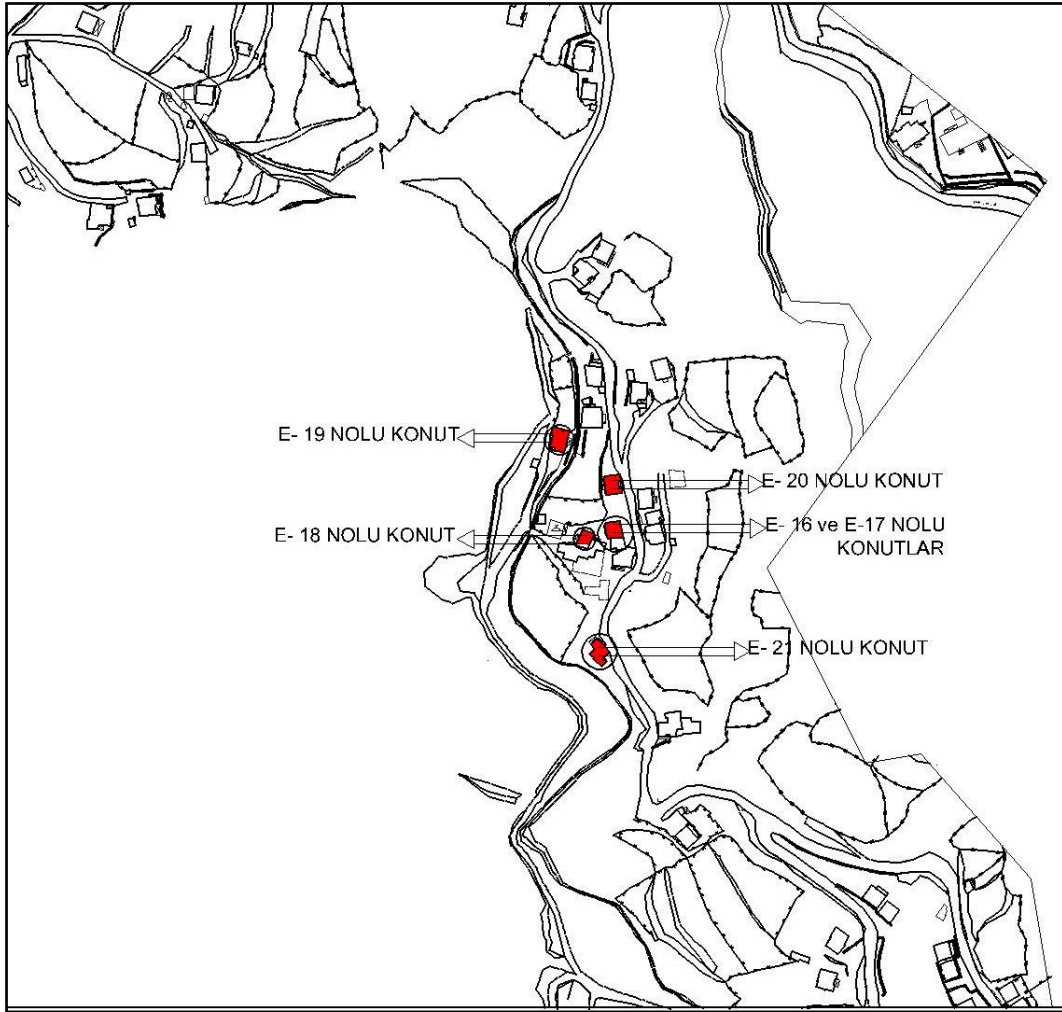
dış doğramalar, döşeme, tavan, pencere, kapı, yüklük gibi bölümler ile merdivenler ahşaptan yapılmıştır. Kapıların menteşeleri, kuşakları, çivileri dövme demirden, pencere parmaklıkları da demir ferforjedir. Yapıların muhdes kısımlarında çimento ve briket malzeme kullanılmıştır.

Yapılar genellikle yığma taş tekniğinde moloz kullanılarak inşa edilmişlerdir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde kullanılmıştır. Temel ve duvarlar taşıyıcı rolü üstlenmektedir. Duvarların belli mesafelerinde, kat aralarında ve pencere boşluklarının alt ve üst kısımlarında ahşap kullanılarak duvarların daha düzgün ve sağlam olması sağlanmıştır. Evlerin duvar kalınlıkları farklı genişliklerde olmak üzere; envanter 07 numaralı evin dış duvarları 90 cm iç duvarları 70 cm, envanter 08 numaralı evin alt kat dış duvarları 80 iç duvarları 70 cm, diğer evlerin dış ve iç duvar kalınlıkları ise 60 cm genişliğindedir. Evlerin döşemeleri ya sıkıştırılmış toprak ya da çimento katkılı şaptır. Duvarlarda kullanılan taşların arasına bağlayıcı malzeme olarak çamur harcı kullanılmıştır. Bazılarının tavanları kumaşla veya ahşap plakalarla kapatılmıştır. Yapıların bir kısmının dış cepheleri sıvasız iken sıvalı olanlarında saman katkılı çamur sıva olarak kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ise ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir. Tümünün üst örtü sistemi düz toprak damdır. Envanter 07, 10, 14 numaralı evlerin ve 08 numaralı evin alt kat, 09 ve 11 numaralı evlerin ise üst kat döşemesi sıkıştırılmış topraktır. Envanter 08 numaralı evin üst kat, 11 numaralı evin alt kat, 12,13 ve 15 numaralı evlerin zemin döşemesi çimento katkılı şaptır. Envanter 07, 11, 14 ve 15 numaralı evlerin dış cepheleri sıvasız iken, envanter 08, 09, 10, 12 numaralı evlerde saman katkılı çamur sıva ve envanter 13 numaralı evde ise çimento katkılı sıva kullanılmıştır.

Cephe Özellikleri ve Süsleme: Yapıların dış cepheleri gayet sade ve gösterişsiz bir yapıya sahiptirler. Cephelere hareketlilik veren elemanlar dış kapılar ve pencerelerdir. Bazı yapıların arazideki eğim dolayısıyla farklı kat sayılarına sahip gibi görünmesine neden olmuştur. Yapılara eklenen kısımlar cephe düzenlerini etkilemiş bir vaziyettedir. Yapıların cephelerinde genel olarak pencere düzeni açısından bir bütünlük mevcuttur. Dış duvarların sıvasız olmasından kaynaklı olarak veya sıva dökülmelerinden dolayı duvarda kullanılan ahşap hatıllarda görülmektedir.

4.2.3. Karşıyaka Mahallesiinde İncelenen Evler

Karşıyaka mahallesiinde biri bitişik nizam olmak üzere altı ev incelenmiştir. Bunların hepsi mahallenin orta kesiminde konumlanmışlardır. Bu evlere envanter 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 numaraları verilmiştir. Evlerin hepsi iki katlı olarak yapılmıştır. Evlerin hepsi Cumhuriyet Döneminde inşa edilmiştir. Envanter 21 ve 18 numaralı evlerde ikamet edilmekte iken diğerlerinde ikamet eden bulunmamaktadır (Şekil 4.93).

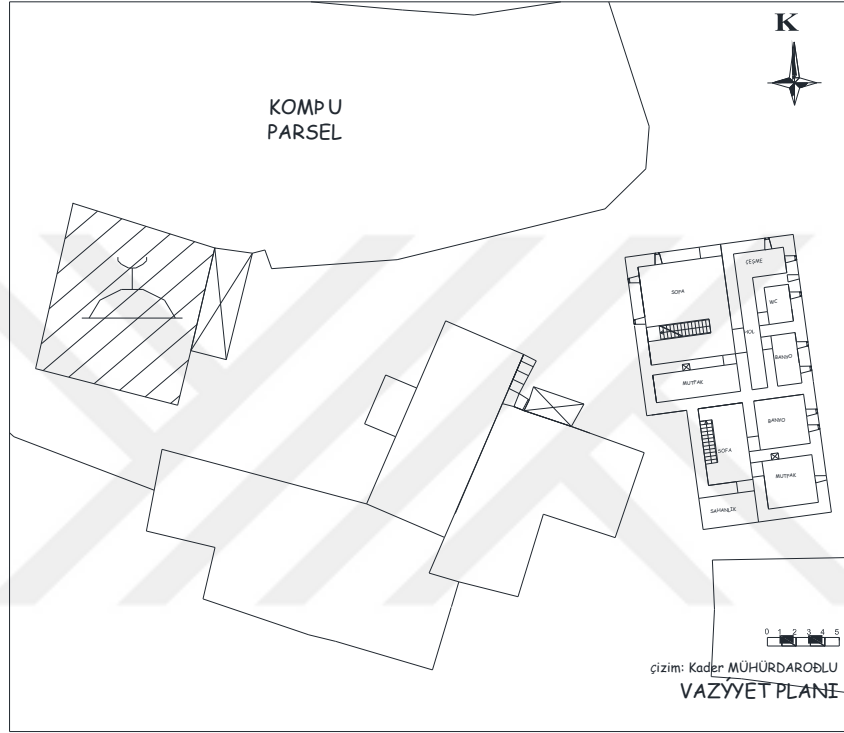
Şekil 4.93. Karşıyaka mahallesiinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi.

Envanter 16 ve 17 Numaralı Ev

Envanter 16 ve 17 numaralı evler; Ev Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Karşıyaka Mahallesiinde, Halit ve Mustafa Şimşek adlı kardeşlere ait ve olup 137 Ada, 19 Parselde yer

almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup mahallede yaşayan halktan alınan bilgiye göre 1915'ten sonra inşa edildiğini belirtmektedir (R. Sönmez,2018, sözlü görüşme). Yapı bitişik nizam, iki katlı, dört cepheli olarak bir kaya parçası üzerine yapılmıştır. Evde ikamet eden bulunmamakta olup Nisan 2019 tarihinde yıkılmıştır (Şekil 4.94).

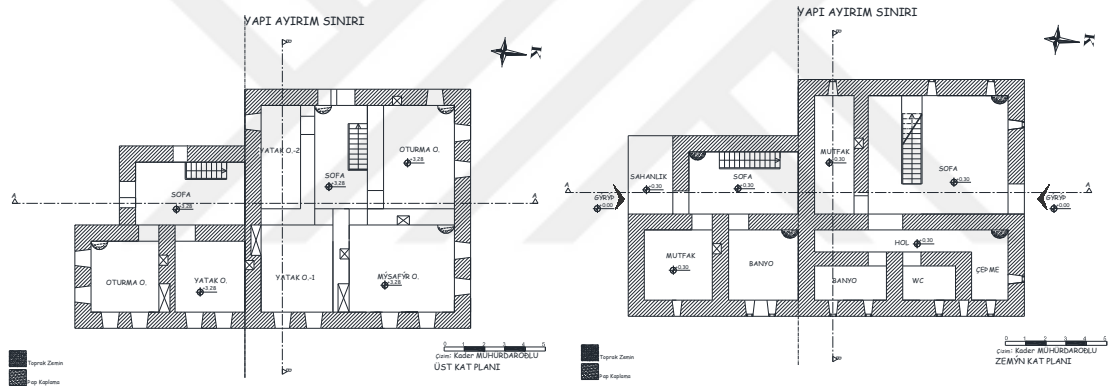

Şekil 4.94. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin vaziyet planı.

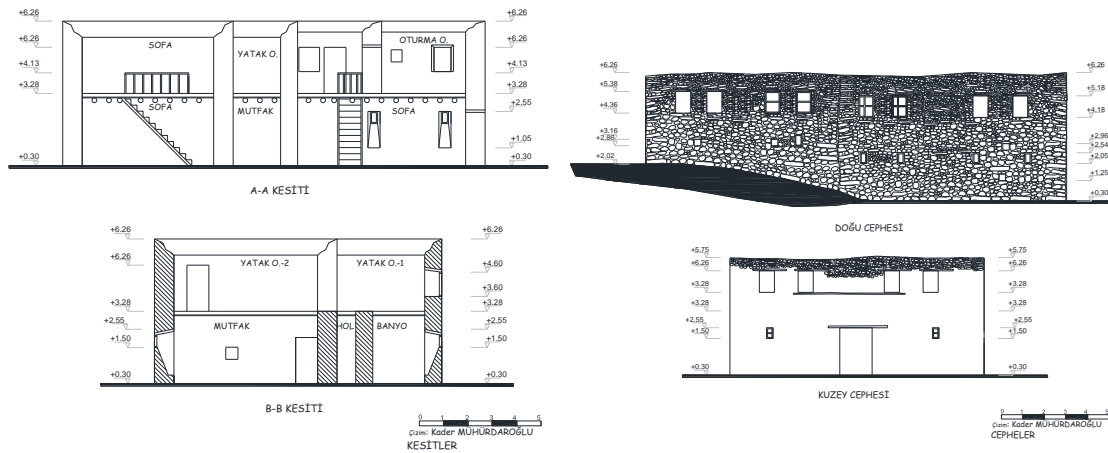
Plan Özellikleri: Yapı yıkılmış vaziyette olduğundan dolayı plan özellikleri, yapı yıkılmadan önce çekilen fotoğraflar, alınan yazar tarafından rölöve çizimleri ve komşulardan edinilen bilgilere göre aktarılmıştır.

Envanter 16 Numaralı Ev: Eve güney cephesinden girilmektedir. Dış sofalı plan tipine sahip 540*310 cm ölçülerinde olan sofanın sağında 345*350 cm boyutlarında simetrik olan banyo ve mutfak birimleri yer almaktadır. Sofada yer alan tek kollu merdiven üst kat sofasına açılmaktadır. Sofanın sağında yer alan mutfağın doğu duvarında 30*30 cm boyutlarında mazgal bir adet pencere boşluğu ve kuzey duvarında da 50*50*45 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Banyonun doğu duvarında 30*30 ve 30*50 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır (Şekil 4.95).

Üst Kat: Alt kat plan şeması üst katta da devam etmekte ve birim ölçüleri değişmemektedir. Sofanın sağında sırasıyla bir adet yatak odası ve oturma odası yer almaktadır. Sofanın başında 70*100 cm boyutlarında bir adet pencere, 95*210 cm (en*boy) boyutlarında kapı boşluğu ve batı duvarında da 70*100 cm boyutlarında kapatılmış bir adet pencere boşluğu yer almaktadır. Bu kapı ile balkona geçildiği halk tarafından söylenmektedir (R. Sönmez, 2018, sözlü görüşme). Yalnız günümüzde balkon mevcut değildir. Sofanın sağında yer alan yatak odasının doğu duvarında 70*100 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere boşluğu ve kuzey duvarında da 45*45*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Oturma odasının doğu ve güney duvarında ikişer adet olmak üzere dört tane 70*100 cm boyutlarında mazgal pencere ve kuzey duvarında da 45*50*50 cm boyutlarında bir adet niş ve 140*160*55 cm boyutlarında bir adet yüklük yer almaktadır (Şekil 4.95).

Şekil 4.95. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin kat planları.

Şekil 4.96. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin kesitleri ve cepheleri.

a) Güney cephesinden görünümü   b) Batı cephesinden görünümü
Şekil 4.97. Envanter 16 numaralı eve ait fotoğraflar.

a) Alt kat penceresi   b) Üst katta yer alan niş ve kapı boşluğu
Şekil 4.98. Envanter 16 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 17 Numaralı Ev: Eve kuzeyde yer alan sofaya açılan 150*230 cm boyutlarında olan çift kanatlı bir kapı boşluğu ile giriş sağlanmaktadır. Ev dış sofalı plan tipinde olup sofa 690*590 cm ölçülerindedir. Sofanın başında mutfak ve batı duvarına dik bir şekilde konumlanmış şekilde bir adet ahşap merdiven yer almaktadır. Sofanın batı duvarında 70*100 cm boyutlarında iki adet ve kuzey duvarında da aynı boyutlara sahip bir adet mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır. Mutfak 195*590 cm boyutlarında olup, batı duvarında 30*50 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere boşluğu ve kuzey duvarında 50*50*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Sofanın sağında bir kapı ile geçilen 955*110 cm boyutlarında olan bir hol bulunmaktadır. Holün başında 180*240 cm boyutlarında çeşme bulunan bir birim ve holden geçilen 355*170 cm boyutlarında banyo ve 260*170 cm boyutlarında olan tuvalet birimi yer almaktadır. Çeşmenin yer aldığı birimin kuzey duvarında ve doğu duvarında 30*50 cm boyutlarında birer adet mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır. Tuvaletin doğu duvarında 30*50 cm boyutla-

rında bir adet, banyonun da doğu duvarında iki adet mazgal pencere boşluğu yer almaktadır (Şekil 4.99). Ayrıca tuvalet ve çeşme biriminin arasında doğu duvarında 30*30 cm boyutlarında bir pencere boşluğu daha yer almaktadır.

Üst Kat: Alt kat sofasında yer alan merdivenle 260*510 cm ölçülerinde olan üst kat sofasına ulaşılmaktadır. Sofanın batı duvarında 90*210 cm boyutlarında bir adet kapı ve 65*90 cm (en*boy) boyutlarında olan bir pencere boşluğu bulunmakta olup komşulardan edinilen bilgilere göre üst kata batıda yer alan betonarme bir balkon ve merdivenle de ulaşılmaktaydı (R. Sönmez, 2018, sözlü görüşme). Ancak günümüzde merdiven ve balkon mevcut değildir. Sofanın sağında bir adet yatak odası, solunda oturma odası ve sofasının başında da bir adet yatak odası ve misafir odası yer almaktadır Oturma odası 350*510 cm boyutlarında olup, batı duvarında 45*45*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş, 70*100 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere boşluğu ve kuzey duvarında da 70*100 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır. Yatak Odası-2, 195*510 cm boyutlarında olup, güney duvarında 70*100 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Misafir odası 520*430 cm boyutlarındadır ve batı duvarında 70*100 cm boyutlarında ve kuzey duvarında aynı boyutlara sahip ikişer adet mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır (Şekil 4.99). Batı duvarında 60*55*45 cm boyutlarında bir adet niş ve güney duvarında 50*50*45 cm boyutlarında bir adet niş ve 140*160*55 cm boyutlarında bir adet yüklük yer almaktadır. Yatak Odası-1, 355*430 cm ölçülerinde olup, doğu duvarında 70*100 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve güney duvarında 150*160*50 cm boyutlarında bir adet yüklük bulunmaktadır (Şekil 4.95).

a) Kuzey cephesinden görünümü

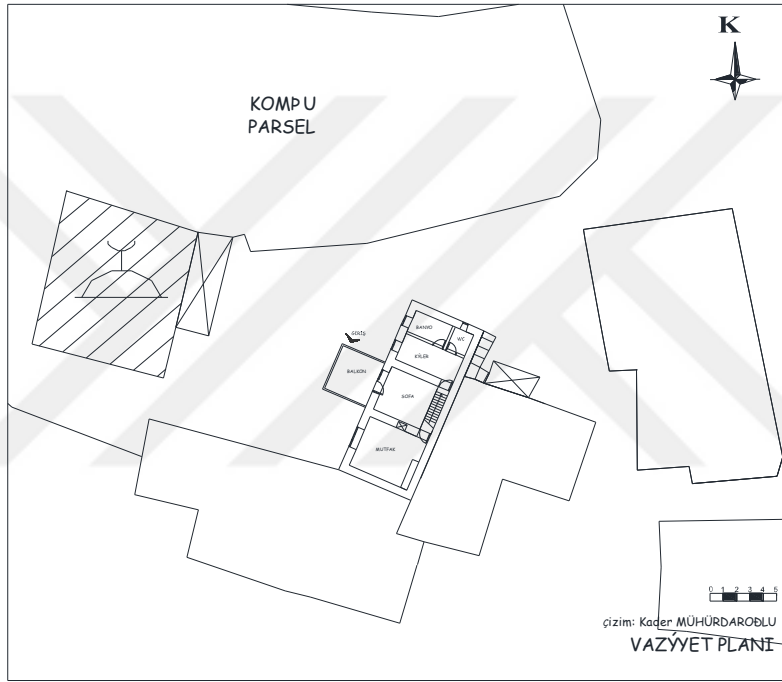

b) Doğu cephesinden görünümü

Şekil 4.99. Envanter 17 numaralı eve ait fotoğraflar.

Envanter 18 Numaralı Ev

Envanter 18 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Karşıyaka Mahallesinde, Hamit Tekçe adlı kişiye ait ve olup 138 Ada, 1 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup ev sahibinden alınan bilgiye göre alt kat 1940'lı yıllarda 1993 yılında inşa edildiğini belirtmektedir (H. Tekçe, 2018, sözlü görüşme). Yapı bitişik nizam, iki katlı, iki cepheli, bahçesiz ve bir ara sokak üzerinde araziye doğu batı eksenli olarak yerleştirilmiştir. Evde ikamet edilmektedir (Şekil 4.100).

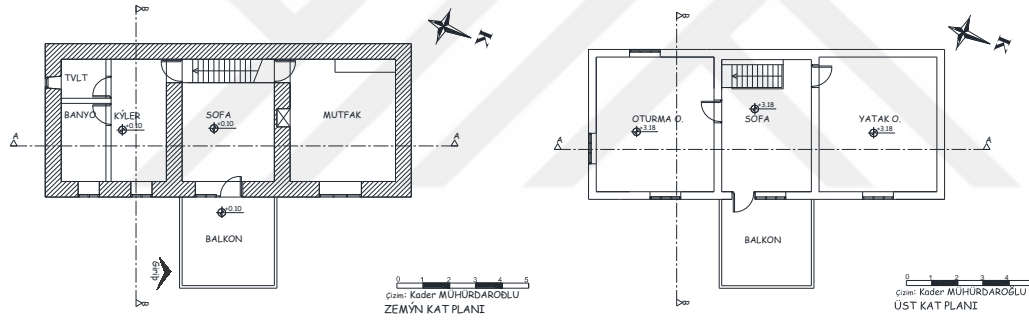

Şekil 4.100. Envanter 18 numaralı evin vaziyet planı.

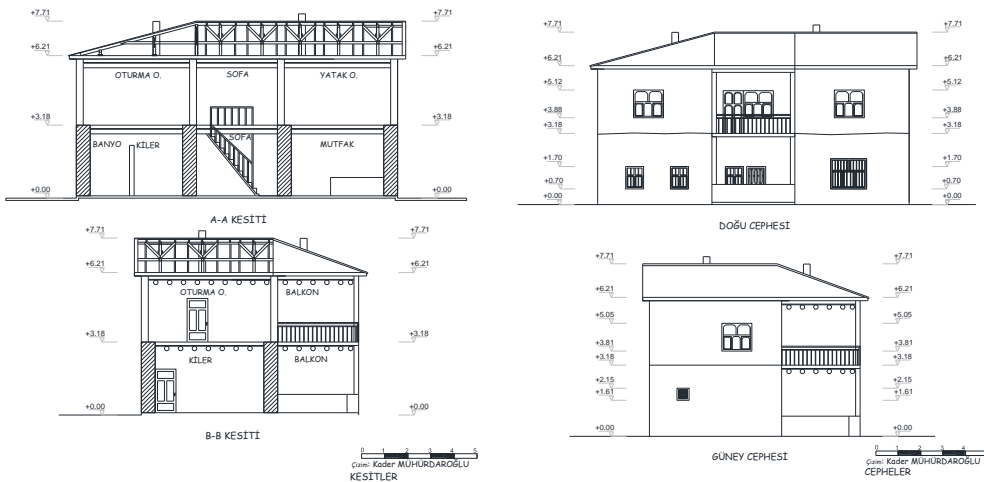
Plan özellikleri: Evin cephesi üç bölümden oluşan orta kısımdaki sofa aksındadır. Ev, sofanın sağında mutfak ve solunda banyo, tuvalet ve kilerin bulunduğu birimden oluşmaktadır. Sofa 350*470 cm ölçülerine sahip olup, batı duvarında üst kata geçişi sağlayan ahşap merdiven ve kuzeydoğu duvarında 80*100 cm boyutlarında bir adet ahşap pencere bulunmaktadır. Mutfak 400*470 cm (en*boy) ölçülerinde olup, güneydoğu duvarında 70*80*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş ve kuzeydoğu duvarında da 160*135 cm boyutlarında bir adet ahşap pencere yer almaktadır. Sofanın solunda yer alan odada, briket duvarlarla bölünerek 170*300 cm boyutlarında banyo, 170*150 cm boyut-

larında tuvalet ve 210*470 cm boyutlarında olan kiler bölümleri oluşturulmuştur. Tuvaletin güneydoğu duvarında 55*55 cm boyutlarında mazgal bir pencere yer almaktadır. Banyo ve kilerin doğu duvarında 80*100 cm boyutlarında birer adet eş pencere bulunmaktadır (Şekil 4.101).

Üst Kat: Sofanın batı duvarında yer alan, tek kollu ahşap merdivenle üst kat sofasına çıkılmaktadır. Alt kat plan şeması üst katta da devam etmektedir. Sofanın başında 350*340 cm boyutlarında bir balkon yer almaktadır. Sofanın sağında 460*530 cm boyutlarına sahip olan oturma odası, solunda aynı boyutlarda olan yatak odası yer almaktadır. Sofanın başında balkona açılan 80*200 cm boyutlarında bir adet ahşap kapı ve 134*124 cm (en*boy) boyutlarında olan bir adet ahşap pencere bulunmaktadır. Oturma odasının güney, doğu ve batı duvarında 134*124 cm boyutlarında olan birer adet eş pencere yer almaktadır. Yatak odasının doğu duvarında da 134*124 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır (Şekil 4.101).

Şekil 4.101. Envanter 18 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.102. Envanter 18 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Doğu cephesinden görünümü

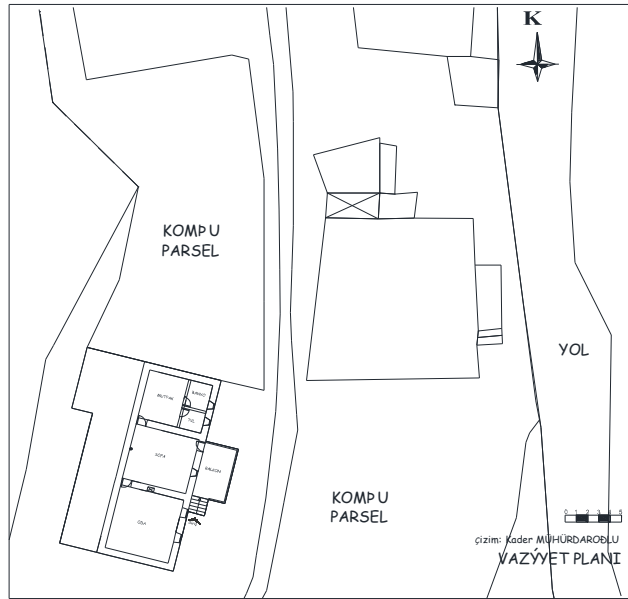

b) Güney cephesinden görünümü

Şekil 4.103. Envanter 18 numaralı eve ait fotoğraflar.

Envanter 19 Numaralı Ev

Envanter 19 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Karşıyaka Mahallesinde, Seyran Tekçe adlı kişiye ait ve olup 141 Ada, 19 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup ev sahibinden alınan bilgiye göre 1940-50'li yıllarda inşa edildiğini belirtmektedir (S. Tekçe, 2018, sözlü görüşme). Yapı ayırık nizam, iki katlı, dört cepheli olmak üzere eğimli bir tepe üzerinde araziye kuzey güney eksenli olarak yerleştirilmiştir. Evde ikamet eden bulunmamakta olup yıkık vaziyettedir (Şekil 4.104).

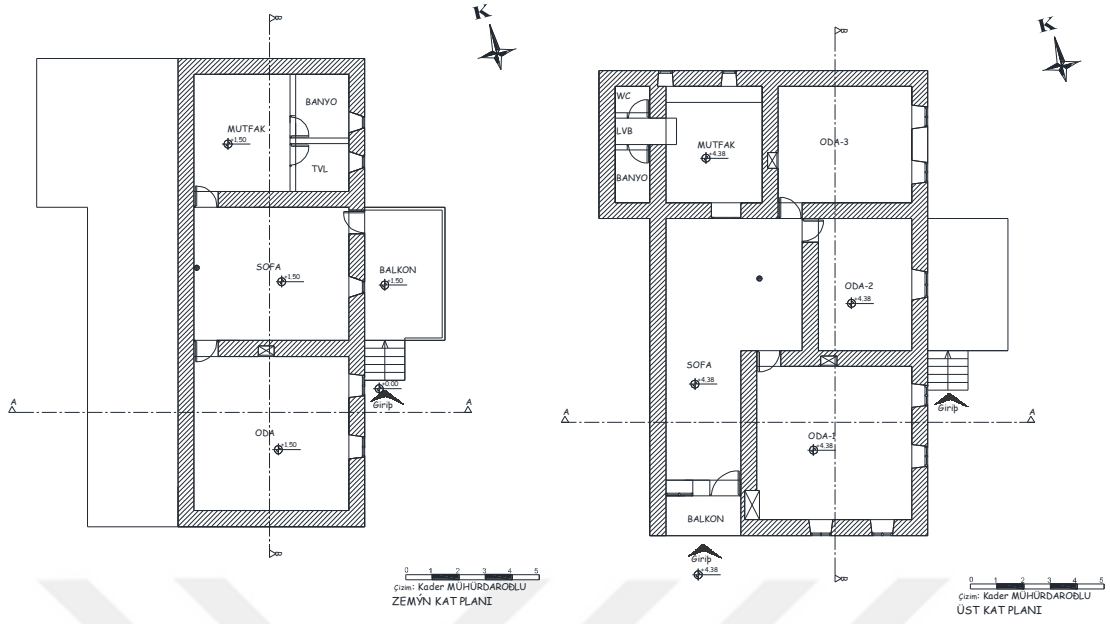

Şekil 4.104. Envanter 19 numaralı evin vaziyet planı.

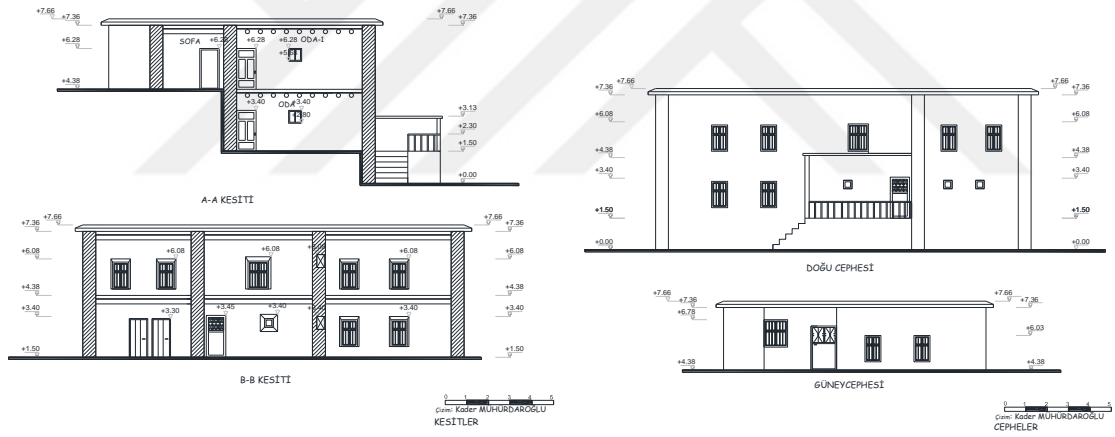
Plan özellikleri: Eve zemin kotundan 1.50 kotundan yüksekte olan beş basamaklı bir sahanlıktan geçilmektedir. Giriş kapısı sofaya açılmakta ve 580*500 cm ölçülerinde olan sofanın sağında mutfak, banyo ve tuvalete dönüştürülmüş olan oda ve solunda yer alan bir oturma odasından oluşmaktadır. Sofanın doğu duvarında 40*40 cm boyutlarında mazgal bir pencere yer almaktadır. Ev sahibinden alınan bilgiye göre sofanın doğu duvarına bitişik tek kollu ahşap bit merdivenle üst kata geçilmektedir (S. Tekçe, 2018, sözlü görüşme). Merdiven günümüzde mevcut olmayıp taşıyıcı görevi gören ahşap direk mevcuttur. Oturma oda, 580*580 cm ölçülerinde olup, doğu duvarında 75*125 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve kuzey duvarında 60*70*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Banyo 200*240 cm ve tuvalet 200*180 cm (en*boy) boyutlarındadır. Bu iki birimin doğu duvarında 40*40 cm boyutlarında birer adet mazgal pencere yer almaktadır (Şekil 4.105).

Üst Kat: Evin üst katına güneyde daha sonraki dönemlerde yapılan kısımda yer alan 120*210 cm boyutlarında olan demir bir kapı ile geçilmektedir. Bu katın yarısı alt katın devamına diğer kısmı tabi zemine oturmuş vaziyettedir. Dış sofalı plan tipinde olarak sofanın sağında iki adet oda ve karşısında bir oda, mutfak, banyo ve tuvalet birimlerinden oluşmaktadır. Sofa 510*990 cm (en*boy) boyutlarında olup, güney duvarında 110*130 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Sofanın sağında yer alan ve 580*580 cm ölçülerinde olan Oda-1'in doğu ve güney duvarında 75*125 cm boyutlarında ikişer adet eş mazgal pencere, batı duvarında 110*130*55 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet yüklük ve kuzey duvarında 60*70*40 cm boyutlarında bir adet gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 4.107). Oda-2, 350*500 cm ölçülerinde olup, doğu duvarında 95*130 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere yer almaktadır. Oda-3, 500*440 cm ölçülerinde olup, doğu duvarında diğer odalarda bulunan pencerelerle eş boyutlarda iki adet mazgal pencere ve batı duvarında 60*70*40 cm boyutlarında bir adet gömme dolap bulunmaktadır. Sofadan mutfağa geçişi sağlayan kapı mevcut değildir. Mutfak 360*440 cm ölçülerinde olup, kuzey duvarında 50*50 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve mutfak tezgâhı yer almaktadır. Mutfağın batısında 130*200 cm boyutlarında banyo ve 130*100 cm boyutlarında olan tuvalet birimi bulunmaktadır. Mutfaktan bir basamakla banyo ve tuvalete geçilmektedir (Şekil 4.105).

Şekil 4.105. Envanter 19 Numaralı Evin Kat Planları

Şekil 4.106. Envanter 19 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

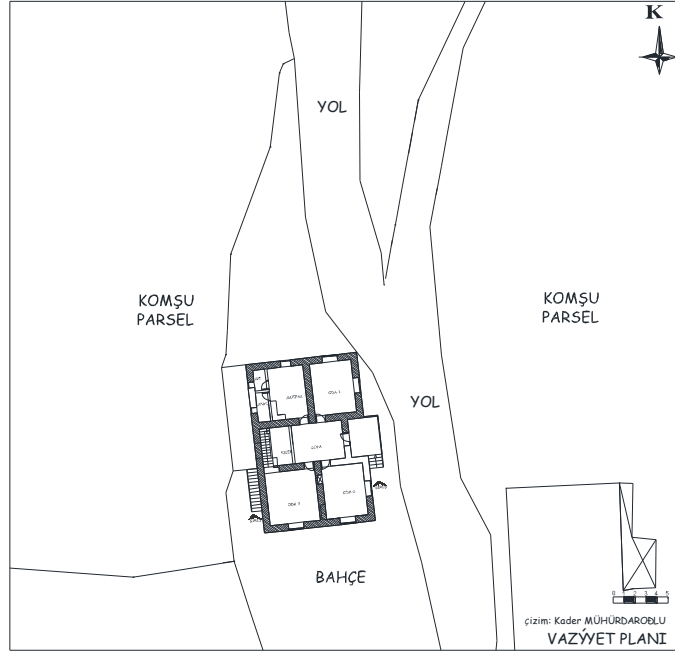
Şekil 4.107. Envanter 19 numaralı evin güneybatı cephesinden görünümü.

a) Üst kat pencereleri
b) Gömmе dolap
Şekil 4.108. Envanter 19 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 20 Numaralı Ev

Envanter 20 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Karşıyaka Mahallesi, Abdullah Tekçe adlı kişiye ait ve olup 137 Ada, 16 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup komşulardan alınan bilgiye göre her iki kat da 1950-60'li yıllarda inşa edildiğini belirtmektedir (Z. Dayan, 2018, sözlü görüşme). Yapı ayrıık nizam, iki katlı, dört cepheli, bahçeli ve cadde üzerinde ve hafif eğimli bir üzerinde araziye kuzey güney eksenli olarak yerleştirilmiştir. Evde ikamet eden bulunmamaktadır (Şekil 4.109).

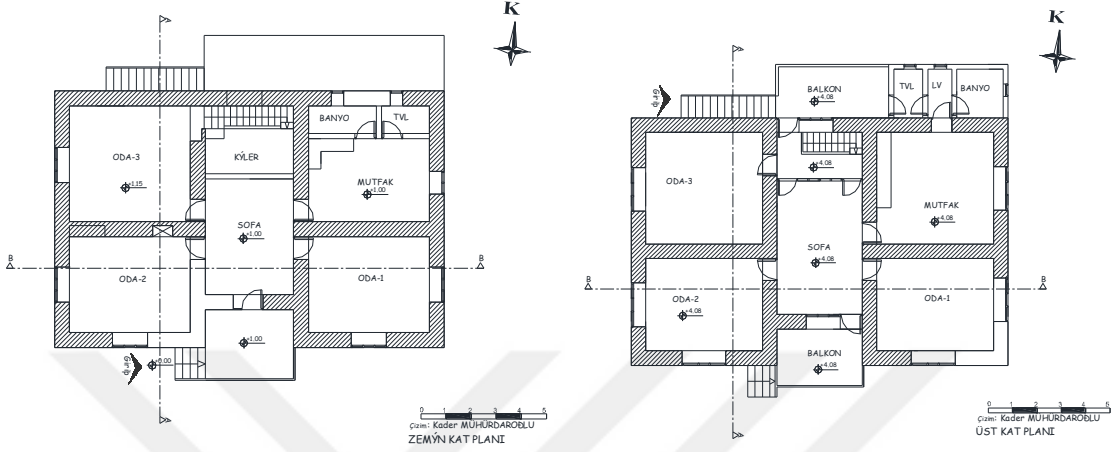

Şekil 4.109. Envanter 20 numaralı evin vaziyet planı.

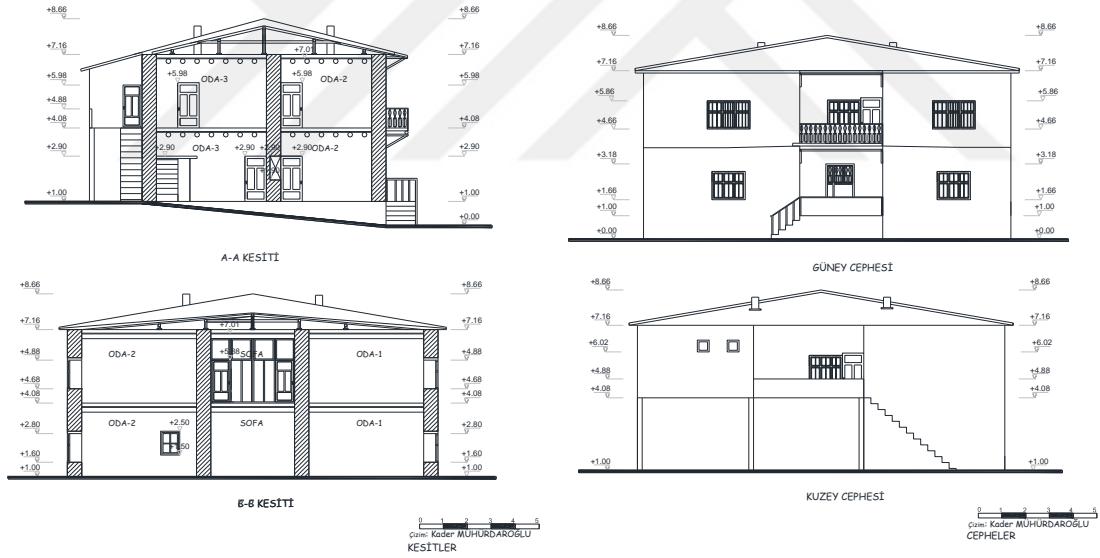
Plan özellikleri: Evin zemin katına caddeden 1.00 kotundan yüksekte yer alan dört basamakla çıkılan bir sahanlıktan girilmektedir. Ev iç sofalı plan tipinde ve sofanın sağında ve solunda yer alan ikişer oda biriminden oluşmaktadır. Sofanın sağında Oda-1, mutfak, banyo ve tuvalet; solunda Oda-2,3 ve sofanın başında kiler yer almaktadır. Kiler sofanın başında doğu batı doğrultusunda eklenen briket bir duvarla ayrılarak oluşturulmuştur ve üst kata geçişi sağlayan merdivende burada yer almaktadır. 480*380 cm ölçülerinde olan oda-1'in güney ve doğu duvarında 140*120 cm (en*boy) boyutlarında birer adet ahşap pencere yer almaktadır. Mutfak 480*330 cm ölçülerine olup, kuzey duvarında sonradan eklenen 270*110 cm ölçülerine banyo ve 190*110 cm ölçülerinde olan tuvalet birimleri ve doğu duvarında 90*120 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Banyo ve tuvalet birimlerinin kuzey duvarında 50*50 cm boyutlarında birer adet pencere açılmıştır. Oda-2, 480*380 cm ölçülerinde olup güney ve batı duvarında 140*120 cm boyutlarında birer pencere ve kuzey duvarında 80*70*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet gömme dolap ve kapatılmış bir yüklük boşluğu yer almaktadır. Oda-3, 480*460 cm ölçülerinde olup, batı duvarında 140*120 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Bu odanın doğusunda bulunan yüklük yıkılıp yerine üst kata geçişi sağlayan tek kollu ahşap bir merdiven konumlandırılmıştır (Şekil 4.111). Merdivenin bulunduğu kısmın kuzey duvarında bir adet kapatılmış pencere izi yer almaktadır.

Üst Kat: Evin üst katına alt katta geçişi sağlayan ahşap merdivenle ve kuzeyde sonradan eklenen 14 basamaklı betonarme bir merdivenle iki ayrı şekilde geçilmektedir. Merdivenin ulaştığı sofa ahşap bir bölme ile bir hol oluşturularak ikiye bölünmüştür. Ahşap bölmeden 350*550 cm ölçülerinde olan sofaya geçilmektedir. Sofanın sağında iki adet oda ve solunda bir oda, mutfak, banyo ve tuvalet birimleri bulunmaktadır. Sofanın başında 350*233 cm (en*boy) ölçülerinde olan bir balkon yer almakta ve güney duvarında 140*120 cm boyutlarında bir adet pencere ve balkona geçişi sağlayan 190*200 cm boyutlarında bir kapı bulunmaktadır. Sofanın solunda yer alan 480*460 cm boyutlarında olan mutfağın doğu duvarında 180*120 cm boyutlarında bir adet ahşap pencere bulunmaktadır. Mutfaktan bir basamakla banyo, tuvalet ve lavabo birimlerine geçilmektedir. Bu birimler balkon kısmında yapılmışlardır. Her birimin kuzey duvarında 50*50 cm boyutlarında bir adet PVC pencere bulunmakta ve tuvalet birimine balkondan da ayrı bir geçiş verilmiştir. Oda-1, 480*380 cm ölçülerinde olup, doğu ve güney duvarında 180*120 cm boyutlarında birer adet pencere bulunmaktadır. Sofanın solunda yer alan Oda-2'nin de güney ve batı duvarlarında diğer odalarda yer alan pencerelerle aynı boyutlarda olan birer

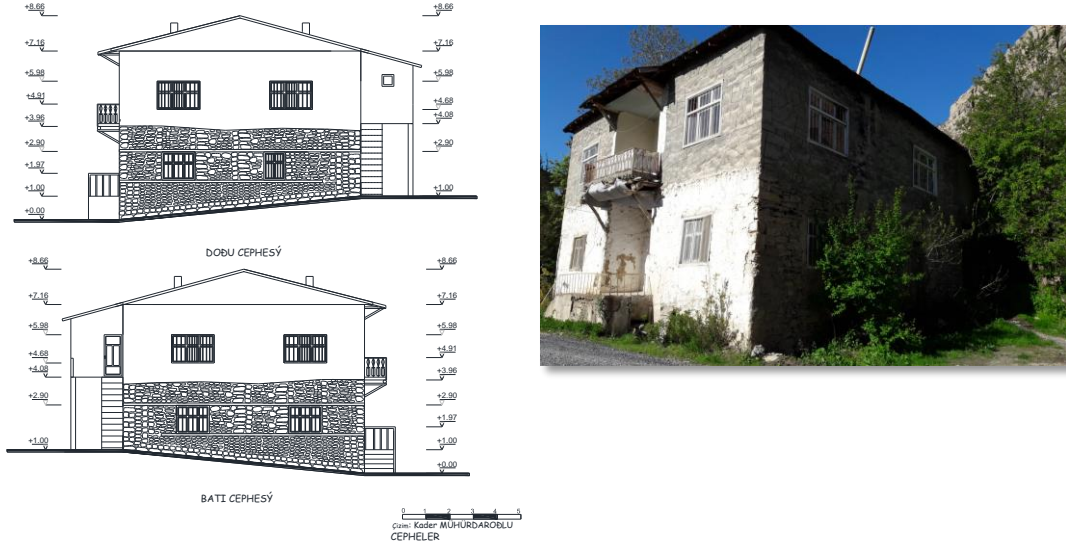
adet eş pencere yer almaktadır. Oda-3, 480*460 cm ölçülerinde olup, geçişi holden sağlanmakta ve batı duvarında 180*120 cm boyutlarında bir adet penceresi bulunmaktadır (Şekil 4.110).

Şekil 4.110. Envanter 20 numaralı evin kat planları

Şekil 4.111. Envanter 20 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Cepheler

b) Güney Cephesinden görünümü

Şekil 4.112. Envanter 20 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.

a) Üst kata geçiş sağlayan merdivenler

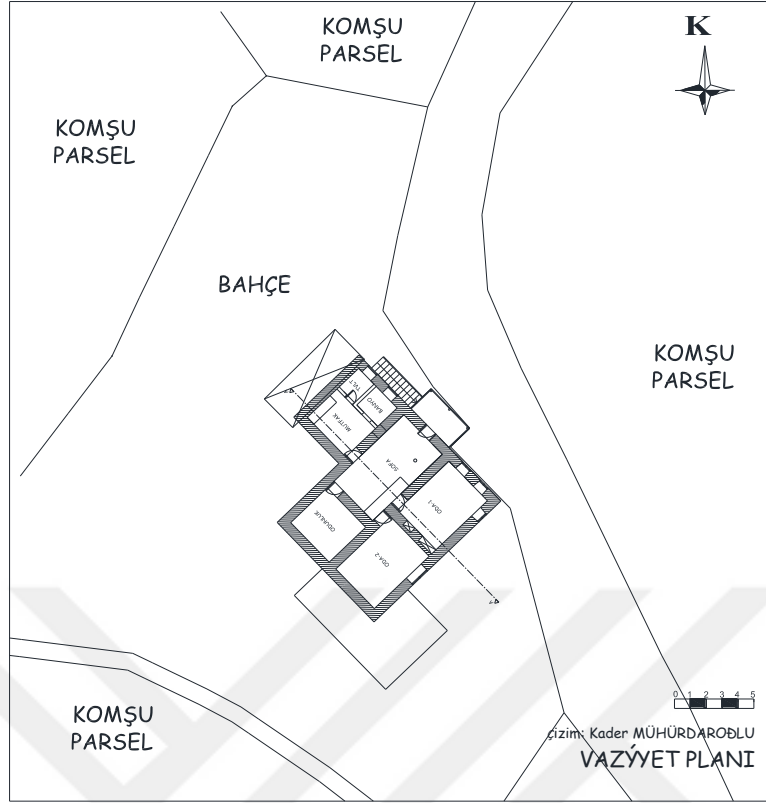

b) Gömme dolap

Şekil 4.113. Envanter 20 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 21 Numaralı Ev

Envanter21 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Karşıyaka Mahallesinde, Şükrü Mühürdaroğlu adlı kişiye ait ve olup 139 Ada, 3 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın alt katı 1963 yılında ve üst katı da 1970 yılında yapıldığı ev sahibi tarafından belirtilmektedir (Ş. Mühürdaroğlu, 2018, sözlü görüşme). Yapı ayrık nizam, iki katlı, dört cepheli, bahçeli, cadde üzerinde ve araziye kuzeydoğu- güneybatı eksenli olarak yerleştirilmiştir. Evin alt katı depo olarak kullanılmakta iken üst katında ikamet edilmektedir (Şekil 4.114).

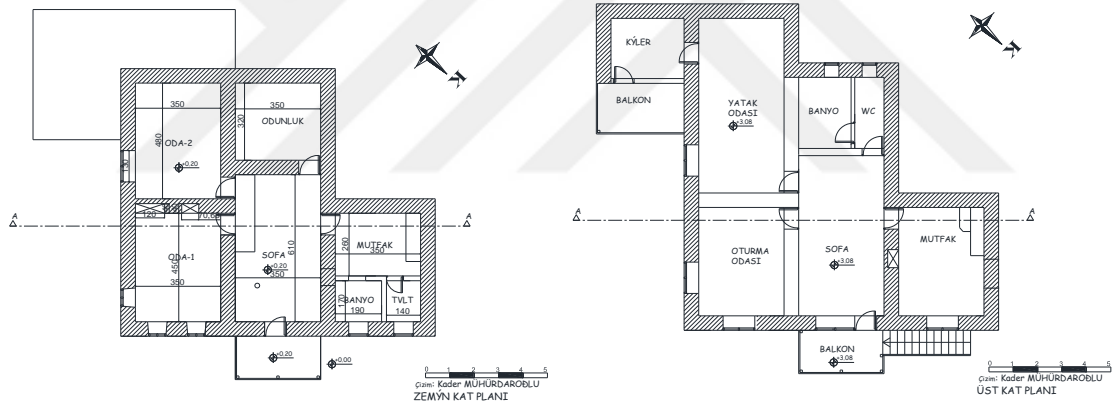

Şekil 4.114. Envanter 21 numaralı evin vaziyet planı.

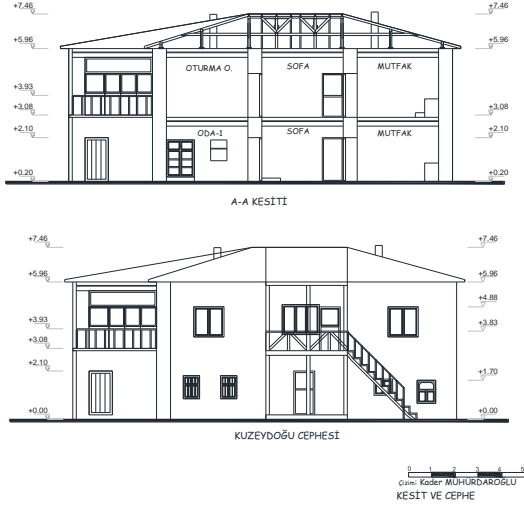
Plan özellikleri: Ön cephesi üç bölümden oluşan evin girişi orta kısımda sofa aksındadır. Alt kat; sofa, sofanın solunda yer alan iki adet oda, başında odunluk ve sağında mutfak, banyo ve tuvalet birimlerini yer aldığı bir odadan oluşmaktadır. Ev sahibi, sofadan üst kata tek kollu ahşap bir merdivenle çıkıldığını ama günümüzde mevcut olmadığını belirtmektedir (Ş. Mühürdaroğlu, 2018, sözlü görüşme). Merdivenin taşıyıcı görevini üstlenmiş olan ahşap direk halen mevcuttur. Sofanın kuzeybatı duvarında bir ocak izi yer almaktadır. Sofanın solunda yer alan Oda-1, 350*500 cm ölçülerinde olup kuzeydoğu duvarında iki adet, güneydoğu duvarında da bir adet 70*100 cm (en*boy) boyutlarında mazgal pencere ve kuzeybatı duvarında da 120*150*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet yüklük ve 70*70*40 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Oda-2, 350*480 cm ölçülerinde olup, güneybatı duvarında 130*130 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. 350*260 cm ölçülerinde olan mutfağın, eskiden tandır evi olarak kullanıldığı ev sahibi tarafından belirtilmiştir (Ş. Mühürdaroğlu, 2018, sözlü görüşme). Üst kat yapıldıktan sonra tandır evi, bahçeye yapılmıştır. Mutfağın sağ tarafına 190*170 cm boyutlarında olan banyo ve 140*170 cm boyutlarında olan tuvalet birimleri sonradan eklenmiştir.

Banyonun kuzeydoğu duvarında 80*70 cm boyutlarında bir adet ve tuvaletin kuzeydoğu duvarında 80*100 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır (Şekil 4.115).

Üst Kat: Evin üst katına kuzeybatıda sonradan eklenmiş olan ahşap bir merdiven ve balkonla ulaşılmaktadır. Eve giriş orta aksta yer alan, sofaya açılan ve 90*190 cm boyutlarında olan tek kanatlı demir bir kapı ile sağlanmaktadır. Sofanın başında sonradan yapılmış olan banyo ve tuvalet, sağında oturma odası, yatak odası, kiler, balkon ve sağında da mutfak yer almaktadır. Sofa, 350*665 cm boyutlarda olup kuzeydoğu duvarında 160*130 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Yatak odası 350*725 cm (en*boy) ölçülerinde olup, güneydoğu duvarında 130*130 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Mutfak 350*450 cm boyutlarında olup, kuzeybatı duvarında kapatılmış bir adet, kuzeydoğu duvarında da 130*130 cm boyutlarında bir adet pencere ve kuzeybatı tarafında 100*100*30 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında yıkanma birimi (serşok) yer almaktadır (Şekil 4.115).

Şekil 4.115. Envanter 21 numaralı evin kat planları.

a) Kesit ve cephe

b) Kuzeydoğu cephesinden görünümü

Şekil 4.116. Envanter 21 numaralı evin kesiti, cephesi ve fotoğrafları.

Karşıyaka Mahallesinde İncelenen Konutların Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri:

Evleri oluşturan ana yapı malzemeleri; taş, toprak ve ahşaptır. Taş evlerin temelinde ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlenmektedir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde inşa edilmiştir. Yapılarda yer alan ocaklar da taştan yapılmıştır. Toprak ise duvarları bağlayıcı eleman olmakla beraber duvarlarda, döşemelerde ve yapıların üst örtü sistemi olan damlarda kullanılmıştır. Ahşap taştan sonra en çok kullanılan yapı malzemesidir. Duvarları bağlayıcı hatıl ve lentolar, iç dış doğramalar, döşeme, tavan, pencere, kapı, yüklük gibi bölümler ile merdivenler ahşaptan yapılmıştır. Kapıların menteşeleri, kuşakları, çivileri dövme demirden olup, pencere parmaklıkları da demir ferforjedir. Yapıların muhdes (sonradan eklenen kısım) kısımlarında çimento ve briket kullanılmıştır.

Yapılar genellikle yığma taş tekniğinde moloz kullanılarak inşa edilmişlerdir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde kullanılmıştır. Envanter 17, 20 ve 21 numaralı evlerin üst kat iç duvarlarında yığma kerpiç tekniği kullanılmıştır. Ayrıca envanter 18 numaralı evin üst katı betonarme yapım tekniği ile inşa edilmiştir. Alt katların ve genellikle tek katlı yapıların zemin döşemesi sıkıştırılmış toprak iken diğer katların döşemesi çimento katkılı şaptır. Duvarlarda kullanılan taşların arasına bağlayıcı malzeme olarak saman katkılı çamur harcı kullanılmıştır. Yapıların bir kısmı sıvasız iken sıvalı olanlarında saman katkılı çamur sıva olarak kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir. Bazılarının tavanları kumaşla veya

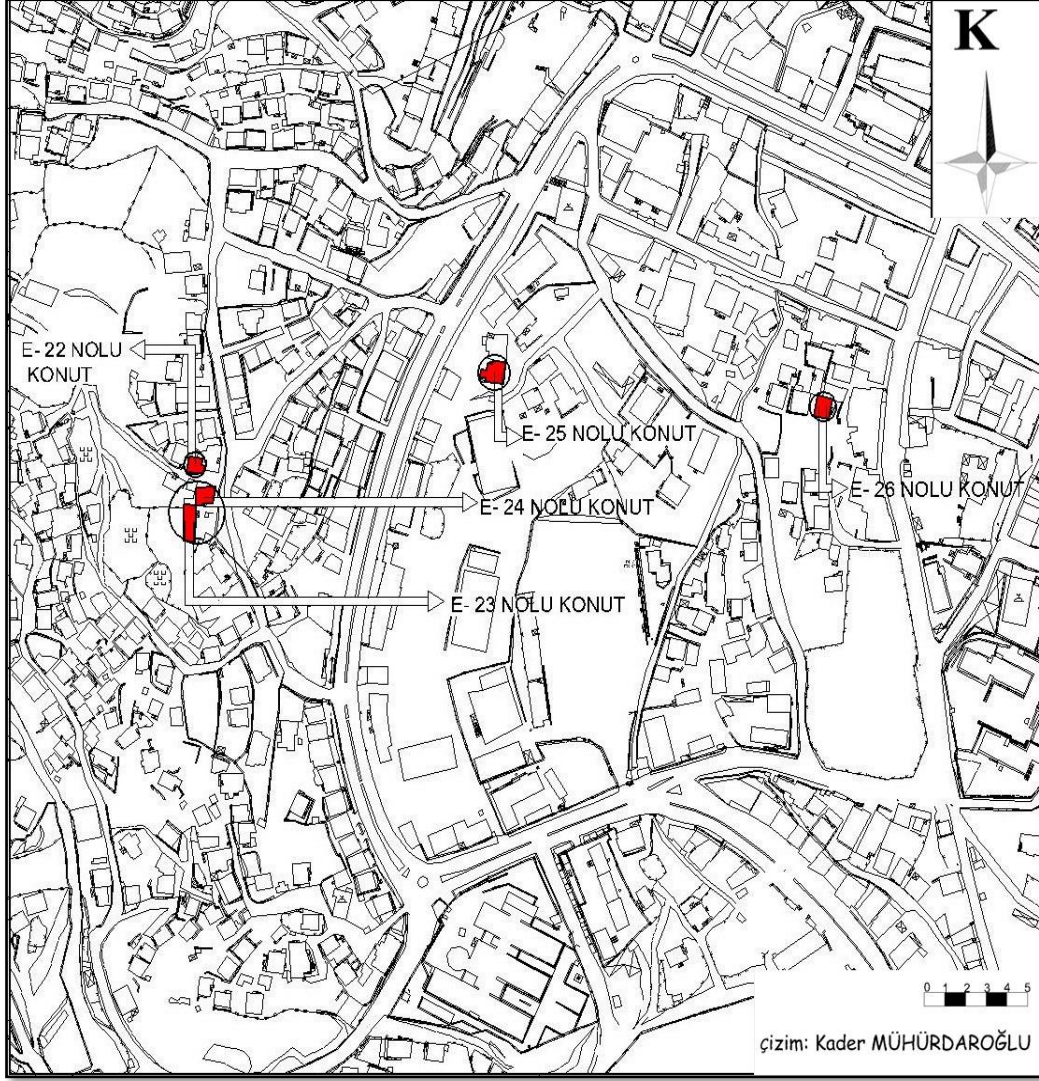

ahşap plakalarla kapatılmıştır. Evlerin bir kısmının üst örtü sistemi düz toprak dam iken bir kısmının da kırma çatıdır. Envanter 16 numaralı evin iç ve dış duvarları 80 cm ve 17 numaralı evin de dış duvarları 80 cm iken iç duvarları 70 cm genişliğindedir. Diğer evlerin duvar kalınlıkları 60 cm genişliğinde, olup sadece 18 numaralı evin üst kat duvarları 30 cm genişliğindedir. Envanter 16 ve 17 numaralı evlerin dış duvarları sıvasız iken iç duvarlarında saman katkılı çamur sıva kullanılmıştır. Envanter 19 ve 20 numaralı evlerin alt kat dış duvarlarında saman katkılı çamur sıva, üst kat dış duvarlarında ise çimento katkılı sıva kullanılmıştır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ise ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir. Envanter 16, 17 ve 19 numaralı evlerin üst örtü sistemi düz toprak dam, diğer evlerin üst örtü sistemi ise kırma çatıdır.

Cephe Özellikleri ve Süsleme: Yapıların dış cepheleri gayet sade ve gösterişsiz bir yapıya sahiptirler. Cephelere hareketlilik veren elemanlar dış kapılar, pencereler ve balkonlardır. Bazı yapıların arazideki eğim dolayısıyla farklı kat sayılarına sahip gibi görünmesine neden olmuştur. Yapılara eklenen kısımlar cephe düzenlerini hem etkilemiş hem de cepheye bir hareketlilik katmış vaziyettedir. Yapıların cephelerinde genel olarak pencere düzeni açısından bir bütünlük mevcuttur. Bazılarının dış duvarlarının sıvasız olmasından kaynaklı olarak veya sıva dökülmelerinden dolayı duvarda kullanılan ahşap hatılarda görülmektedir.

4.2.4.Pehlivan Mahallesinde İncelenen Evler

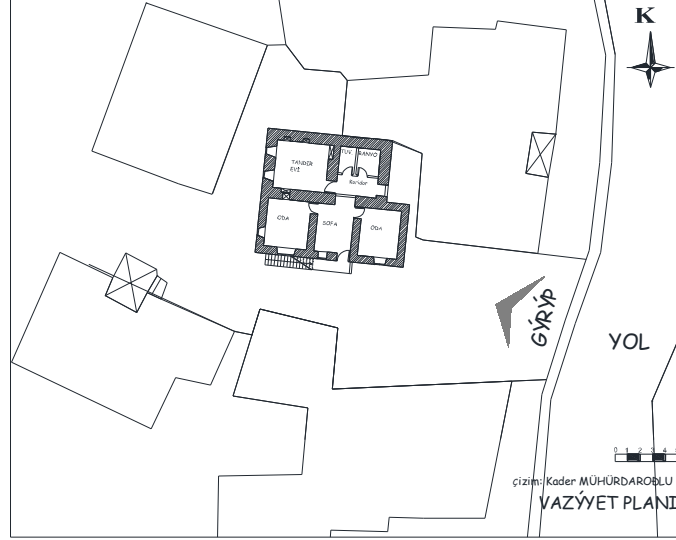
Pehlivan mahallesinde ikisi bitişik nizam olmak üzere yedi ev incelenmiştir. Bunların hepsi mahallenin orta kesiminde ve doğu batı yönlerine doğru dağılmış bir vaziyette konumlanmışlardır. Bu evlere envanter 22, 23, 24, 25 ve 26 numaraları verilmiştir. Evlerin üç tanesi tek katlı, dört tanesi ise iki katlı olarak yapılmıştır. Envanter 23 ve 24 numaralı evlerde ikamet edilmemekte iken diğerlerinde ikamet edilmektedir (Şekil 4.117).

Şekil 4.117. Pehlivan mahallesinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi.

Envanter 22 Numaralı Ev

Envanter 22 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Pehlivan Mahallesinde, Ramazan Suvağcı adlı kullanıcıya ait olup 152 Ada, 1 Parselde yer almaktadır. Taşınmazın yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte olup sahipleri alt katının 1800'lü yılların sonunda, üst katının da 1930-40'lı yıllarda yapılmış olduğunu belirtilmektedir. Yapı farklı iki yapıdan oluşmakta olup birleştirilerek tek yapı haline getirilmiştir (M. Suvağcı, 2018, sözlü görüşme). Yapının alt ve özellikle üst katında değişiklikler ve onarımlar yapılmıştır. Ev iki katlı, ikisi sağır cephe olmak üzere dört cephelidir. Yapının alt katı depo olarak kullanılmakta, üst katında ikamet edilmektedir (Şekil 4.116).

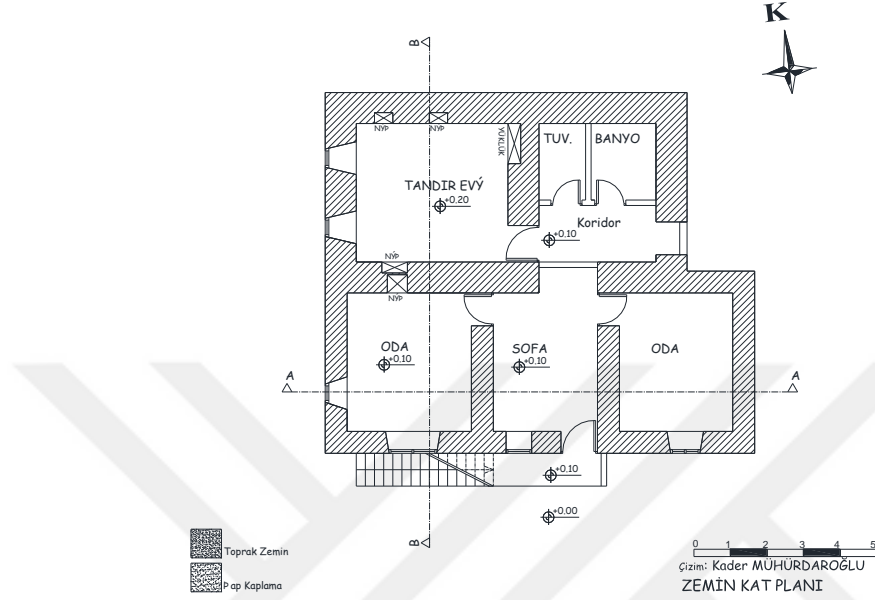

Şekil 4.118. Envanter 22 numaralı evin vaziyet planı.

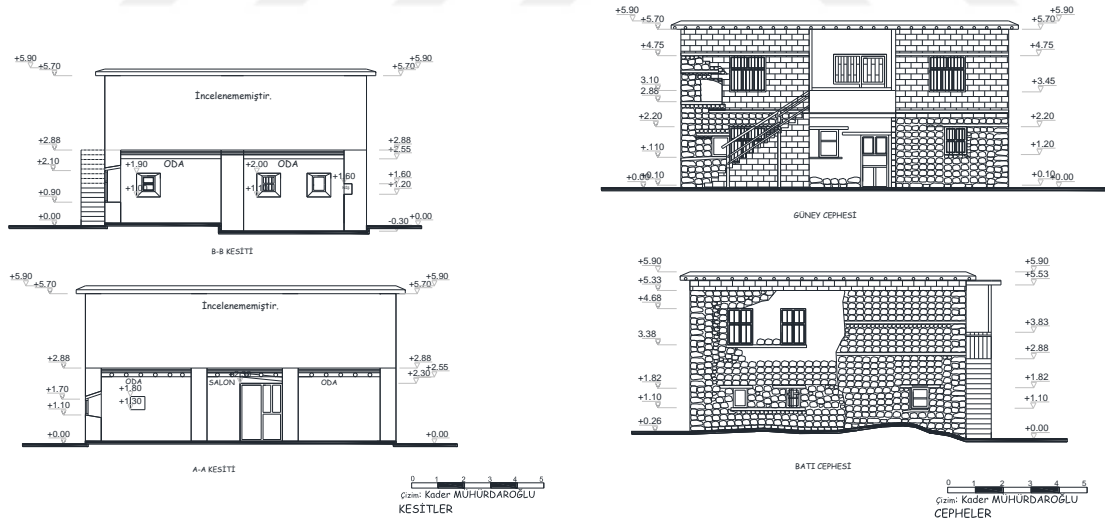
Plan özellikleri: Yapı incelendiğinde iki ayrı kısımdan oluştuğu gözlenmemektedir. Bunlar kuzeyde yer alan ve 1880'li yılların sonlarında inşa edilmiş, tandır evi, koridor, banyo ve tuvaletten oluşmakta ve yapının bir kısmının yıkılmış olduğu sahipleri tarafından belirtilmektedir (M. Suvağcı, 2018, sözlü görüşme). Duvar kalınlığı 85 cm olup kat yüksekliği 2,70 m kadardır. Eve doğu tarafında yer alan günümüzde briket malzeme ile kapatılmış 90*190 cm (en*boy) boyutlarında olan bir kapıdan girilmekteydi. Koridorun kuzeyinde 177*210 cm ölçülerinde banyo ve 127*210 cm ölçülerinde olan tuvalet birimleri yer almaktadır. Koridor kotundan 0,30 m düşük kotta yer alan tandır evi 415*380 cm ölçülerde olup, koridorun batısında yer almaktadır. Tandır evinin batı duvarında 50*60 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere yer almaktadır. Kuzey duvarında 50*25*30 cm (en*boy*yükseklik) boyutlarında iki adet, güney duvarında 70*20*30 cm boyutlarında bir adet niş ve doğu duvarında 110*180*35 cm boyutlarında bir adet yüklük bulunmaktadır (Şekil 4.119).

Güney kısım ise; iç sofalı plan tipinde olup, sofa, sofanın sağında ve solunda yer alan iki odadan oluşmaktadır. Duvar kalınlığı 0,60 m, kat yüksekliği 2.80 m'dir. Sofaya yol kotundan 0,10 m yüksek kottan güney cephede yer alan 100*190 cm boyutlarında olan tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Kapının sol tarafında 70*100 cm boyutlarında bir pencere yer almaktadır. Sofa 285*380 cm boyutlarında olup, kuzeyde yer alan ahşap bir bölme ile diğer yapıyla birleştirilmiştir. Sofanın solunda yer alan ve 340*380 cm boyutlarında olan odanın, güney duvarında 55*50*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş, batı duvarında 50*60 cm boyutlarında bir adet ve kuzey duvarında

130*130 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere yer almaktadır. Sağ tarafta yer alan 310*380 cm boyutlarında olan odanın güney duvarında 80*100 cm boyutlarında bir mazgal pencere bulunmaktadır (Şekil 4.122). Üst kat incelenememiştir.

Şekil 4.119. Envanter 14 numaralı evin kat planı.

Şekil 4.120. Envanter 14 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Güney cephesinden görünümü

b) Batı cephesinden görünümü

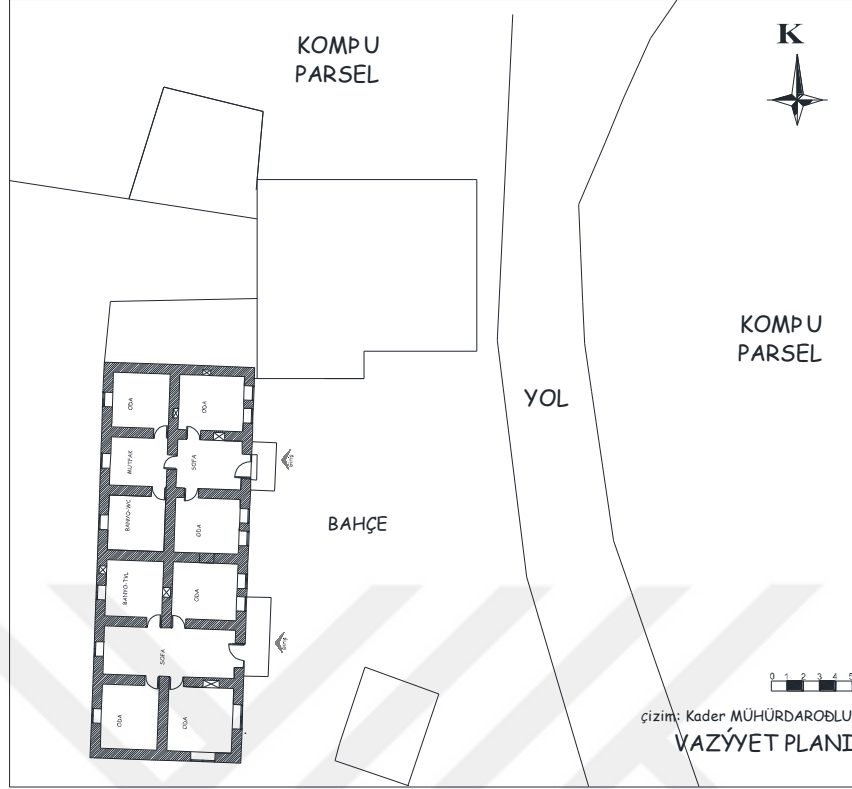
Şekil 4.121. Envanter 22 numaralı eve ait fotoğraflar.

Şekil 4.122. Envanter 22 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 23 Numaralı Ev

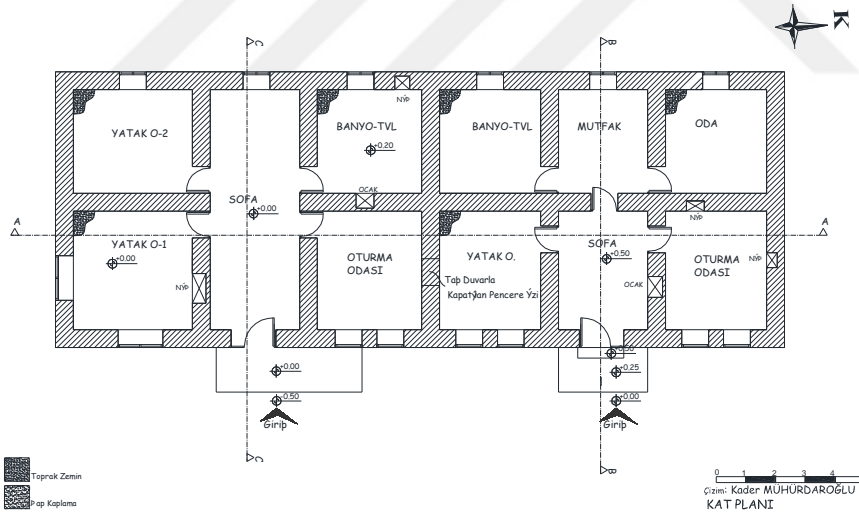
Envanter 23 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Pehlivan Mahallesinde, Mahmut Yorulmaz adlı kullanıcıya ait olup 145 Ada, 3 Parselde yer almaktadır. Yapı bitişik nizam iki ayrı evden oluşmaktadır. Yapının komşuları tarafından, 1940-50'li yıllarda yapıldığı belirtilmektedir (M. Suvağcı, 2018, sözlü görüşme). Ev 810. sokağın doğusunda, bahçe içinde tek katlı, üç cepheli olarak hafif eğimli bir araziye konumlandırılmıştır. Yapının kuzey cephesinde bitişik bir depo bulunmaktadır. Yapı büyük ölçüde yıpranmış olup ikamet edilmektedir. Yapı iki ayrı yapıdan oluştuğu için kuzeyde yer alan ve güneyde yer alan ev diye ikiye ayırarak tanımlanmıştır (Şekil 4.123).

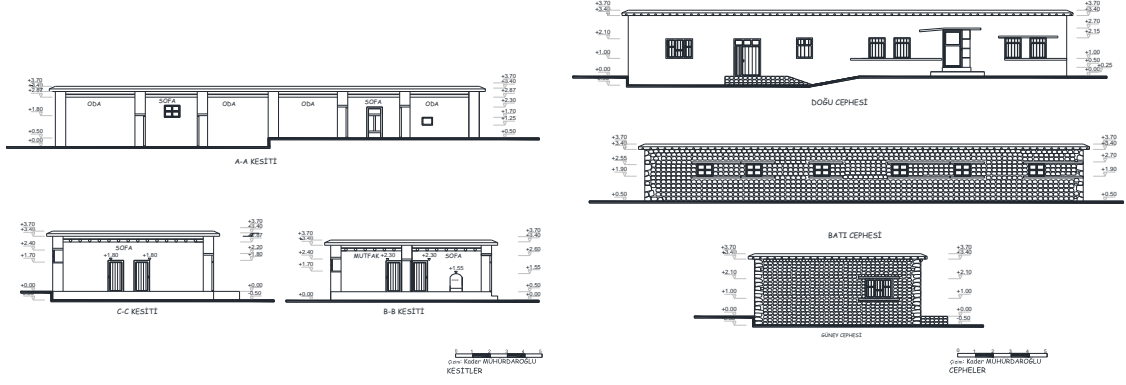
Şekil 4.123. Envanter 23 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri, kuzeyde yer alan ev: Eve bahçe kotundan 0,50 m yüksekte iki basamaklı bir sahanlıktan muhdes 150*210 cm boyutlarında olan tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.125). Ev; sofa, üç oda, mutfak, banyo ve tuvaletten olmak üzere iç sofalı plan tipindedir. Sofanın sağında 340*400 cm (en*boy) boyutlarında oturma odası ve solunda aynı boyutlarda yatak odası; sofanın karşısında bulunan 300*350 cm boyutlarında olan mutfakın sağında 340*350 cm boyutlarında bir oda, solunda da aynı boyutlarda olan banyo ve tuvalet birimleri yer almaktadır. Sofa 300*400 cm boyutlarında olup, kuzey duvarında 70*85*50 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında kemerli bir ocak bulunmaktadır (Şekil 4.129). Oturma odasının doğu duvarında 90*115 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere, kuzey duvarında 60*75*35 cm boyutlarında bir adet ve batı duvarında da 50*60*35 cm boyutlarında bir adet olmak üzere iki adet niş yer almaktadır. Yatak odasının doğu duvarında 90*115 cm boyutlarında iki adet pencere ve güney duvarında kapatılmış bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Mutfakın, banyonun ve mutfakın sağında yer alan odanın batı duvarının tam ortasına denk gelecek şekilde konumlanmış olan 90*70 cm boyutlarında birer adet eş pencere yer almaktadır (Şekil 4.124).

Güneyde Yer Alan Ev: Eve 0.00 kotundan bir sahanlıkla girilmektedir. Ev iç sofalı plan tipine yapılmış olup sofa, üç oda ve banyodan oluşmaktadır. Sofanın sağında 350*400 cm boyutlarında oturma odası ve 350*350 cm (en*boy) boyutlarında olan banyo, solunda 400*400 cm boyutlarında olan yatak odaları yer almaktadır. Sofa 300*810 cm boyutlarında olup, batı duvarında 90*70 cm boyutlarında bir pencere bulunmaktadır. Yatak odası-1'in doğu duvarında 150*110 cm boyutlarında bir adet, güney duvarında aynı boyutlarda bir adet olmak üzere üç adet pencere ve kuzey duvarında 100*60*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Yatak odası-2'nin batı duvarında 90*70 cm boyutlarında bir pencere bulunmakta ve odanın üst örtü sisteminin büyük kısmı yıkılmış vaziyettedir. Oturma odasının doğu duvarında 90*115 cm boyutlarında iki adet pencere bulunmaktadır. Banyonun ortasında doğu batı eksenli 0,20 m yükseklikte bir seki yer almaktadır. Bu seki sonradan eklenmiş ve hela taşı yerleştirilmiştir. Banyonun batı duvarında 90*70 cm boyutlarında bir pencere ve 50*60*45 cm boyutlarında bir niş ve doğu duvarında 70*85*50 cm boyutlarında bir kemerli ocak yer almaktadır (Şekil 4.127).

Şekil 4.124. Envanter 23 numaralı evin kat planı.

Şekil 4.125. Envanter 23 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Güneyde yer alan evin doğu cephesi

b) Kuzeyde yer alan evin doğu cephesi

Şekil 4.126. Envanter 23 numaralı eve ait fotoğraflar.

a) Kuzeydeki evde bulunan ocak

b) Güneydeki evde bulunan ocak

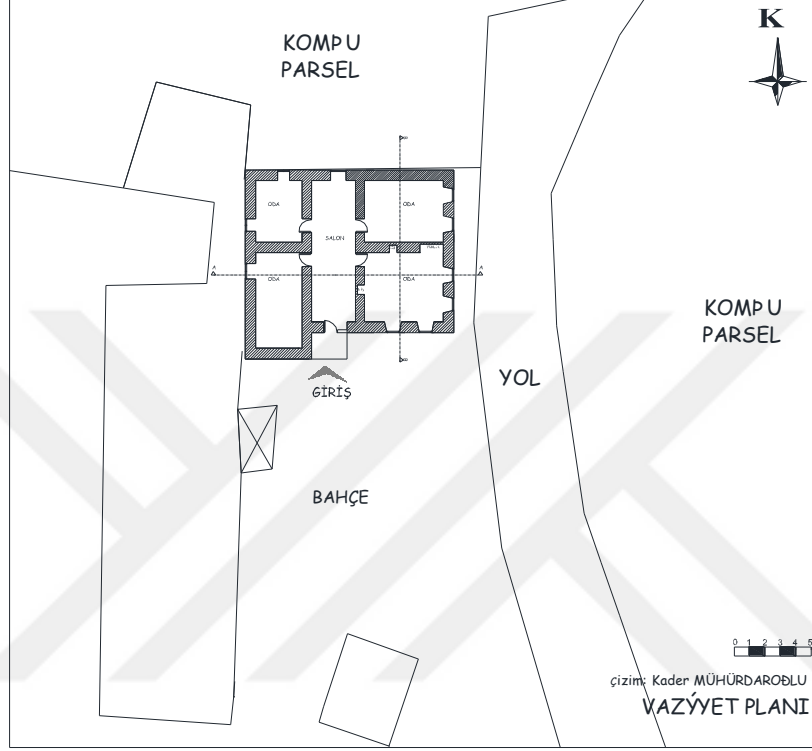
Şekil 4.127. Envanter 23 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 24 Numaralı Ev

Envanter 24 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Pehlivan Mahallesinde, Mahmut Yorulmaz adlı şahıssa ait olup 145 Ada, 3 Parselde yer almaktadır. Yapının komşu-

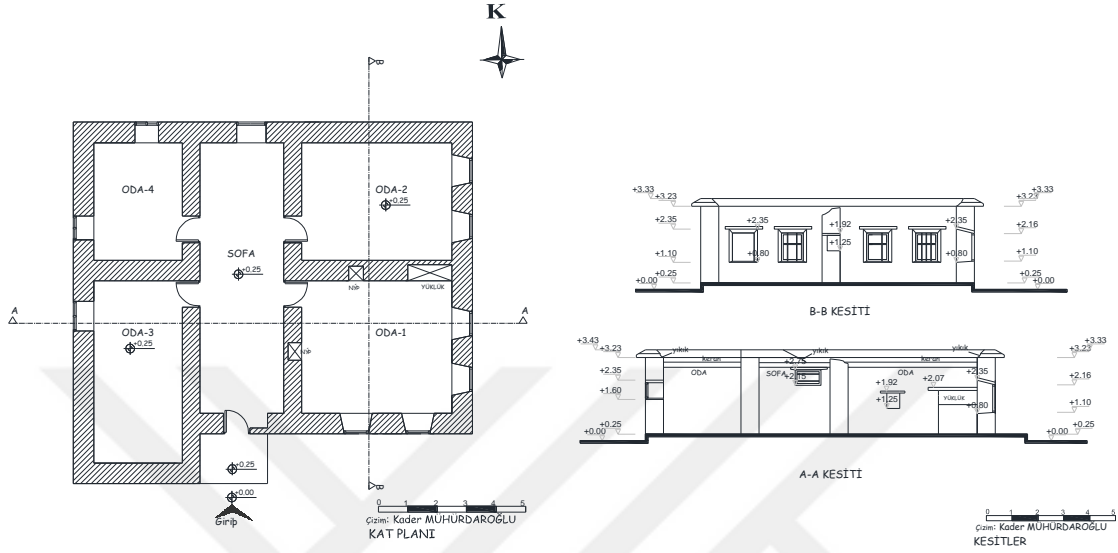
ları tarafından, 1940-50'li yıllarda yapıldığı belirtilmektedir (M. Suvağcı, 2018, sözlü görüşme). Ev 810. sokağın doğusunda, bahçe içinde tek katlı, dört cepheli olarak inşa edilmiştir. Yapının büyük çoğunluğu yıkık vaziyette olup ikamet eden bulunmamaktadır (Şekil 4.128).

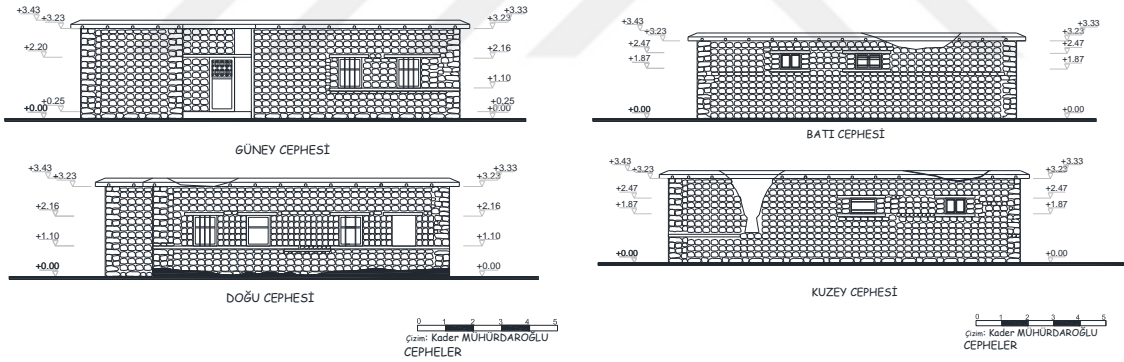
Şekil 4.128. Envanter 24 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Yapıya bahçe içinden tek basamaklı bir sahanlıkla giriş yapılmaktadır. Eve güney cephede yer alan muhdes 90*195 cm (en*boy) boyutlarında olan demir bir kapı ile girilmektedir (Şekil 4.130). Giriş kapısı 285*920 cm boyutlarında olan sofaya açılmaktadır. Sofanın kuzey duvarında 100*60 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Sofanın sağında ve solunda ikişer adet oda yer almaktadır. Oda-1, 510*450 cm boyutlarında olup, güney duvarında 80*100 cm boyutlarında iki adet, doğu duvarında iki adet olmak üzere dört adet eş mazgal pencere (Şekil 4.132), batı duvarında 60*60*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet, kuzey duvarında 50*60*50 cm boyutlarında bir adet olmak üzere iki adet niş ve 150*150*45 cm boyutlarında bir adet yüklük bulunmaktadır. Oda-2, 510*400 cm boyutlarında olup, doğu duvarında 80*110 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere bulunmaktadır. Oda-3, 300*620 cm boyutlarında olup, batı duva-

rında 100* 60 cm boyutlarında bir pencere yer almaktadır. Oda-4 ise, 300*400 cm boyutlarında olup, batı ve kuzey duvarında 80*60 cm boyutlarında birer adet pencere yer almaktadır (Şekil 4.129).

Şekil 4.129. Envanter 24 numaralı evin kat planı ve kesitleri

Şekil 4.130. Envanter 24 numaralı evin cepheleri.

a) Doğu cephesinden görünümü

b) Güney cephesinden görünümü

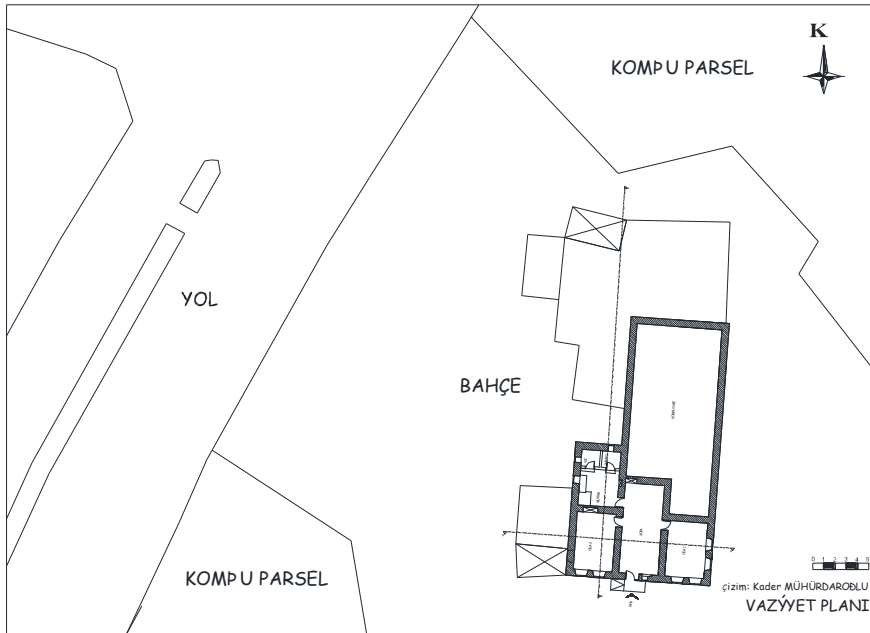
Şekil 4.131. Envanter 24 numaralı eve ait fotoğraflar.

Şekil 4.132. Envanter 24 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafı.

Envanter 25 Numaralı Ev

Envanter 25 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Pehlivan Mahallesi, Ahmet Mühürdaroğlu adlı şahıssa ait olup 148 Ada, 68 Parselde yer almaktadır. Ev bitişik nizamda, üç cepheli ve iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapının 1952 yılında iki ayrı ev olarak yapıldığı sahibinin akrabası tarafından belirtilmektedir (E. Mühürdaroğlu, 2018, sözlü görüşme). Kuzeyde yer alan ev incelenmiş, güneyde yer alan ev, sahibi tarafından izin verilmediği için incelenememiştir. Yapının batı cephesinde yer alan birim yıkık durumdadır. Alt katında ikamet edilmezken üst katında ikamet edilmektedir (Şekil 4.133).

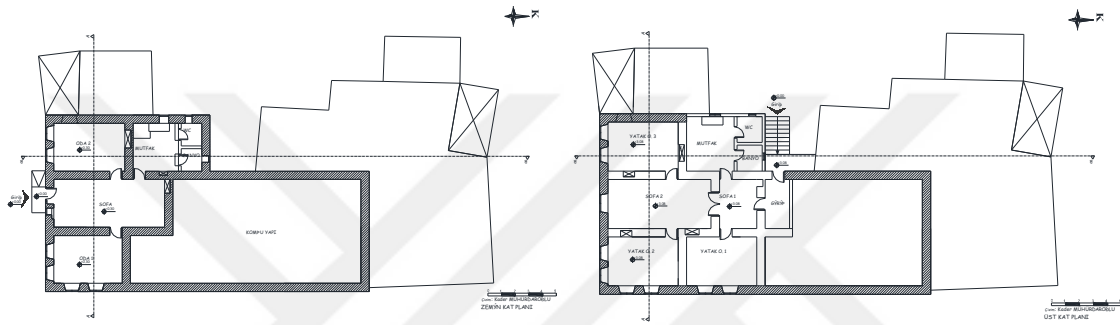

Şekil 4.133. Envanter 25 numaralı evin vaziyet planı.

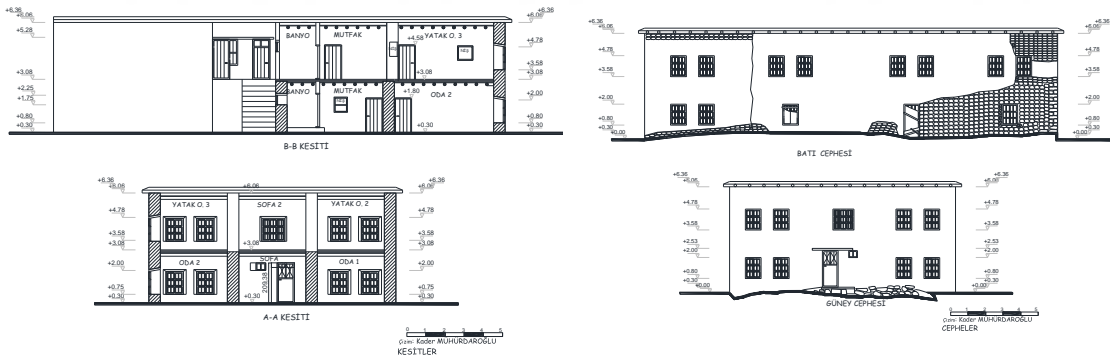
Plan özellikleri: Yapıya güney cephesinde sofaya açılan, 90*210 cm (en*boy) boyutlarında olan demir bir kapı ile geçilmektedir. Ev, 808*350 cm boyutlarında olan sofa, sofanın sağ ve sol tarafında birer oda, mutfak ve mutfağın içinde yer alan banyo ve tuvalet birimlerinden oluşmaktadır. Sofanın güney duvarında kapının yanında ilk zamanlar 80*40 cm boyutlarında olan pencerenin bir kısmı kapatılarak 50*40 cm boyutlarında bir pencere konulmuştur. Kuzey duvarında mutfağa yakın 100*160*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir yüklük bulunmaktadır. Sağ tarafta yer alan 500*350 cm boyutlarında olan oda-1'in güney ve doğu duvarında 90*120 cm boyutlarında ikişer adet pencere yer almaktadır. Sol tarafta yer alan 500*350 cm boyutlarında olan oda-2'in güney duvarında odanın zemininden 50 cm yükseklikte 90*120 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere, kuzey duvarında 130*165*30 cm boyutlarında bir yüklük yer almaktadır. Odanın batı duvarında yer alan pencere kapatılarak niş olarak kullanılmaktadır. Mutfak 330*350 cm boyutlarında olup güney ve batı duvarının birleşim noktasında 125*110*30 cm (en*boy*yükseklik) boyutlarında yörede "serşok" adı ile bilinen yıkanma yeri yer almaktadır (Şekil 4.134). Hemen yanında da tezgâh yerleştirilmiştir. Batı duvarında 70*70 cm boyutlarında bir adet pencere ve doğu duvarında da 60*70*30 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Mutfağın kuzeyinde zemini mutfağinkinden daha yüksek tutulan banyo ve tuvalete iki basamakla çıkılmaktadır. Bu birimler sonradan eklenmiştir. Banyonun kuzey duvarında ve tuvaletin batı duvarında da 50*50 cm boyutlarında birer pencere bulunmaktadır (Şekil 4.134).

Üst Kat: Üst kata batıda yer alan on basamaklı betonarme bir merdivenle ulaşılmaktadır. Üst pencereli, 90*210 cm (en*boy) boyutlarında olan tek kanatlı ahşap bir kapı ile geçilen sahanlıktan başka ahşap bir kapı ile sofaya geçilmektedir. Sofa kuzey güney doğrultusunda yerleştirilmiş ve bir duvarla ikiye bölünmüştür. İlk sofa 265*350 cm boyutlarında olup, sağ tarafında 340*390 cm boyutlarındaki mutfak yer almaktadır. Mutfağın içinde kuzey tarafta yerleştirilmiş 180*185 cm boyutlarında olan banyo ve tuvalet yer almaktadır. Batı duvarında 80*80 cm (en*boy) boyutlarında bir pencere ve tezgâh yer almaktadır. Kuzey duvarında banyoya ait 50*50 cm boyutlarında, batı duvarında da aynı boyutlarda eş bir pencere bulunmaktadır. Sofanın sol tarafında 500*350 cm boyutlarında olan yatak odası-1 yer almakta ve doğu duvarında 90*120 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere bulunmaktadır. Çift kanatlı ahşap bir kapı ile diğer sofaya geçilmektedir. Bu sofa diğerlerinden daha büyük olup 735*350 cm boyutlarındadır. Sofanın güney duvarında 120*120

cm boyutlarında mazgal bir pencere yer almaktadır. Sofanın sol tarafında yer alan yatak odası-3'ün güney duvarında 90*120 cm boyutlarında iki adet, doğu duvarında aynı boyda ve aynı yükseklikte iki adet olmak üzere dört adet mazgal pencere ve batı duvarında 80*75*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir niş yer almaktadır (Şekil 4.134). Sofanın sağ tarafında yer alan yatak odası-2'nin güney duvarında 90*120 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere ve kuzey duvarında 120*100*45 cm boyutlarında bir adet ve doğu duvarında da 80*75*45 cm boyutlarında birer adet olmak üzere iki adet gömme dolap bulunmaktadır (Şekil 4.134).

Şekil 4.134. Envanter 25 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.135. Envanter 25 Numaralı Evin Kesitleri ve Cepheleri

a) Güney cephesinden görünümü

b) Doğu cephesinden görünümü

Şekil 4.136. Envanter 25 numaralı eve ait fotoğraflar.

a) Yüklük

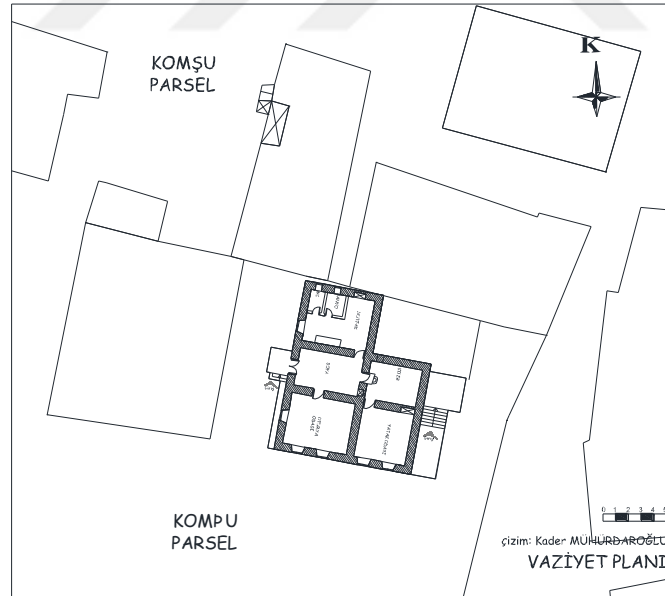
b) Gömme dolap

c) Yıkanma birimi (Serşok)

Şekil 4.137. Envanter 25 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Envanter 26 Numaralı Ev

Envanter 26 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Pagan Mahallesi, Naime Özkan adlı şahıssa ait olup 107 Ada, 63 Parselde yer almaktadır. Ev eğimli bir arazide bitişik nizamda, iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapının 1930-40'lı yıllarda yapıldığı ev sahibi tarafından belirtilmektedir (N. Özkan, 2018, sözlü görüşme) Evin her iki katında da ikamet edilmektedir (Şekil 4.138).

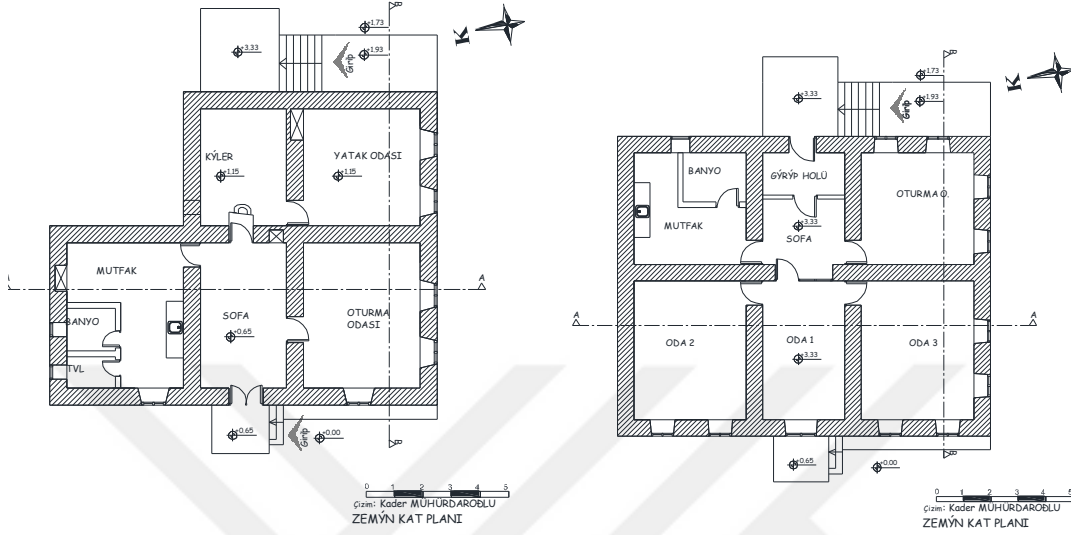
Şekil 4.138. Envanter 26 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Evin zemin katına batıdan 0,65 m yükseklikte yer alan üç basamaklı bir sahanlıktan girilmektedir. Üstü ve ortası pencere, 120*190 cm (en*boy) boyutlarında, çift kanatlı ahşap giriş kapısı sofaya açılmaktadır (Şekil 4.143). Zemin kat; sofa, oturma

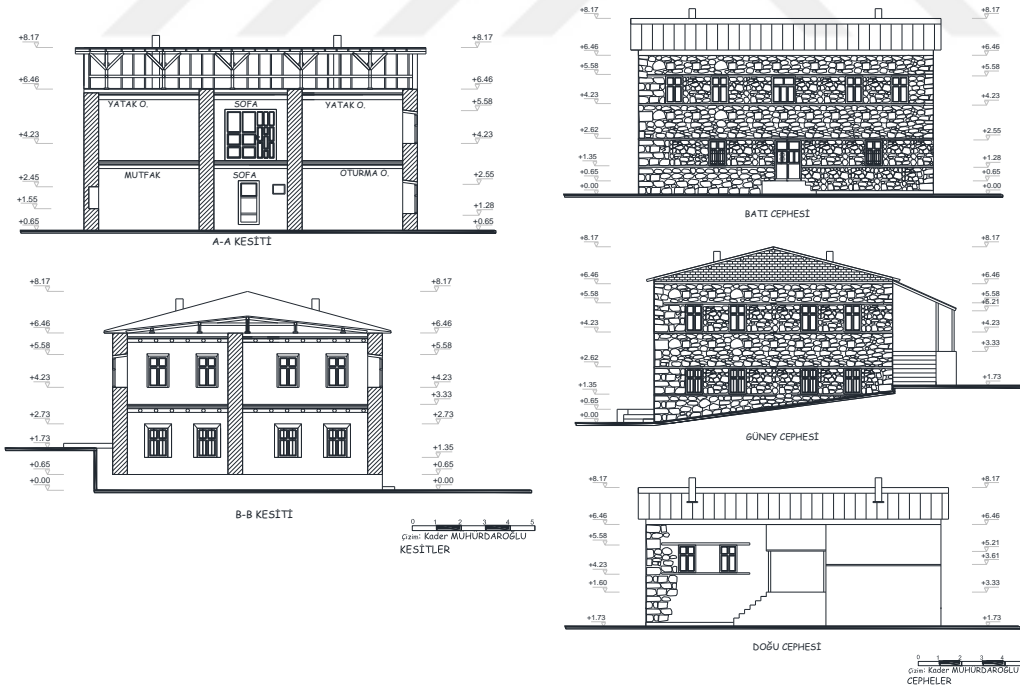
odası, yatak odası, mutfak, kiler, banyo ve tuvaletten oluşmaktadır. Sofa, 300*510 cm (en*boy) boyutlarında olup, doğu duvarında kilere açılan 85*190 cm boyutlarında ahşap bir kapı ve 50*40*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir niş bulunmaktadır. Sofanın sağ tarafında 410*410 cm boyutlarında oturma odası yer almaktadır. Oturma odasının batı duvarında 80*100 cm boyutlarında bir adet, güney duvarında eş boyutlarda iki adet olmak üzere üç adet mazgal pencere yer almaktadır (Şekil 4.143). Zemini sofanınkinden 65 cm yüksekte tutulan 300*405 cm boyutlarında olan kilere üç basamakla çıkılmaktadır (Şekil 4.142). Kilerin kuzey duvarında kapatılmış bir pencere izi bulunmaktadır. Kilerin sağ tarafında kilerden 15 cm alçakta yer alan 410*410 cm boyutlarında olan yatak odası bulunmaktadır. Bu odanın eskiden ahır olarak kullanıldığı kiracılar tarafından belirtilmektedir (N. Özkan, 2018, sözlü görüşme). Odanın güney duvarında 80*100 cm boyutlarında iki adet mazgal pencere yer almaktadır. Sofanın solunda yer alan 410*510 cm boyutlarında olan mutfağın batı duvarında 80*100 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere ve kuzey duvarında 90*90*40 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Mutfağın kuzey duvarında sonradan eklenen 170*150 cm boyutlarında olan banyo ve 170 *110 cm boyutlarında olan tuvalet birimleri yer almaktadır. Banyo ve tuvaletin kuzey duvarında 50*50 cm boyutlarında birer adet pencere bulunmaktadır (Şekil 4. 139).

Üst kat: Üst kata doğuda yer alan 8 basamaklı bir sahanlıkla girilmektedir. Sahanlıktan 100*190 cm boyutlarında, tek kanatlı ahşap bir kapı ile sofaya geçilmektedir. Sofa kuzey güney eksenli bir duvar ve ahşap bir bölme ile üçe bölünmüştür. Bölünen ilk kısım 300*155 cm (en*boy) boyutlarında giriş sahanlığı olarak, ikinci kısım 300*240 cm boyutlarında sofa olarak ve üçüncü kısım da 300*510 cm boyutlarında yatak odası olarak düzenlenmiştir. Sofanın sağında 410*210 cm boyutlarında olan mutfak, solunda da 410*410 cm boyutlarında olan oturma odası bulunmaktadır. Mutfağın içinde güney ve doğu duvarının birleşimde 230*180 cm boyutlarında olan banyo mekânı oluşturmuştur. Mutfağın doğu duvarında 70*70 cm boyutlarında bir adet pencere bulunmaktadır. Oturma odasının doğu duvarında 80*100 cm boyutlarında iki adet ve güney duvarında da aynı boyutlarda eş iki adet pencere olmak üzere dört adet mazgal pencere yer almaktadır. Yatak odası olarak düzenlenen kısmın sağında ve solunda simetrik birer yatak odası bulunmaktadır. Oda-1'in batı duvarında 110*128 cm boyutlarında bir adet mazgal pencere bulunmaktadır. Oda-2, 410*510 cm boyutlarında olup, batı duvarında 80*128 cm boyutlarında iki adet, batı duvarında da iki adet aynı boyutlarda eş iki adet pencere olmak üzere

dört adet pencere bulunmaktadır. Oda-3, 410*510 cm boyutlarında olup, 80*100 cm boyutlarında batı duvarında iki adet mazgal pencere yer almaktadır (Şekil 4. 139).

Şekil 4.139. Envanter 26 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.140. Envanter 26 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Batı cephesinden görünümü

b) Doğu cephesinden görünümü

Şekil 4.141. Envanter 26 numaralı eve ait fotoğrafları.

Şekil 4.142. Envanter 26 numaralı evin güney cephesinden görünümü.

a) Alt kat pencereleri

b) Alt kat kiler giriş basamakları

c) Alt kat giriş kapısı

Şekil 4.143. Envanter 26 numaralı eve ait iç mekân fotoğrafları.

Pehlivan Mahallesinde İncelenen Konutların Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri:

Evleri oluşturan ana yapı malzemeleri; taş, toprak ve ahşaptır. Taş evlerin temelinde ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlenmektedir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde inşa edilmiştir. Yapılarda yer alan ocaklar da taştan yapılmıştır. Toprak ise duvarları bağlayıcı eleman olmakla beraber duvarlarda, döşemelerde ve yapıların üst

örtü sistemi olan damlarda kullanılmıştır. Ahşap taştan sonra en çok kullanılan yapı malzemesidir. Duvarları bağlayıcı hatıl ve lentolar, iç dış doğramalar, döşeme, tavan, pencere, kapı, yüklük gibi bölümler ile merdivenler ahşaptan yapılmıştır. Kapıların menteşeleri, kuşakları, çivileri dövme demirden olup, pencere parmaklıkları da demir ferforjedir. Yapıların muhdes (sonradan eklenen kısım) kısımlarında çimento ve briket kullanılmıştır.

Yapılar genellikle yığma taş tekniğinde moloz kullanılarak inşa edilmişlerdir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde kullanılmıştır. Envanter 25 ve 26 numaralı evlerin alt ve üst dış duvarları yığma taş iken üst kat iç duvarları kerpiç yığma olarak inşa edilmiştir. Diğer evlerin ise iç ve dış duvarları yığma taş tekniğinde yapılmışlardır. Duvarların belli mesafelerinde, kat aralarında ve pencere boşluklarının alt ve üst kısımlarında ahşap kullanılarak duvarların daha düzgün ve sağlam olması sağlanmıştır. Evlerin duvar kalınlıkları farklı genişliklerde olmak üzere; envanter 22 numaralı evin dış duvarları 85 cm, iç duvarları 60 cm genişliğindedir. Envanter 23, 25 ve 26 numaralı evlerin iç ve dış duvarları 60 cm, 24 numaralı evin iç ve dış duvarları 70 cm genişliğindedir. Alt katların ve genellikle tek katlı yapıların zemin döşemesi sıkıştırılmış toprak iken diğer katların döşemesi çimento katkılı şaptır. Duvarlarda kullanılan taşların arasına bağlayıcı malzeme olarak çamur harcı kullanılmıştır. Yapıların bir kısmı sıvasız iken sıvalı olanlarında saman katkılı çamur sıva olarak kullanılmıştır. Evlerin genelinin dış duvarları sıvasız iken iç duvarlarında saman katkılı çamur sıva kullanılmıştır. Bazılarının tavanları kumaşla veya ahşap plakalarla kapatılmıştır. Envanter 22 ve 23 numaralı evlerin döşemesi sıkıştırılmış toprak, 25 ve 26 numaralı evlerin döşemesi çimento katkılı şaptır. Envanter 24 numaralı evin ise döşemesi üst örtü sisteminin malzemesinin yapının tabanına çökmüş vaziyette olmasından dolayı gözlemlenememiştir. Envanter 23 numaralı evin giriş cephesi ve 25 numaralı evin dış cepheleri çimento katkılı sıvadır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir. Evlerin üst örtü sistemi düz toprak dam iken sadece 26 numaralı evin üst örtü sistemi beşik çatıdır. Envanter 24 numaralı evin üst örtü sistemi %90 yıkık vaziyettedir.

Cephe Özellikleri ve Süsleme: Yapıların dış cepheleri gayet sade ve gösterişsiz bir yapıya sahiptirler. Cephelere hareketlilik veren elemanlar dış kapılar ve pencerelerdir. Bazı yapılarda arazideki eğim dolayısıyla yapı farklı kat sayılarına sahip gibi görünmesine neden olmuştur. Yapılara eklenen kısımlar cephe düzenlerini hem etkilemiş hem de cepheye bir hareketlilik katmış vaziyettedir. Yapıların cephelerinde genel olarak pencere düzeni açısından bir bütünlük mevcuttur. Bazılarının dış duvarlarının sıvasız olmasından kaynaklı

olarak veya sıva dökülmelerinden dolayı duvarda kullanılan ahşap hatıllarda görülmektedir.

4.2.5. Gazi Mahallesiinde İncelenen Evler

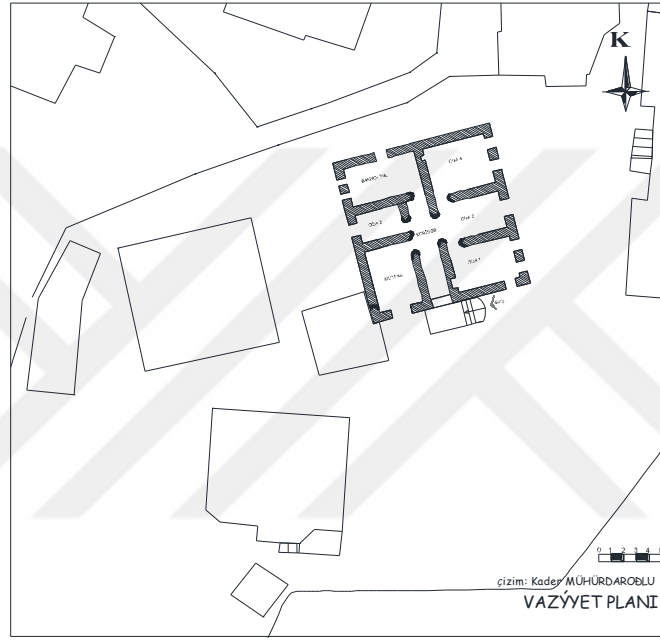
Gazi mahallesiinde iki ev incelenmiştir. Her iki ev mahallenin güneyinde konumlanmıştır. Bu evlere envanter 27 ve 28 numaraları verilmiştir. Evlerin biri tek katlı, diğeri ise iki katlı olarak yapılmıştır. Evlerin ikisi de Cumhuriyet döneminde inşa edilmiştir. Her iki yapıda aynı kişiye aittir. İki katlı evde ikamet edilirken tek katlı olan yıkık vaziyettedir (Şekil 4.144).

Şekil 4.144. Gazi mahallesiinde incelenen evlerin hali hazır harita üzerinde gösterimi.

Envanter 27 Numaralı Ev

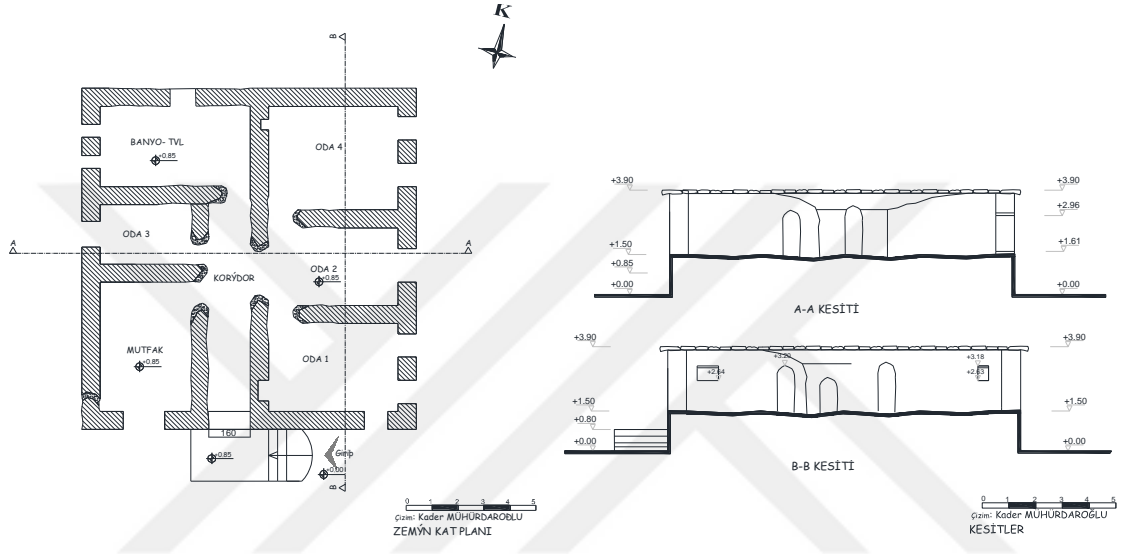
Envanter 27 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Gazi Mahallesi, Reşit Tuncer adlı şahıssa ait olup 214 Ada, 126 Parselde yer almaktadır. Ev ayırık nizamda, bahçe içinde ve tek katlı olarak inşa edilmiştir. Yapının 1940-50'lı yıllarda yapıldığı ev sahibi tarafından belirtilmektedir (R. Tuncer, 2018, sözlü görüşme). Yapı büyük ölçüde yıkılmış vaziyette olup ikamet edilmemektedir (Şekil 4.145).

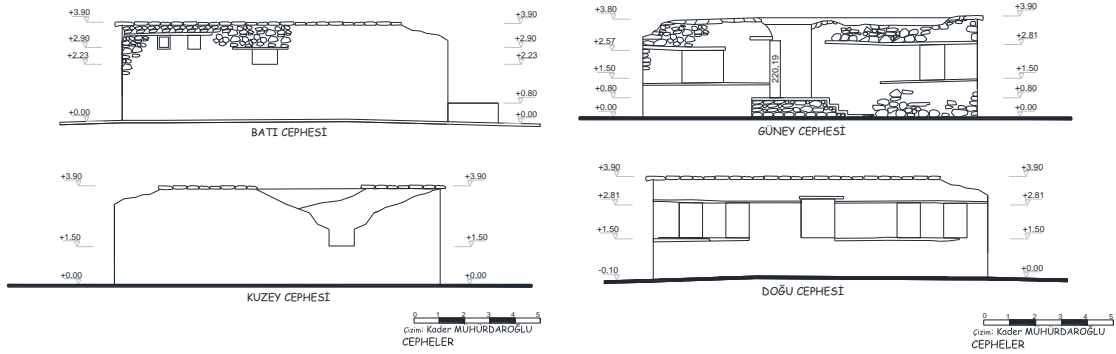
Şekil 4.145. Envanter 27 numaralı evin vaziyet planı.

Plan özellikleri: Eve bahçe kotundan 0,85 m yüksekte yer alan dört basamaklı bir sahanlıktan girilmektedir. Evin giriş kapısı, oda kapıları ve pencereleri gibi yapı elemanları mevcut değildir. Yapının iç duvarlarının bazı kısımları yıkılmış vaziyettedir. Ev; koridor, dört oda, mutfak ve banyodan oluşmaktadır. Koridorun sol tarafında sırasıyla; mutfak, oda ve koridorun başında banyo yer almaktadır. Oda-1, 500*340 cm (en*boy) boyutlarında olup, doğu duvarında 90*135 cm boyutlarında iki adet, güney duvarında 90*135 cm boyutlarında bir adet pencere boşluğu yer almaktadır. Batı duvarında da 80*45*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir niş bulunmaktadır. Koridorun sağ tarafında yer alan Oda-2, 500*300 cm boyutlarında olup, doğu duvarında 130*150 cm boyutlarında bir adet ve Oda-4'ün de aynı duvarda iki tane pencere boşluğu yer almaktadır. Oda-3,

354*230 cm boyutlarında olup, batı duvarında 100*60 cm boyutlarında bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Banyonun batı duvarında 55*55 cm boyutlarda iki tane ve batı duvarında bir adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Oda-4'ün batı duvarında 40*45*60 cm boyutlarında bir adet niş yer almaktadır. Mutfak, 353*500 cm boyutlarında olup, güney duvarında 160, 125 cm boyutlarında bir pencere boşluğu ve kuzey duvarında niş olduğu tahmin edilen bir boşluk bulunmaktadır (Şekil 4.146).

Şekil 4.146. Envanter 27 numaralı evin kat planı ve kesitleri.

Şekil 4.147. Envanter 27 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.

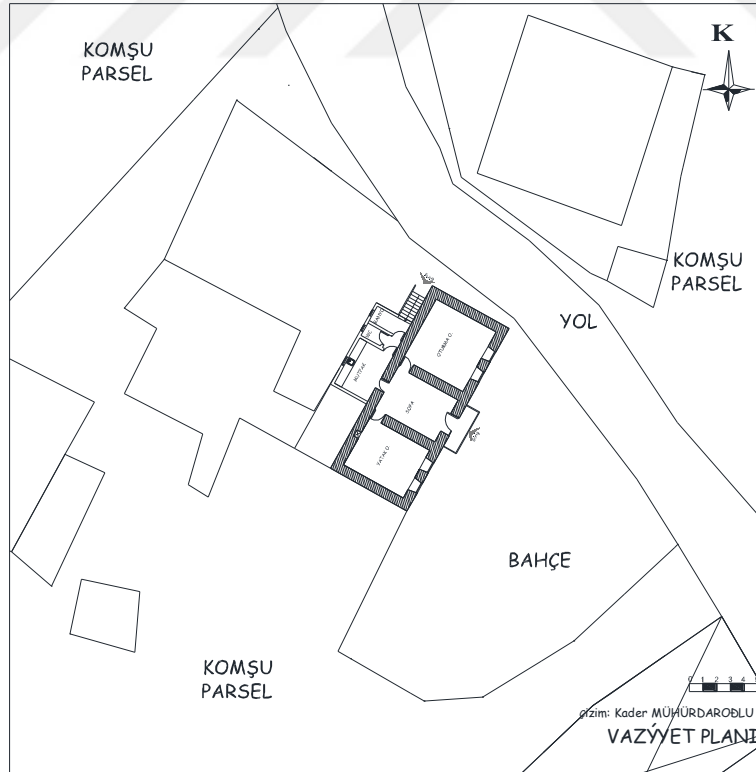
a) güney cephesinden görünümü

b) Doğu cephesinden Görünümü

Şekil 4.148. Envanter 27 numaralı evin cepheleri ve fotoğrafları.

Envanter 28 Numaralı Ev

Envanter 28 numaralı ev; Hakkâri İli, Merkez İlçesi, Gazi Mahallesi, Reşit Tuncer adlı şahıssa ait olup 214 Ada, 129 Parselde yer almaktadır. Ev bitişik nizamda, bahçe içinde ve iki katlı olarak eğimli bir araziye inşa edilmiştir. Yapının 1950-60'lı yıllarda yapıldığı sahibi tarafından belirtilmektedir (R. Tuncer, 2018, sözlü görüşme). Yarıya bitişik vaziyette inşa edilen yapılar yıkılmış ve yıkım dan sonra yapıya zarar vermiştir. Evin alt katında ikamet edilirken üst katı depo olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.149).

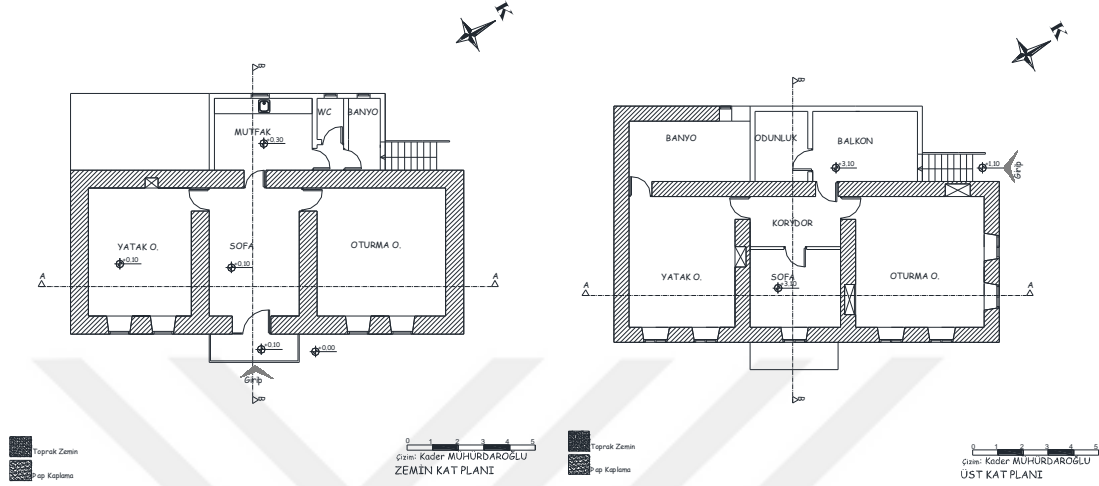

Şekil 4.149. Envanter 28 numaralı evin vaziyet planı.

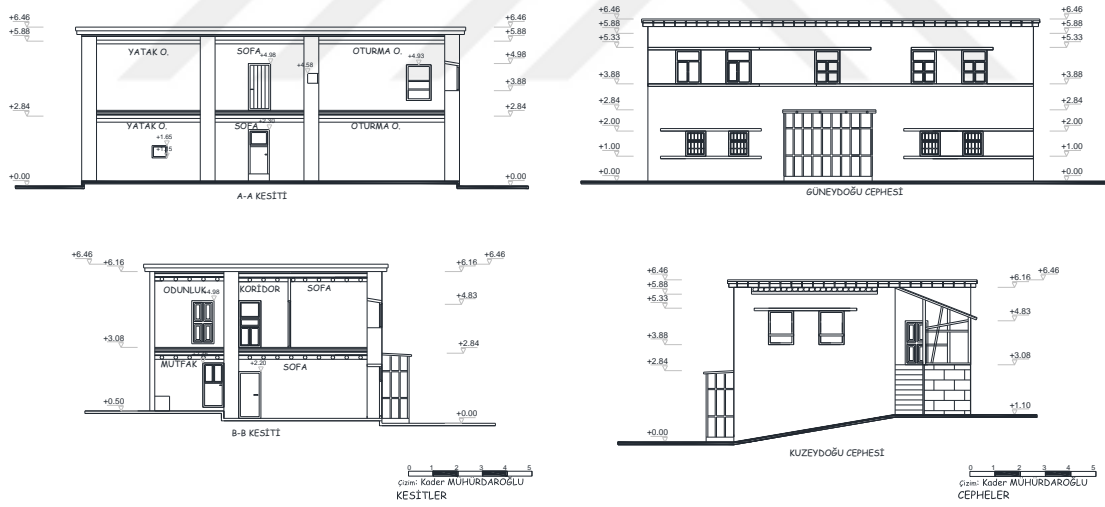
Plan özellikleri: Zemin kat kotu bahçe kotundan 0,10 m yüksektedir. Evin alt katına güneydoğu cephesinde yer alan 150*195 cm (en*boy) boyutlarında, tek kanatlı demir bir kapı ile girilmektedir. Zemin kat; sofa, oturma odası, yatak odası, mutfak, banyo ve tuvalet birimlerinden oluşmaktadır. Yapı iç sofalı plan tipinde olup, sofanın sağ ve sol tarafında birer oda yer almaktadır. Sofanın başında bir kapı ile girilen ve sofadan 0,20 m yükseklikte yapıya sonradan eklenmiş olan 380*280 cm (en*boy) boyutlarında olan mutfak, 122*280 cm boyutlarında olan banyo ve 102*280 cm boyutlarında olan tuvalet birimleri bulunmaktadır. Ev sahibi, üst kata sofanın solunda yer alan tek kollu ahşap bir merdivenle çıktığını ama günümüzde mevcut olmadığını belirtmektedir (R. Tuncer, 2018, sözlü görüşme). Merdivenin taşıyıcı görevini üstlenmiş olan ahşap direk halen mevcuttur. Sofanın sağ tarafında yer alan 500*500 cm boyutlarında olan oturma odasının güneydoğu duvarında 80*100 cm boyutlarında iki adet mazgal demir pencere yer almaktadır. Sol tarafında yer alan 400*500 cm boyutlarında olan yatak odasının güneydoğu duvarında 80*100 cm boyutlarında iki adet mazgal demir pencere ve kuzeybatı duvarında 50*40*40 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır. Mutfağın kuzeybatı duvarında 70*70 cm boyutlarda bir PVC pencere ve kuzeydoğu duvarında banyo ve tuvalete geçişi sağlayan kapı bulunmaktadır. Mutfağın sağ tarafında yer alan banyo ve tuvaletin kuzeybatı duvarında 50*50 cm boyutlarında eş iki adet PVC pencere bulunmaktadır (Şekil 4.150).

Üst kata kuzeydoğudan 10 basamaklı ahşap bir merdivenle ulaşılan 415*280 cm (en*boy) boyutlarında olan balkondan ulaşılmaktadır. Üst kat iç sofalı plan tipinde; sofa, iki oda, banyo ve odunluktan oluşmaktadır. Kuzeybatıda yer alan 90*195 cm boyutlarında olan ahşap kapı sofaya açılmaktadır. Sofa ahşap bir bölme ile ikiye bölünmüştür. Sofa, 360*310 cm boyutlarında olup, güneydoğu duvarında 90*135 cm boyutlarında bir adet ahşap mazgal pencere bulunmaktadır. Sofanın sol tarafında yer alan 510*520 cm boyutlarında olan oturma odasının kuzeydoğu duvarında 90*135 cm boyutlarında iki adet, güneydoğu duvarında iki adet olmak üzere dört adet eş ahşap mazgal pencere yer almaktadır. Kuzeybatı duvarında 120*40*45 cm (en*boy*derinlik) boyutlarında bir adet ve güneybatı duvarında da 100*145*50 cm boyutlarında bir adet gömme ahşap dolap bulunmaktadır. Sofanın sağ tarafında yer alan 420*520 cm boyutlarında olan odanın güneybatı duvarında 90*135 cm boyutlarında iki adet ahşap mazgal pencere, kuzeydoğu duvarında da bir adet 80*50*40 cm boyutlarında gömme dolap yer almaktadır (Şekil 4.153). Odanın kuzeybatı duvarında yer alan bir kapı ile banyoya geçiş sağlanmaktadır.

Banyonun kuzeybatı duvarında 50*50 cm boyutlarında bir adet pencere yer almaktadır. Yapıya sonradan eklenen odunluğa balkondan ahşap bir kapı ile geçilmektedir (Şekil 4.150).

Şekil 4.150. Envanter 28 numaralı evin kat planları.

Şekil 4.151. Envanter 28 numaralı evin kesitleri ve cepheleri.

a) Güneydoğu cephesinden görünümü

b) Kuzeydoğu cephesinden görünümü

Şekil 4.152. Envanter 28 numaralı eve ait fotoğrafları.

a) Gömme dolap

b) Gömme dolap

Şekil 4.153. Envanter 28 numaralı odalarda bulunan gömme dolaplar.

Gazi Mahallesinde İncelenen Konutların Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri:

Yapılar genellikle yığma taş tekniğinde moloz kullanılarak inşa edilmişlerdir. Bazı evlerin duvarları yığma kerpiç ve briket şeklinde kullanılmıştır. Envanter 27 numaralı evin iç ve dış duvarları taş yığma iken 28 numaralı evin alt kat iç ve dış duvarları ve üst kat dış duvarları kerpiç yığma yapım tekniğinde inşa edilmiştir. Temel ve duvarlar taşıyıcı rolü üstlenmektedir. Duvarların belli mesafelerinde, kat aralarında ve pencere boşluklarının alt ve üst kısımlarında ahşap kullanılarak duvarların daha düzgün ve sağlam olması sağlanmıştır. Envanter 27 numaralı konutun iç ve dış duvar kalınlıkları 70 cm, 28 numaralı evin 60 cm genişliğindedir. Evlerin döşemeleri ya sıkıştırılmış toprak ya da çimento katkılı şaptır. Envanter 27 numaralı evin üst örtü sisteminin malzemesinin yapının tabanına çökmüş vaziyette olmasından dolayı gözlemlenmemiştir. Envanter 28 numaralı evin döşemesi çimento katkılı şaptır. Duvarlarda kullanılan taşların arasına bağlayıcı malzeme olarak çamur harcı kullanılmıştır. Her iki yapının dış cephesi çimento katkılı sıva-dır. Çamurla sıvanan iç duvarların üzeri ya kireçle ya da saten boya ile badana edilmiştir.

Evlerin üst örtü sistemi düz toprak dam ve 27 numaralı evin üst örtü sistemi %90 oranında yıkık vaziyettedir.

Cephe Özellikleri ve Süsleme: Yapıların dış cepheleri gayet sade ve gösterişsiz bir yapıya sahiptirler. Cephelere hareketlilik veren elemanlar dış kapılar ve pencerelerdir. Bazı yapılarda arazideki eğim dolayısıyla yapı farklı kat sayılarına sahip gibi görünmesine neden olmuştur. Yapılara eklenen kısımlar cephe düzenlerini hem etkilemiş hem de cepheye bir hareketlilik katmış vaziyettedir. Yapıların cephelerinde genel olarak pencere düzeni açısından bir bütünlük mevcuttur. Bazılarının dış duvarlarının sıvasız olmasından kaynaklı olarak veya sıva dökülmelerinden dolayı duvarda kullanılan ahşap hatılarda görülmektedir.

5. TARTIŞMA

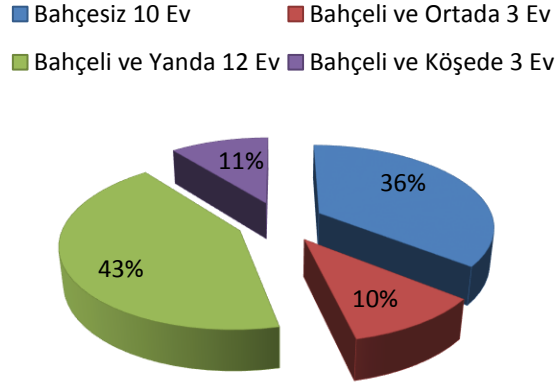
5.1. Hakkari'deki Sokak ve Ev Özellikleri

Hakkâri evleri, genellikle dışa dönük ve dış mekanla iç içe bir yapıya sahiptirler. Evler birbirine yakın çoğunlukla bahçe içinde ve sokak üzerinde konumlanmışlardır. Sokaklar topografya ile uyumlu olacak bir şekilde dar bir yapıya sahiptir. Evler konumlandırılırken belli bir imar planına göre konumlandırılmadıkları için, dağınık bir yerleşme görülmektedir. Bundan dolayı düzenli ilerleyen bir sokak silüetinden söz etmek pek de mümkün değildir. Aynı çizgiyi en fazla 4-5 ev takip eder, sonrasında ise sokak farklı bir açı ile başka bir yöne doğru devam etmektedir. Yapılar genellikle ayırık nizam şeklinde olup bitişik nizam şeklinde inşa edilmiş olanları da mevcuttur. Her evin kendine ait bir bahçenin içinde konumlandığı görülmektedir. Arazinin engebeli yapısı ve bu yapıya göre şekillenmiş yollar bu bahçeleri birbirinden ayırmaktadır. Evler konumlandırılırken şehrin düz olan alanları ve Çölemerik (Mir) Kalesinin etekleri yerleşim için seçilmiştir. Şehirde 1990'lı yıllara kadar dağınık ve belli bir alanda bir yerleşim görülürken 1990'lı yıllarda köyden kente zorunlu göç gerçekleşmiş ve halk kentin farklı kesimlerinde kendilerine ait konutlar inşa etmeye başlamıştır. Böylelikle kentteki dağınık yerleşme azalmış ve toplu bir yerleşme hâkim olmuş ve yeni mahalleler ortaya çıkmıştır.

Çalışma kapsamında yer alan evlerin bahçe ve cadde yönlerine göre yerleşimi ve ana-ara yönlerine göre konumlanmaları analiz edilmiştir. Elde edilen analizler şekil 5.1 ve 2 'de yer alan grafiklerle yüzdelerle dilimlerle belirlenmiştir.

Evlerin bahçe yönlerine göre yerleşiminin çoğunlukla bahçeli ve yanda olduğu şekil 5.1'de gösterildiği şekilde tespit edilmiştir.

- En yüksek dilimde %43 oranla envanter 04, 08, 09, 10, 15, 19, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28 numaralı evler bahçeli ve yanda,
- İkinci sırada %36 oranla envanter 02, 03, 07, 11, 13, 14, 16, 17, 18 ve 20 numaralı evler bahçesiz
- Üçüncü sırada %11 oranıyla envanter 01, 12, 20 numaralı evler bahçeli ve köşede,
- Son sırada ise %10 oranıyla 05, 06, 21 numaralı evler bahçeli ve ortada olacak şekilde yerleştirilmiş oldukları belirlenmiştir (Şekil 5.1).

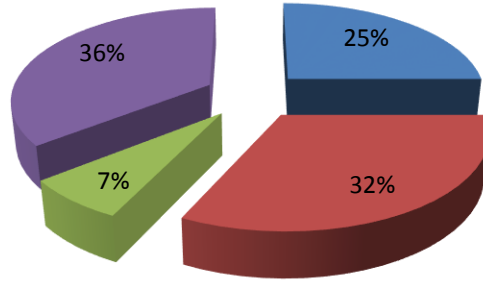

Şekil 5.1. Bahçe ve konumlanmasına göre evlerin oranı.

Evlerin cadde yönlerine göre yerleşimi çoğunlukla caddenin doğu olduğu şekil 5.2’de gösterildiği şekilde tespit edilmiştir. Bu tespitlerde:

- En yüksek dilimde %36 envanter 02, 05, 06, 09, 11, 12, 18, 19, 26, 27 numaralı oranla caddesiz,
- İkinci sırada %32 oranla envanter 07, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 28 numaralı evler caddenin doğusunda,
- Üçüncü sırada %25 oranla envanter 01, 03, 04, 13, 14, 20, 21 numaralı evler caddenin kuzeyinde,
- Son sırada ise %7 oranla envanter 08, 25 numaralı evler caddenin batısında konumlandığı belirlenmiştir (Şekil 5.2).

■ Caddenin Kuzeyinde 7 ■ Caddenin Doğusunda 9 ■ Caddenin Batısında 2 ■ Caddesiz 10

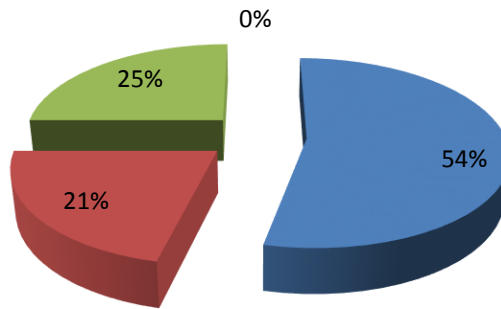

Şekil 5.2. Cadde yönlerine göre konumlanmalarının oranı.

Evlerin ana ve ara yönlere göre yerleşimi kuzey güney yönlü şeklinde olduğu şekil 5.3’de gösterildiği şekilde tespit edilmiştir. Bu tespitlerde:

- En yüksek dilimde %54 oranla envanter 02, 04, 05, 06, 10, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 27 numaralı evler kuzey güney yönlü,
- İkinci sırada %25 oranla envanter 07, 09, 11, 12, 14, 21, 28 numaralı evler kuzey-doğu güneybatı yönlü
- Son sırada ise %21 oranla envanter 01, 03, 08, 18, 25, 26 numaralı evler doğu batı yönlü olarak konumlandıkları belirlenmiştir (Şekil 5.3).

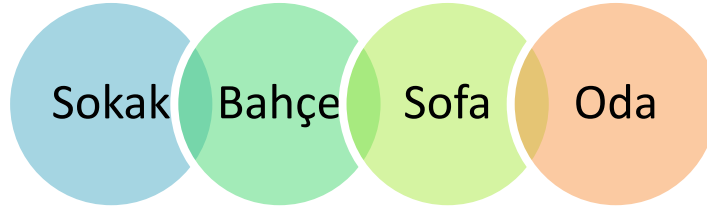
■ Kuzey-Güney Yönlü 15 ■ Doğu-Batı Yönlü 6 ■ Kuzeydoğu-Güneybatı Yönlü 7 ■

Şekil 5.3. Evlerin ana ve ara yönlere göre konumlanmalarının oranı.

5.2. Yerel Hakkâri Evlerinin Plan Örgütlenmesi ve Özellikleri

Yerel Hakkâri evleri, genellikle dıştan içe doğru sokak, bahçe, sofa, oda sıralamasına göre planlanmıştır (Şekil 5.4). Evler bahçeli olarak içine dönük bir plan sistemine sahip, doğa ile iç içe, insan ölçüsünde oluşturulmuş, dengeli oranlara sahiptir.

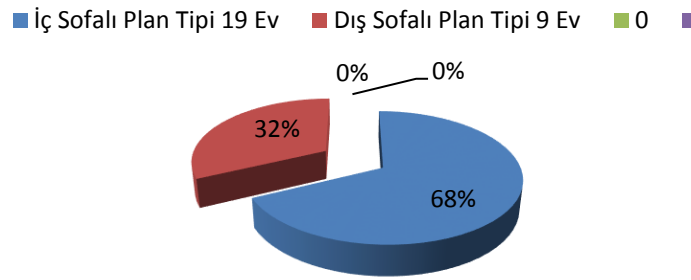
Şekil 5.4. Plan örgütlenmesi.

Mütevazi bir dış görünümüne sahip olan Hakkâri yerel evleri, Anadolu'nun iç ve kıyı kesimlerindeki evlerin genelindeki gibi ve Doğu Anadolu Bölgesi geleneksel evlerinin genelindeki gibi (Van, Bitlis, Erzurum) dışa açık olarak tasarlanmışlardır. Arazi yapısı, çevre şartları, ailenin ekonomik durumu ve kendine özgü gereksinimleri planlamayı etkilemiş ve böylece kendine has bir yapılaşma ortaya çıkmıştır. Hakkâri evleri genellikle iç sofalı ve dış sofalı olmak üzere iki plan tipine uygun olarak ve tek ve iki katlı olarak tasarlanmışlardır. Evleri, sofa tipleri ve kat sayılarına göre gruplandırılmak mümkündür. Sofa Şekline Göre: Hakkâri evlerinde, iç sofalı ve dış sofalı plan tipleri karşımıza çıkmaktadır (Şekil 5.5). Bu yönü ile Türk Evi plan tipi ile benzerlik göstermektedir. İncelenen evlerin çoğunluğunda kullanılan plan tipi, iç sofalı plan tipi şeklindeki çözümdür (envanter 04, 05, 06, 08, 09, 11, 12, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,28). Çoğunlukla alt katın giriş kapısının hemen üzerinde yer alan sofa, iki oda arasındaki birimdir. Kullanılan bu sistemde sofanın yapı boyunca uzandığı veya sonradan eklenen ahşap bir bölme veya duvarla bölünmüş şekilde olduğu görülmektedir (envanter 04, 05, 19, 24, 25). Alt katta bulunan sofa giriş kapısı ile üst katta bulunan sofa ise sofanın başında yer alan bir ya da iki adet pencere ile aydınlatılmaktadır. Bu tür düzenlemelerde üst kat sofası odalara geçiş mekânı sağlarken toplanma amacıyla da (düğün, taziye gibi) insanların bir araya geldiği zamanlarda da kullandığı bir mekandır. Çoğunlukla dikdörtgen formdaki sofa ikiye bölünerek iki ayrı mekân olarak kullanılmaktadır. Bu kullanım günümüzde tercih edilen antresi ve yatak holü olan çözüme çok yakındır. Sofa içinde kalan mekanlar evin genel mekanları olup ayrılan bölümler, evin özel bölümleri olmaktadır.

Çoğunluğu iç sofalı olan Hakkâri evinde dış sofalı tipine sahip evlere de rastlamak mümkündür. Dış sofalı plan tipine sahip evler daha az olup sofa + tek oda veya sofa + iki oda şeklinde düzenlenmiştir. Sofa dış mekân ile odalar arası bağlantıyı sağlayan elemandır. Genellikle sofanın sağında yer alan oda tandır evi, sol tarafta yer alan oda ise yaşam odası olarak kullanılmaktadır (envanter 01, 02, 03, 07, 10, 13, 15, 16, 17).

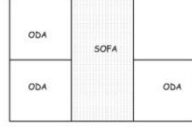
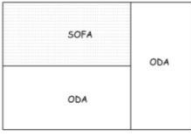

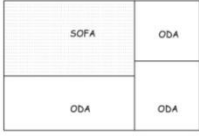
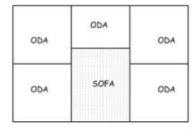

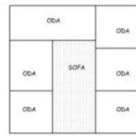
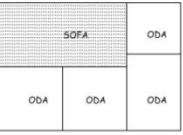
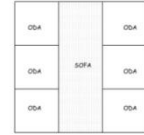
Evlerin plan tipine göre analizi şekil 5.5’de gösterildiği şekilde yapılmış ve tespitlerde bulunulmuştur. Bu tespitlerde:

- En yüksek dilimde iç sofalı plan tipi %68 oranla envanter 04, 05, 06, 08, 09, 11, 12, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,28 numaralı evler,
- İkinci sırada ise dış sofalı plan tipi %32 oranıyla envanter 01, 02, 03, 07, 10, 13, 15, 16, 17 numaralı evler oldukları belirlenmiştir (Şekil 5.5).

Şekil 5.5. Plan tipine göre oranlama.

Hakkâri yerel evlerinde plan gelişimi: gerek tek katlı gerek iki katlı yapılarda, tek odalı-sofalı, iki odalı-sofalı, üç odalı-sofalı ve dört odalı-sofalı şeklinde düzenlendiği görülmektedir.

	DIŞ SOFALI PLAN TİPİ		İÇ SOFALI PLAN TİPİ
1 ODALI	 02-03-13 Nolu Yapılar	2 ODALI	 08-12-17-21 Nolu Yapılar
2 ODALI	 16 Nolu Yapı	3 ODALI	 20 Nolu Yapı
2 ODALI	 07 Nolu Yapı	4 ODALI	 04-05-06-11-14-19-21-22-23-24-25 Nolu Yapılar
3 ODALI	 01 Nolu Yapı	5 ODALI	 22 Nolu Yapı
3 ODALI	 10-15 Nolu Yapılar	5 ODALI	 26 Nolu Yapı
4 ODALI	 18 Nolu Yapı	6 ODALI	 09 Nolu Yapı

Şekil 5.6. Hakkâri yerel evlerinin sofa plan tipine göre analizi.

5.3. Plan Elemanları

Sofa

Hakkâri evlerinde sofa evin çekirdeğini oluŐtururken; odalara bağlantıyı sağlayan dağılım mekânı Őeklinindedir. Halk arasında sofa "kantere" diye adlandırılmaktadır (Şekil

5.7). Bazı yapılarda sofada ocak yer alıp ayrıca mutfak olarak da kullanıldığı görülmektedir (Envanter 09, 20, 22). Hakkâri evlerinde plan, odaların bir sofa çevresine dizilmesi ile oluşur. Hakkâri evlerinde genellikle sofaya iki kanatlı ahşap bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır. Çoğunlukla sofanın sol tarafına denk gelecek şekilde giriş kapısına yakın konumlanmış tek kollu ahşap bir merdivenle üst kat sofaya ulaşılmaktadır. Üst kat sofasının sağında ve solunda odalar bulunmaktadır. Alt kat sofaları bağlantı elemanı olarak kullanılırken, üst kat sofaları genellikle yaşama mekânı olarak kullanılmaktadır. Sofaların çoğunluğu çıkmasız ve balkonsuz olmasına rağmen balkonlu olanlarına da rastlanmaktadır. Sofanın eni yapım tekniğine bağlı olarak 2.50-3.50 m aralıkları arasında değişmektedir. Boyu ise genellikle yapı uzunluğu kadardır. Sofaların aydınlatması doğal aydınlatma şeklinde olup alt katta dış kapı ile üst katta ise sofanın başında yer alan pencerelerle sağlanmaktadır.

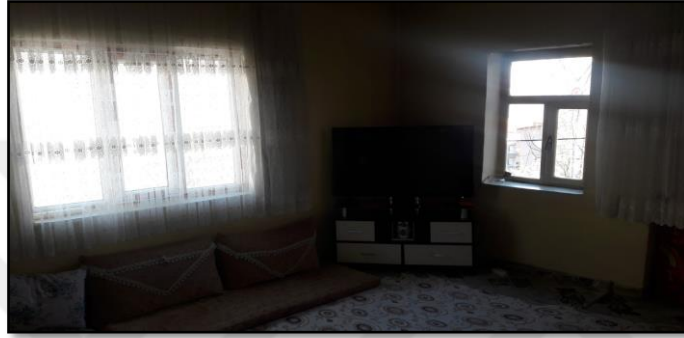

Şekil 5.7. Evlerde sofa kullanımı.

Oda

Odalar, yaşamın neredeyse tüm ihtiyaçlarını barındıran bir yapıya sahip olup yaşamın geçtiği kendi başlarına birer birimdirler. Odalar çok fonksiyonlu olduğu için her odada uyuma, yemek yeme ve hatta yemek pişirme eylemleri gerçekleştirilebilir (Şekil 5.8).

Hakkâri evlerinde oda genellikle bir sofanın etrafına dizilmiş vaziyettedir. Her oda bağımsız bir girişe sahip olarak tasarlanmış ve çoğunlukla dikdörtgen formda olup, 3,50-5,00 m boyutlarında yapılmışlardır. Ahşap kirişli üst örtü sistemi bu boyutları belirlemekteki etkindir. Sofadan odaya 90*190 cm boyutlarında ahşap tek kanatlı bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır. Tek katlı evlerde odalar genellikle hem günlük hayatın geçtiği oturma amaçlı hem de uyuma amaçlı kullanılmışlardır. İki katlı evlerde üst katlarda yer alan odalar oturma odası ve yatak odası olarak ayrı mekanlar olarak çözümlenmiştir.

Şekil 5.8. İç mekân görünümü.

Odaların tavan yüksekliği 2,70- 3,10 m boyutlarında olup mutlaka pencerelerle aydınlatılmış olarak yapılmışlardır. Alt kat pencereleri genellikle 40*50 cm boyutlarda daha küçük ebatlarda, üst kat pencereleri (120*130) ise daha büyük boyutlarda yapılmıştır. Çoğunlukla iki ya da üç pencere ile odalar aydınlatılmaktadır. Bu odalarda kullanılan pencereler genellikle mazgal pencere şeklindedirler. Odanın konumu pencerelerin yer aldığı duvarı ve sayısını belirlemiştir. Alt kat pencereleri tavana daha yakın iken üst kat pencereleri ise daha alçak konumda olacak şekilde yerleştirilmiştir. Bunun sebebi alt katta mahremiyet iken üst katta dış ortamı görebilmektedir.

Odalarda genellikle yatakların konulduğu yüklükler ve nişler bulunmaktadır. Özellikle incelenen çoğu evde, sofanın sol tarafında yer alan odanın, kuzey duvarında bir adet yüklük ve bir adet niş bulunduğu tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 4.68). Bu nişlerin bazıları ahşap kapaklı bazıları kapaksızdır. Kapaksız olan nişlerde aydınlatma için gaz lambası konulurken, kapaklı olanlar dolap olarak kullanılmıştır. Bundan dolayı neredeyse her odada en az bir niş veya gömme dolap bulunmaktadır. Odaların döşeme kaplaması ilk zamanlar sıkıştırılmış toprak iken günümüzde şap kaplamadır. Tavan kaplamaları ahşap kirişleme olup bazılarının bez örtü veya ahşap malzeme ile kaplandığı görülmektedir.

Tandır Evi

Tandır Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde uzun zamanlardan beri kullanılan ocak ve ısınma yeridir. Tandır evi Hakkâri yerel evlerinin önemli öğelerinden biridir. Tandır evi genellikle sofanın sağ tarafında konumlanmış ve oda boyutlarında yapılmıştır. Tandır evinin içinde çoğunlukla yıkanma birimi (serşok) ve bazılarında yemek pişirmek için ocak bulunmaktadır. Tandır evi pencere ve tavanda açılan bir aydınlatma boşluğu ile ışıklandırılır. Yaz aylarında ihtiyaç için haftada bir, kış aylarında ise ısınmak amacıyla her gün yakılırdı. Tandır evi, ekme pişirildikten sonra üstü kapatılıp çevresinde insanların oturduğu ve sındığı bir mekandır.

Tandır odanın bir köşesinde toprağa gömülü şekilde kil ve özel bir topraktan yuvarlak kesitli olarak yapılmaktadır. Tamamen toprağa gömülü olan tandırın alt bölümünde yer alan küle adı verilen havalandırma menfezi bulunmaktadır. Günümüzde evin içinde yer alan tandır evleri bulunmamaktadır. İncelenen örneklerden sadece bir tanesinde tandır evi mevcuttur (envanter 01). Evlerde bulunan tandır evleri kapatılınca bahçede ya da eve bitişik bir şekilde ayrı bir mekân olarak çözümlenmiştir. Evlerde bulunan tandır evi de sonradan yaşama odasına çevrilmiştir.

Mutfak

Mutfak üst katta da alt katta da yer alabilen bir birimdir. Mutfağı odadan ayıran taraf içindeki ocaktır (Şekil 5.9). Taştan yapılan bu ocaklar 20-35 cm yükseklikte olup çatıya çıkan bacaya bağlıdırlar. Ocağın genellikle sağ tarafında gaz lambasının konulacağı bir niş bulunmaktadır.

Hakkâri evinde mutfağın ana öğesi olan ocak sofada, tandır evinde ya da ayrı bir odada olmak üzere üç şekilde konumlandırılmıştır. İncelenen evlerin bir tanesinde ocak tandır evinde (envanter 01), üç tanesinde sofada (envanter 09, 20, 22), iki tanesinde de ayrı bir odada (envanter 05, 22) yer aldığı gözlemlenmiştir. Ocakların sofaya yapılmasının nedeni ise bahçe ile bağlantısının doğrudan olması ve aydınlatmanın dış kapıdan sağlanmasıdır.

Şekil 5.9. Mutfak elemanı ocakların görünümü.

Banyo ve Tuvalet

Yerel Hakâri evinde banyo olarak ayrı bir mekân bulunmamaktadır. Yıkama eylemi için genellikle tandır evinin ya da sofanın bir köşesinde, zeminden 30-70 cm yükseklikte bulunan halk arasında serşok adı ile bilinen 120*120*30 cm (en*boy*yükseklik) boyutlarında olan yıkama birimi bulunmaktadır. Çamaşır yıkama eylemi de bölümde yapılırken bulaşık yıkama için dış mekânda yer alan çeşmeler kullanılmıştır. İncelenen konutların üç tanesinde serşoka rastlanmıştır (envanter 11,20, 22). Diğer evlerde banyoların sonradan eklendiği görülmektedir.

Hakâri evlerinde tuvalet, ev içerisinde yer almamakla birlikte genellikle bahçe içinde ya da dışarıda evden bağımsız bir şekilde çözümlenmiştir. Günümüzde tuvalet birimi genellikle mutfağın bir kısmı briket duvarla bölünerek ya da eve eklenen ayrı bir birim olarak çözümlenmiştir.

5.4. Yapı Malzemeleri ve Teknikleri

Yerel Hakâri evleri, yörede kolay bulunan taş ve ahşap malzemeye bağlı olarak kagir sistemle inşa edilmişlerdir. Evler, yığma taş tekniğinde moloz taş ve kerpiç kullanılarak yapılmıştır. Hakâri evleri taş temeller üzerine yapılmış ve taş malzeme evlerin temel ve duvarlarında taşıyıcı rol üstlenmiştir. Temel 1-1,5 m ye kadar tabi zeminden aşağıya kadar kazılarak ve 60-100 cm genişliğinde yığma yapı temeli şeklinde yapılmıştır. Duvarlar taş malzemedem temel genişliğinde örülerek yapılmıştır. Duvar içerisinde kapı ve pencere boşlukları konulmuş, kat birimlerinde ahşap hatıllar yerleştirilerek duvarın daha sağlam olması sağlanmıştır. Evlerin tüm duvarları genellikle taştan yapılmıştır. Bazı evlerin ise alt kat iç ve dış duvarları ile üst kat dış duvarları taştan örülmüş iken, üst kat

iç duvarları ise kerpiçten yapılmıştır. Duvarlarda bağlayıcı olarak kullanılan malzeme çamurdur. Evlerin iç ve dış duvarlarında da saman katkılı çamur sıva kullanılmıştır. Çamurla, sıvanan iç duvarların üzeri ya kireçle ya da saten boya ile kaplanmıştır. Hakkâri yerel evlerinin Çukurca taş evleri ile yapı malzeme ve teknikleri açısından benzer özellikler göstermektedir. S. Direk (2019)'e göre evlerde düzgün kesme taşlar, ahşap ve toprak kullanıldığını ve üst örtü sistemi düz toprak olarak yapılmıştır.

Taştan sonra en çok kullanılan malzeme ise ahşaptır. Ahşap taşıyıcı amaçlı olarak duvar, döşeme ve damda kullanılırken süsleme elemanı olarak kapı, pencere, dolap, tavan ve merdiven yapımında da kullanılmıştır. Döşemeler ise genellikle sıkıştırılmış toprak olup zamanla toprağın üstüne çimento katkılı şapla kaplanmıştır. Evlerin üst örtü sistemi düz toprak damdır.

5.5. Yapı Elemanlar

Temeller

Temeller tabi zeminden itibaren 1-1,5 m alçakta olmak üzere kazılmıştır. Daha sonra yapılacak olan evin duvar kalınlığına göre 60-100 cm genişliğinde tabi zemine kadar moloz taşla örülmüştür.

Duvarlar

Duvarlar tabi zemine kadar getirilen temel duvarları üzerine yığma tekniğiyle temel duvarı ile aynı genişlikte inşa edilmiştir. Dış duvar kalınlıkları 60-90 cm, iç duvar kalınlıkları ise 60-70 cm arasında yapılmışlardır. Taşların birbirine bağlanması için aralarına harç malzemesi olarak çamur kullanılmıştır. İç duvarlar saman katkılı çamur harcı ile sıvanırken dış duvarlar bazı yapılarda sıvanmış bazı yapılarda ise sıvanmamış vaziyettedir. Sayan (2000) ve S. Direk (2019)'e göre; Çukurca evlerinde duvar özellikleri benzer olup, dış duvarlar düzgün kesme moloz taşla genellikle 80 kalınlığında yapıldığını belirtmektedirler.

Kat Arası Döşeme ve Üst Örtü Sistemi

Kat arası döşemelerinin geçiş sistemi ve üst örtü geçiş sistemi şu şekilde yapılmaktadır: ahşap keranların üzerine perdi veya mertek, onların üzerine kamış, sonra çalı, çamur ve 30 cm kalınlığında sıkıştırılmış toprak (Şekil 5.10). Metal yapı malzemesi ise kapıların menteşeleri, kuşakları, çivileri ve pencere parmaklıklarında kullanılmıştır.

Evlerin üst örtü sistemi düz toprak damdır. Bu örtü sistemi alttan üste doğru şu şekilde oluşmaktadır; en alttan kavak ağacından yaklaşık 50 cm ara ile şu çaptaki "keran" denilen ahşap kirişler yer alır, onun üzerine daha ince olan mertekler (perdi) sıralanır. Bunların arası kamış, ot ve ağaç dalları ile kapatılarak üstüne çamur ve çamurun üzerine 30 cm kalınlığında sıkıştırılan toprak serilir. En son toprağı sıkıştırmak için loğ denilen silindirik taşlar kullanılır.

a) Birinci Şekil

b) İkinci Şekil

Şekil 5.10. Kat arası döşemelerinin ve üst örtü geçiş sistemleri.

Merdivenler

Merdivenler genellikle katlar arasında bağlantıyı sağlayan düşey sirkülasyon elemanlarıdır (Şekil 5.11). Yapının planına göre şekillenen merdivenler çoğunlukla tek kollu olarak planlanmıştır. Genellikle sofanın uzun tarafına gelecek şekilde yerleştirilen merdivenlerle üst kat sofasına ulaşılmaktadır. Merdivenlerin geneli ahşap malzeme ile yapılmıştır. Eğimi ahşap bir kiriş üzerine oturan basamaklarda rıht yüksekliği 25 cm ye kadar çıkmaktadır.

Şekil 5.11. Alt kat sofasının üst kat sofasına bağlayan yapı elemanı merdivenler.

Dolap ve Nişler

Yerel evlerde hemen hemen her noktada fonksiyonel çözümler aranarak gerekli detaylandırmalara gidilmiştir. Evlerin içlerinde bulunan dolaplar, nişler ve yüklükler bu düşünceye örnektir (Şekil 5.12). Yüklükler genellikle odaların iç duvarlarında 130-150 cm genişliğinde, 150-190 cm yüksekliğinde ve 45-55 cm derinliğinde yapılmışlardır. Yüklükler yatakların kaldırılmak için tasarlanmışlardır. Nişler çoğunlukla kare veya dikdörtgen formlarda olup kemerli örneklerine de rastlanmaktadır. Niş boyutları değişiklik göstermekle birlikte genişlikleri 50-100 cm yükseklikleri 50-100 cm, derinlikleri 30-50 cm boyutları arasında değişmektedir. Nişlerin bazıları ahşap kapaklı bazıları kapaksızdır. Kapaksız olan nişlerde aydınlatma için gaz lambası vb. konulurken kapaklı olanlar dolap olarak kullanılmıştır.

Şekil 5.12. Evlerde yer alan gömme dolap ve nişlerin görünümü.

5.6.Cephe Oluşumunu Etkileyen Elemanlar

Kat Sayısı

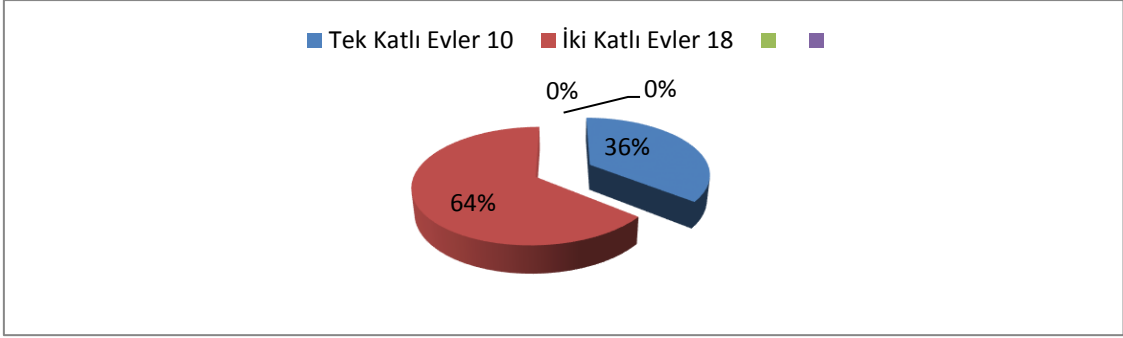
Hakkâri Evlerini tek ve iki katlı evler olarak gruplandırmak mümkündür. Tek katlı evler (envanter 02, 03, 06, 07, 10, 14, 15, 23, 24, 27 numaralı) çoğunlukla çok küçük olup mütevazi evlerdir. (Şekil 5.13).

Günümüzde bu evlerin çoğunluğu iki katlıdır. Aslında ilk zamanlar tek katlı olan evlerin üstlerine ikinci katlar ilave edilmiştir (envanter 01, 04, 05, 08, 09, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 28 numaralı). Günümüze ulaşan örnekler incelendiğinde Hakkâri evlerinin alt ve üst kat pencere tiplerindeki ve iki katta kullanılan taş rengindeki farklılıklardan değişik zamanlarda kat ilavesi yapıldığını göstermektedir. İki katlı evler çoğunlukta olup, evlerin genelinde alt kat plan şeması üst katta da devam etmektedir. Alt katta iki oda birimi varsa üst katta da iki birim vardır. Bu birimler üst katlarda çoğunlukla yaşama mekânı olurken; alt katlarda bazen yaşama mekânı bazen de tandır evi, hayvan barınağı, kiler, banyo şeklinde kullanılabilir. Banyo, mutfak gibi servis mekanları da sofanın veya tandır evinin içinde ya da sofa ile bağlantılıdır. Yapıların ikinci katı ilave edildiği zaman tandır evi, hayvan barınağı gibi birimler evden ayrılıp başka bir alanda ayrı olarak çözümlenmiştir. Bazı evlerde alt kat ile üst kat birbirinden bağımsız ayrı birer ev olarak kullanılmaktadır. Bu evlerin üst katına geçiş ya eğimden dolayı direk olarak ya da betonarme ya da ahşap bir merdivenle dışarıdan sağlanmaktadır.

Evlerin kat sayısına göre analizi şekil 5.13'de gösterildiği şekilde yapılmış ve tespitlerde bulunulmuştur. Bu tespitlerde:

En yüksek dilimde iki katlı evlerin %64 oranla envanter 01, 04, 05, 08, 09, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 28 numaralı evler,
İkinci sırada ise tek katlı evlerin %36 oranıyla envanter 02, 03, 06, 07, 10, 14, 15, 23, 24, 27 numaralı evler oldukları belirlenmiştir (Şekil 5.13).

Şekil 5.13. Evlerin kat sayılarına göre oranlanması.

Dış Kapılar

Dış kapılar genellikle çift kanatlı ahşap kapılar olup sofa içine açılmaktadırlar. Evin girişi tek kapıdan sağlanırdı. Kapılar çoğunlukla 1,50-2,20 m boyutlarında yapılmıştır (Şekil 5.14). Tek kanatlı olanları ise 110-220 cm boyutlarındadır. Bazı evlerin sokak kapılarının üst kısımları sofa aydınlatması diye üst kısımları pencereli olarak yapılmıştır. İç kapılar tek kanatlı ahşap malzemeden yapılmışlardır ve genellikle 90-190 cm boyutlarındadır. İç kapılarda ahşap süslemeler zaman zaman görülmektedir.

Şekil 5.14. Evlerin dış kapılarının görünümü.

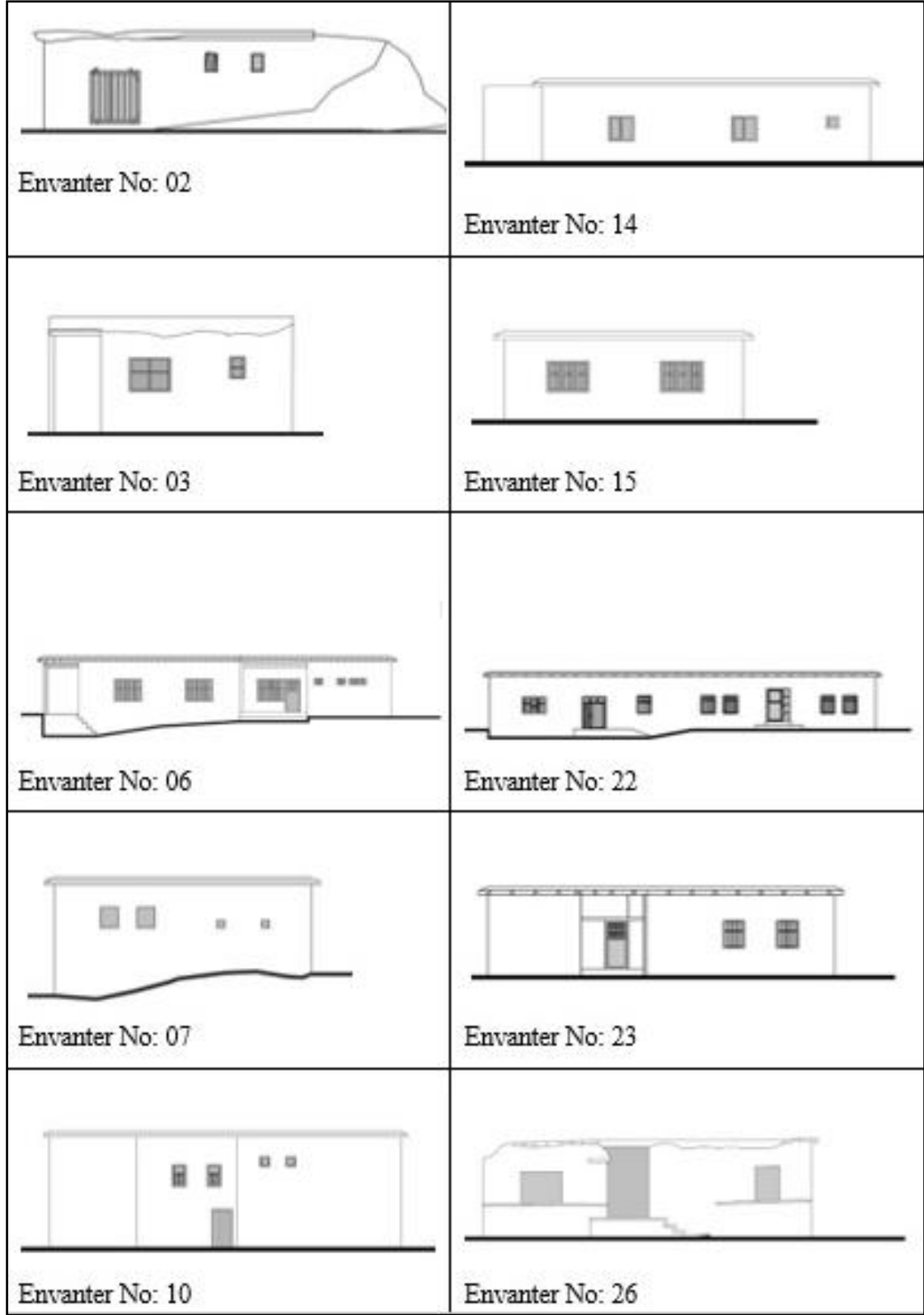
Pencereler

Yapıların cephelerinde yer alan pencerelerin geneli birbiriyle uyum içindedir. Pencerelerin amacı buldukları mekanlara daha fazla ışık ve hava imkânı sağlamaktır. Pencereler dikdörtgen veya kare boyutlarında yapılmışlardır. Evlerin alt kat pencereleri

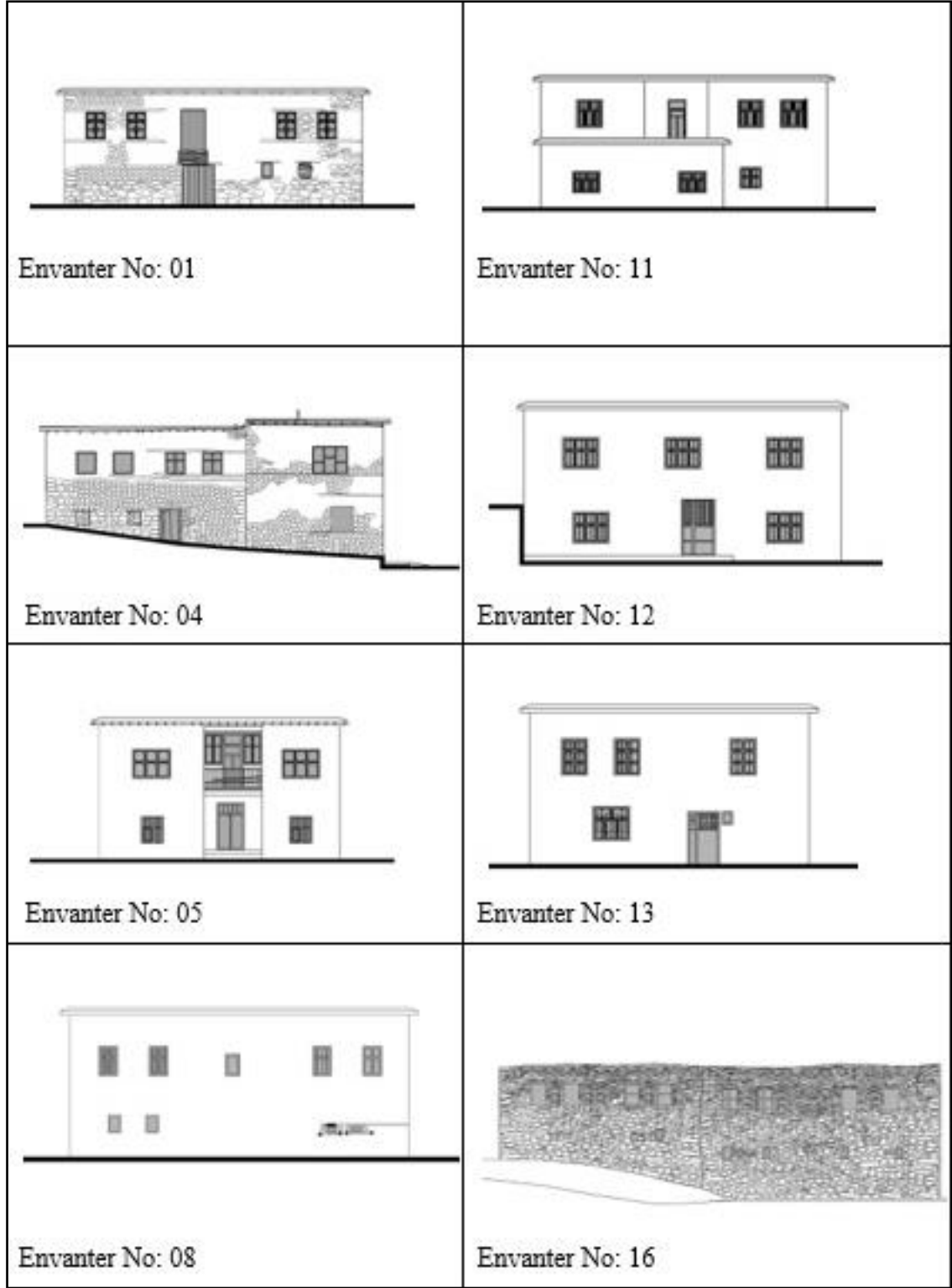
30*30 cm ya da 50*50 cm boyutlarında küçük ebatlarda yapılmıştır. Daha sonraki dönemlerde yapılan alt kat pencereleri ise 70*100 veya 90*110 cm boyutlarındadır. Üst kat pencereleri alt kat pencerelerinden daha büyüktür. 1980 öncesi yapıların pencere boyutları 90*120 cm boyutlarında yapılırken sonraki dönem pencereleri daha büyük boyutlarda yapıldığı görülmektedir.

5.7. Cepheler

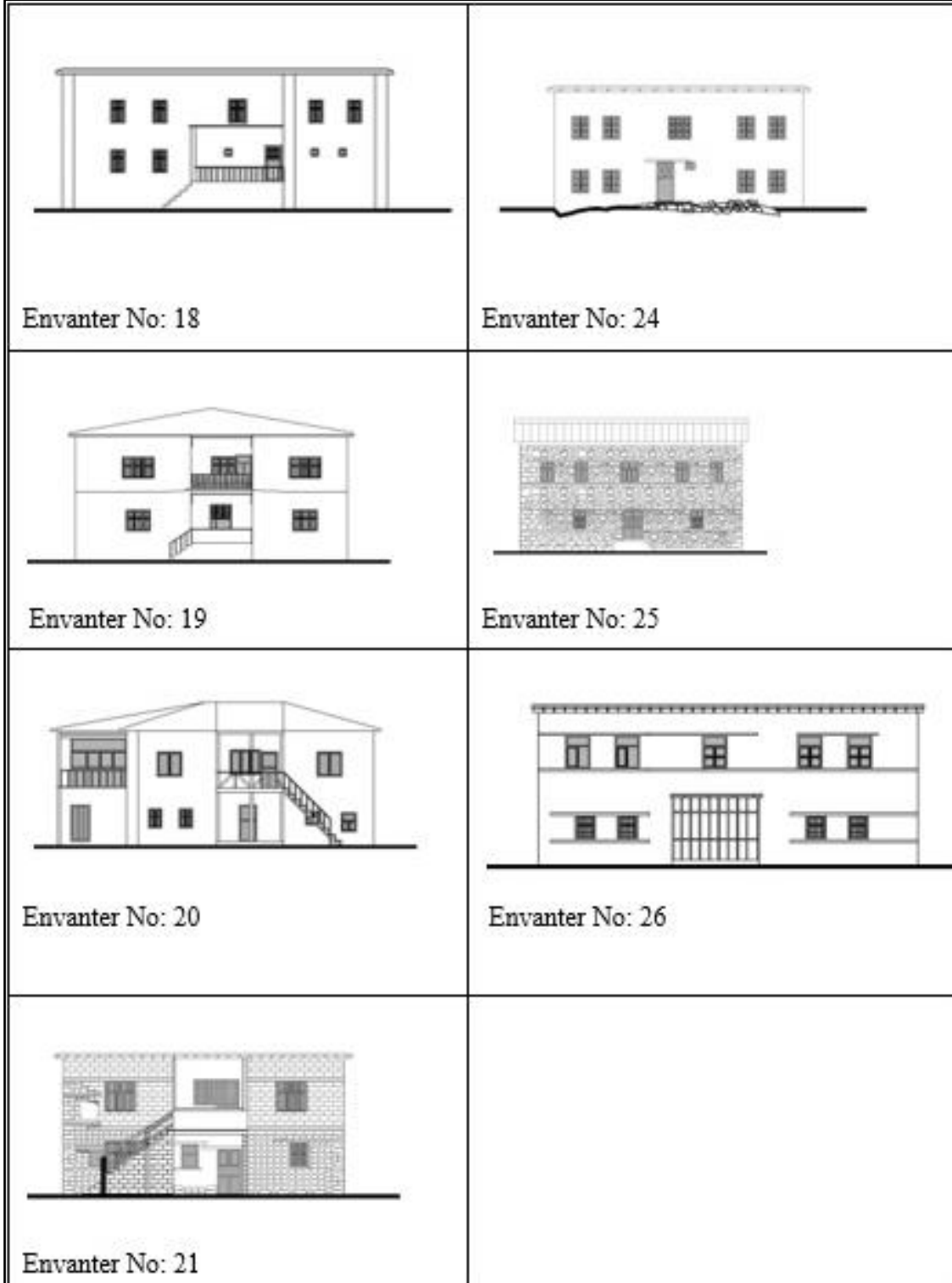
Hakkâri yerel evlerinin dış cepheleri sade, gösterişten uzak bir görünüme sahiptir. Evler genellikle cumbasız, düz tek parça olarak tasarlanmışlardır. Bunun sonucu olarak da yapının dış cephesinin donuk ve sade bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Dış cephede göze çarpan yapı üzerindeki kapı ve pencere boşlukları cepheyi belirlemektedir. Tek veya iki katlı inşa edilen evlerde zemin kat pencereleri küçük ve sadedir. Bu pencerelerin üzerine güvenlik amacıyla demir parmaklıklar konulmuştur. Üst kat pencere sayıları ve ebatları da zemin katta yer alan pencerelere göre daha büyük ve detaylı yapılmış olup dikdörtgen formdadır. Dış cephede çoğunlukla pencereler belli bir düzen içindedirler. Daha çok iki oda arası sofa plan tipine sahip evlerin cephesi iki oda arası penceresi arasından çıkan balkon ile hareketlendirilmiştir (envanter 21,22). Son dönem yapılan evlerin cephelerinde kireç veya beton sıva kullanıldığı görülmektedir. Bazı evlerde sal taşı kullanılarak yapılan saçaklar cepheye farklılık katmaktadır. İncelenen evlerin zemin katlarında gerek yapı malzemesinin gerekse mekanların özelliği nedeniyle sağır yüzeyler üst katlara oranla daha fazla olduğu görülmektedir. İncelenen evlerde boşluk ve dolulukların dengelenmeye çalışıldığı görülmektedir. Tek katlı halde inşa edilmiş olan evlere bakıldığında pencere boyutlarının ufak olduğu doluluk oranının boşluk oranından fazla olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 5.19). İki katlı olan evlerde ise alt kat pencerelerinin boyut ve sayılarının üst katlara göre daha az olduğu görülmektedir (Şekil 5.20). Alt kat doluluk oranının fazla iken üst kat boşluk oranının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Buna sebep olarak; üst katların sonraki dönemlerde inşa edilmiş olması ve yaşam mekânlarının üst katta yer alması olarak gösterilebilir.

Şekil 5. 15. Tek katlı evlerin cephe düzeni.

Şekil 5.16. İki katlı evlerin cephe düzeni.

Şekil 5.16. İki katlı evlerin cephe düzeni (devamı).

Çizelge 5.1. Yerel Hakkâri evlerinin tarihsel gelişimi.

1800'lü Yılların Sonu

Bu dönemde inşa edilen yapılar günümüze kadar gelmiş en eski yapılardır. Bu Yapıların en önemli özelliği pencere boyutları ve dış cephenin sıvasız oluşudur.

1930-40'lı Yıllar

Bu dönemin yapıları ise günümüzde çok az sayıda kalan örnekleri içermektedir. Bu yapıların en önemli cephe özelliği alt kat ve üst kat pencereleri arasındaki uyumdur.

1950-60'lı Yıllar

Bu dönemden kalan yapıların sayıları diğer dönemlere göre daha fazladır. Cepheye yansıyan en önemli özellikleri alt katlarının belli dönemlerde üst katları farklı dönemlerde inşa edilmesidir.

1970-2000'li Yıllar

Günümüzde sayıları en fazla olan yapılardır. Bu yapıların çoğunluğu 1990'lı yılların başında inşa edilmiş ve 2000'li yılların başlarında bir kısmı yıkılıp yerlerine betonarme yapılar yapılmıştır.

6. SONUÇ

Yerel evler yapıldıkları zamandan günümüze buldukları yerin kültürel ve fiziksel birikimlerini getirmektedir. Geleneksel yöntemler ile yapılan evlerde yerel veriler ev tasarımında önemli bir ölçüde etkili olmaktadır.

Doğu Anadolu ev örneklerine bakılarak elde edilen verilere göre; Van, Elâzığ (Harpur), Erzurum, Bitlis, Muş evlerinin; Hakkâri yerel evleri ile benzer mimari özelliklere sahip olduğu gözlemlenmiştir (Bkz. 2.1). Bu evlerde genelde yerel malzemenin kullanıldığı ve yerel inşa tekniği ile inşa edilmiş oldukları görülmektedir. Evlerin hepsi kagir sistemde taş, ahşap, kerpiç malzemedan inşa edilmiş olup üst örtü sistemleri düz toprak dam şeklinde yapılmışlardır. Kat sayılarının ise genellikle tek veya iki katlı halde oldukları görülmektedir. Hakkâri yerel evleri ile Çukurca ilçesinde bulunan tarihi taş evlerle ilgili benzer özellikler olduğu tespit edilmiştir. S. Direk (2018)'e göre; Çukurca taş evleri kagir sistemde taş, ahşap ve kerpiç malzemedan inşa edilmiştir. Kat sayılarının tek, iki ve üç katlı halde ve dikdörtgen ya da kare formda yapıldığını tespit etmiştir. Sayan (2000)'e göre ise duvarları harçla tutturulmuş düzgün sıralı moloz taşlarla örüldüğünü, dış cephe-deki taşların daha düzgün olduğunu ve tavanda ve tabanda ahşap hatılların kullanıldığını söylemektedir.

Hakkâri evleri, genellikle dışa dönük ve dış mekanla iç içe bir yapıya sahip ve bahçe içinde veya sokak üzerinde konumlanmışlardır. Sokaklar topografya ile uyumlu olacak şekilde dar bir yapıya sahiptirler. Evler konumlandırılırken belli bir imar planına göre konumlandırılmadıkları için, dağınık bir yerleşme görülmektedir. Yapılar genellikle ayrıık nizam şeklinde olup bitişik nizam şeklinde inşa edilmiş olanları da mevcuttur. Evlerin çoğunluğunun bahçeli ve yanda konumlanma şeklinde oldukları gözlemlenmiştir. Bunların fazla olması evlerin hem mahremiyeti koruyan hem de bulunduğu çevreden kopmayan özelliklerinin olduğunu göstermektedir.

Hakkâri yerel evlerine bakıldığı zaman evlerin oluşumunda yörenin iklim şartları, halkın sosyoekonomik yapısı, topografyanın etkili olduğu görülmektedir. Bu evler basit ve sade tutulmuş, insan ihtiyaçlarını giderebilecek minimum boyutlara sahiptir. İncelenen evlerin planlarına bakıldığı zaman dış sofalı plan tipi ve iç sofalı plan tipine sahip oldukları görülmektedir. Evler genellikle tek ve iki katlı olmak üzere iki şekilde yapılmıştır.

Tek katlı olan evlerin iç sofalı ve tek sofalı plan tipinde olanları mevcuttur. İncelenen evlerin ağırlıklı olarak iç sofalı plan tipinde oldukları tespit edilmiştir. Bunların plan ör-gütlemesi ise genellikle sofa-oda, sofa-iki oda şeklindedir. İki katlı olan evlerin çoğunlu-ğunun ilk başta tek katlı oldukları daha sonra yeni mekanlara ihtiyaç olmasından dolayı ikinci katın yapıldığı görülmektedir. Bu evlerin alt kat plan şeması üst katta da devam etmektedir. Evlerde katlar arası bağlantı ya ayrı çözümlenmiş ya da iç mekânda yer alan düşey yapı elemanı olan ahşap merdivenlerle sağlanmıştır. Evlerin ilk yapıldıkları zaman içlerinde tandır evi, ahır gibi birimler yer alırken daha sonradan bunlar evden ayrı olarak çözümlenmiştir. S. Direk (2018)'e göre Çukurca evlerinde alt kat birimlerinin servis kısmı ve üst katlardaki birimler ise yaşama mekanları olarak düzenlendiğini söylemekte-dir. Evlerin çoğunluğunda banyo, tuvalet gibi birimlerin ayrı birer mekân olarak bulun-madığı daha sonradan evlere eklendiği görülmektedir.

Evler konumlandırılırken genellikle düz zeminler tercih edilmiştir. Eğimli arazi-lerde ve kayalıklar üzerine kurulu olan evlerde mevcut olup katlar arasındaki bağlantı-larda eğimden yararlanılmıştır. Bu konuda Hakkâri yerel evleri Çukurca tarihi evleri ile farklılık göstermekte olup, Top (2010)'a göre Çukurca tarihi taş evleri genellikle kayalık bir yamaca yerleştirilecek şekilde konumlandıklarını belirtmektedir. Evler çoğunlukla tek parça halinde çıkmasız ve balkonsuz olarak yapılmışlardır. Balkonlu olan evler genellikle yakın zamanda yapılmış evlerden oluşmaktadır. Bazı evlerde balkon elemanı yapıyı iki ayrı yapı olarak kullanmak amacıyla yapılmıştır.

Cepheler oldukça sade bir yapıda olup cepheye hareketlilik katan pencereler ve dış kapılardır. Cepheler yapının yapıldığı dönemi bize aktaran en önemli elemanlar ol-muştur. Pencere boyutları ve yapıda kullanılan taşların yıpranma izleri yapının yapım ta-rihi hakkında genel bir tarih aralığı verilmesini sağlamıştır. 1800'lü yıllarda inşa edilen yapıların çoğunluğunda mazgal ve küçük boyutlarda pencereler ve çift kanatlı ahşap ka-pılar kullanıldığı yapıların sıvasız olduğu görülmektedir. 1930-50 yıllarında inşa edilen evlerin ise pencere boyutları daha büyük yapıldığı ve bu evlerin genellikle daha önceki dönemlerde inşa edilen yapıların ikinci katı olduğu görülmektedir. 1960 ve günümüze kadar yapılan evlerin ise önceki dönemlere ait evlerle benzerlik gösterdiği gözlemlenmiş-tir. 1800'lü yıllara ait evlerin çok az kaldığı ,1960'lı yıllardan sonra yapılan evlerin ise çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Tanımlamaya çalışılan tarihi, mimari ve yerel değerleri olan bu evlerin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması kent kimliği açısından önemlidir ve gerekmektedir. Ancak günümüzün ekonomik koşulları, hızlı değişen kentleşme ve insanların yaşamındaki farklılaşma gibi pek çok nedenlerle, bu yapılar kullanılmamakta ve yıkılmaya terk edilmektedirler.

Yerel evler, kültür mirasının en önemli öğelerinden olup; yöre insanının yaşam tarzını, ekonomik durumunu, kültürel değerlerini yansıtmaları bakımından değerlidir. Geçmişin izlerini sürdüren bu evlerin restore edilerek aslına uygun bir şekilde kullanılması beklenmektedir. Yapılan bu yüksek lisans çalışması ile; Hakkâri yerel evlerinin genel özellikleri ortaya konularak, rölöve ve resimlerle tespitlerini yapılarak kültürümüze kazandırması amaçlanmıştır. Dolayısıyla bu konudaki ilk ve özgün çalışma olması nedeniyle bu yüksek lisans tezi gelecekte yapılacak olan çalışmalara temel kaynak oluşturacaktır.

Bu çalışmanın devamında Hakkâri yaşam kültürüne ışık tutan bu yapıların korunarak geleceğe aktarılması kültürel değerlerin sürekliliği açısından yararlı olacaktır. Farklı işlevler verilerek kent kültürünün ve tarihinin tanıtılması amacıyla da bu evlerin korunması önemlidir. Dolayısıyla günümüzde yerel ev örnekleri yapılırken bu çalışma tasarıma kaynak oluşturabilecektir.

Öte yandan bu tez kapsamında sadece 5 mahalle ve 30 yerel ev incelenmiştir. Hakkâri'nin diğer mahallelerinde yer alan diğer evlerde başka bir çalışma kapsamında incelenirse Hakkâri merkez yerel ev literatürü tamamlanmış olabilir. Ayrıca diğer ilçelerinde yer alan yerel konutlarda başka çalışmaların konusu olabilir.

KAYNAKLAR

- Ağacanoğlu, T. 2018. *Sözlü Görüşme*, Biçer mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi:11.10.2019.
- Akan, F. 2019. *Sözlü Görüşme*, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi:14.04.2019.
- Alikılıç, D., 2010. Hakkâri Adı,1. *Hakkâri* (Editör: Mehmet Top). Hakkâri Valiliği, 6, Ankara. 55.
- Anonim, 2017a. Hakkâri İl'inin ilçeleri. <https://www.lafsozluk.com/2009/03/hakkari-ili-nin-ilceleri-ve-nufussayilari.html>, Erişim tarihi: 15.11.2017.
- Anonim, 2017b. Hakkâri nüfusu. https://www.nufusu.com/ilce/merkez_hakkari-nufusu, Erişim tarihi: 20.03.2019.
- Anonim,2017c. Hakkâri Kalesi ve Bay Kalesi. <http://wouturkey.com/forum/viewtopic.php?p=4055004>, Erişim tarihi: 15.11.2017.
- Anonim, 2017d. Hakkâri Kalesi. http://wouturkey.com/t.php?p=/tr463/fatih_civelek_hakkari_kalesi_11.jpg, Erişim tarihi: 10.11.2017.
- Anonim, 2017e. Hakkârim sevdam facebook sayfası. https://www.facebook.com/pg/HakkarimSevdam/photos/?tab=album&album_id=201079420056977&ref=page_internal, Erişim Tarihi 01.09.2017.
- Anonim, 2018a. Kaleler ve gözetleme yapıları. <https://hakkari.ktb.gov.tr/TR-159090/kaleler-ve-gozetleme-yapilari.html>, Erişim tarihi: 10.01.2019.
- Anonim, 2018b. Hakkâri,1976. <https://tr.pinterest.com/pin/517702919639246522/?lp=true>, Erişim tarihi: 10.01.2018.
- Anonim, 2018c. Hakkâri nüfusu. <http://www.nufusune.com/hakkari-nufusu>, Erişim tarihi: 21.03.2018.
- Anonim, 2018d. Hakkâri Kalesi. http://wouturkey.com/t.php?p=/tr463/fatih_civelek_hakkari_kalesi_11.jpg, Erişim tarihi: 15.11.2018.
- Anonim, 2018e. Mir Kalesi. <http://hakkarikentrehberi.com/City-Page/1034/mir-kalesi-keleha-mir>, Erişim tarihi: 25.10.2018.
- Anonim, 2019a. Eski Türkiye fotoğrafları arşivi. <http://www.eskiturkiye.net/785/harput-elazig-1907>, Erişim tarihi: 15.04.2019.
- Anonim, 2019b. Geçmişin Zerafeti Erzurum evleri. <http://haberciniz.biz/gecmisin-zerafeti-erzurum-evleri-erzurum-889770h.htm>, Erişim Tarihi 21.04.2109.
- Anonim, 2019c. Hakkâri'nin konumu. <http://www.hakkarikulturturizm.gov.tr/TR-159078/hakkarinin-konumu.html>, Erişim tarihi: 10.01.2019.
- Anonim, 2019d. 10 bin yıllık kaya resimleri kayıt altına alındı. <https://www.sabah.com.tr/galeri/turkiye/10-bin-yillik-kaya-resimleri-kayit-altina-alindi/6>, Erişim tarihi: 24.03.2019.
- Anonim, 2019e. Hakkâri Stelleri. [https://www.arkeolojikhaber.com/haber-hakkari-stelleri-15853/](https://www.arkeolojikh Haber.com/haber-hakkari-stelleri-15853/), Erişim tarihi: 24.03.2019.
- Anonim, 2019f. Kayme sarayı restore edildi. <https://www.haberler.com/kayme-sarayi-restore-edildi-10953745-haberi/>, Erişim tarihi: 15.02.2019.
- Anonim, 2019g. Çukurca'daki 400 yıllık evler turizme kazandırılıyor. <http://www.hakkari.gov.tr/cukurcadaki-400-yillik-tarihi-kale-evlerturizme-kazandiriliyor>, Erişim tarihi: 24.04.2019.
- Anonim, 2019h. Hakkâri esnafı. <https://www.haberler.com/ilce-yapilma-kararini-protesto-eden-hakkari-esnafi-8672266-haberi/>, Erişim Tarihi: 18.04.2019.

- Aslan, M. 2019. *Sözlü Görüşme*, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 13.04.2019.
- Atacan, S.E., 1996. *Geleneksel Gaziantep Evleri Plan ve Form Özellikleri*, (yüksek lisans tezi, basılmamış). YDÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Aydın, M. 2019. *Sözlü Görüşme*, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 14.04.2019.
- Aytaç, İ., Bahçeci, F., Geleneksel Balaban evlerinin mimari ve yapısal özellikleri, *Social Sciences Dergisi*, **13** (2): 85-118.
- Bor, H. 2019. *Sözlü Görüşme*, dağgöl Mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 13.04.2019.
- Cuinet, V., 1892, La Turguie D'asie, Tome II, Paris D. İ. E. Hakkâri köye etüdüdü, 728-731
- Çallı, S. 2019. *Sözlü Görüşme*, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 16.0.2019.
- Dayan, Z. 2018. *Sözlü Görüşme*, Karşıyaka mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 11.03.2018.
- Ertuş, A. 2019. *Sözlü Görüşme*, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 08.04.2019.
- Güldal, H. 2018. *Sözlü Görüşme*, Biçer mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 25.10.2018.
- Güldal, İ. 2018. *Sözlü Görüşme*, Biçer mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 11.10.2018.
- Gündoğdu, H., 1996. Genel özellikleri ile Erzurum evleri. *Miletin Sesi Gazetesi* 3: 7-11.
- Işık, U., 2017. *Muş Geleneksel Konut Mimarisinde Değişim* (yüksek lisans tezi, basılmamış). YDÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- İlgün, Ş., 2007. *Geleneksel Yozgat Evleri* (yüksek lisans tezi, basılmamış). SÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kahraman, N. 2018. *Sözlü Görüşme*, Biçer mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 04.10.2018.
- Karakaş, S., 2008. *Elâzığ Geleneksel Konut Kültürü* (yüksek lisans tezi, basılmamış). SÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Köşklü, Z., Önal, R.Ç., 2017. Erzurum/İspir Yedigöl köyünde bulunan geleneksel evler, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, **38**: 177-195.
- Kuban, D., 1995. *Türk Hayatlı Evi*, Eren Yayıncılık. İstanbul. 3-13.
- Kunduracı, O., 2005. Konya Karapınar evlerinden örnekler. *Sanat Tarihi Dergisi*, **12** (2): 75-102.
- Kurucu, M., 2014. *Ordu'nun Osmanlı Dönemi Mimari Dokusunun Gelişimi* (doktora tezi, basılmamış). YYÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Mühürdaroğlu, E. 2018. Sözlü görüşme, Pehlivan mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme Tarihi:25.11.2018.
- Mühürdaroğlu, K. "Kişisel fotoğraf arşivi".
- Mühürdaroğlu, Ş. 2018. Sözlü görüşme, Karşıyak mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 01.04.2018.
- Önal, R.Ç., 2015. *Erzurum/İspir İlçesinde Geleneksel Ev Mimarisi* (yüksek lisans tezi, basılmamış). AÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Özdeniz, M.B., Bekleyen, A., Gönül, İ.A., Gönül, H., Sarıgül, H., Dalkılıç, N., Yıldırım, M., ve İter, T. 1998. Geçmişten geleceğe Harran yöresel mimarisi, *Yapı Dergisi*, **98**: 95-100.

- Özdiñç, S. 2019. Sözlü görüşme, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 13.04.2019.
- Özkan, N. 2018. Sözlü görüşme, Pehlivan mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 28.11.2019.
- Özkahraman, E., "Kişisel fotoğraf arşivi".
- Öztürk, Ş., 2006. Van evlerinin plan oluşumu ve gelişimi, 19. *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu* (Editör: O. Belli). Van Valiliği, İstanbul. 173.
- Parker, J.W., 1842. Travels and Researches In Asia Minor, Mesopotamia, Chaldea and Armenia. 364. Londra.
- Payaslı Oğuz, G., Aksulu, B., 2016. Geleneksel Bitlis evleri: koruma sorunları ve öneriler, *Megaron Dergisi*, 11 (1): 63-77.
- Sayan, Y., Öztürk, Ş., 2001. *Bitlis Evleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları, 356, Ankara. 176.
- Savasçioğlu, R., 2008. *Tarihi Kilis Evleri* (yüksek lisans tezi, basılmamış). SÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sevin, V., 2001. Hakkâri stelleri: Zap ırmağı kıyısında bozkır göçebeleri, *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi*, 4:79-88.
- Sezgin, H., 1894. Venküler Mimari ve günümüz koşullarındaki durumu. *Mimarlık Dergisi*, 3: 201-202.
- Sezgin, H., 2006. Yöresel konut mimarisi ve Türkiye'deki örnekleri hakkında. *Tasarım Kuram Dergisi*, 3 (4):1-20.
- Sönmez, R. 2018. Sözlü görüşme, Karşıyaka mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 18.04.2018.
- Sözen, M., Eruzun, C., 1992. *Anadolu'da Ev ve İnsan*, Emlak Bankası Kültür Yayınları. Ankara.15.
- Subaşı Direk, Y., Kurucu M., 2009. Van ve Harran geleneksel kerpiç konutlarının ekolojik açıdan kıyaslanması, *Uluslararası Ekolojik Mimarlık ve Planlama Sempozyumu*, 22-25 Ekim 2009, Antalya.
- Subaşı Direk, Y., Investigation of historical Çukurca houses for ecological architecture, *Proceedings of the International Civil Engineering & Architecture Conference*, 17-20 Nisan 2019, Trabzon.
- Suvağcı, M. 2018. Sözlü görüşme, Pehlivan mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 23.11.2018.
- Sümerkan, M.R., 1990. *Biçimlendiren Etkenler Açısından Doğu Karadeniz Kırsal Kesiminde Geleneksel Evlerin Yapı Özellikleri* (doktora tezi, basılmamış).KATÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şahin, Ş., 2010. *Ordu Geleneksel Evleri Üzerine Bir Çalışma* (yüksek lisans tezi, basılmamış). KATÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şen, F. 2019. Sözlü görüşme, Dağgöl mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 18.04.2019.
- Şenol, P., Akan, E, A., 2011. Kırsal yaşam/kırsal konut: bir yaşam biçimi olarak geleneksel kırsal konut üretiminde Kızılcık köyü örneği, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011 (24): 143-160.
- Tekçe, H. 2018. Sözlü görüşme, Karşıyaka mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 10.03.2018.
- Tekçe, S. 2018. Sözlü görüşme, Karşıyaka mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 12.03.2018.
- Top, M., 2006. Hakkâri'nin Orta Çağ ve sonrası kültürel dokusu üzerine bir değerlendirme, 17. *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu* (Editör: O. Belli). Van Valiliği, İstanbul. 173.

- Top, M., 2007. Hakkâri'deki taşınmaz kültür varlıkları hakkında bir değerlendirme. **III. Van Gölü Havzası Sempozyumu** (Editör: O. Belli). Hakkâri Valiliği, Ankara. 222-239.
- Top, M., 2010. **Hakkâri**. T.C. Hakkâri Valiliği Yay. No: 6, Ankara.
- Tuncer, R. 2018. Sözlü görüşme, Pehlivan mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 08.10.2018.
- Tursun, İ. 2018. Sözlü görüşme, Biçer mahallesi, Hakkâri/Merkez, Görüşme tarihi: 11.10.2018.
- Uşma, G., Urfalıoğlu, N., 2018. Geleneksel Van Evlerinin Cephe Özellikleri ve Tipolojisi Üzerine Bir İnceleme, **Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi**, **33** (1): 1-16.
- Yazar, T., Yasa, A. A. ve Doğan, P., 2011. Dörtdivan geleneksel konut mimarlığı üzerine bazı gözlemler. **21. Yüzyılda Köroğlu ve Bolu Araştırmaları Uluslararası Köroğlu, Bolu Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri**. AİBÜ BAMER Yayınları, Bolu. 690-728.

EKLER

Ek.1. Hakkâri İl'inin 2011 yılına ait hali hazır haritası

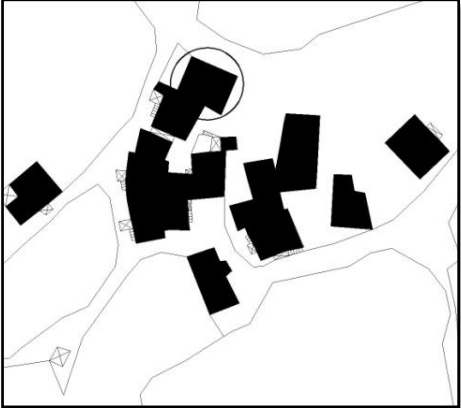
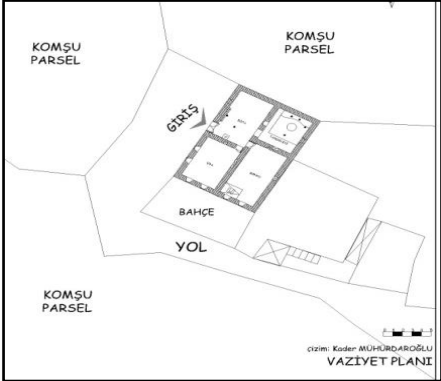

Ek.2. Hakkâri İl'inin 1992 yılına ait hazırlanmış olan tapu ve kadastro haritası

Ek.3. Yapı tanıtım kataloğu

ENVANTER NO: 01		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Biçer Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Nebi Çelik Yapım Yılı (Tahmini):1800'lü Yılların Sonu	Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐	
	İşlev:	Konut	☐
		Kullanılmıyor	☒
		Depo/Diğer	☐
Değişiklik:	Ana Kitlede	☒	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 980*1390			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat	☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐	Dış Sofalı Plan Tipi	☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒	Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☒	Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐ Kırma Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐ Metal ☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☒
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☐	Yanda ☒
	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
	Boyutu cm (En* Boy)	150*110, 115*90	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐ PVC ☐
	Boyutu cm (En*Boy)	30*50, 90*130, 120*100	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

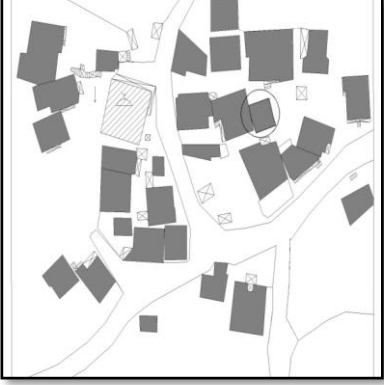
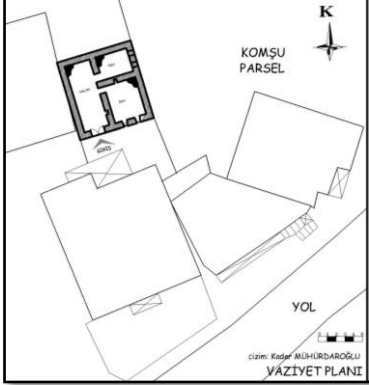
ENVANTER NO:01

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

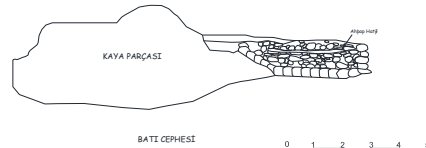
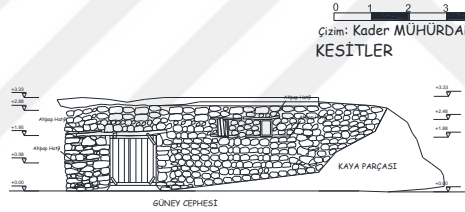
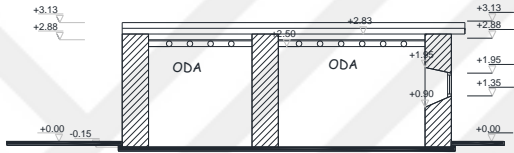
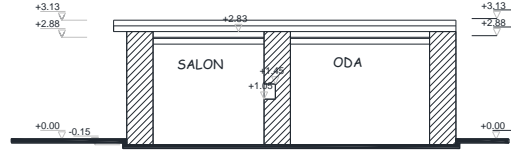
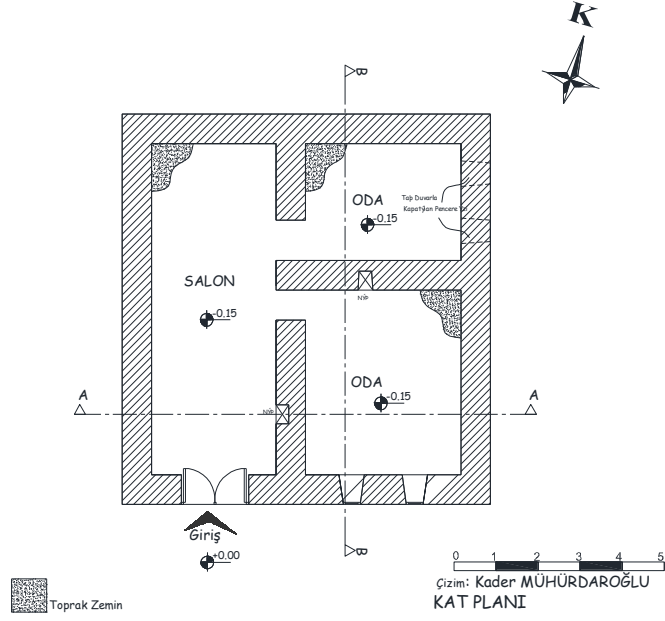

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 02		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez	Konum:	Bahçe içinde ☐	Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Biçer Mahallesi	İşlev:	Konut ☐	
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Nebi Çelik		Kullanılmıyor ☒	
Yapım Yılı (Tahmini):1800'lü Yılların Sonu	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
		Ana Kitlede ☐	
		Plan Düzeninde ☐	
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 875*920			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒	İki Kat ☐	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐	Dış Sofalı Plan Tipi ☒	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☒	Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐ Metal ☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☐	Yanda ☒
	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
	Boyutu cm (En* Boy)	160*175	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐ PVC ☐
	Boyutu cm (En*Boy)	40*60	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:02 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

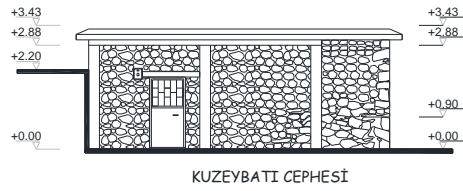
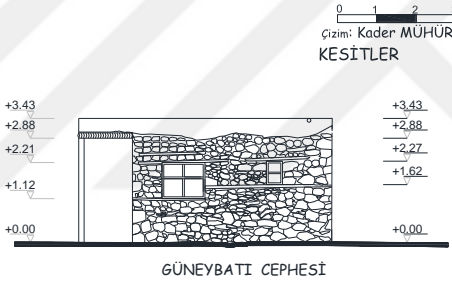
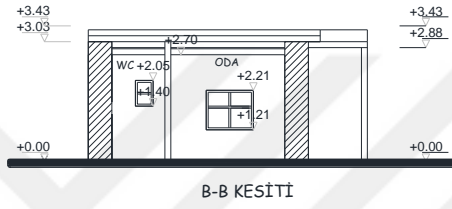
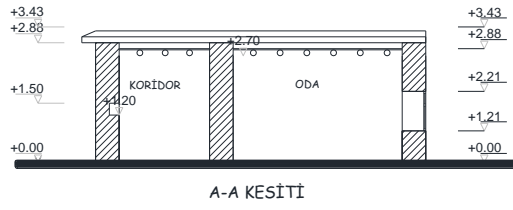
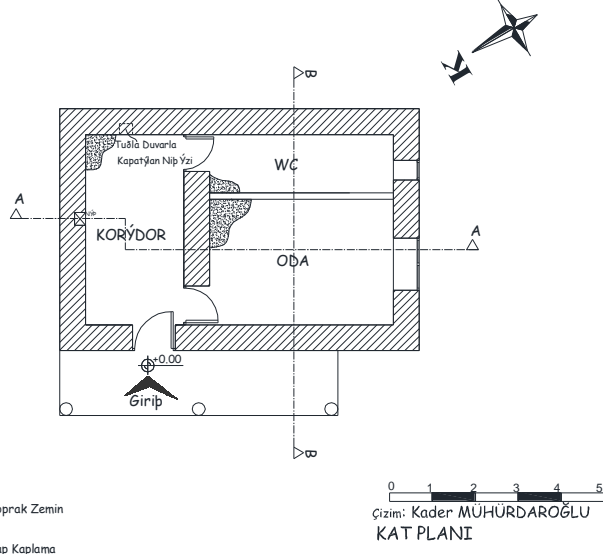
ENVANTER NO: 03		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Biçer Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: İlhan Tur-sun Yapım Yılı (Tahmini):1930-1940	Konum:	Bahçe içinde ☐	Sokak üzerinde ☒
	İşlev:	Konut	☐
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☒
Değişiklik:	Ana Kitlede	☐	
	Plan Düzeninde	☐	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 560*840			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒	İki Kat	☐
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐	Dış Sofalı Plan Tipi	☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☒	Kerpiç Yığma ☐
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐
	Örtü Malze-mesi	Toprak ☒	Ahşap ☐
	Saçak Malze-mesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☐	Yanda ☒
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Metal ☒
	Boyutu cm (En* Boy)	100*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
	Boyutu cm (En*Boy)	120*100, 45*65	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

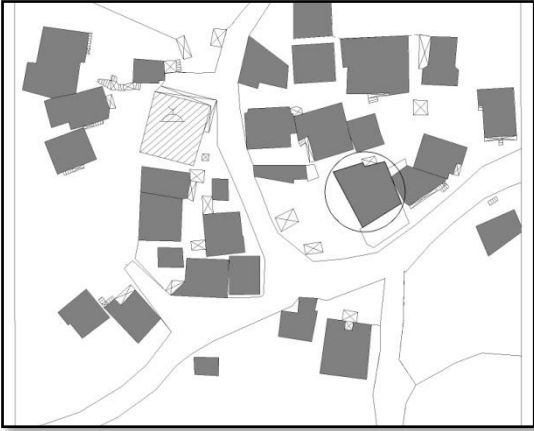
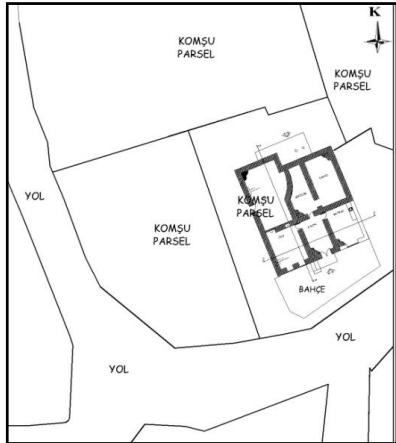
ENVANTER NO:03

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 04		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Biçer Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Said Kahra- man Yapım Yılı (Tahmini):1930-1940	Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐	
	İşlev:	Konut	☐
		Kullanılmıyor	☐
	Değişiklik:	Depo/Diğer	☒
Ana Kitlede		☒	
Plan Düzeninde		☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1335*1550			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐		İki Kat ☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒		Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☒		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	100*150, 120*210, 115*210, 90*170	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	60*60, 45*85, 90*100, 90*120, 160*125,	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:04

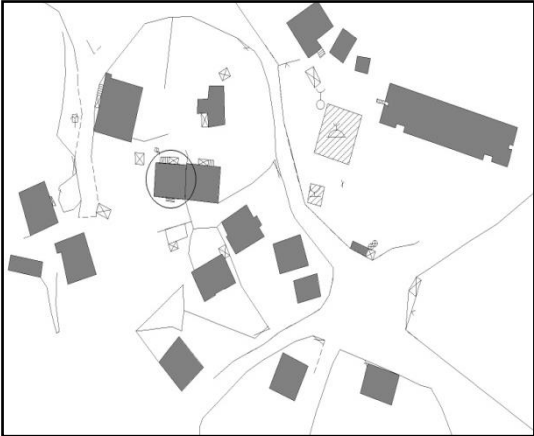
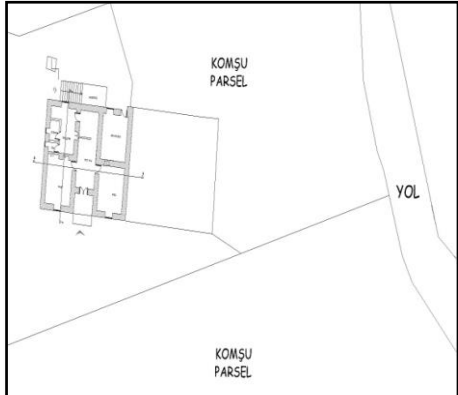
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

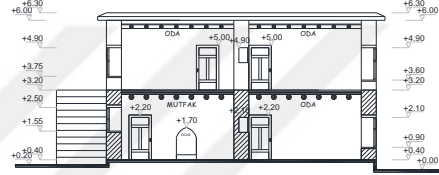
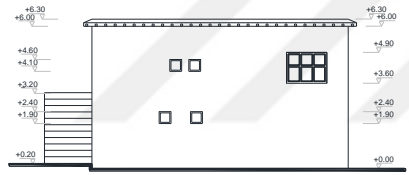
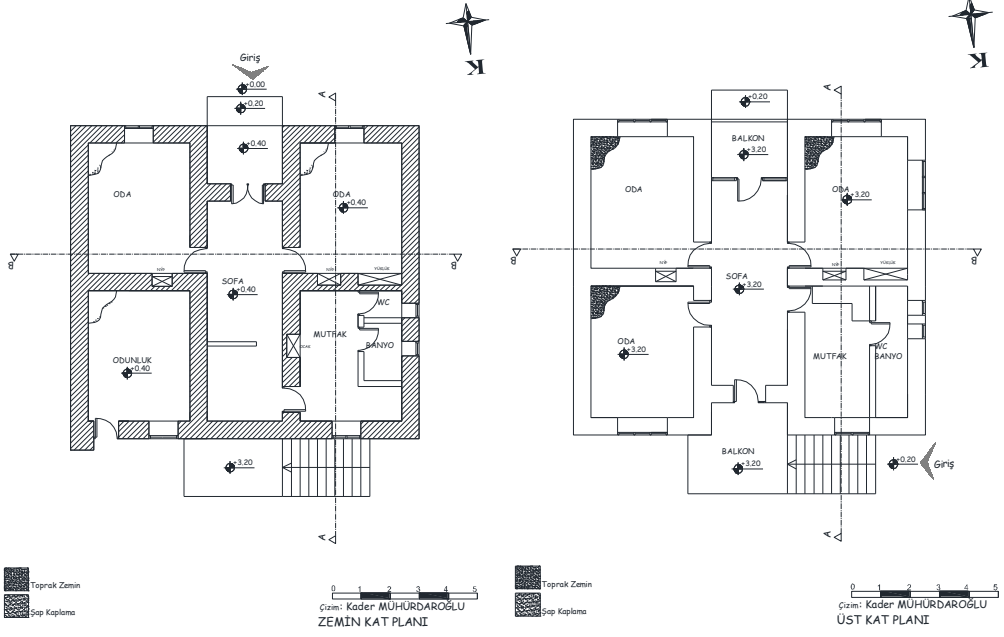
ENVANTER NO: 05		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Biçer Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Tahsin Ağacanoğlu			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini):1950-1960			Depo/Diğer ☐
		Değişiklik:	Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☐
			Cephe Düzeninde ☐
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1200*1120			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐ İki Kat ☒		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☒ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	120*210, 90*210, 90*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☒ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*50, 170*130, 100*115, 100*70, 85*140	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

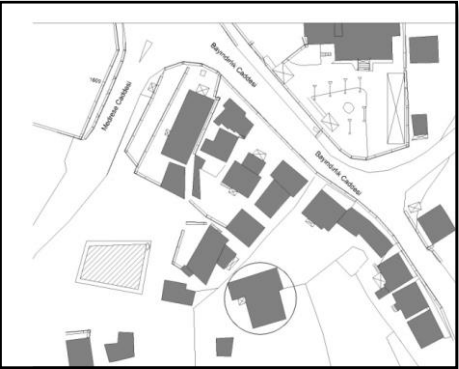
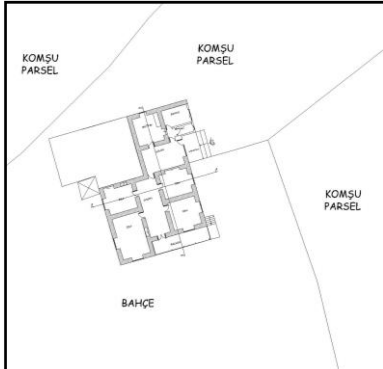
ENVANTER NO:05

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

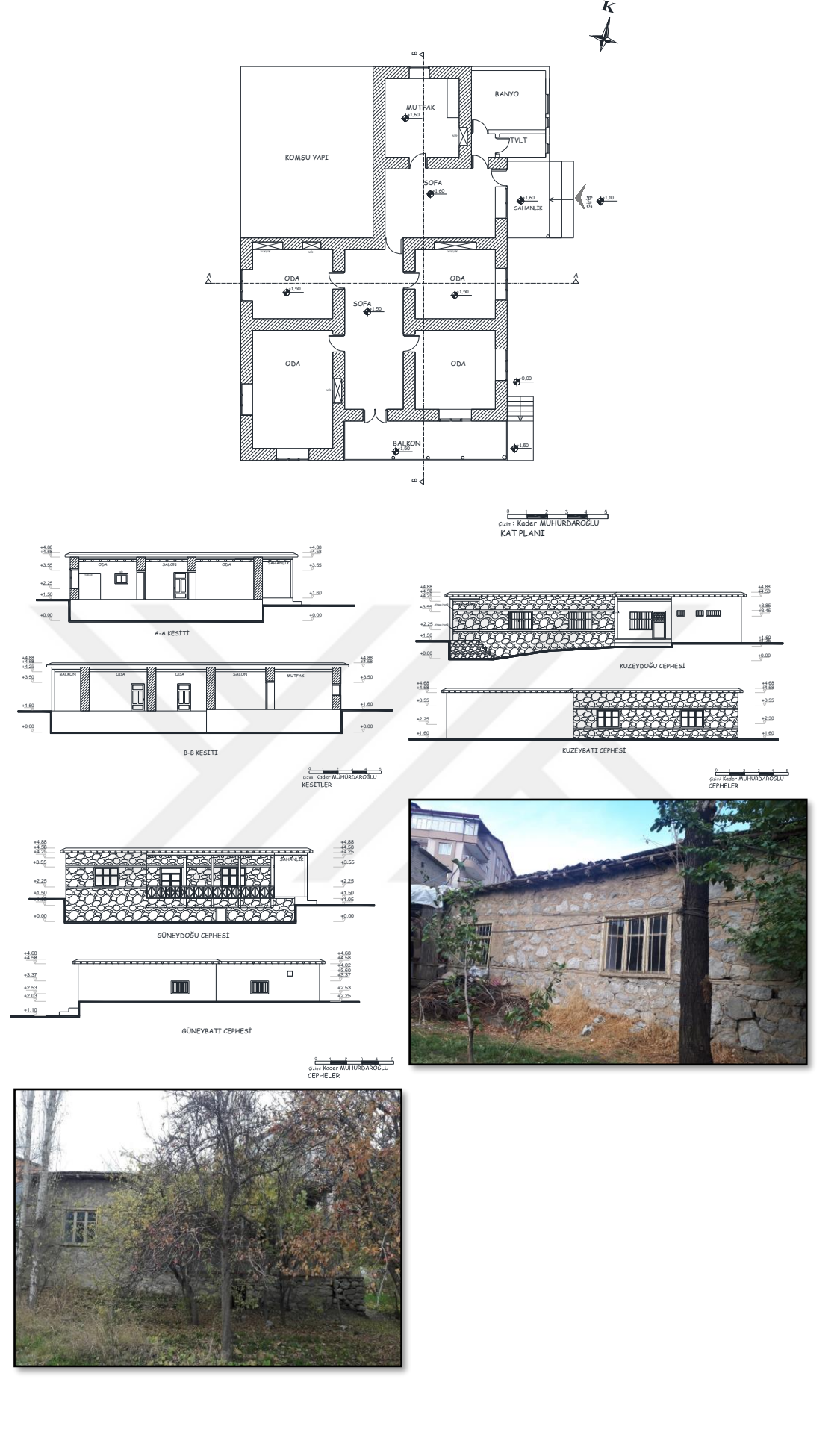

Ek.3.'ün devamı

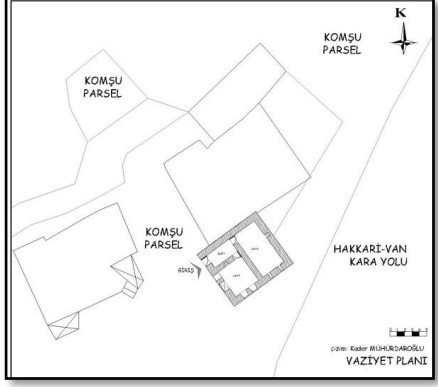
ENVANTER NO: 06		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez	Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐	
Mahalle: Biçer Mahallesi	İşlev:	Konut ☒	
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Halit Güldal		Kullanılmıyor ☐	
Yapım Yılı (Tahmini):1950-1960	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
		Ana Kitlede ☒	
		Plan Düzeninde ☒	
	Cephe Düzeninde ☒		
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1540*2000			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒		İki Kat ☐
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒		Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kırma Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	90*195, 140*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	36*36, 114*84, 130*160, 100*50, 50*50	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:06 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

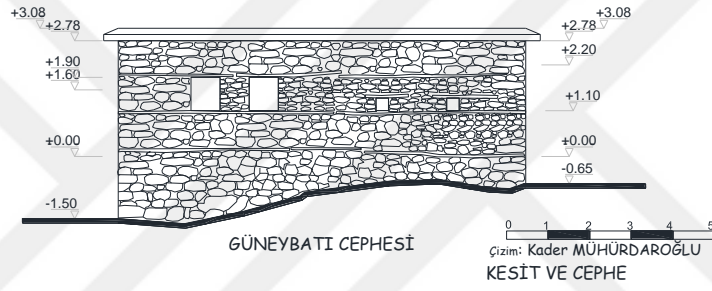
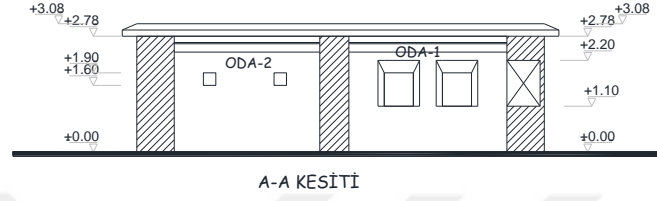
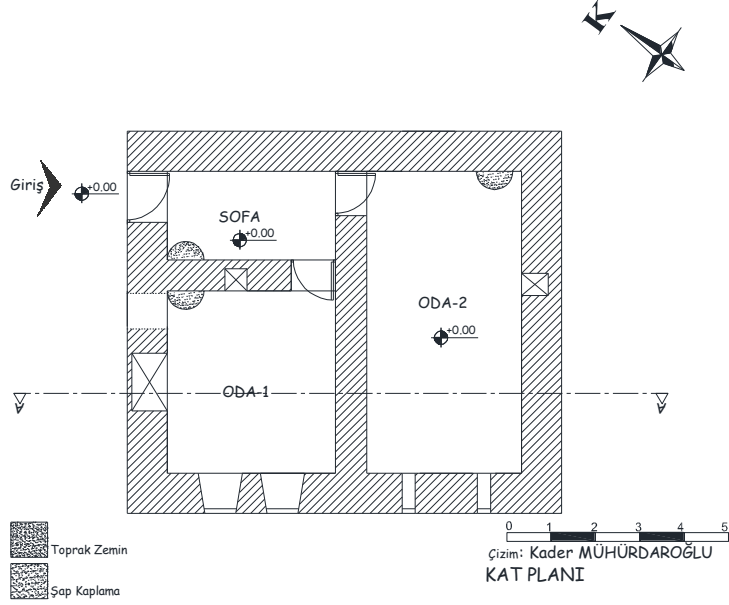
ENVANTER NO: 07		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☒
Mahalle: Dağgöl Mahallesi		İşlev:	Konut ☐
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Salih Şen			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini):1800'lü Yılların Sonu		Değişiklik:	Depo/Diğer ☒
			Ana Kitlede ☐
			Plan Düzeninde ☐
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 980*860			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒ İki Kat ☐		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐ Dış Sofalı Plan Tipi ☒		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☐ Yanda ☒	
	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	115*210, 95*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	70*70, 30*30	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

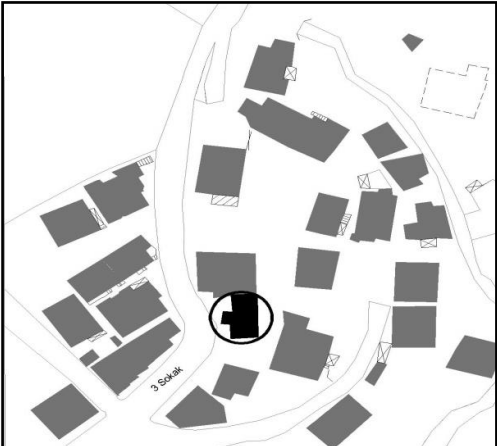
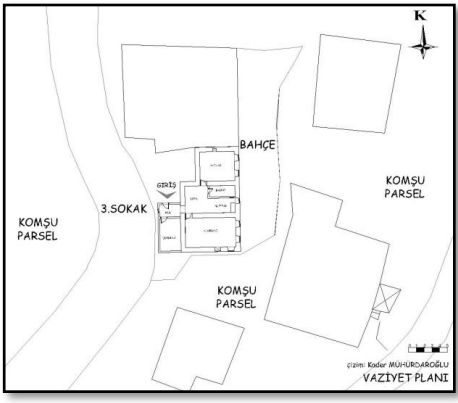
ENVANTER NO:07

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

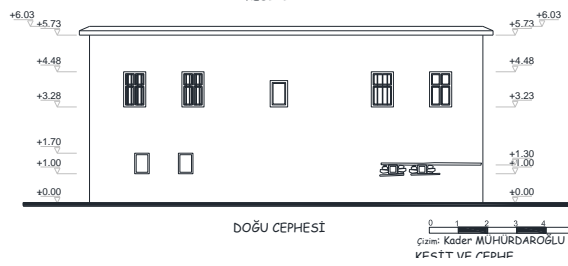
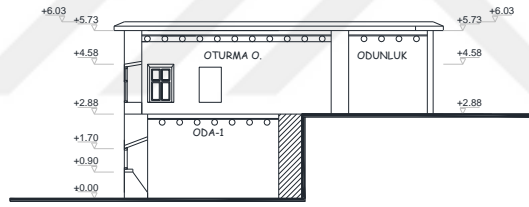
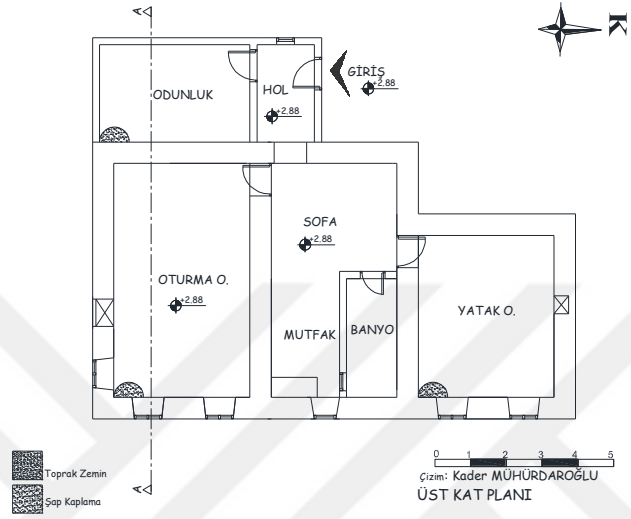
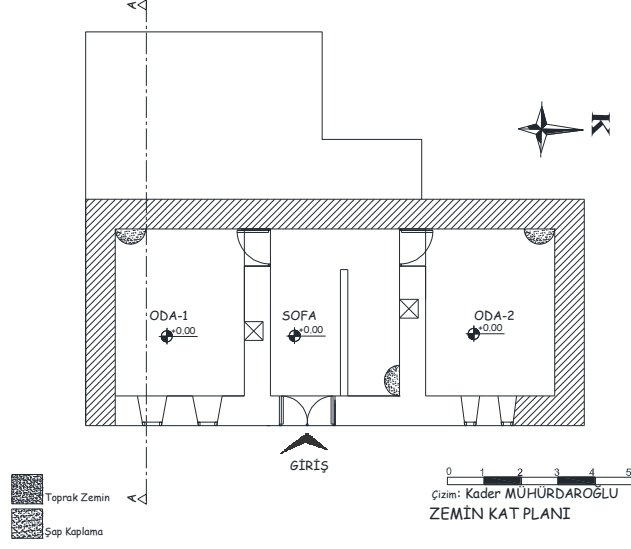
ENVANTER NO: 08		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☒
Mahalle: Dağgöl Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Fatih Akan			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini):1800'lü Yılların Sonu			Depo/Diğer ☐
		Değişiklik:	Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☒
			Cephe Düzeninde ☒
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1060*1350			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	150*200, 90*190	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	30*30, 50*70, 60*90, 76*120	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:08

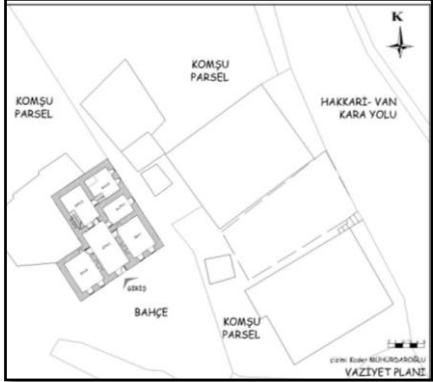
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

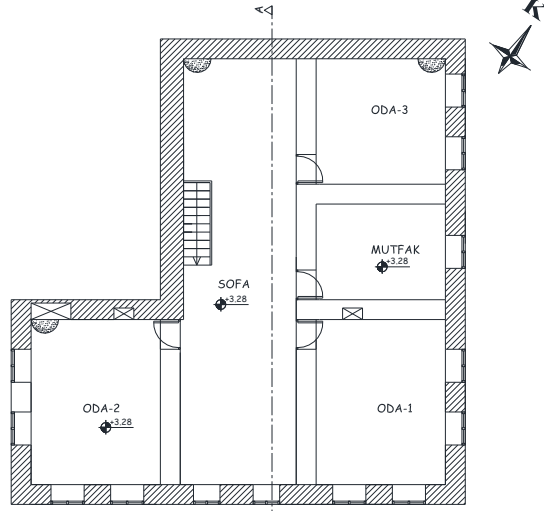
ENVANTER NO: 09		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Dağgöl Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Münir Aydın Yapım Yılı (Tahmini): 1930-1940'lı Yıllar	Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐	
	İşlev:	Konut	☐
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☒
Değişiklik:	Ana Kitlede	☒	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1370*1410			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐ İki Kat ☒		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	150*220	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☒	
	Boyutu cm (En*Boy)	30*30, 70*130, 80*130, 100*130	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

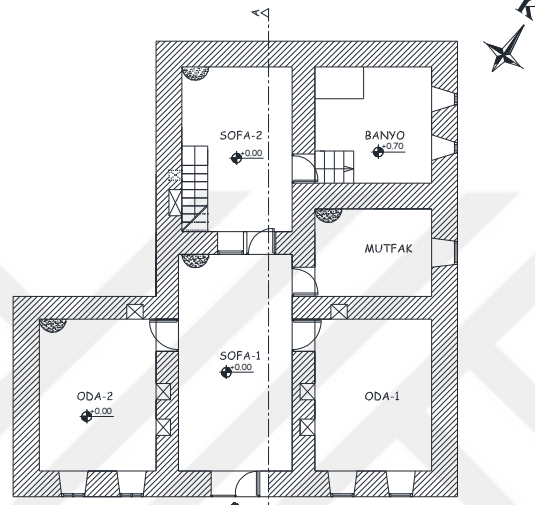
ENVANTER NO:09

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

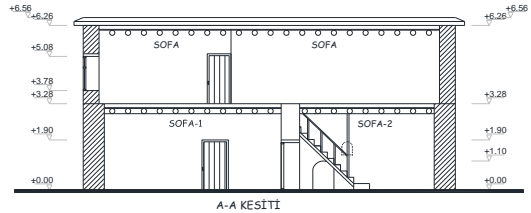
0 1 2 3 4 5
Çizim: Kader MÜHÜRARÖĞLU
ÜST KAT PLANI

0 1 2 3 4 5
Çizim: Kader MÜHÜRARÖĞLU
ZEMİN KAT PLANI

ÖN CEPHE

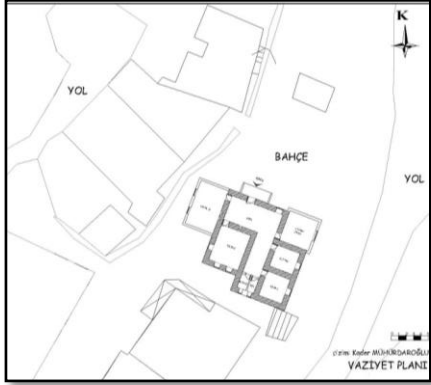

A-A KESİTİ

0 1 2 3 4 5
Çizim: Kader MÜHÜRARÖĞLU
KESİT VE CEPHE

Ek.3.'ün devamı

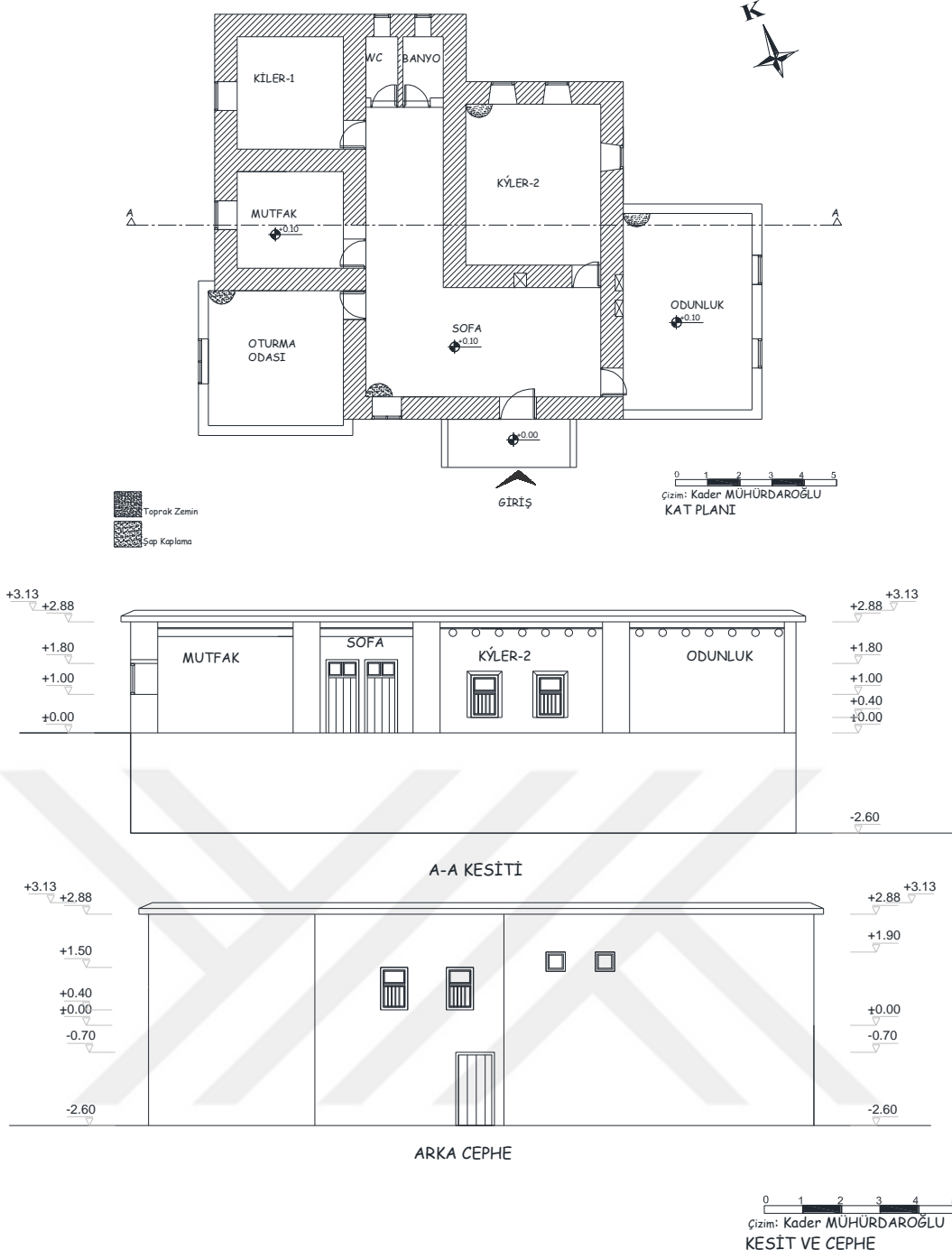
ENVANTER NO: 10		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Dağgöl Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Hecer Bor			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1800'lü Yılların Sonu		Değişiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1750*1310			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐ İki Kat ☒		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐ Dış Sofalı Plan Tipi ☒		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	115*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*50, 70*110, 90*120, 140* 110	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

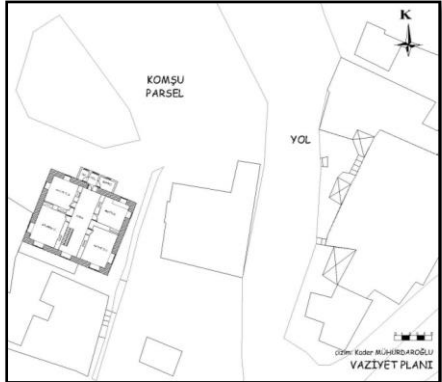
ENVANTER NO: 10

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

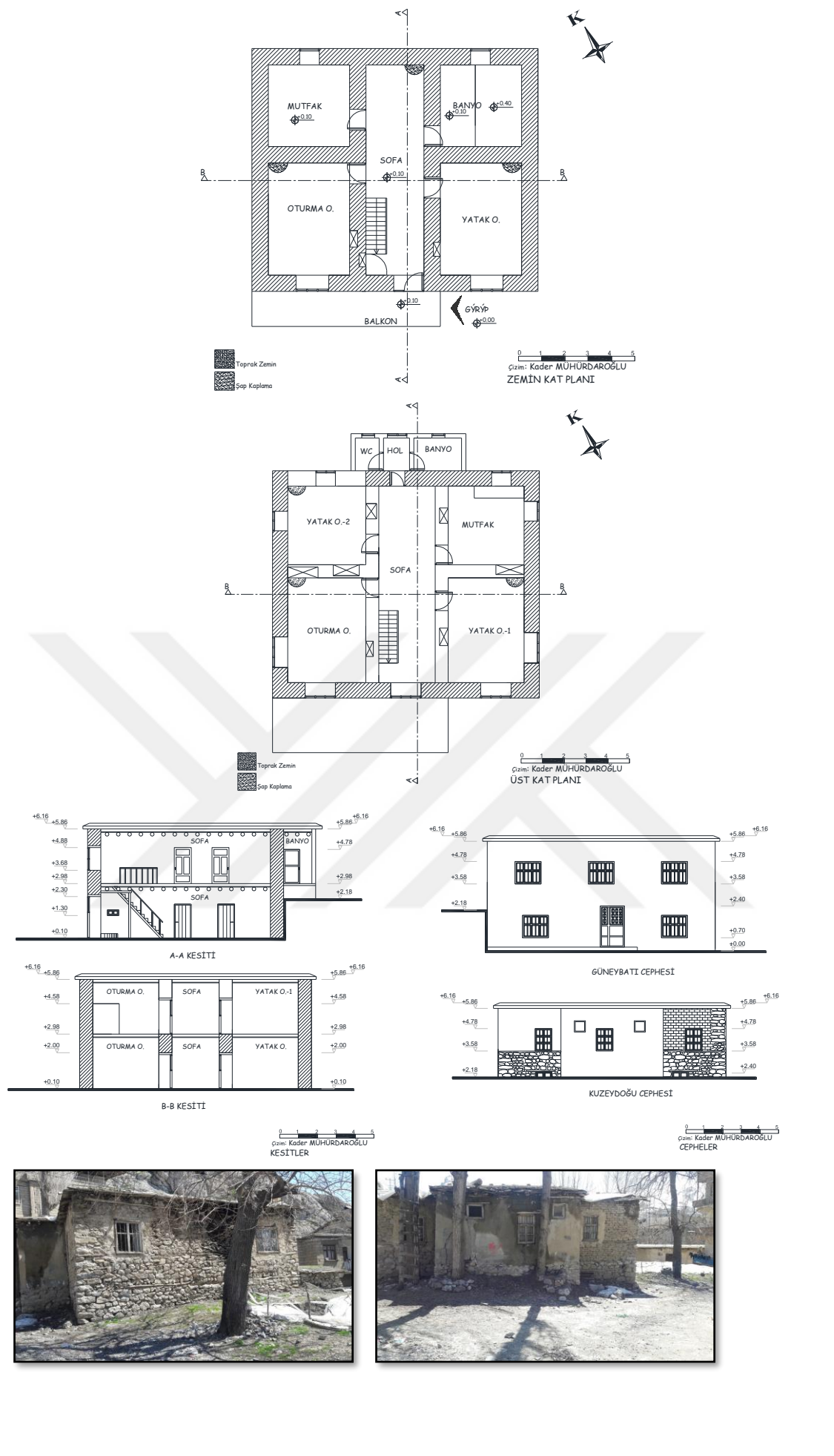

Ek.3.'ün devamı

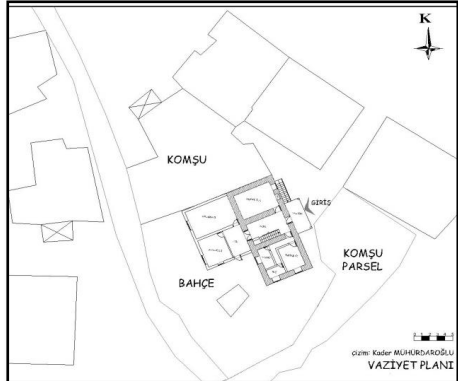
ENVANTER NO: 11		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Dağgöl Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Mehmet Aslan			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1940-50'li Yıllar		Değişiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1230*1040			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐		İki Kat ☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒		Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	130*220	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	60*60, 90*100, 110*120, 140*120	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 11 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

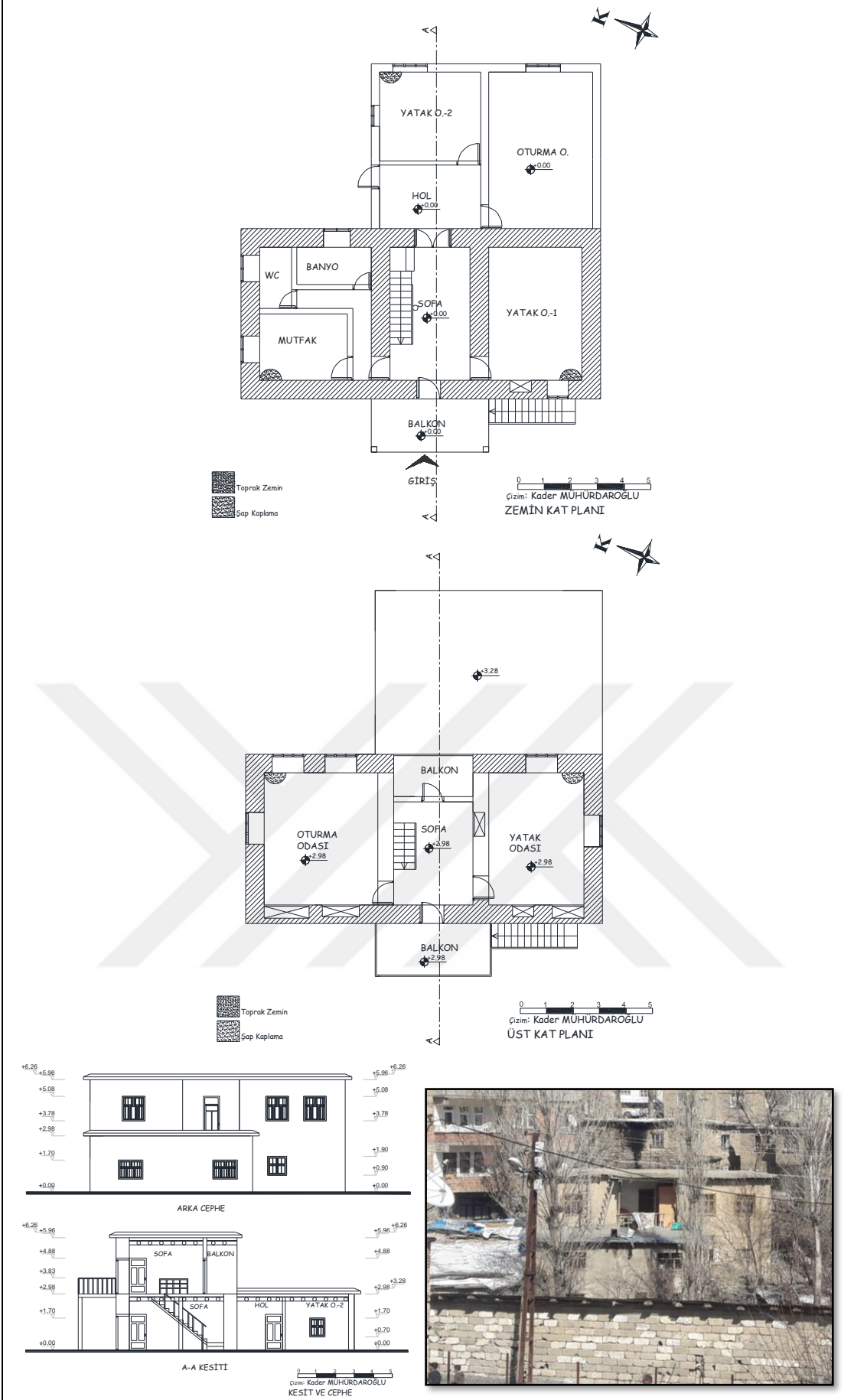
ENVANTER NO: 12		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Dağgöl Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Ali Ertuş Yapım Yılı (Tahmini): 1950-60'li Yıllar	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☐
	İşlev:	Konut ☒	
		Kullanılmıyor ☐	
	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
Ana Kitlede ☒			
Plan Düzeninde ☒			
	Cephe Düzeninde ☒		
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1350*1260			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒	Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☐	Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐ Metal ☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☐	Çamur Sıva ☒	Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒	Yanda ☐
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
	Boyutu cm (En* Boy)	90*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐ PVC ☐
	Boyutu cm (En*Boy)	80*100, 100*100, 120*130, 130*100	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 12

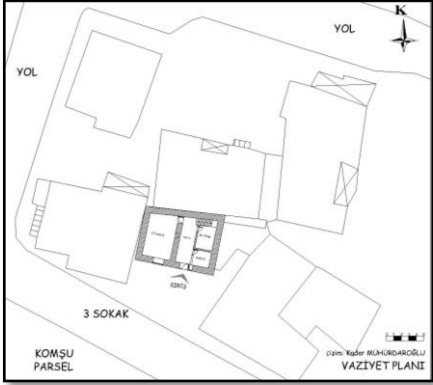
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

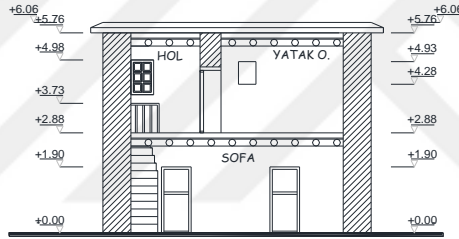
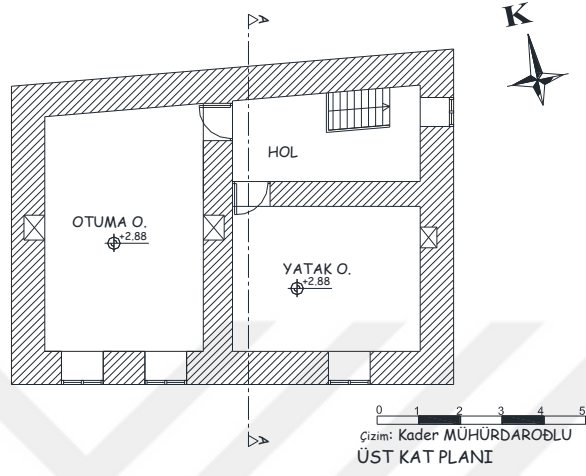
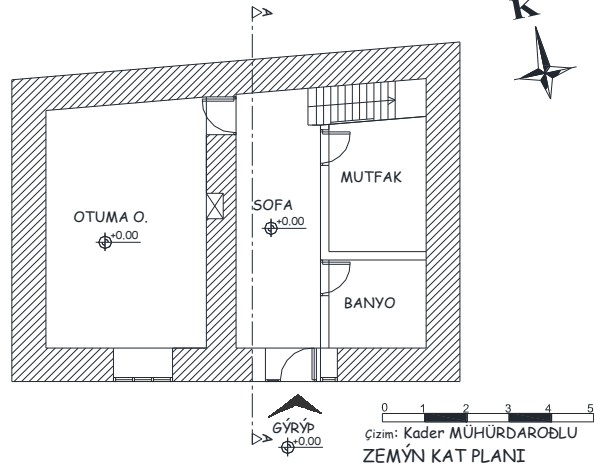
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 13		YAPITANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Dağgöl Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Süleyman Sönmez Yapım Yılı (Tahmini): 1955	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☐
	İşlev:	Konut	☒
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☐
Değişiklik:	Ana Kitlede	☐	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 810*1060			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat	☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐	Dış Sofalı Plan Tipi	☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☒
		Taş ☐	Metal ☐
		Karma	☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☐	Kerpiç Yığma ☐
		Karma	☒
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐
			Kırma Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐
		Metal	☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☒
		Karma	☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☐	Yanda ☒
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Metal ☒
	Boyutu cm (En* Boy)	120*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
		PVC	☐
	Boyutu cm (En*Boy)	40*50, 100*140, 140*130	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

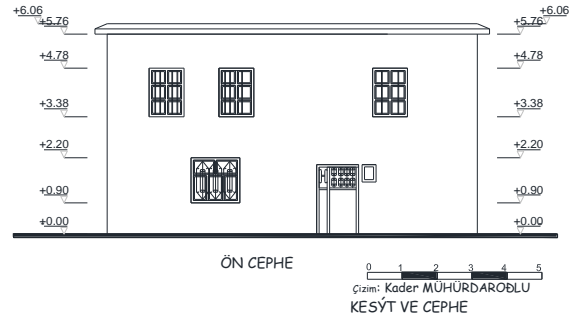
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 13 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

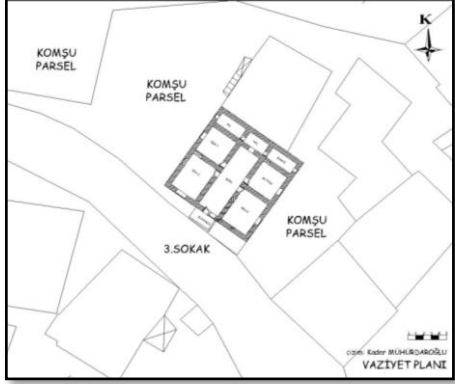
A-A KESİTİ

ÖN CEPHE

Ek.3.'ün devamı

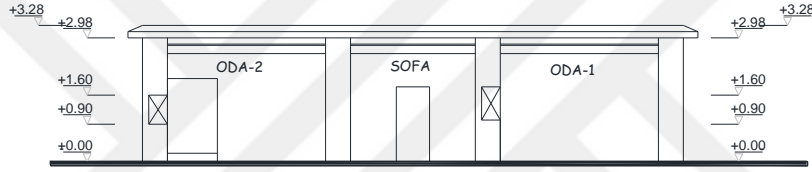
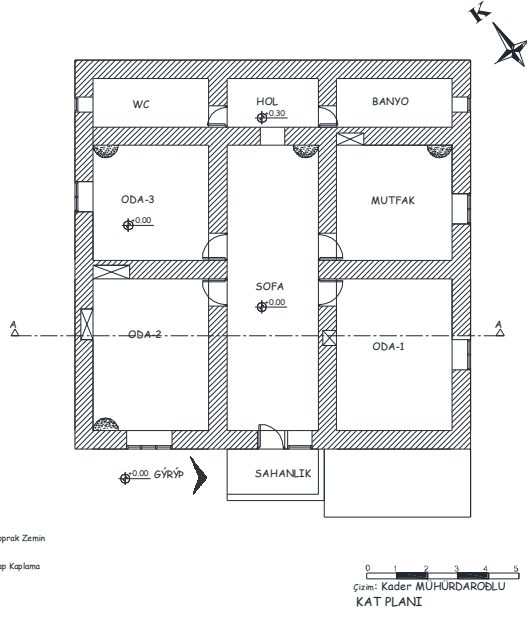
ENVANTER NO: 14		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez	Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☒	
Mahalle: Dağgöl Mahallesi	İşlev:	Konut	☐
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Hacı Şen		Kullanılmıyor	☒
Yapım Yılı (Tahmini): 1950-60'lı Yıllar	Değişiklik:	Depo/Diğer	☐
		Ana Kitlerde	☐
		Plan Düzeninde	☐
		Cephe Düzeninde	☒
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1280*1300			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒		İki Kat ☐
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐		Dış Sofalı Plan Tipi ☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☐ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	90*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☐ PVC ☒	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*50, 90*100, 100*90, 150*120	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 14

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

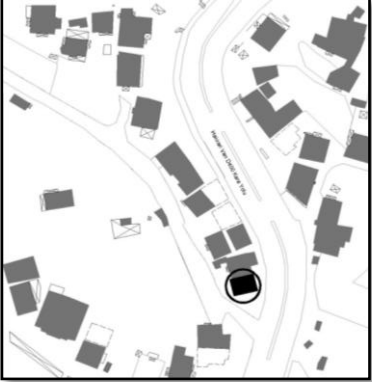
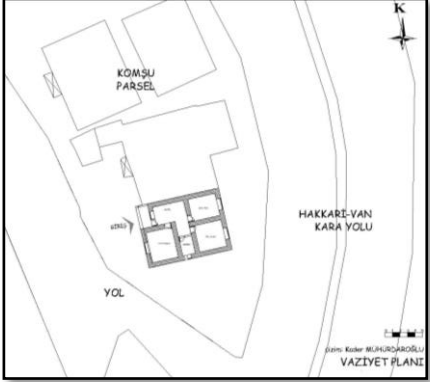
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

0 1 2 3 4 5
Çizim: Kader MÜHÜRDAĞLI
KESİT VE CEPHE

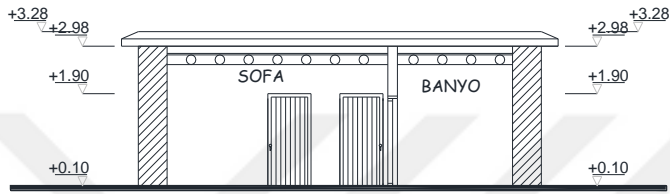
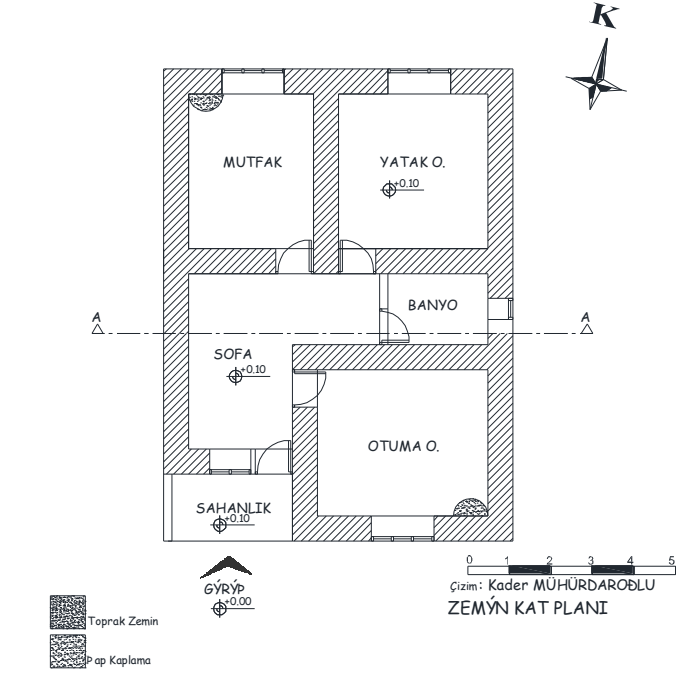
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 15		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Dağgöl Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Sami Özdiç			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1960-70'li Yıllar		Değişiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☐
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☐	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1130*840			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒		İki Kat ☐
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐		Dış Sofalı Plan Tipi ☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıırma Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	90*200	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*50, 100*90, 150*110	
YAPINI ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

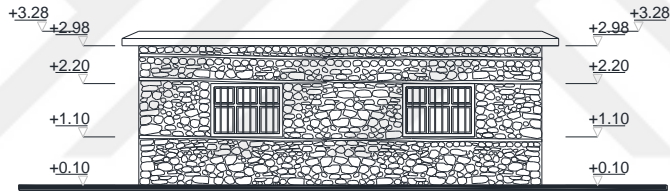
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 15 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

A-A KESİTİ

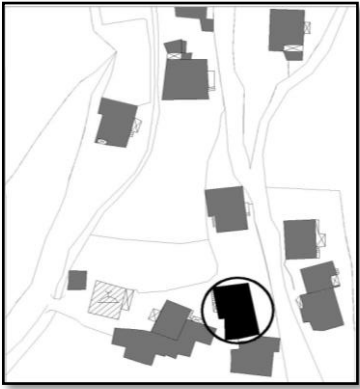
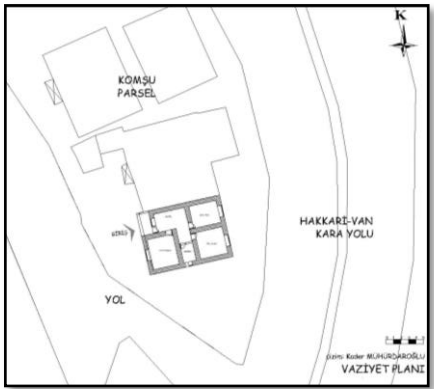

KUZUY CEPHESİ

0 1 2 3 4 5
Çizim: Kader MÜHÜRDOĞLU
KESİT VE CEPHE

Ek.3.'ün devamı

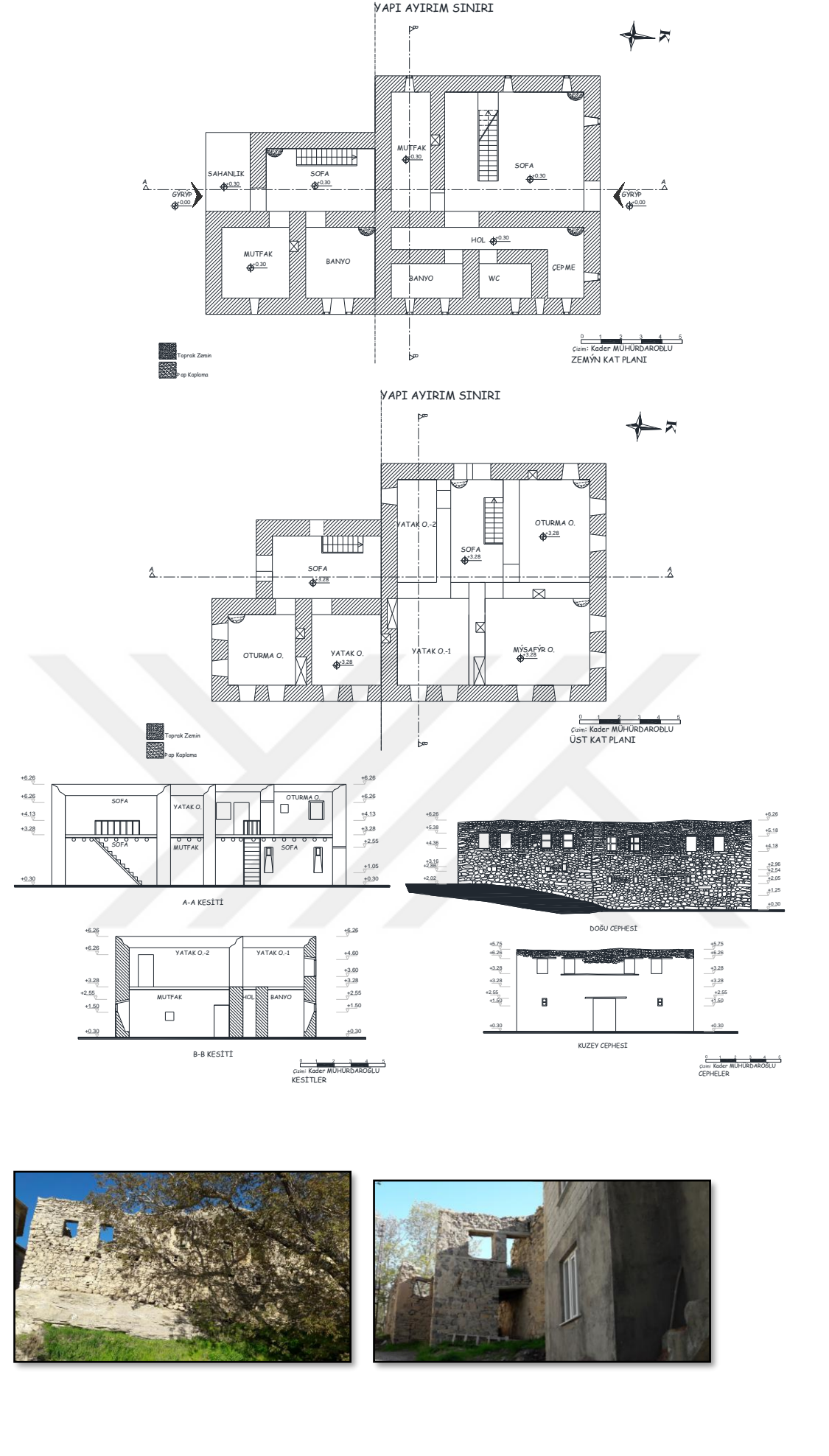
ENVANTER NO: 16		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez	Konum:	Bahçe içinde ☐	Sokak üzerinde ☒
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi	İşlev:	Konut ☐	
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Halit Şimşek		Kullanılmıyor ☒	
Yapım Yılı (Tahmini): 1800'lü Yılların Sonu	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
		Ana Kitlede ☐	
		Plan Düzeninde ☐	
	Cephe Düzeninde ☐		
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 920*900			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐	Dış Sofalı Plan Tipi ☒	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒	Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☒	Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☐ Beşik çatı ☐	Kırma Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☐	Ahşap ☐ Metal ☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☐
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒	Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐	
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒	Yanda ☐
	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
	Boyutu cm (En* Boy)	115*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	30*30, 30*50, 70*100	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 16

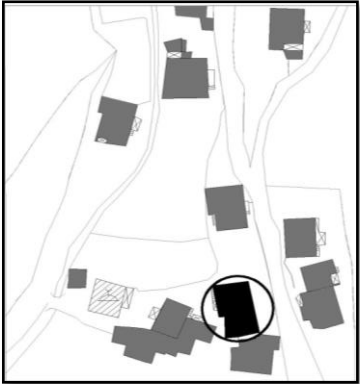
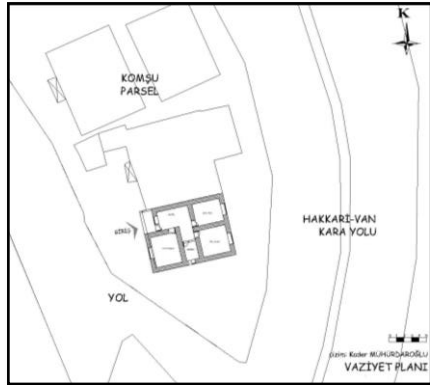
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

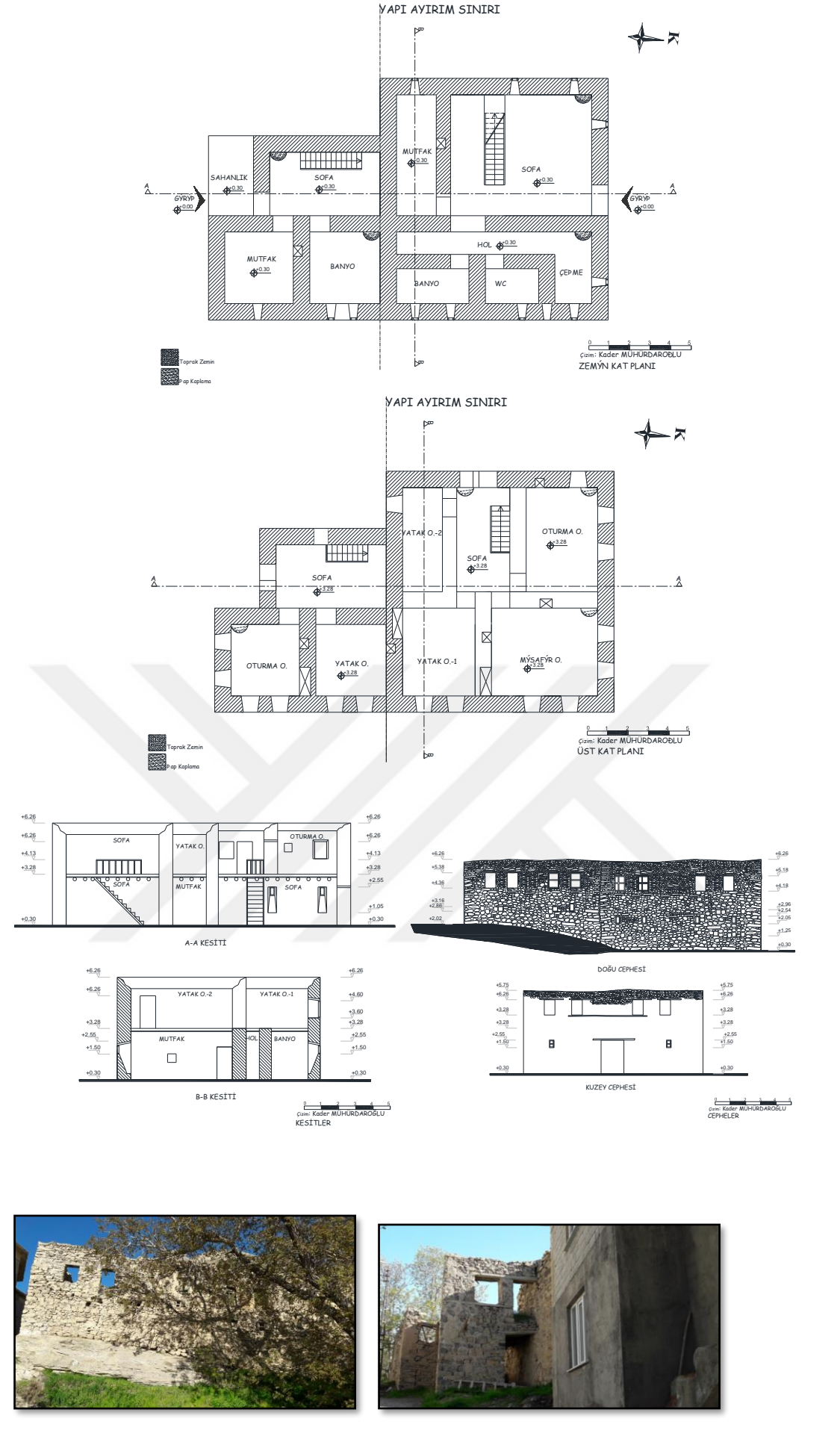
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 17		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☒
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Mustafa Şimşek			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1800'lü Yılların Sonu		Değişiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☐
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☐	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1115*1130			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐		İki Kat ☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☐		Dış Sofalı Plan Tipi ☒
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☐ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☐ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☐	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	150*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	30*30, 30*50, 70*100	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

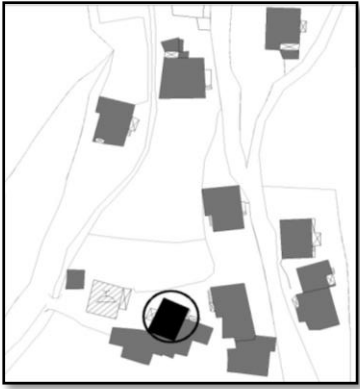
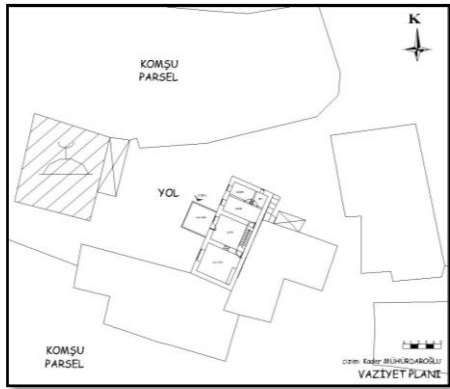
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 17 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

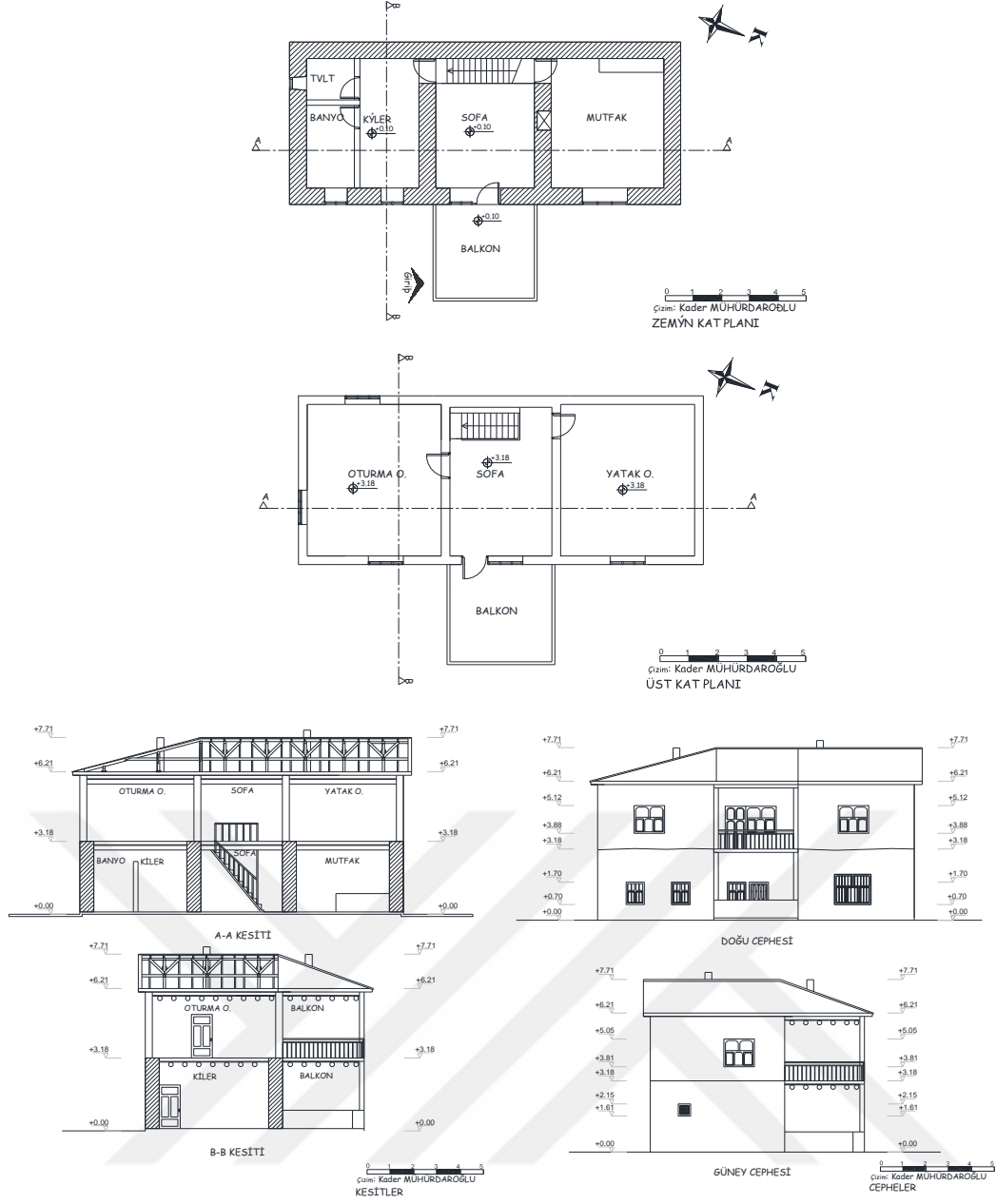
ENVANTER NO: 18		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Hamit Tekçe			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1940 ve 1993		Değişiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1390*590			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐		İki Kat ☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒		Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☐ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☒	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☐ Ahşap ☐ Metal ☒	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☐ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	100*170	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	40*40, 80*100, 135*125, 160*135	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

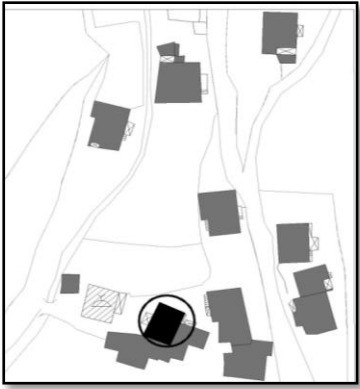
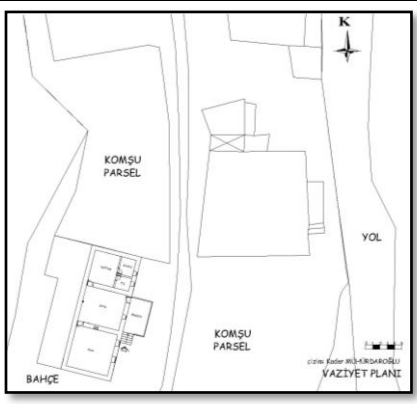
ENVANTER NO:18

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

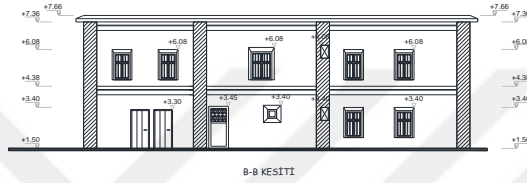
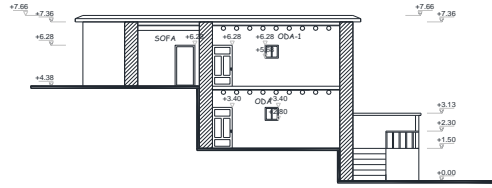
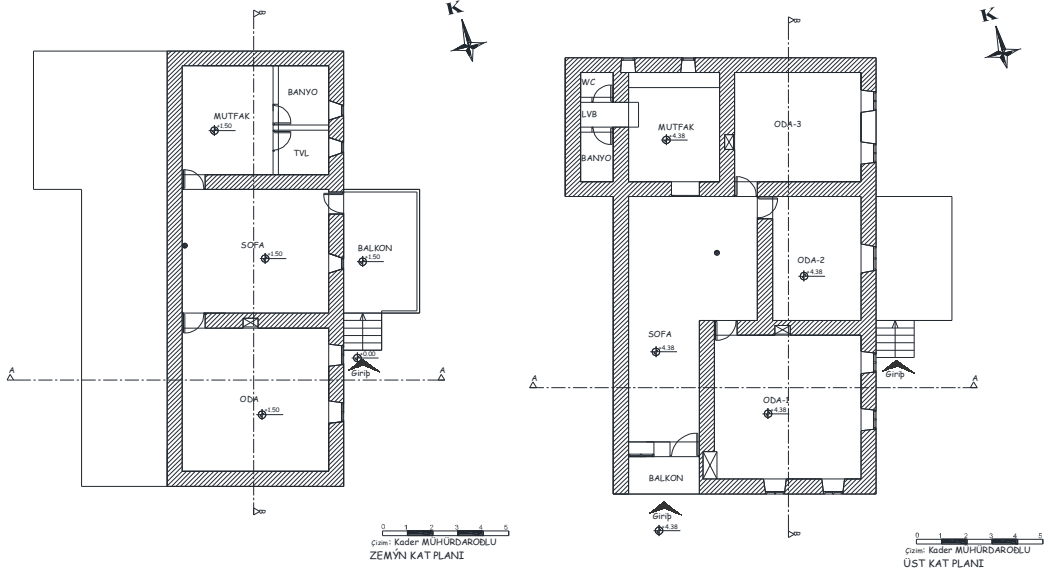
ENVANTER NO: 19		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ			
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU			
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☐		
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi	İşlev:	Konut ☐			
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Seyran Tekçe		Kullanılmıyor ☒			
Yapım Yılı (Tahmini): 1940-50	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐			
		Ana Kitlede ☐			
		Plan Düzeninde ☐			
	Cephe Düzeninde ☐				
PLAN ÖZELLİKLERİ					
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1230*1760					
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒			
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐			
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐	İki Kollu ☐		
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☐	Taş ☐	Metal ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ					
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐		
	Duvar	Taş Yığma ☐	Kerpiç Yığma ☐	Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐	Kırma Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐	Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒		
CEPHE ÖZELLİKLERİ					
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☐	Çamur Sıva ☒	Çimento Harçlı Sıva ☒	Karma ☐	
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒	Yanda ☒		
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐		
	Malzemesi	Ahşap ☐	Metal ☒		
	Boyutu cm (En* Boy)	1159200, 90*195			
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒		
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐	PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	80*50, 75*125			
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI			
					

Ek.3.'ün devamı

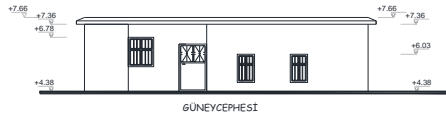
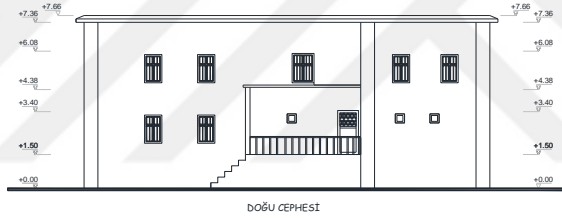
ENVANTER NO:19

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

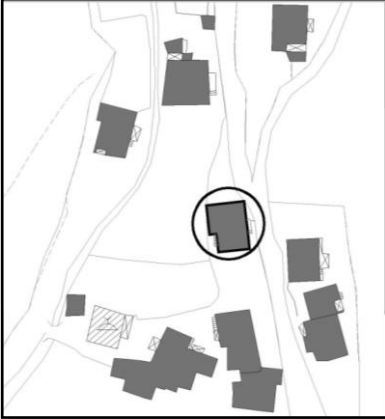
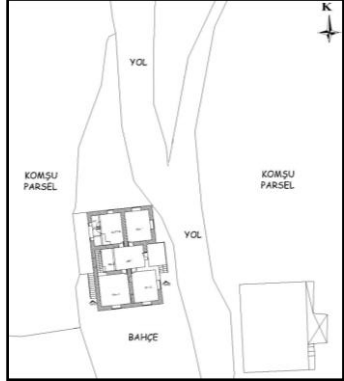
KESİTLER

CEPHELER

Ek.3.'ün devamı

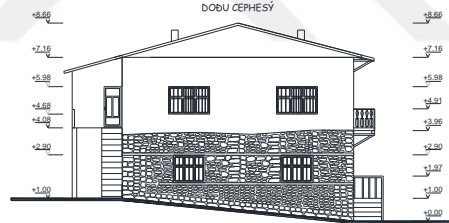
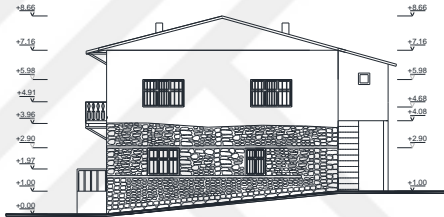
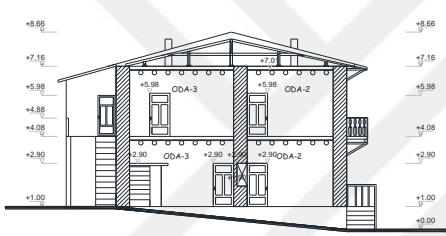
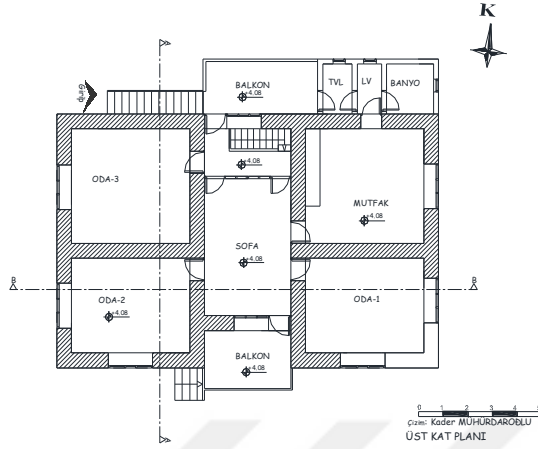
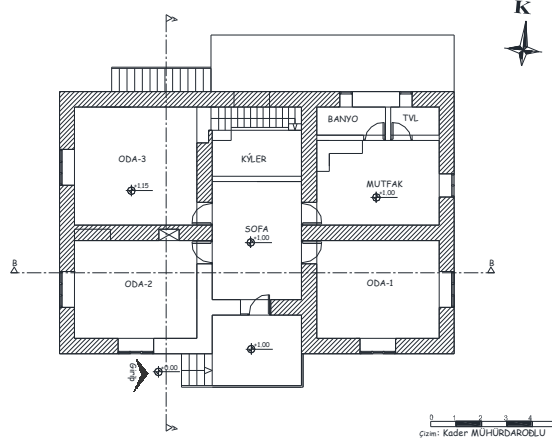
ENVANTER NO: 20		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☒
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Abdullah Tekçe			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1950-60		Deği- şiklik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☒
			Plan Düzeninde ☒
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 120*220			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐ İki Kat ☒		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☐ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☒	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☐ Ahşap ☐ Metal ☒	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐ Çamur Siva ☒ Çimento Harçlı Siva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	120*120, 90*190	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*50, 90*120, 140*120, 180*120	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:20

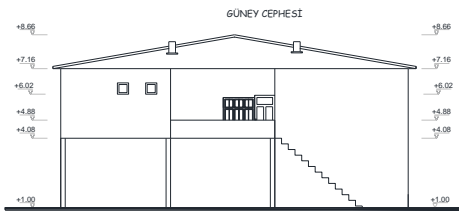
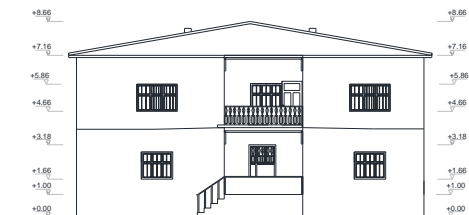
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

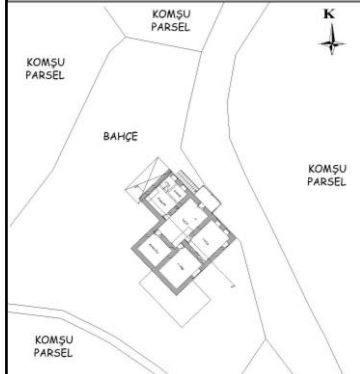
KESİTLER

CEPHELER

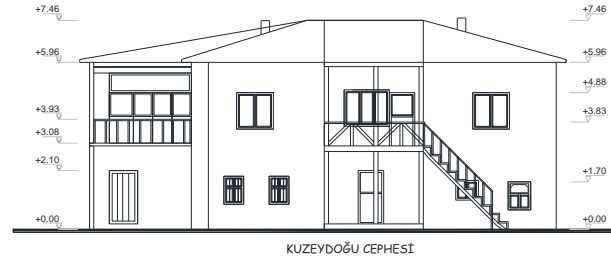
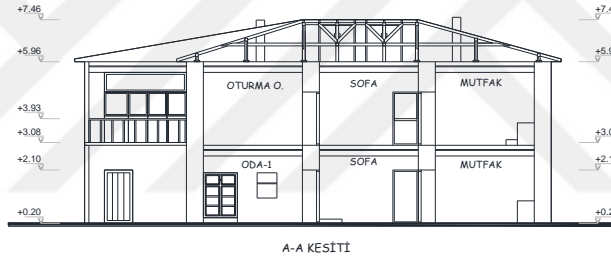
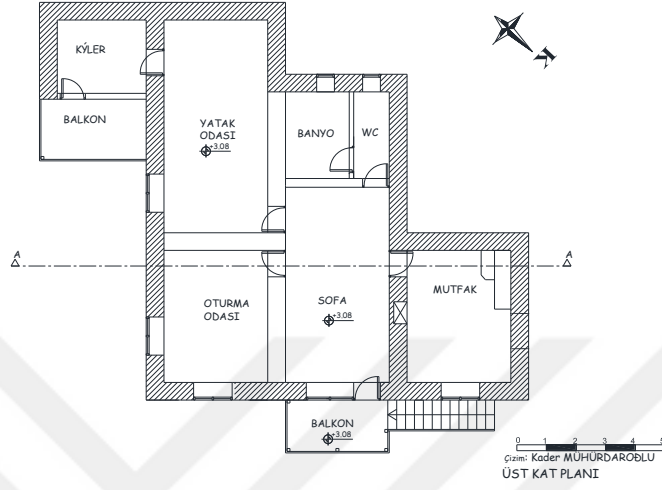
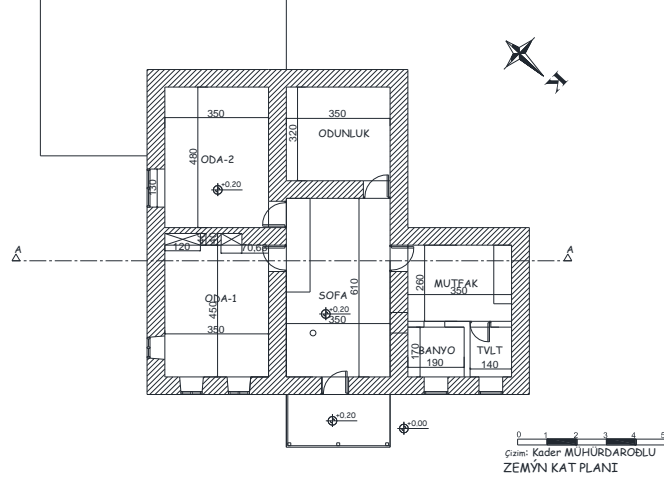

Ek.3.'ün devamı

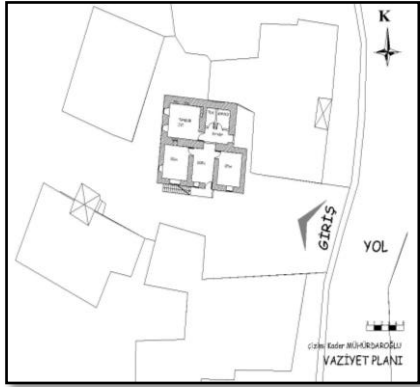
ENVANTER NO: 21		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Şükrü Mühürdaroğlu Yapım Yılı (Tahmini): 1963-1970	Konum:	Bahçe içinde ☐	Sokak üzerinde ☒
	İşlev:	Konut	☒
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☐
Değişiklik:	Ana Kitlede	☒	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1355*1650			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat	☒
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi	☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☐
		Taş ☐	Metal ☐
		Karma	☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma	☒
			Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma	☐
		Kerpiç Yığma	☐
		Karma	☒
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam	☐
		Beşik çatı	☐
		Kırma Çatı	☒
	Örtü Malzemesi	Toprak	☐
		Ahşap	☐
		Metal	☒
	Saçak Malzemesi	Taş	☐
		Ahşap	☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız	☐	Çamur Siva ☒
		Çimento Harçlı Siva	☐
		Karma	☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada	☒
			Yanda ☐
	Tipi	Tek kanatlı	☒
			Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap	☐
		Metal	☒
	Boyutu cm (En* Boy)	90*190	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı	☐
			Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap	☒
		Metal	☐
		PVC	☒
	Boyutu cm (En*Boy)	60*60, 70*100, 80*100, 130*130, 160*130	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:21 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

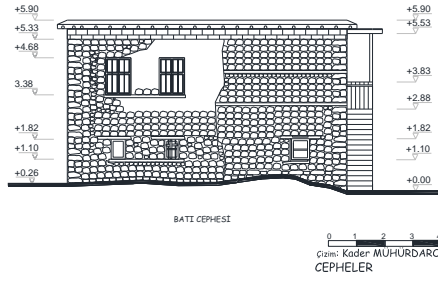
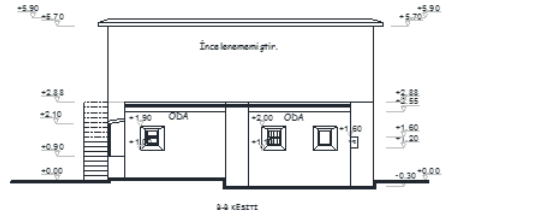
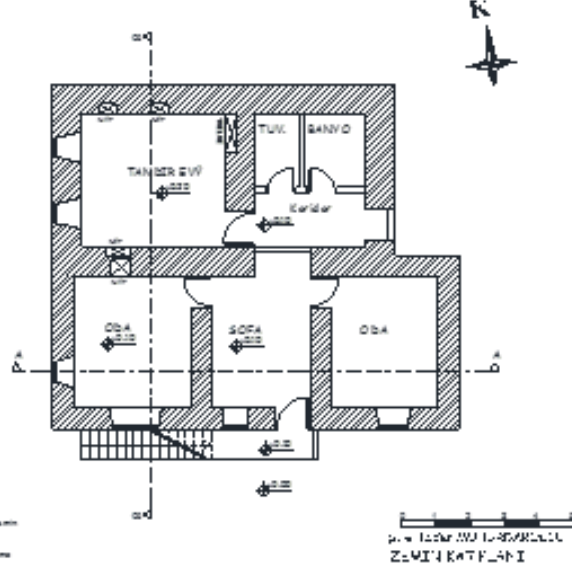
ENVANTER NO: 22		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Ramazan Suvağcı Yapım Yılı (Tahmini): 1800'lü Yılların Sonu	Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☐	
	İşlev:	Konut	☐
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☒
Değişiklik:	Ana Kitlede	☒	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 990*1175			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐ İki Kat ☒		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☒ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	100*190	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	50*70, 70*100, 90*130, 80*100, 100*100, 130*130	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

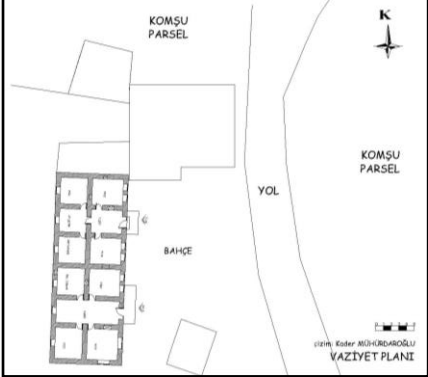
ENVANTER NO:22

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

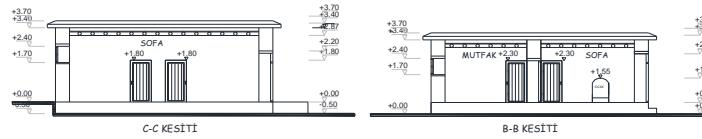
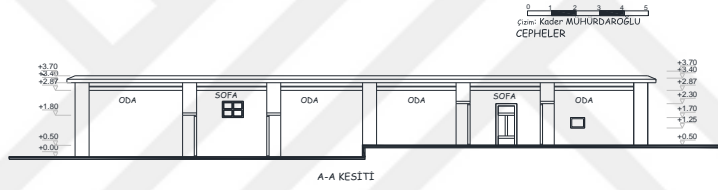
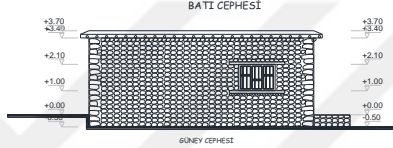
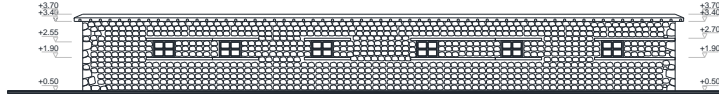
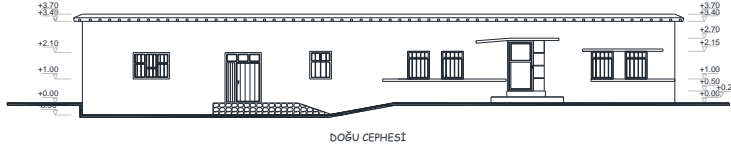
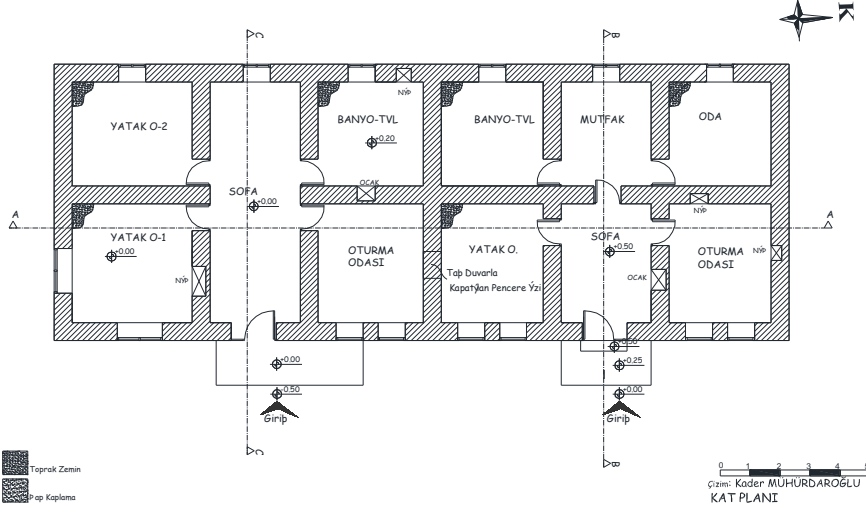
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 23		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Mahmut Yorulmaz Yapım Yılı (Tahmini): 1940-50	Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐	
	İşlev:	Konut	☒
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☒
Değişiklik:	Ana Kitlede	☐	
	Plan Düzeninde	☐	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 930*2450			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒ İki Kat ☐		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒ Çamur Sıva ☒ Çimento Harçlı Sıva ☐ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	150*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	90*70, 90*110, 90*115, 150*110	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

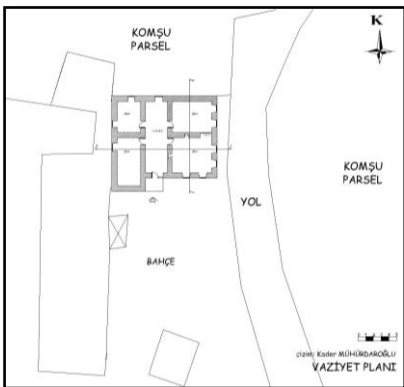
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:23 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

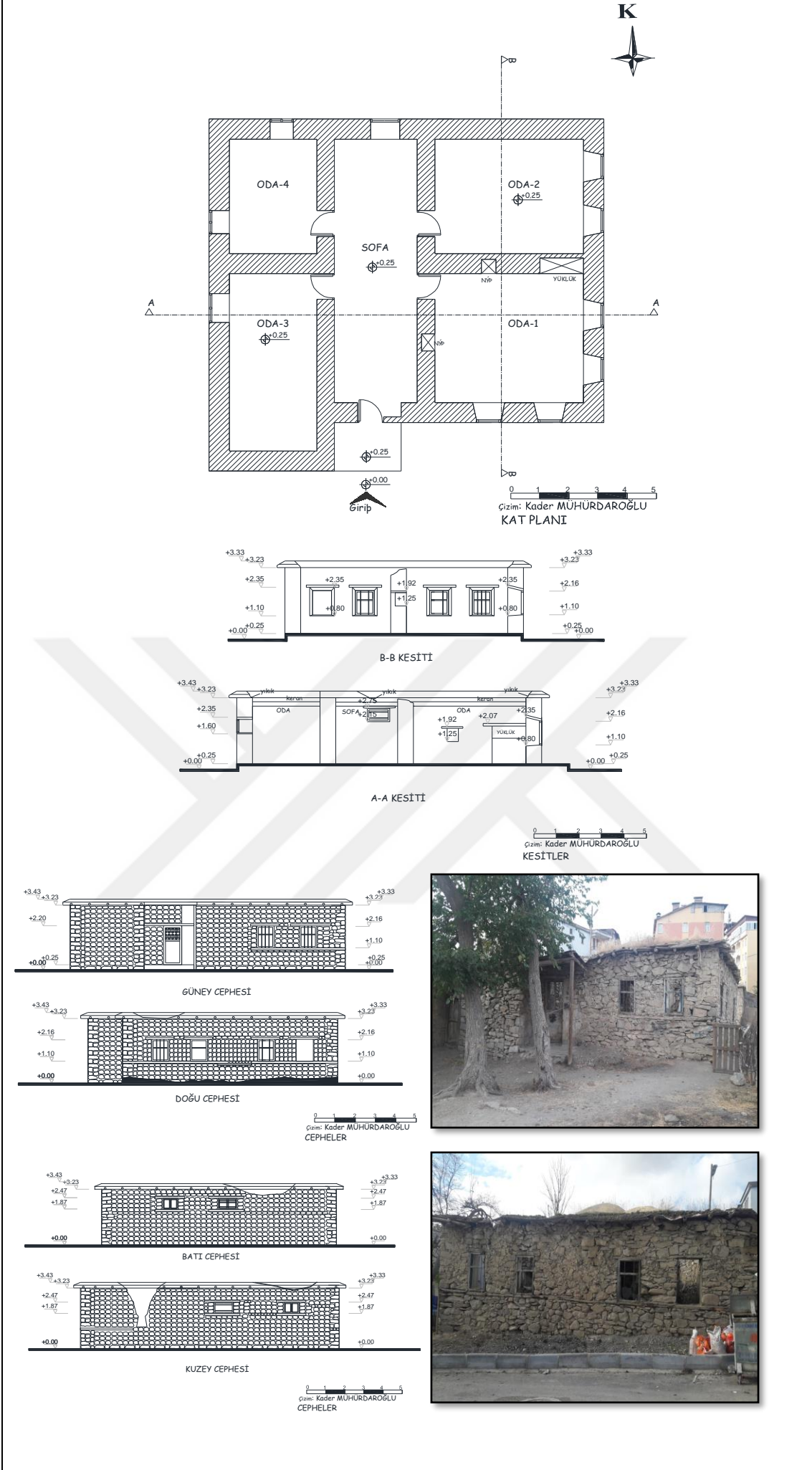
ENVANTER NO: 24		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Mahmut Yorulmaz Yapım Yılı (Tahmini): 1940-50	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☒
	İşlev:	Konut ☐	
		Kullanılmıyor ☒	
	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
Ana Kitlede ☐			
Plan Düzeninde ☐			
		Cephe Düzeninde ☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1231*1355			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒	İki Kat ☐	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☐ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☐ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒ Çamur Siva ☐ Çimento Harçlı Siva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Metal ☒	
	Boyutu cm (En* Boy)	90*195	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	60*80, 100*60, 120* 85	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:24

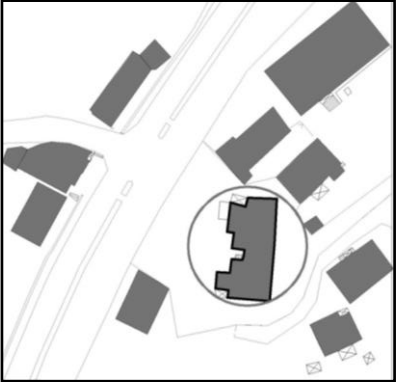
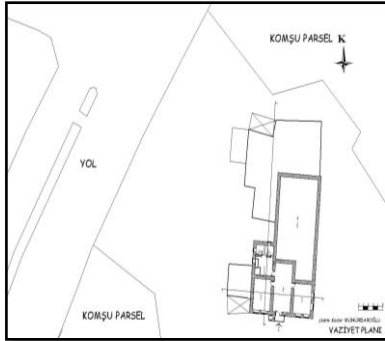
YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek.3.'ün devamı

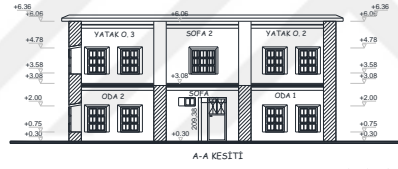
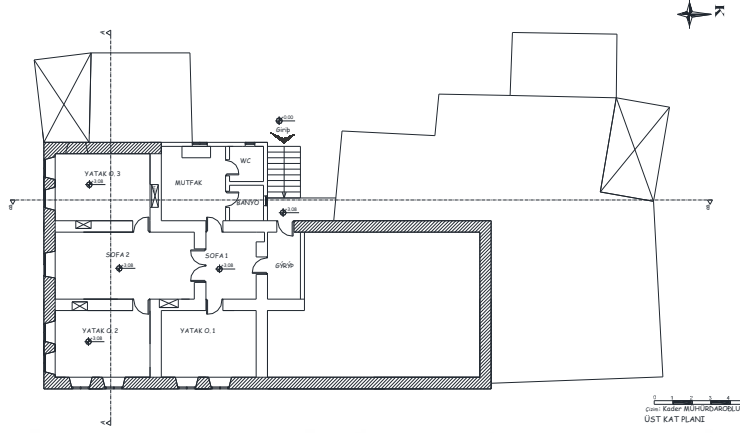
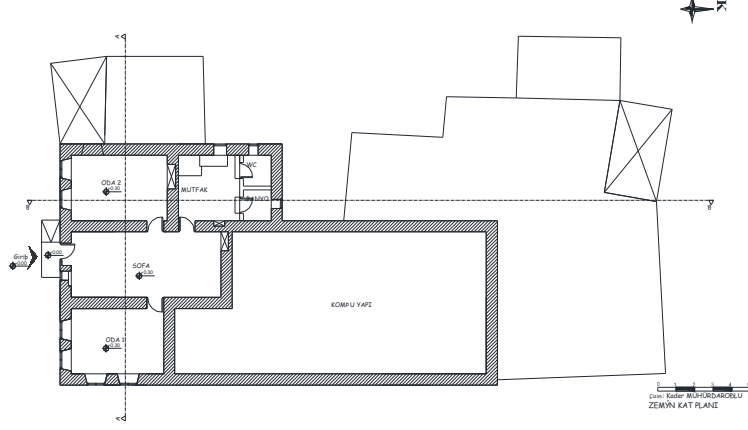
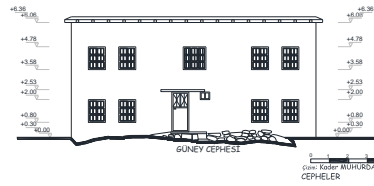
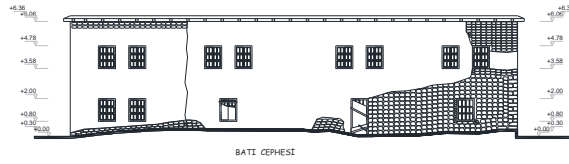
ENVANTER NO: 25		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Ahmet Mühürdaroğlu Yapım Yılı (Tahmini): 1952	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☐
	İşlev:	Konut ☒	
		Kullanılmıyor ☐	
	Değişiklik:	Depo/Diğer ☐	
Ana Kitlede ☒			
Plan Düzeninde ☒			
	Cephe Düzeninde ☒		
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1290*2360			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☒ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☐	Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐ Metal ☐
	Saçak Malzemesi	Taş ☐	Ahşap ☒
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☒ Karma ☐
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒	Yanda ☐
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Metal ☒
	Boyutu cm (En* Boy)	90*212	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐ PVC ☐
	Boyutu cm (En*Boy)	50*40, 90*115, 120*120	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

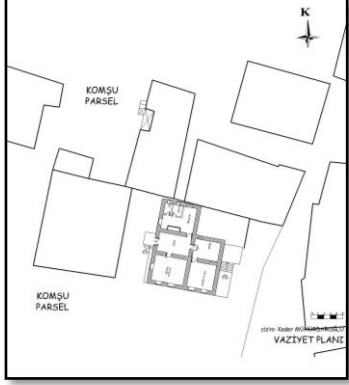
ENVANTER NO:25

YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

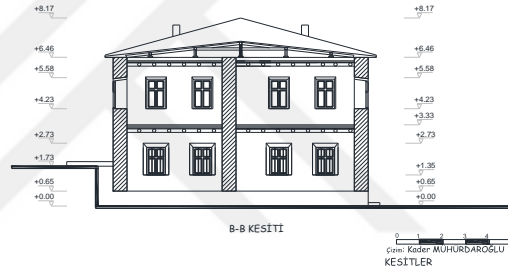
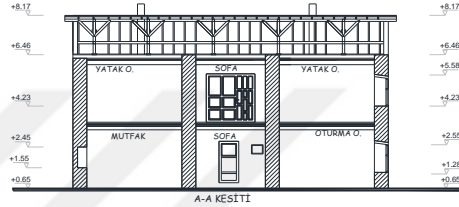
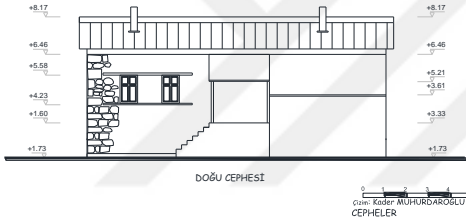
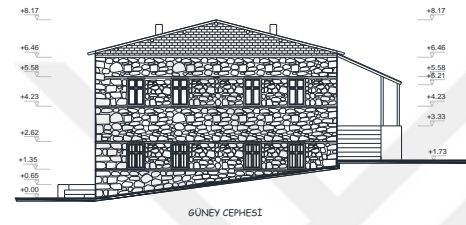
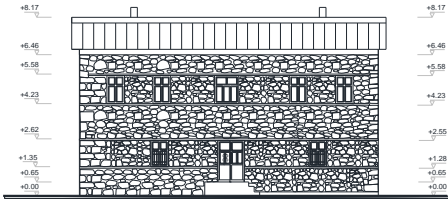
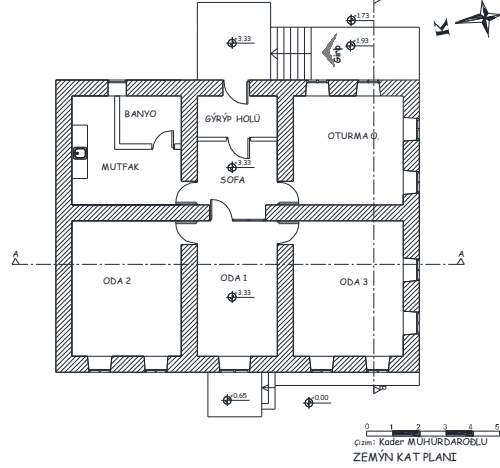
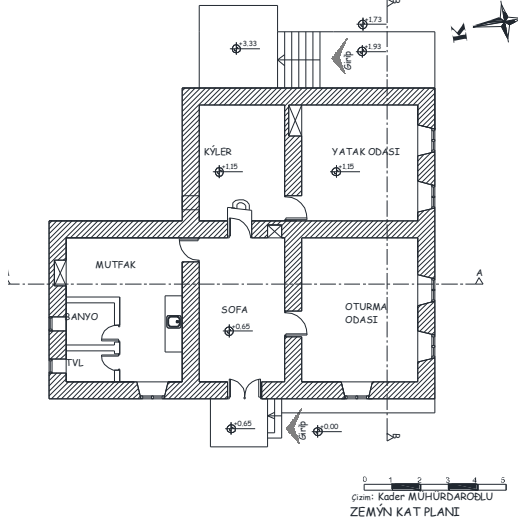
0cm Koder MÜHÜRÜARBEVLİ
KESİTLER0cm Koder MÜHÜRÜARBEVLİ
CEPHELER

Ek.3.'ün devamı

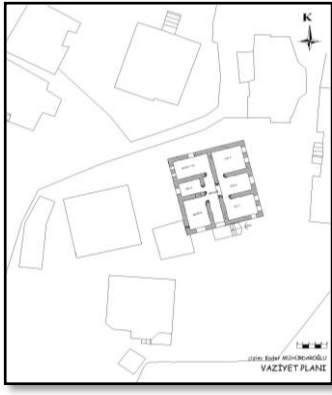
ENVANTER NO: 26		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☐ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi		İşlev:	Konut ☒
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Naime Özkan			Kullanılmıyor ☐
Yapım Yılı (Tahmini): 1930-40			Depo/Diğer ☐
		Değişiklik:	Ana Kitlede ☐
			Plan Düzeninde ☒
			Cephe Düzeninde ☐
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1100*1360			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒		Dış Sofalı Plan Tipi ☐
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☒ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sistem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☐ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☐ Beşik çatı ☒ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☐ Ahşap ☐ Metal ☒	
	Saçak Malzemesi	Taş ☐ Ahşap ☒	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	120*190	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	80*128, 110*128	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

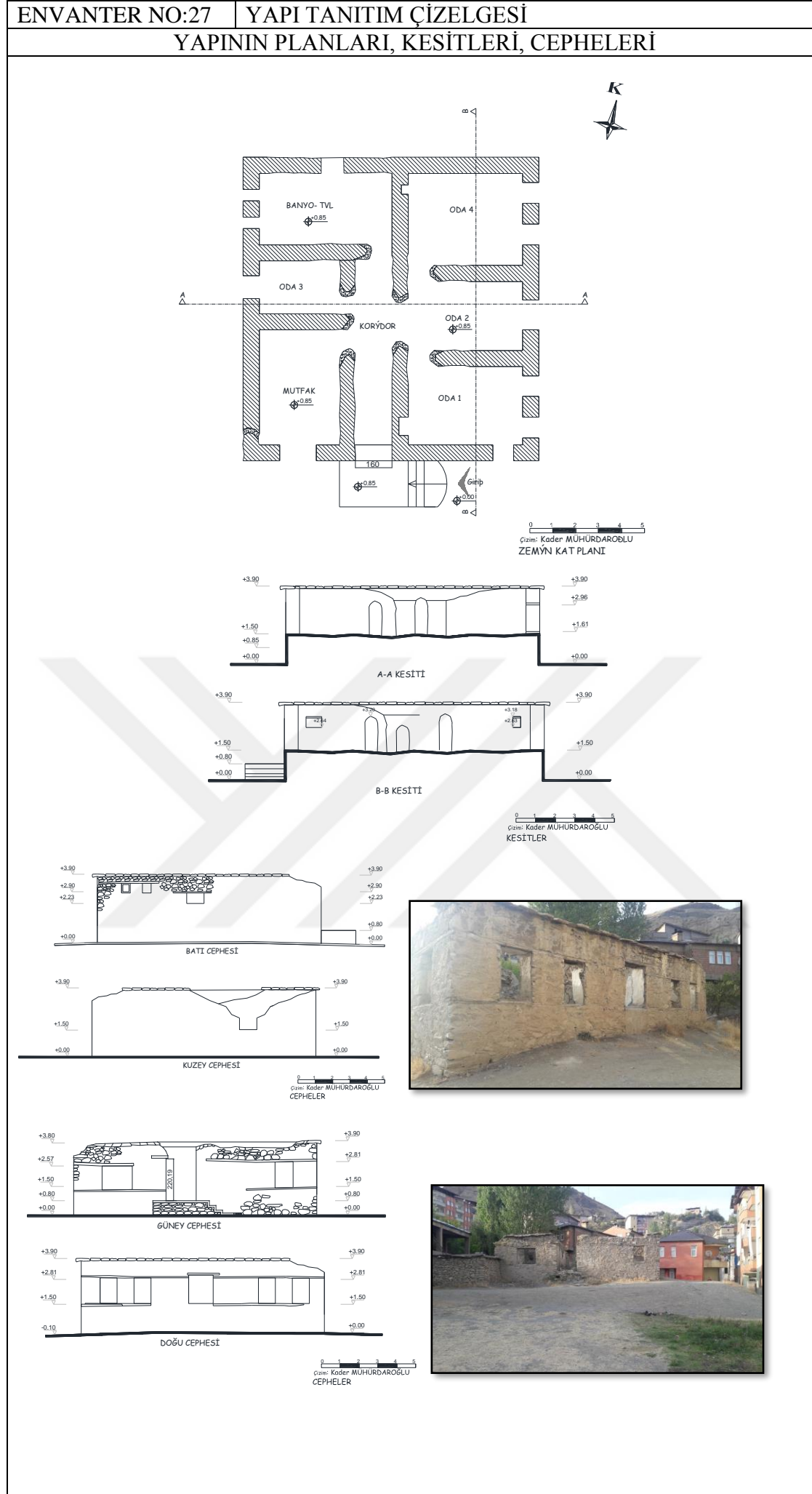
ENVANTER NO:26 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ
YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

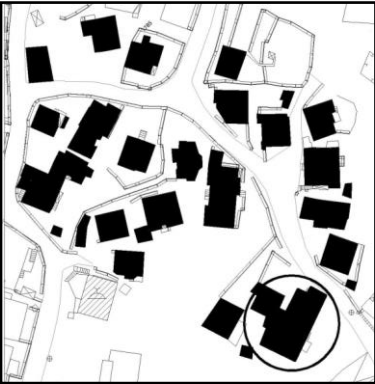
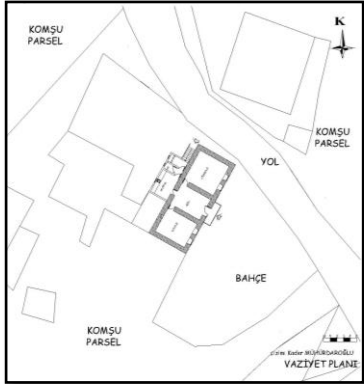
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 27		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez		Konum:	Bahçe içinde ☒ Sokak üzerinde ☐
Mahalle: Karşıyaka Mahallesi		İşlev:	Konut ☐
Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Reşit Tun- cer			Kullanılmıyor ☒
Yapım Yılı (Tahmini): 1940-50		Değişik- lik:	Depo/Diğer ☐
			Ana Kitlede ☐
			Plan Düzeninde ☐
		Cephe Düzeninde ☐	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy): 1320*1290			
Kat sayısı:	Tek Kat ☒ İki Kat ☐		
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒ Dış Sofalı Plan Tipi ☐		
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒ İki Kollu ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☐ Betonarme ☒ Taş ☐ Metal ☐ Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sis- tem	Temel	Taş yığma ☒ Karma ☐	
	Duvar	Taş Yığma ☒ Kerpiç Yığma ☐ Karma ☐	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒ Beşik çatı ☐ Kıрма Çatı ☐	
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒ Ahşap ☐ Metal ☐	
	Saçak Malze- mesi	Taş ☒ Ahşap ☐	
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sıvasız ☒ Çamur Sıva ☐ Çimento Harçlı Sıva ☒ Karma ☐		
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒ Yanda ☐	
	Tipi	Tek kanatlı ☒ Çift Kanatlı ☐	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐	
	Boyutu cm (En* Boy)	160*210	
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐ Çift Kanatlı ☒	
	Malzemesi	Ahşap ☒ Metal ☐ PVC ☐	
	Boyutu cm (En*Boy)	130*150, 90*135, 95*136	
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

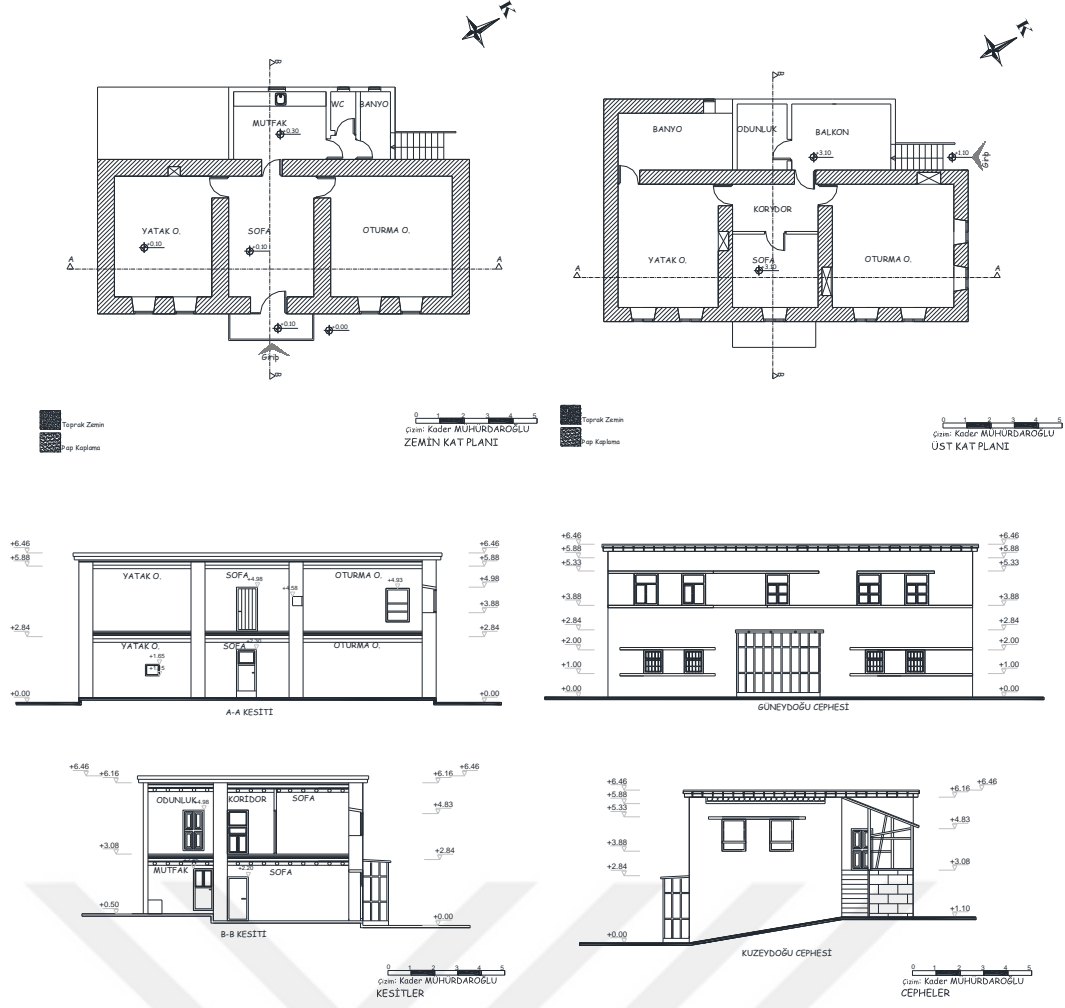
Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO: 28		YAPI TANITIM ÇİZELGESİ	
KULLANICI BİLGİLERİ		YAPI MEVCUT DURUMU	
İl/ İlçe: Hakkâri/ Merkez Mahalle: Karşıyaka Mahallesi Yapı Sahibi/ Kullanıcısı: Reşit Tun- cer Yapım Yılı (Tahmini): 1950-60	Konum:	Bahçe içinde ☒	Sokak üzerinde ☐
	İşlev:	Konut	☒
		Kullanılmıyor	☐
		Depo/Diğer	☐
Değişik- lik:	Ana Kitlede	☒	
	Plan Düzeninde	☒	
	Cephe Düzeninde	☒	
PLAN ÖZELLİKLERİ			
Yapı boyutları cm (En*Boy):			
Kat sayısı:	Tek Kat ☐	İki Kat ☒	
Plan tipi:	İç Sofalı Plan Tipi ☒	Dış Sofalı Plan Tipi ☐	
Merdiven:	Tipi	Tek Kollu ☒	İki Kollu ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Betonarme ☒
		Taş ☐	Metal ☐
		Karma ☐	
YAPIM SİSTEMİ VE YAPI MALZEMESİ ÖZELLİKLERİ			
Taşıyıcı Sis- tem	Temel	Taş yığma ☒	Karma ☐
	Duvar	Taş Yığma ☐	Kerpiç Yığma ☐
		Karma ☒	
Üst Örtü:	Örtü Tipi	Düz Toprak Dam ☒	Beşik çatı ☐
			Kırma Çatı ☐
	Örtü Malzemesi	Toprak ☒	Ahşap ☐
			Metal ☐
	Saçak Malze- mesi	Taş ☒	Ahşap ☐
CEPHE ÖZELLİKLERİ			
Cephe Kaplaması	Sivasız ☐	Çamur Sıva ☐	Çimento Harçlı Sıva ☒
		Karma ☐	
Giriş Kapısı	Konumu	Ortada ☒	Yanda ☐
	Tipi	Tek kanatlı ☒	Çift Kanatlı ☐
	Malzemesi	Ahşap ☐	Metal ☒
	Boyutu cm (En* Boy)		
Pencereler	Tipi	Tek kanatlı ☐	Çift Kanatlı ☒
	Malzemesi	Ahşap ☒	Metal ☐
			PVC ☐
	Boyutu cm (En*Boy)		
YAPININ ARAZİYE KONUMU		YAPI VAZİYET PLANI	
			

Ek.3.'ün devamı

ENVANTER NO:28 | YAPI TANITIM ÇİZELGESİ

YAPININ PLANLARI, KESİTLERİ, CEPHELERİ

Ek 1.4. Yerel terimler sözlüğü

Dervaze: Farsça büyük kapı anlamına gelen iki kanatlı konak kapısı.

Havuş: Avlu.

Kantere: Sofaya halkın verdiği tabirdir.

Keran: kavak ve karaağaçtan yapılan kiriş.

Muhdes: Yapının özgün biçimlerine uygun olmayan sonradan yapılmış bölümlere denir.

Perdi: Tavanda kirişler üzerine yerleştirilen ve onlardan daha ince kesiti olan ahşap elemanlar.

Loğ: Düz damlı evlerin üzerinde, toprağı sıkıştırmak için kullanılan silindir şeklinde taş eleman.

Sal: Saçaklarda ve zemin döşemesinde kullanılan taşın ismi.

Serşok: Evlerde ev halkının yıkanma veya yıkma ihtiyacını sağlayan, içi oyularak çukurlaştırmış bir taş veya etrafı yükseltilerek tekne biçimine getirilmiş bir alandır. Genel anlamda Doğu Anadolu Bölgesindeki yerel evlerin çoğunda "**çol**" diye adlandırılmaktadır.

ÖZ GEÇMİŞ

1991'de Hakkâri'de doğdu. İlk ve ortaöğretimi Hakkâri Milli Eğitim Vakfı İlköğretim Okulu, lise öğrenimini Hakkâri Atatürk Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2015 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık Bölümünü bitirdi. 2017 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Yapı Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı.

T.C
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 16/07/2019

Tez Başlığı / Konusu: "**Hakkâri Merkezindeki Yerel Evlerin Mimarisi Üzerine Bir Araştırma**"

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 132 sayfalık kısmına ilişkin, 10/07/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 7 (yüzde yedi)'dir.

Uygulanan filtreler aşağıda verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayımlar hariç,
- 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit inatch size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi inceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

16/07/2019

Adı Soyadı: Kader MÜHÜR DAROĞLU

Öğrenci No: 169101165

Anabilim Dalı: İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Statüsü: Y. Lisans

Doktora

DANIŞMAN ONAYI
UYGUNDUR

Dr. Öğr. Üyesi Yaşar SUBAŞI DİREK

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR

Doç.Dr.Serhat KARACA
Enstitü Müdür Yrd.